

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΜΑΛΑΓΗ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΑΝΤΙ

Περίοδος Β', τεύχος 193, Παρασκευή 27 Νοεμβρίου 1981

Δρχ. 40

ΠΑΣΟΚ: Από την αντιπολίτευση στην εξουσία

ΑΝΤΩΝΗΣ ΛΙΒΑΝΗΣ ΚΑΙ ΣΙΑ «ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ»

Σόλωνος 94, τηλ. 36.10.589 — 36.00.398

*Και τώρα νέες μαρτυρίες για την πρόσφατη οδυνηρή ιστορία
του τόπου μας.*

*Ένα βιβλίο που θα προκαλέσει πολλές συζητήσεις
με τα αποκαλυπτικά-του στοιχεία.*

*Ολόκληρο το υλικό — συζητήσεις και εισηγήσεις — από ένα
βαρυσήμαντο σεμινάριο που έγινε το 1978 στο Λονδίνο.*

«ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΟΝ ΕΜΦΥΛΙΟ»

*Μια έκδοση που ανοίγει ξανά το μεγάλο κεφάλαιο των εσωτερικών-μας
περιπετειών και φωτίζει πρόσωπα και πράγματα, μέσα από το διάλογο.*

**Επιμέλεια της χήρας του Στρατηγού-Αρχηγού του ΕΛΑΣ,
ΜΑΡΙΟΝ ΣΑΡΑΦΗ.**

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΠΡΟΣΕΧΩΣ

«ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΟΝ ΕΜΦΥΛΙΟ»

**Παραγγελίες — Πληροφορίες:
Αντώνης Λιβάνης, Σόλωνος 94
τηλ. 3610-589 — 3600-398**

Περίοδος Β'
Χρόνος 8ος
Τεύχος 193

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
Αθήνα 601
Τηλ: 732.713 - 732.819

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ

ΑΝΤΗΝΩΡ: Οι προγραμματικές και το «μέτωπο της αλλαγής».....	4
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ	5
ΑΝΤΙ - ΘΕΣΕΙΣ	6
Γ. ΚΑΛΑΪΤΖΗ: Η πολιτική ζωή....	10
ΒΟΥΛΗ	
Π. ΣΤΑΓΚΟΥ: Με τρία «ασανσέρ» και τρεις απόντες.....	11
ΕΡΕΥΝΑ	

Η. ΚΑΡΡΑ: Η κοινοβουλευτική ομάδα του ΠΑΣΟΚ.....	12-21
Κ. ΞΗΡΟΚΩΣΤΑ:	
Αλλαγή και αθλητισμός.....	22
Γ. ΠΑΠΟΥΤΣΑΝΗ:	
Πολιτικοί πρόσφυγες.....	27
Γ. ΦΛΩΡΟΥ: Καταλήψεις - Αναζήτηση αυθεντικής έκφρασης;.....	30
Γ. ΛΥΚΑ:	
Ενιαίος φορέας για τη ρύπανση;... ..	33
Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗ:	
Μ. Βρετανία - τα συνέδρια τελείωσαν, η κρίση συνεχίζεται.....	35
Ε. HALLIDAY : ΙΡΑΚ - οι δυσκολίες δεν βρύνονται πια.....	38
ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ	39
ΑΝΤΙΘΕΜΑΤΑ	
ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ ΖΟΡΡΟ:	
Πως διασκεδάζουν οι γραικοί.....	40
Λ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ:	
Το 22ο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης.....	43
ΣΤ. ΚΟΥΛΟΓΛΟΥ: Συνδιάσκεψη στο Παρίσι - Η άνοιξη της Πράγας.....	46
ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ.....	48
ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΤΙΚΗ	50
Γ. ΛΕΩΤΣΑΚΟΥ: Αρχίζει ο χειμώνας	51
ΔΙΑΛΟΓΟΣ	53

ΕΞΩΦΥΛΛΟ: ΓΗΣΗ

ΚΑΙ ΤΩΡΑ, ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΑΡΧΙΖΕΙ...

ΓΙΑ ΠΑΛΙΟΥΣ και έμπειρους κοινοβουλευτικούς άνδρες, η συζήτηση επί των προγραμματικών και η ψήφος εμπιστοσύνης μπορεί να μην παρουσιάζει κάτι εξαιρετικά διαφορετικό από τις ανάλογες προηγούμενες διαδικασίες. Και είναι χαρακτηριστικό, ότι το σύνολο των κριτικών, από τα δεξιά αλλά και αριστερά, συνέπεσαν στη διαπίστωση ότι οι προγραμματικές ομοιάζαν περισσότερο με δήλωση προθέσεων και κατευθύνσεων παρά με εξαγγελία συγκεκριμένων μέτρων, ποσών και αριθμών, όπως συνήθως αναμένεται.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΘΗΚΕ επίσης η ομοιότητα των προγραμματικών δηλώσεων με τις προεκλογικές εξαγγελίες, χαρακτηρίστηκαν ως επανάληψη «λόγου μπαλκονιού». Μα' αυτό, είναι μάλλον τίτλος τιμής για την κυβέρνηση, παρά μομφή. Φαίνεται πως το ΠΑΣΟΚ θέλει να αποφύγει προς το παρόν την παγίδα της «διπλής γλώσσας», άλλα να λέει πριν, και άλλα να κάνει μετά τις εκλογές, «δουλειά» που την ήξεραν θαυμάσια οι προκάτοχες κυβερνήσεις.

ΥΠΗΡΧΕ βέβαια στις προγραμματικές και το στοιχείο της ασάφειας και μια αμηχανία προς τους αριθμούς. Αλλά αυτό είναι μάλλον αποτέλεσμα της αίσθησης ότι ο συνδυασμός των νομικών, θεσμικών, οικονομικών και διοικητικών μέτρων που θα υλοποιούν την «Αλλαγή», δεν μπορεί να περιγραφεί ή να περικλειστεί σε ένα κείμενο προγραμματικών δηλώσεων.

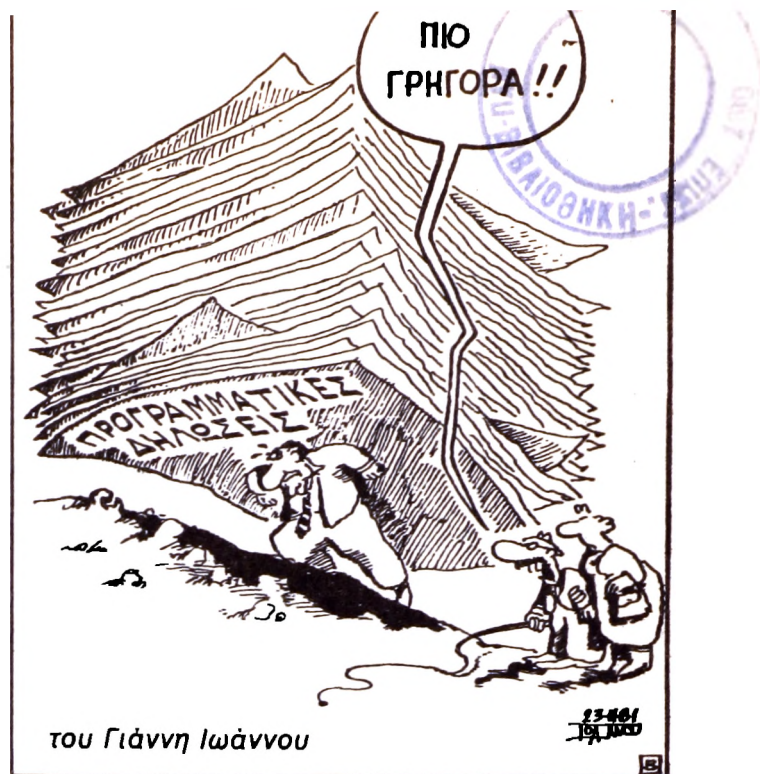
ΟΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ υποδήλωσαν απλά ότι το ταξίδι αρχίζει τώρα... ότι τώρα βήμα το βήμα πρέπει να επιχειρηθεί το τεράστιο έργο της αναζήτησης του προσώπου αυτής της χώρας... Και αν μπορούμε να ασκήσουμε μια κριτική όχι μόνο στην κυβέρνηση, αλλά στο σύνολο των δυνάμεων της αλλαγής, είναι πως με την προηγούμενη από τις εκλογές τακτική-τους δεν είχαν αποσαφηνίσει τα κοινωνικά μέτωπα και την υφή των πολιτικών μέτρων που θα επιτάχυναν τη διαδικασία κοινωνικού μετασχηματισμού.

Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ στη Βουλή με την αξιωματική αντιπολίτευση ήταν θετικός στα κύριά-του σημεία. Και ο τρόπος αντιπαράθεσης του κ. Ράλλη και η νηφάλια φωνή του κ. Κανελλόπουλου δεν αμαυρώθηκαν από τον κ. Μητσοτάκη, που τείνει να γίνει σαν την καρικατούρα του κακού βεζύρη Ιζνογκούντ, του ομώνυμου σκιτσογραφικού ήρωα (μόνος-του καημός «να γίνει χαλίφης στη θέση του χαλίφη»). Αυτό που πρόκυψε κυρίως, πέρα από τους διαξιφισμούς, είναι πως το κοινωνικό έρεισμα των προτάσεων της νέας κυβέρνησης επιβάλλει μεγάλη προσοχή χειρισμών απ' τις δυνάμεις της Αντιπολίτευσης, αν δεν θέλουν να επιτείνουν την απομόνωσή-τους.

Η ΤΥΧΗ των προγραμματικών θα κριθεί από την εξέλιξη τόσο των προβλημάτων εξωτερικής πολιτικής, όσο και από το εσωτερικό μέτωπο. Θα κριθεί κατά κύριο λόγο από τους χειρισμούς, τη φαντασία, την πρωτοτυπία και την τόλμη των μέτρων της κυβέρνησης.

ΘΑ ΚΡΙΘΕΙ όμως και από τη στάση των άλλων πολιτικών δυνάμεων και ειδικότερα εκείνων της Αριστεράς, που ο κύριος ρόλος-τους είναι να ενδυναμώσουν τα κοινωνικά μέτωπα της αλλαγής, να επιβάλλουν μια νέα πολιτική ποιότητα πρακτικής, να μάθουν να διαλέγονται με τα κοινωνικά κινήματα, σεβόμενα τη δυναμική-τους και την αυτονομία-τους. Γιατί από μια άλλη σκοπιά και αυτών των κομμάτων, αρχίζει τώρα μια νέα διαδρομή.

ΕΙΝΑΙ πάντως σπουδαίο, ότι επιτέλους σ' αυτή τη χώρα αρχίζει κάτι ενδιαφέρον να συμβαίνει...

ΑΝΤΙ

Οι προγραμματικές και το «Μέτωπο της Αλλαγής»

ΤΗΝ περασμένη Δευτέρα, η ρύπανση της ατμόσφαιρας παρέμενε, για τρίτη κατά σειρά μέρα, πάνω από το όριο συναγερμού... Αλλά στη Βουλή, η συζήτηση πάνω στις προγραμματικές δηλώσεις της νέας κυβέρνησης, συνεχιζόταν σε «κλίμα ηπιότητας». Ανησυχία καμιά.

ΦΥΣΙΚΑ ο κ. Γ. Ράλλης, αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης, είχε ρίξει τα πρώτα πυρά-του — *άσφαιρα*, όπως τα χαρακτήρισαν μερικοί. Διείδε *περιπέτειες και κινδύνους*, στα εξωτερικά θέματα και *επιτάχυνση του πληθωρισμού*, στα εσωτερικά. Προειδοποίησε, μάλιστα, πως το κόμμα-του δεν θα μείνει με σταυρωμένα χέρια αν η «*κομματικοποίηση*» του κράτους, από πλευράς ΠΑΣΟΚ, συνεχισθεί! «*Θα αμυνθούμε — είπε — με τα δικαιώματα που μας δίνουν το Σύνταγμα και οι νόμοι του κράτους*»... Από την πλευρά-του ο πρώην πρωθυπουργός κ. Π. Κανελλόπουλος, έρριξε το βάρος-του στην ανάγκη *ενότητας και ομοψυχίας*. Στο τέλος-τέλος, είπε, δεν ανήκουμε σε δυο διαφορετικές πατρίδες... Όσο για το περιεχόμενο των προγραμματικών δηλώσεων, υποστήριξε πως οι εξαγγελίες του πρωθυπουργού Α. Παπανδρέου, είναι «*θεσμικές και όχι δομικές*», γιατί *δομικές* σημαίνει αλλαγή του συστήματος. Και δεν θα υπάρξει, κατά τον κ. Κανελλόπουλο, αλλαγή του συστήματος, «*γιατί το ΠΑΣΟΚ είναι κόμμα σοσιαλδημοκρατικό και όχι σοσιαλιστικό*» και, συνεπώς, δεν υπάρχει λόγος ούτε ταραχής, ούτε «*συγχύσεων*».

Τα «συν» και τα «πλην» των Προγραμματικών

ΩΣΤΟΣΟ, *θεσμικές ή δομικές* οι προγραμματικές δηλώσεις της νέας κυβέρνησης, γεγονός παραμένει πως συγκροτούν *μια νάλλη ποιότητα*, ανοίγουν *έναν νάλλο δρόμο*, σε σύγκριση με τις προγραμματικές διακηρύξεις των κυβερνήσεων της Δεξιάς.

ΟΙ ΑΣΑΦΕΙΕΣ, φυσικά, δεν λείπουν, η ΘΑτολογία είναι έντονη, ενώ ορισμένα αποσπάσματα των προγραμματικών δηλώσεων μεταφέρθηκαν — θα έλεγε κανείς — ατόφια, από τον προεκλογικό εξώστη, στη Βουλή.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΛΗ, ο πρωθυπουργός απέφυγε να εξηγήσει μερικά πολύ απλά πράγματα: Πώς λ.χ. θα πατάξει τη φοροδιαφυγή, που ο ίδιος την υπολογίζει σε 150 δισεκατομμύρια... Τι είδους «*σύστημα απλής αναλογικής*» θα καθιερώσει και αν ισχύει η προεκλογική δήλωσή-του στο «Έθνος», ότι η δική-του «*απλή αναλογική*» θ' αποτρέπει, οπωσδήποτε, την *ακυβερνησία*... Πώς και γιατί δεν ανέφερε λέξη για τον εκδημοκρατισμό — *διάβαζε αποχουντοποίηση* — των ενόπλων δυνάμεων, ενώ, την ίδια στιγμή, *επιδαψίλευε* στο σώμα των αξιωματικών όχι μόνο *εύσημα και επαίνους*, αλλά και πρόσθετες — *στεγαστικές, υλικές, κτλ. — διευκολύνσεις*. (Ένας απόστρατος δημοκρατικός στρατηγός, εξήγησε στο ΑΝΤΙ πως η στάση αυτή, μπορεί να ερμηνευθεί μόνο με την έντονη ανησυχία που διακατέχει την ηγεσία του ΠΑΣΟΚ, για τα τυχόν «*παιγνίδια*» που μπορεί να της παίξουν κάποιοι «*αμετανόητοι*» που, όσο παραμένουν στο στρατό, «*πουλούν νομιμοφροσύνη*», ενώ, στην πράξη δεν έπαυσαν να συνωμοτούν).

ΑΛΛΑ Η ΑΣΑΦΕΙΑ χαρακτηρίζει, κυρίως, το τμήμα των προγραμματικών δηλώσεων που αναφέρεται στα θέματα εξωτερικής πολιτικής. Κοινός τόπος: Ούτε οι βουλευτές, ούτε ο λαός, έγιναν σοφότεροι από τα όσα δήλωσε ο πρωθυπουργός

περί ΝΑΤΟ, ΕΟΚ, βάσεων, ελληνοτουρκικών σχέσεων, κ.ά. Και αν ο Α. Παπανδρέου, αναφερόμενος στις σχέσεις της χώρας με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, διαβεβαίωσε πως το όραμα της ενιαίας Ευρώπης δεν μπορεί να είναι η δημιουργία μιας τρίτης υπερδύναμης, αλλά «*η Ευρώπη των εργαζομένων*» (για μια τέτοια διατύπωση, ο καθηγητής Κ. Σημίτης, υπουργός Γεωργίας σήμερα, είχε «*εκπέσει*» από το Εκτελεστικό Συμβούλιο του ΠΑΣΟΚ...), από την άλλη, ο πρωθυπουργός δεν είπε ποιά, τέλος πάντων, θα είναι η τελική *πορεία πλεύσεως* της νέας κυβέρνησης, που θα πρέπει, κάποτε, να επιλέξει ανάμεσα στο «*δημοψήφισμα*», τις «*ειδικές σχέσεις*», τις «*προνομιακές σχέσεις*» και τη «*μάχη μέσα στα όργανα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, για την προάσπιση των συμφερόντων του ελληνικού λαού*». Ανάλογες παρατηρήσεις θα μπορούσε να κάνει κανείς και για τα άλλα θέματα εξωτερικής πολιτικής. Τι πράγμα ήταν λ.χ. οι «*κλάδοι ελαίας*» που αντάλλαξαν, ξαφνικά, οι πρωθυπουργοί Ελλάδας και Τουρκίας; Ήσαν, πράγματι «*κλάδοι ελαίας*» ή μήπως «*κλάδοι με αγκάθια*», όπως έγραψε ο «Γκάρντιαν»;

Η πορεία της Αλλαγής

ΟΙ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ αυτές, δεν αναιρούν, παρ' όλα αυτά, τα θετικά σημεία των προγραμματικών δηλώσεων. Στον τομέα των κοινωνικοποιήσεων, επί παραδείγματι, ο πρωθυπουργός υπήρξε ιδιαίτερα σαφής και θετικός. Η κοινωνικοποίηση της ενέργειας, των μαζικών μεταφορών, των μεγάλων ναυπηγείων, των βιομηχανιών χάλυβα, τσιμέντων, λιπασμάτων, φαρμάκων, κ.ά., θα πραγματοποιηθούν — είπε — είτε με πλήρη εξαγορά, με βάση τις συνταγματικές επιταγές, είτε με την απόκτηση της πλειοψηφίας των μετοχών. Αυτό, στην απλοελληνική, θα πεί ότι η ιδιοκτησία ή η πλειοψηφία των μετοχών των επιχειρήσεων αυτών, θα φύγει από τα χέρια των ιδιωτών, για να περιέλθει στο κράτος. (Ουσιαστικά, πρόκειται για εθνικοποίηση).

ΑΛΛΑ ΚΑΙ τα άλλα μέτρα που εξάγγειλε ο πρωθυπουργός, στο βαθμό που θα γίνουν πράξη, δεν μπορεί παρά να χαρακτηρισθούν σαν θετικά, έστω και αν το ζήτημα της ουσιαστικής ανακατανομής του εθνικού εισοδήματος, παραμένει ανοικτό για τους εργαζόμενους. Ανάμεσα στα μέτρα αυτά, σημειώνουμε, ενδεικτικά: την καθιέρωση της αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής, τις φορολογικές ελαφρύνσεις, τον έλεγχο των τραπεζικών πιστώσεων, την εκχώρηση μοναστηριακών κτημάτων σε ακτήμονες, την αναγνώριση των αγροτικών συνεταιρισμών σαν ουσιαστικών φορέων του αγροτικού συνδικαλισμού, τη συνταξιοδότηση της αγρότισας, κτλ. Σε σχέση, πάντως, με την καθιέρωση της αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής, απομένει να διευκρινισθεί αν η αναπροσαρμογή αυτή θα εισαχθεί με νόμο ή θα είναι αντικείμενο συλλογικών συμβάσεων. Στη δεύτερη περίπτωση, η αναπροσαρμογή θα είχε, οπωσδήποτε, αρνητικές επιπτώσεις στους εργαζόμενους.

ΠΕΡΑΝ από τα μέτρα αυτά, δεν μπορεί να μη σημειώσουμε, επίσης σαν θετικές εξαγγελίες, τα όσα είπε ο Α. Παπανδρέου για την πορεία της Αλλαγής — μέσα από την καθημερινή πρακτική δράση. Για τη Δημοκρατία, την πολιτική, κοινωνική και οικονομική, που είναι «*υποχρέωση της Πολιτείας και δικαίωμα του κάθε πολίτη*». Για την αυτοδύναμη ανάπτυξη, που «*θα οδη-*

γήσει, παράλληλα, σε μια ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη». Για την ανασυγκρότηση του εθνικού χώρου και το ξαναζωντάνεμα της υπαίθρου. Για την ισοπολιτεία, το χωρισμό της εκκλησίας από το κράτος, την ισότητα των δυο φύλων, την επέκταση της πενθήμερης εβδομάδας των 40 ωρών. Και, μέσα στο πλέγμα των εξαγγελιών αυτών, ξεχωριστή διάσταση αποκτούν η αναγνώριση της εθνικής αντίστασης, η κατάργηση των εορτών του μίσους και των λογής «φακέλων», η επιστροφή των πολιτικών προσφύγων.

Οι αστείρευτες δυνάμεις του ενωμένου λαού

ΘΑ ΑΝΤΙΛΕΧΘΕΙ ίσως — και οι συντηρητικοί, οι δογματικοί, οι δύσπιστοι, αφθονούν στον τόπον αυτόν... — ότι οι εξαγγελίες είναι εύκολες και ότι δύσκολος — και ανηφορικός — είναι ο δρόμος της πραγμάτωσής-τους. «Μεταξύ χειλέων και κύλικος, πολλά πέλει», έλεγαν οι τρισχιλιετείς... Και, βέβαια, κανείς δεν μπορεί ν' αποκλείσει ασυνέπειες, παλινωδίες, υπαναχωρήσεις. Αλλά και δεν υπάρχει καλόπιστος εργαζόμενος που δεν θα ήθελε να επιτύχει η Αλλαγή, που δεν θα ήταν διατεθειμένος — ανεξάρτητα από τις πολιτικές-του κλίσεις και πεποιθήσεις — να εργασθεί για την εδραίωση και διεύρυνση της Δημοκρατίας, για την κοινωνική απελευθέρωση.

ΑΠΟ ΤΗΝ πλευρά αυτή, η δήλωση του Α. Παπανδρέου ότι η νέα κυβέρνηση θα ήθελε να στηριχθεί στις «αστείρευτες δυνάμεις ενός ενωμένου και κυρίαρχου λαού», δεν πρέπει να μείνει σχήμα λόγου. Γιατι η κυβέρνηση, παρά την ισχυρή πλειοψηφία που διαθέτει σήμερα στη Βουλή, έχει ανάγκη από τη βοήθεια και συμπαράσταση αυτού του κυρίαρχου λαού. Γιατι στο δρόμο της Αλλαγής, πολλά θα είναι τα εμπόδια. Γιατι οι δυνάμεις της εκτροπής, δικές-μας ή ξένες, θα κάνουν το παν για να υπονομεύσουν τα βήματα — και το έργο — της κυβέρνησης. Γιατι, πίσω από τους κόλακες του φιλοκυβερνητικού Τύπου («Η Άγκυρα έβαλε την ουρά υπό τα σκέλη-της», «Ελληνικό βέτο ματαιώνει (;) την αποστολή ευρωπαϊκής ειρηνευτικής δύναμης στο Σινά», κ.ά.), υπάρχουν και σχέδια και μεθοδεύσεις, για την α-

του Γιάννη Ιωάννου

ποξένωση της κυβέρνησης από το λαό ή, στην καλύτερη περίπτωση, για την ένταξη της Αλλαγής στο «σύστημα».

ΑΛΛΑ, ακριβώς γι' αυτό, η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ έχει χρέος να μείνει πιστή — και συνεπής — στις επαγγελίες-της. Αποφεύγοντας συμβιβασμούς και πωγωνιρίσματα. Είναι ο μόνος τρόπος για να γίνει πράξη το «Μέτωπο της Αλλαγής» — ένα μέτωπο που θα στηρίζεται, καθημερινά, στη λαϊκή συναίνεση και στις ακατανίκητες δυνάμεις-της...

ΑΝΤΗΝΩΡ

ημερομηνίες

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

Δευτέρα 9

- Σε δηλώσεις-του ο υπουργός Συντονισμού κ. Λάζαρης διευκρίνισε ότι η τιμαριθμική αναπροσαρμογή μισθών, ημερομισθίων και συντάξεων θα γίνεται αυτόματα

Τρίτη 10

- Ο πρόεδρος Ρήγκαν επανέλαβε τροποποιημένες τις δηλώσεις-του περί περιορισμένου πυρηνικού πολέμου οι οποίες ξεσήκωσαν θύελλα διαμαρτυριών στις χώρες της Δ. Ευρώπης.
- Η Κυπριακή κυβέρνηση ενημέρωσε τα Ηνωμένα Έθνη ότι δέχεται την επανάληψη των διακοινωντικών συνομιλιών και ότι θα καταθέσει εκτενές έγγραφο που θα αναφέρεται στις θέσεις-της έναντι των «προτάσεων Βαλντχάιμ».

Τετάρτη 11

- Σε δηλώσεις-του ο υφυπουργός Προεδρίας κ. Μαρούδας είπε ότι η Ελληνική κυβέρνηση θα προχωρήσει έστω και μόνη-της στην απομάκρυνση των πυρηνικών κεφαλών από τη χώρα-μας.
- Με απόφαση του Υπουργού

Παιδείας κ. Βερυβάκη η 17 Νοέμβρη καθιερώνεται από φέτος ως σχολική γιορτή.

Πέμπτη 12

- Συγκέντρωση στα Προπύλαια και πορεία στη Βουλή για την Ειρήνη έγινε με πρωτοβουλία της «Αδέσμευτης Κίνησης για την Ειρήνη».
- Θα επιτραπεί ο συνδικαλισμός στους άνδρες των Σωμάτων Ασφαλείας, τόνισε σε δήλωσή-του ο αρμόδιος υπουργός κ. Ι. Σκουλαρίκης.

Παρασκευή 13

- Σε σταδιακή εφαρμογή του πενθήμερου και της εβδομάδας των 40 ωρών προσανατολίζεται η κυβέρνηση.
- Τερματίστηκαν στην Πολωνία οι δυο κυριότερες και πιο πολύμηνες απεργίες: στη Ζελόνα Γκούρα και στο Σοσνόβιτς, ενώ η οικονομική κατάσταση της χώρας παραμένει εξαιρετικά κρίσιμη.

Σάββατο 14

- Σε μια προσπάθεια διάσωσης της ηγεσίας της ΓΣΕΕ, η οποία αμφισβητείται από τις δημοκρατικές συνδικαλιστικές παρατάξεις, η ΝΔ κατηγόρησε την κυβέρνηση ότι επιθυμεί να μεταβάλλει τα συνδικάτα σε πειθήνια κομματικά-της όργανα.

Κυριακή 15

- Με μεγάλη συμμετοχή του λαού έγινε η πορεία από το Πολυτεχνείο στην Αμερικάνικη πρεσβεία στα πλαίσια των εκδηλώσεων για τη λαϊκή εξέγερση του Νοέμβρη του '73.

Δευτέρα 16

- Άρχισε τις εργασίες-της η νέα Βουλή που προέκυψε από τις εκλογές της 18ης Οκτωβρίου.
- Σε 30% θα φθάσει ο πληθωρισμός φέτος, σύμφωνα με τις προβλέψεις που διέτύπωσε ο πρωθυπουργός κ. Α. Παπανδρέου.

Τρίτη 17

- Πρόεδρος της Βουλής εκλέχθηκε ο κ. Ι. Αλευράς με 170 ψήφους.
- Άρχισαν οι διαπραγματεύσεις της Αλληλεγγύης με την πολωνική κυβέρνηση σχετικά με το ρόλο του συνδικάτου στο «Ενιαίο Μέτωπο».

Τετάρτη 18

- Αναβλήθηκε η επίσκεψη Χαϊγκ στην Ελλάδα λόγω ανειλημμένων υποχρεώσεων του κ. Πρωθυπουργού. Την πληροφορία για την επίσκεψη είχε δημοσιεύσει η εφημερίδα «Αυγή».

Πέμπτη 19

- Με το «μνημόσυνο

Μακρυγιάννη» ασχολήθηκε η Κ.Ο. της ΝΔ ενώ στις εκλογές για τους 18 που θα μετέχουν στην Δ.Ε. του κόμματος πλειοψήφισαν υποστηρικτές της «παραδοσιακής Δεξιάς».

- Έγινε η κηδεία του Α. Αποστόλου γ.γ. του ΕΑΜ στο Α' Νεκροταφείο Αθήνας.

Παρασκευή 20

- Σύσκεψη έγινε στο Πεντάγωνο όπου εξετάσθηκε η κατάσταση στις Ένοπλες Δυνάμεις με την συμμετοχή και του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Κ. Καραμανλή.
- Θανάσιμη απειλή έγινε πια το νέφος που έφθασε στις 8 μονάδες.

Σάββατο 21

- Ποινή θανάτου για 52 Τούρκους συνδικαλιστές ζήτησε ο επίτροπος του στρατοδικείου της Κων/πολης.

Κυριακή 22

- Ο πρωθυπουργός κ. Α. Παπανδρέου ανακοίνωσε στη Βουλή τις προγραμματικές δηλώσεις της νέας κυβέρνησης και ζήτησε ψήφο εμπιστοσύνης.

Δευτέρα 23

- Συνεχίσθηκε στη Βουλή η συζήτηση των προγραμματικών δηλώσεων με ομιλία του αρχηγού της αξιωματικής αντιπολίτευσης κ. Γ. Ράλλη.

ΜΕΘΕΟΡΤΙΑ

Μέγα το πλήθος μα λιγότερο το πάθος στη φετινή πορεία για την όγδοη επέτειο του Πολυτεχνείου. Υποδειγματική οπωσδήποτε η αυτοσυγκράτηση που επιδείχθηκε, ίσως όχι άσχετα με τις κομματικές επαγγελίες και οδηγίες. Όμως κάπου εκεί ανάμεσα χάθηκε ο παλμός.

Η ειρηνική αυτή εκδήλωση των εκατοντάδων χιλιάδων λαού ήρθε, σε κατάφορη αντίθεση με τα περσινά γεγονότα, να καταδείξει πως η δημοκρατική ομαλότητα δεν τηρείται με την αστυνομοκρατία, τα ΜΑΤ, τα «γκλόμπς» και τις «αύρες». Ούτε με αίμα και νεκρούς.

Ποιός κομματικοποίησε αλήθεια το Πολυτεχνείο, φέτος; Η κυβέρνηση που επέτρεψε στο λαό να εκδηλώσει το φρόνημα μα και την ψυχική φόρτιση που του προκαλεί η μνήμη της εξέγερσης του Νοεμβρίου του '73; Το σύνολο, σχεδόν, των δημοκρατικών κομμάτων που πήραν μέρος στο γιορτασμό; Ή το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης που επιδεικτικά απόσχε; Ίσως οι προβληματισμοί για τη στάση-του σε «γιορτασμούς» που χωρίζουν, όπως αυτοί του «Μακρυγιάννη» να μην του επέτρεψε τη συνολική αντιμετώπιση του θέματος. Μαζί με το σύμπλεγμα της πρόσφατης ήττας.

Πάντως, από την άλλη, ίσως θά 'πρεπε να σταθμίσει κανείς με περισσότερη σοβαρότητα κατά πόσο «δικαιώνεται» ή πολύ περισσότερο «δικαιώθηκε», ο αγώνας του Πολυτεχνείου. Στις εκλογές, για να χρησιμοποιήσουμε μια ορθότατη έκφραση της «Καθημερινής» δεν κατέβηκε υποψήφιο το Πολυτεχνείο. Ούτε και κέρδισε αυτό τις εκλογές.

Εκτός, αν κάποιος θα μπορούσε να χωρέσει σε μια ιδεολογικοπολιτική πλατφόρμα και πολύ περισσότερο σ' ένα πρό-

γραμμα, τους στόχους και τους σκοπούς της εξέγερσης του Νοεμβρίου.

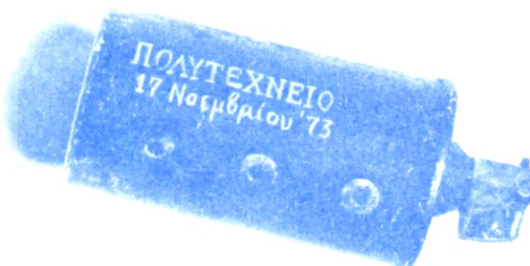
Ειδικότερα για την πορεία, ίσως να έπρεπε να εξετασθεί περισσότερο, η πρόταση να μην υπάρξουν πάνω με κομματικές υπογραφές. Όσο κι αν τέτοιες προτάσεις έχουν σχέση περισσότερο με την έλλειψη αυτοπεποίθησης και την κομματική δυνατότητα αυτού που τις προβάλλει και λιγότερο με κομματική ανιδιοτέλεια.

★ ★ ★

Υποδειγματική η περιφρούρηση της πορείας. Με κάποιες υπερβολές, βέβαια, ορισμένων. Τουλάχιστον όσον αφορά τις... υποδείξεις σε αξιωματικούς της αστυνομίας μα και τη συμπεριφορά-τους, όταν «συνέλαβαν» τους δυο εκείνους νεαρούς που υποτίθεται ότι «έριξαν τις μολότωφ».

Ο κρότος-τους κι ο μικροπανικός, δεν κατάφεραν, οπωσδήποτε να δημιουργήσουν τα εκτεταμένα εκείνα επεισόδια, που τόσο θά 'θελαν να εκμεταλλευθούν οι γνωστοί κύκλοι.

Έδωσαν όμως την ευκαιρία σε μέλη της περιφρούρησης να επιδείξουν μαζικά την πιο άλογη βία σε δυο μεμονωμένα και τρομοκρατημένα άτομα. Πριν τα παραδώσουν στους αστυνομικούς...

Στην τηλεόραση, τουλάχιστο σχετικά με το Πολυτεχνείο, είχαμε όλοι την ευκαιρία να δούμε πως κάτι αλλάζει. Και στα δυο κανάλια. Με προγράμματα εξαιρετικά, ενδιαφέρο-

ντα, κατά το δυνατόν αντικειμενικά. Μπορεί, βέβαια, κάποια πρόσωπα να θέλησαν να εμφανισθούν «βασιλικώτεροι του βασιλέως». Δεν κατάφεραν όμως να αλλοιώσουν μια εικόνα που είχε λίγα πράγματα να ζηλέψει από ξένα, με παραδόσεις δημοκρατικότητας, τηλεοπτικά κανάλια.

Για τεχνικά προβλήματα που είναι γεγονός πως υπήρξαν άλλοι είναι αρμοδιότεροι. Όμως καταντούν λεπτομέρειες μπροστά στη συνολική εικόνα.

Όσο για τις διαμαρτυρίες αφορούν περισσότερο κομματικές μεμψιμοιρίες και μετεκλογική σπουδή. Άδικα διαμαρτύρεται η «Βραδυνή» με τις γνωστές φραστικές κορώνες-της, γιατί στην τηλεοπτική συζήτηση κανείς δεν εκπροσωπήθηκε από τον κεντρώο χώρο, μα και τη «Νέα Δημοκρατία». Χωρίς να υπάρχει κανείς που να αμφισβητεί την τότε στάση αυτής της εφημερίδας, δεν φταίνε οι υπεύθυνοι της τηλεόρασης ούτε οι παραγωγοί των εκπομπών για το αν στη «Συντονιστική» της κατάληψης δεν υπήρξε ούτε ένας δεξιός φοιτητής ή για το αν πρόσωπα αυτού του χώρου, χωρίς να είναι αμέτοχοι στις εξελίξεις, έπαιξαν σημαίνοντα ρόλο.

Ο Τύπος, και δεν μπορούσε να γίνει διαφορετικά, μετείχε τόσο με ρεπορτάζ, όσο και με

άρθρα και άλλα δημοσιεύματα στον επετειακό χαρακτήρα των ημερών. Αλλά οι κομματικές εκφράσεις και διασυνδέσεις έπαιξαν κι εδώ το ρόλο-τους. Και είναι κρίμα γιατί γνωστό συγκρότημα που εκφράζει τον κυβερνητικό πολιτικό χώρο μα και φημίζεται για τις διασυνδέσεις-του μ' αυτούς, δεν φείσθηκε ούτε «συστάσεων» για το χώρο και την κατεύθυνση της πορείας.

Απορίες μόνο, δημιουργούν τέτοια περιστατικά. Ιδίως όταν σχετίζονται με άλλα, που συνιστούν το υλάχιστον υποδείξεις προς το κυβερνών κόμμα.

Προσπερνώντας τη θετική, κατ' αρχήν, στάση του «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ» στις τηλεοπτικές εκπομπές μα και την κομματική του ιδιοτέλεια, που εκφράζεται με τη γνωστή μνήμη κατά των ατόμων «αναρχοαυτόνομους ή αριστερίστικους προσανατολισμού», όπως σε κάθε ευκαιρία τα χαρακτηρίζει, θα έπρεπε να σταθούμε στο χρονογράφημα της κ. Ελένης Βλάχου στην «Καθημερινή» (19-11-81).

Τη βδομάδα αυτή η έκδοση δύο δικαστικών αποφάσεων συγκεντρώνει το έντονο ενδιαφέρον της κοινής γνώμης. Πέντε συνδικαλιστικές οργανώσεις (τρεις ομοσπονδίες και δύο εργατικά κέντρα) που οι διοικήσεις-τους φέρονται ότι ελέγχονται απ' την ΠΑΣΚΕ προσέφυγαν στα δικαστήρια για να πετύχουν (α) δικαστική απαγόρευση διανομής των γνωστών κονδυλίων του ΟΔΕΠΕΣ και της Εργατικής Εστίας από τη σημερινή ηγεσία της ΓΣΕΕ και (β) προσωρινά μέτρα ενάντια σε κάθε ενεργοποίηση της ομάδας Καρακίτσου μέχρι να εκδικαστεί η κύρια αγωγή των οργανώσεων αυτών κατά του κύρους του πρόσφατου συνέδριου της ΓΣΕΕ στην Κασσάνδρα.

Η λυσσαλέα υποστήριξη της ομάδας Καρακίτσου από τη Δεξιά και τα έντυπά-της και η έντονη παρέμβαση των ξένων συνδικαλιστών (που δήλωσαν απερίφραστα ότι η Διεθνής των Ελευθέρων και η Ευρωπαϊκή δεν δέχονται δικαστικές ή νομοθετικές λύσεις στο ελληνικό συνδικαλιστικό πρόβλημα) δείχνουν τη σημασία των δικών αυτών. Ανεξάρτητα από την ορθότητα ή μη των χειρισμών που έβαλαν σε κίνηση τις δίκες αυτές, η έκβασή-τους θα έχει έτσι ή αλλιώς σοβαρές συνέπειες στην επίπονη και δύσκολη πορεία εξυγίανσης των δομών του ελληνικού συνδικαλιστικού κινήματος. Και η διαδικασία αυτή οπωσδήποτε δεν βοηθιέται όταν οι αποφάσεις που παίρνονται δεν φαίνεται ξεκάθαρα να προέρχονται από εκείνους που πριν και πάνω απ' όλα αφορούν. Δηλαδή από τους ίδιους τους εργαζόμενους...

Πέθανε ξαφνικά το απόγευμα της 18ης Νοέμβρη ο παλαιμάχος κομμουνιστής ηγέτης, ιδρυτικό μέλος του ΕΑΜ και Α' Γραμματέας-του, την πρώτη περίοδο, Λευτέρης Αποστόλου.

Είχε γεννηθεί το 1903 και από πολύ καιρό αναμίχθηκε ενεργά στο προοδευτικό κίνημα. Σαν φοιτητής έγινε στέλεχος της ΟΚΝΕ και το

1930 μέλος του ΚΚΕ και της γραμματείας της Περιφερειακής Επιτροπής της Αθήνας. Το 1931 δραπετεύσε από τις φυλακές Συγγρού μαζί με άλλους κρατούμενους κομμουνιστές. Πήγε στη Σοβιετική Ένωση και επέστρεψε στην Ελλάδα πριν τη δικτατορία του Μεταξά. Στην περίοδο μέχρι το 1938, όπου πιάστηκε ξανά και εξορίστηκε στην Κίμωλο ως το 1941, δούλεψε σε πολλές οργανώσεις του ΚΚΕ.

Το 1941 ήταν από τους πρωταγωνιστές της ίδρυσης του ΕΑΜ και διετέλεσε για αρκετό διάστημα Α' γραμματέας-του. Με τη λήξη του εμφύλιου πόλεμου, έζησε πολλά χρόνια σαν πολιτικός πρόσφυγας στις σοσιαλιστικές χώρες. Μετά την πτώση της δικτατορίας αγωνίστηκε από τις γραμμές του ΚΚΕ εσωτ., του οποίου, εκλέχθηκε και μέλος της Κ.Ε.-του.

Τα τελευταία χρόνια-του τα αφιέρωσε στην προσπάθεια για την αναγνώριση της Εθνικής Αντίστασης. Από τους πρωτεργάτες της Κίνησης για την Ενωμένη Εθνική Αντίσταση ήταν γραμματέας-της μέχρι το θάνατό-του. Στάθηκε σ' όλη του τη ζωή ένας αταλάντευτος αγωνιστής με πίστη στην πάλη του λαού-μας για Δημοκρατία και Σοσιαλισμό. Το μεγαλύτερο μέρος της ζωής-του το πέρασε σε φυλακές και εξορίες. Εκλέχτηκε αρκετές φορές στα ανώτατα κλιμάκια του ενιαίου ΚΚΕ.

Ο θάνατός-του συνέπεσε με το πρώτο μεγάλο βήμα για την πλήρη αναγνώριση της Εθνικής Αντίστασης, υπόθεση στην οποία είχε αφιερώσει την ακάματη δραστηριότητά-του, με επιμονή και νηφαλιότητα. Ο Λευτέρης Αποστόλου θα παραμείνει στη μνήμη των αγωνιστών σαν μια από τις πιο σεμνές και ηρωικές μορφές της Αριστεράς και του κομμουνιστικού κινήματος στη χώρα-μας.

Το ΑΝΤΙ στο επόμενο τεύχος-του θα αναφερθεί διεξοδικότερα στη ζωή και τη δράση του Λευτέρη Αποστόλου.

Η «ΚΡΙΣΗ» ΣΤΗ «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ»

Δεν είναι εύκολη η θέση των επιτελών της «Ν.Δ.» ως προς τη χάραξη της πολιτικής τακτικής του κόμματος στα νέα-του καθήκοντα της αξιωματικής Αντιπολίτευσης. Πριν απ' όλα η παράταξη χρειάζεται μακρά περίοδο ψυχολογικής προσαρμογής και πολιτικής ανασυγκρότησης καθώς, ουσιαστικά, για πρώτη φορά εδώ και 45 χρόνια βρίσκεται εκτός εξουσίας, χωρίς το «γκουβέρνο» στα χέρια-της.

Αλλά η απώλεια των κυβερνητικών πλεονεκτημάτων είναι ιδιαίτερα επώδυνα για ένα κόμμα που τη συνοχή-του και τη σχέση-του με τον κόσμο, τη διασφάλιζε κυρίως μέσω της μεσολάβησης του κράτους (από το ρουσφέτι και τις παροχές, ως το νομοθέτημα και την κάλυψη «ειδικών», περιπτώσεων).

Η άσκηση επομένως μιας αντιπολίτευσης, που θα πρέπει μάλιστα να είναι τόσο επιτυχής ώστε «δυνάμει» να

μπορεί να ξαναοδηγήσει στην εξουσία, είναι έργο δυσχερέστατο για το κόμμα της «Νέας Δημοκρατίας». Κι αυτό γιατί απλούστατα, όλη-του η συγκρότηση ήταν «κομμένη και ραμμένη» στη λογική ενός κόμματος που νέμεται την κρατική εξουσία.

Είναι απόλυτα βέβαιο λοιπόν, ότι βρισκόμαστε στην αρχή μόνο μιας μακρόχρονης διαδικασίας επαναπροσδιορισμού της φυσιογνωμίας και της τακτικής του κόμματος αυτού όπου όλα τα σενάρια είναι πιθανά: παρατεταμένη κρίση και εσωκομματική σύγκρουση, ατομικές ή συλλογικότερες ανεξαρτοποιήσεις, αρχηγικές μεταβολές ή διάσπαση...

Το σίγουρο είναι πάντως πως αυτή τη στιγμή, μετά την πρώτη «κρυάδα» της ήττας, η συμπεριφορά της Κοινοβουλευτικής ομάδας ελάχιστα στοιχεία σοβαρότητας παρέχει. Η «δεξιά στροφή» και οι «ισχυροί δεξιοί άνεμοι» που επισημάνθηκαν δεν είναι παρά φαινόμενο ουσιαστικού αδιεξόδου. Γιατί η «δεξιά στροφή» όπως εκδηλώθηκε με εθνικόφρονες λεονταρισμούς για διοργάνωση μνημοσύνων μίσους «σε κάθε χωριό» είναι στην ουσία πολιτικά μη αποτελεσματική, κατοχυρώνει το «όμαιμον» της παράταξης, αλλά την αποξενώνει εντελώς από τη νέα πραγματικότητα του πολιτικού σκηνικού.

Αντίθετα, η μόνη πραγματική προς το παρόν «δεξιά» πρόταση, εκείνη του κ. Έβερετ: «πρέπει να κατανοήσουμε ότι αντιπολίτευση γίνεται εκτός Βουλής» απευθύνεται σε κατεξοχήν ακατάλληλο κοινό και πολιτικό προσωπικό για τέτοιου είδους δραστηριότητα. Αντίθετα μάλιστα, εκείνοι από το χώρο της Δεξιάς που θα εφάρμοζαν μια τέτοια πολιτική, δεν θα τό 'καναν για να το καταθέσουν στα πόδια της όποιας ηγεσίας της «Νέας Δημοκρατίας» αλλά «αλού», εκεί όπου εισπράττεται η εκάστοτε εξωκοινοβουλευτική δράση της Δεξιάς.

Αν λοιπόν η Δεξιά θέλει να παραμείνει στα πλαίσια της

δημοκρατικής ομαλότητας, δηλαδή στο χώρο της μόνης πιθανότητας να διατηρήσει ένα σοβαρό πολιτικό ρόλο, πρέπει κυρίως να διδαχτεί από το νόημα αυτών των εκλογών: να καταλάβει δηλαδή ότι δεν έφερε το ΠΑΣΟΚ την «Αλλαγή», αλλά κυρίως ότι κάτι σημαντικό έχει αλλάξει σ' αυτόν τον τόπο γενικότερα, που δεν «σηκώνει» πια ούτε κινδυνολογία, ούτε τρομοκρατία, ούτε αναβίωση κηρυγμάτων μίσους και εθνικού διχασμού.

Άς καταλάβουν λοιπόν οι εγκεφαλοί της «Νέας Δημοκρατίας» το μήνυμα των καιρών. Και ας μην ασπαστούν το μήνυμα «εμπρός ολοταχώς στο παρελθόν», που ανοιχτά καλλιεργούν οι γνωστοί κύκλοι της ανωμαλίας. Γιατί το παρελθόν δεν έχει μέλλον, ή γεννά εκτρώματα...

Αυτό το ρόλο επιζητούν άραγε οι κοινοβουλευτικοί εκπρόσωποι της «Νέας Δημοκρατίας»;

Ο ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΣ ΣΤΑ ΣΩΜΑΤΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Ένα από τα πιο ουσιαστικά βήματα στην αντιμετώπιση των χρόνιων προβλημάτων που κληροδότησε η Δεξιά είναι η πρωτοβουλία του Υπ. Δημόσιας Τάξης κ. Σκουλαρίκη για το συνδικαλισμό στα Σώματα Ασφαλείας.

Οι κυβερνήσεις της Δεξιάς επίμονα και συστηματικά προσπάθησαν να επιβάλλουν έναν διαχωρισμό ανάμεσα στα Σώματα Ασφαλείας και το λαό. Ειδική επιλογή και διαπαιδαγώγηση, ειδικό καθεστώς ζωής, ήταν τα μέσα αυτής της τεχνητής διαίρεσης των Σωμάτων Ασφαλείας απ' το λαό, αλλά και τους συναδέλφους-τους των άλλων δημοσίων υπηρεσιών.

Ταυτόχρονα όμως, εκτός από τα πλάγια ωφέλη της υπερεξουσίας, τα Σώματα Ασφαλείας ήταν πρακτικά υποτιμημένα στην κοινωνική και επαγγελματική προοπτική που τους εξασφάλιζε η Δεξιά. Έτσι και μέσα στα Σώματα Ασφαλείας τον τελευταίο καιρό ραγδαία και έντονα εξαπλώθηκε ένα κύμα απόψεων που θα μπορούσε να συμπυκνωθεί στο αίτημα να εκδημοκρατισθούν οι δομές των Σωμάτων, να υπάρξει συμφιλίωση με το λαό, να εξασφαλιστεί η κοινωνική και επαγγελματική αξιοπρέπεια των ανθρώπων που επανδρώνουν αυτούς τους μηχανισμούς.

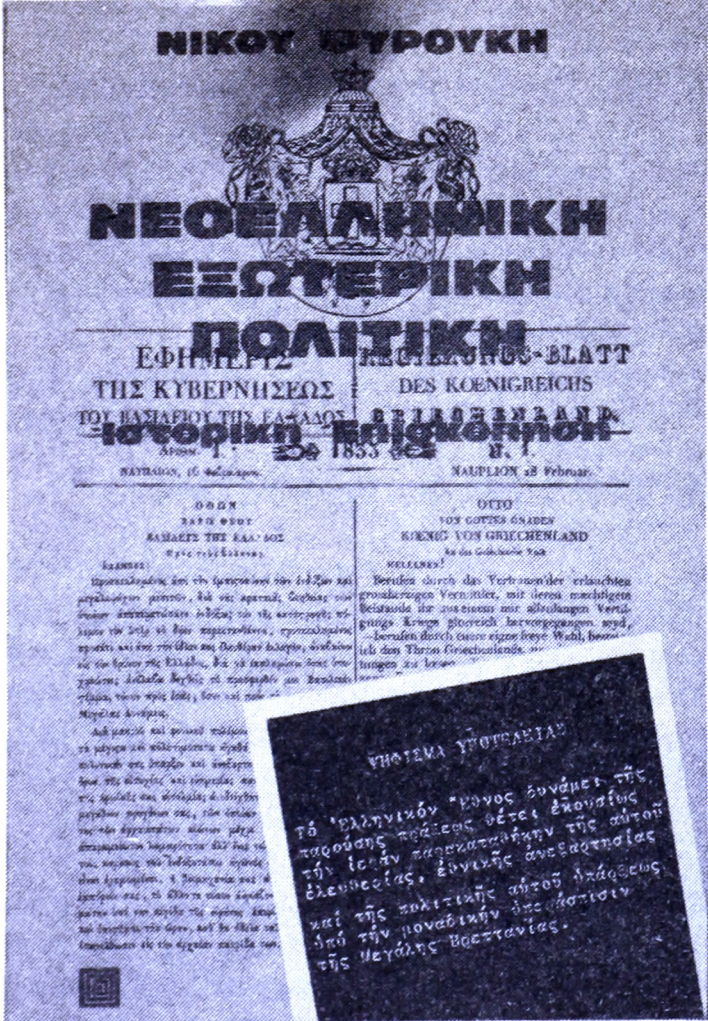
Η πρωτοβουλία λοιπόν του κ. Σκουλαρίκη και ώριμη είναι και γόνιμη θα αποδειχτεί. Αποτελεί δε και το πρώτο σαφές βήμα στην κατεύθυνση της εξομάλυνσης της δημόσιας ζωής, την εμπέδωση της Συνταγματικής τάξης, της κατάργησης εκείνων των στεγανών όπου εκτρέφονται οι πόλυποίκιλες απειλές κατά του δημοκρατικού πολιτεύματος.

Απ' αυτή τη σκοπιά κατανοούμε απόλυτα τους θρήνους και την «οργή», των «εθνικοφρόνων προστατών» των Σωμάτων Ασφαλείας, για «κομματισμό», «διάλυση» κτλ. που δήθεν επιδιώκει η νέα κυβέρνηση στο χώρο αυτό. Αντίθετα θα λέγαμε ότι η τέτοια αντίδραση των χουντικών φυλάδων και του ακροδεξιού Τύπου είναι η καλύτερη απόδειξη της ορθότητας των σχετικών πρωτοβουλιών του Υπουργού Δημόσιας Τάξης.

Να προχωρήσει λοιπόν βαθύτερα και ταχύτερα αυτή η τομή εξυγίανσης.

ΟΙ ΓΙΟΡΤΕΣ ΜΙΣΟΥΣ ΚΑΙ Η «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ»

Η κατάργηση από την κυβέρνηση των «γιορτών μίσους» δεν αποτελεί μόνο μια πράξη συνέπειας και τιμής. Είναι ταυτόχρονα πρωτοβουλία καίριας ιστορικής διάστασης. Είναι πράξη που ενοποιεί και πάλι την έννοια του εθνικού με το αληθινό. Είναι παράλληλα μια ενέργεια που η διά-

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ
'Ασκληπιοῦ 1 Τηλ. 3636083

φανη αναγκαιότητα-της έγινε αποδεκτή και κατέκτησε τη συναίνεση του συνόλου ουσιαστικά του λαού. Γιατί αν το αίμα χωρίζει, η γνώση των επιπτώσεών-του ενώνει.

Γι' αυτό, και η κατάργηση των «γιορτών μίσους» δένονται αρμονικά με την αναγνώριση της Εθνικής Αντίστασης αποκτά και ένα βαθύτατο νέο πολιτικό περιεχόμενο. Δεν πρόκειται μόνο για λήθη ή συμφιλίωση. Πρόκειται στην πραγματικότητα για μια πρόταση εθνικής συνεννόησης για τη διάνοιξη ενός νέου ορίζοντα της πολιτικής ζωής της χώρας, για τη θεμελίωση της Δημοκρατίας (δηλαδή και των αντιθέσεων στους κόλπους-της) όχι σε τεχνητές διαιρέσεις, αλλά στα πραγματικά προβλήματα του σήμερα.

Η «Νέα Δημοκρατία» είναι το κόμμα που δεν σεβάστηκε τη Δημοκρατία, ούτε θέλησε να της δώσει ένα νέο περιεχόμενο. Και εισέπραξε το αποτέλεσμα της αντιδραστικής και συντηρητικής λογικής-της σ' αυτές τις εκλογές.

Αν όπως λένε η «ήττα διδάσκει», φαίνεται, παρ' όλα αυτά, ότι η «Νέα Δημοκρατία» αρνείται να διδαχτεί απ' τη δική-της. Γιατί τώρα, αντί να δώσει κι αυτή, με τον τρόπο-της έστω και στα όριά-της, τη μάχη της Δημοκρατίας στους κόλπους-της, μοιάζει να ταλαντεύεται έντονα προς τις πιο ακραίες εκδηλώσεις εμπάθειας. Εμπάθεια όμως που δεν την αποκόπτει μόνο από τη νέα διαμόρφωση του πολιτικού σκηνικού. Την απομονώνει κιόλας απ' την ίδια τη λαϊκή-της βάση και την σπρώχνει αλλού, εκεί που την καλούν ήδη οι μισθοκάπηλοι του αίματος από τα κίτρινα φύλλα-τους...

Ελπίζουμε πως η «Νέα Δημοκρατία» θα στοχαστεί για το συμφέρον του τόπου, υποθέτουμε πως θα υπολογίσει τελικά και το δικό-της συμφέρον και θα συμπορευτεί με τις επιταγές του λαού.

Αν πάντως τελικά η ηγεσία της «Νέας Δημοκρατίας» συρθεί σε τελετές για τη διαιώνιση του εθνικού έργου της «Χ» και των ταγματασφαλιτών, θα πρέπει να ευεργετεί το γεγονός ότι ο λαός-μας έχει τόσο ισχυρή μνήμη και δοκιμασμένη κρίση ώστε να 'χει τη δύναμη, να θέλει και να μπορεί να ξεχνά...

Η ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ Ο ΣΚΛΑΒΟΣ

«Πόλεμο εναντίον όλων» φαίνεται να κήρυξε σύμφωνα με ορισμένες εφημερίδες η κυβέρνηση στο διπλωματικό πεδίο. «Κρίση στις σχέσεις με ΗΠΑ-Γαλλία» ανακαλύπτει η μια, «Φεύγουμε και από το Συμβούλιο της Ευρώπης» συμπεραίνει η άλλη, «οδηγείται η χώρα σε απομόνωση» διακηρύσσει η τρίτη.

Βέβαια τίποτα τέτοιο δεν προκύπτει από τις τοποθετήσεις των ελλήνων υπουργών στα ευρωπαϊκά όργανα όπου εκπροσώπησαν την Ελλάδα. Ούτε από τα γεγονότα προκύπτει, ούτε καν από την ειδησεογραφία που παραθέτουν — πέρα από τις εικασίες — οι ίδιες αυτές εφημερίδες. Αυτό που συμβαίνει μόνο, είναι πως απόλυτα σύμφωνοι με τις προεκλογικές-τους εξαγγελίες οι κυβερνητικοί εκπρόσωποι με σαφήνεια και καθαρότητα υλοποιούν την πολιτική ισοτίμης σχέσης της Ελλάδας με εκείνα τα κράτη και οργανισμούς, με τα οποία πολυποίκιλοι δεσμοί, συμφέροντα, αλλά και αντιθέσεις μας συνδέουν.

Θα λέγαμε μάλιστα πως η κυβέρνηση αναλαμβάνοντας ενεργό ρόλο στις ευρωπαϊκές υποθέσεις, τοποθετούμενη με ευθύτητα και δυναμισμό στα διευρωπαϊκά προβλήματα προσαυξάνει το κύρος της χώρας, ενδυναμώνει την εθνική αξιοπρέπεια, εμπνέει εμπιστοσύνη, «κερδίζει» δηλαδή στο διπλωματικό παιχνίδι.

Αν όμως κάποιος έχει ταυτίσει την έννοια της εξωτερικής πολιτικής με την πειθήνια προσαρμογή στους «ισχυ-

ρούς», δεν μπορεί να αναγνωρίσει αυτό το νέο φαινόμενο: ότι υπάρχει δηλαδή ελληνική κυβέρνηση που στο εξωτερικό προασπίζει τα συμφέροντα της χώρας γιατί αισθάνεται ότι «ανήκει» εκεί και όχι οπουδήποτε αλλού.

Αν δεν δεχτούμε λοιπόν την (εύλογη) υποψία ότι ο σχετικός θόρυβος είναι «εκ του πονηρού», τότε, ορισμένοι εκπρόσωποι της Δεξιάς, θα πρέπει να βρίσκονται σε δυσάρεστη θέση, ανάλογη με εκείνη ορισμένων σκλάβων της Αφρικής, που όταν τους απελευθέρωσαν ένοιωθαν τόσο άβολα με την ελευθερία-τους, που αποζητούσαν πάλι την «ασφάλεια» της αλυσίδας-τους.

Νά 'ναι άραγε έτσι;

ΚΩΣΤΑΣ ΧΙΩΤΑΚΗΣ

Το πρωί της 18ης Νοεμβρίου πέθανε στα Χανιά ο γιατρός και λογοτέχνης Κώστας Χιωτάκης.

Ο Κ. Χιωτάκης γεννήθηκε το 1914 στη Σμύρνη. Μεγάλωσε στα Χανιά, όπου τελείωσε το δημοτικό και το γυμνασιο. Τελείωσε την Ιατρική Σχολή στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας. Πήρε μέρος στη μάχη της Κρήτης, πιάστηκε αιχμάλωτος και απέδρασε το Γενάρη του 1942. Συνδέθηκε με το ΕΑΜ, αργότερα εντάχθηκε στον ΕΛΑΣ και έγινε μέλος του ΚΚΕ. Εκτοπίστηκε το 1947 από το μεταδεκεμβριανό καθεστώς στη Λήμνο και στη συνέχεια στη Μακρόνησο και στον Άη-Στράτη. Απολύθηκε το 1954, εντάχθηκε στην ΕΔΑ και εκλέχθηκε βουλευτής-της το 1958, το 1961 και το 1963 και τρεις φορές δημοτικός σύμβουλος Χανίων.

Στέλεχος του ΚΚΕ, υποψήφιος βουλευτής στις τελευταίες εκλογές και μέλος της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών, αρθρογραφούσε για πολιτικά, κοινωνικά και πνευματικά ζητήματα στον κομματικό και άλλο δημοκρατικό τύπο.

Η πολύπλευρη αγωνιστική, κοινωνική και πολιτική-του δραστηριότητα καθώς και η προσφορά-του σαν γιατρού στον τόπο-του αφήνουν στη μνήμη των νεότερων αγωνιστών ζωντανή τη θύμηση ενός θεληματικού και αφιλόκερδου αγωνιστή της Αριστεράς.

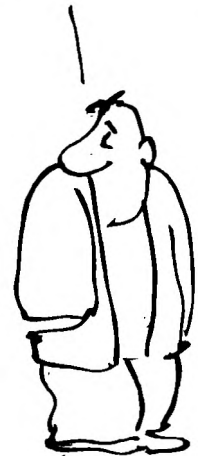

ΚΑΙ ΟΙ ΚΟΥΜΟΥΡΙΣΤΕΣ! ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΕΧΟΥΝ ΤΗ ΛΟΞΑΤΟΥΣ ΑΛΛΑ ΔΕΝ ΕΝΟΧΛΟΥΝ ΚΑΝΕΝΑ... ΚΥΡΙΟΙ

ΟΟΑΑΑΧ

ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΥ ΩΡΑΙΟ ΝΑ ΕΙΣΑΙ ΟΠΑΔΟΣ ΣΗΜΕΡΑ

ΟΠΟΙΟΥ ΝΑ'ΝΑΙ

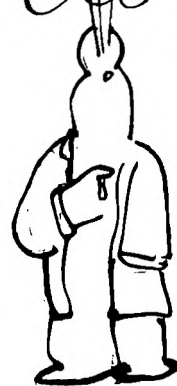
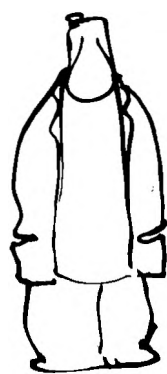

ΟΛΟΣ Ο ΚΟΣΜΟΣ ΕΙΝ' ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΜΕΝΟΣ

ΕΚΤΟΣ...

ΦΦΦΦ...

ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΑΛΑΚΙΣΜΕΝΗ ΤΗΝ ΓΥΝΑΙΚΑ ΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΟΥΣΤΗ ΤΟΝ ΓΥΙΟ ΜΟΥ

ΜΟΡΕ ΔΕΝ ΠΑ'ΝΑ ΓΑΜΗΘΟΥΝΕ

ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΝΑ ΠΑΩ ΓΙΑ ΥΠΝΟ

ΑΠΟ ΑΥΡΙΟ ΠΑΛΙ ΤΑ ΙΔΙΑ ΣΚΑΤΑ

ΑΑΑΧ!... ΤΙ ΩΡΑΙΑ ΠΟΥ ΘΑΤΑΝ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΕ ΖΩΗ!... ΑΝ ΔΕΝ ΥΠΗΡΧΕ ΑΥΤΗ Η ΠΟΥΤΑΝΑ Η ΖΩΗ

αντί

Από τον Μπάρμπα-Μήτσο στον Μπάρμπα-Γιάννη

«Αντικειμενικότητα και αμεροληψία στη διεύθυνση των εργασιών του Κοινοβουλίου» — αυτή ήταν η βασική εξαγγελία του νέου Προέδρου της Βουλής κ. Ι. Αλευρά (του επωνομαζόμενου από τους φίλα προσκείμενους «χαλκέντερου» Μπάρμπα-Γιάννη) στον παρθενικό-του λόγο με τη νέα (;)-του ιδιότητα.

Η αλήθεια είναι πως υπάρχουν μερικά «κρατούμενα» από την προηγούμενη περίοδο με τον κ. Αλευρά — *θυμάστε τον διάλογο (και τις ιδεολογικές-του προεκτάσεις) με τον απόντα σήμερα κ. Κ. Μπαντουβά;* — αλλά μπορούμε να τ' αφήσουμε προς το παρόν στην μπάντα — «περασμένα-ξεχασμένα» που λέει ο λόγος. Μακάρι να μπει τέρμα στις διαδικαστικές κομπίνες που μας είχε συνηθίσει ο εις Παρισίους παρεπιδημών Μπάρμπα-Μήτσος κι η εποχή της Προεδρείας Μπάρμπα-Γιάννη να συνδεθεί με νέα ήθη — *περί Αλλαγής μιλάμε* — στις διαδικασίες της Βουλής.

Η εξαγγελία του νέου Προέδρου βρήκε ευήκοον ους — τουλάχιστον σε μας — *και θα την πάρουμε κατά γράμμα...*

Περί σεμνότητας

Δεν θέλουμε ν' αρχίσουμε με «κακίες», μια επισήμανση μόνο θέλουμε να κάνουμε — κι ας έχει γίνει ήδη το κακό: *Καλό θα ήταν τα βιογραφικά των μελών του Προεδρείου να ήταν λίγο... σεμνότερα* και όχι διθυραμβικές προεκλογικές αυτοπαρουσιάσεις — πέρα απ' όλα τ' άλλα υπάρχει και αισθητικό πρόβλημα!

«Αύγουστος ήτανε, θαρρώ...»

Μπαράζ τα συγχαρητήρια τηλεγραφήματα για τον νεοεκλεγμένο Πρόεδρο της Βουλής — γεγονός καθόλου αξιοπερίεργο για τα δεδομένα της διεθνούς διπλωματικής συμβατικότητας. Παρ' όλα αυτά μια ματιά στην πρώτη εφτάδα είναι ενδιαφέρουσα...

Φυσικό το φαινόμενο της «πρωτιάς» τα δυο πρώτα να ανήκουν στους Προέδρους της Βουλής της Κύπρου — αυτό δε θέλει σχόλιο, πάντα έτσι γινόταν — και της Γαλλικής Εθνοσυνέλευσης — *Αλλαγή* γαρ και *«Ελλάς-Γαλλία-Συμμαχία»*.

Αφύσικο (;) όμως το φαινόμενο τα τρία αμέσως επόμενα συγχαρητήρια τηλεγραφήματα για τον Πρόεδρο της Βουλής να προέρχονται από χώρες όπου το Κοινοβούλιο αποτελεί *νεκρό γράμμα* της συνταγματικής τάξης του «υπαρκτού σοσιαλισμού» *διακοσμητικό στοιχείο* και *διάτρητο άλλοθι* της κομματικής υπερ-εξουσίας.

Ένα απ' αυτά υπογράφεται από τον Πρόεδρο της «Ομόσπονδης Συνέλευσης της Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Τσεχοσλοβακίας» κ. Alois Indra. Την υπογραφή αυτού του κυρίου την είχαμε κάπου ξανασυναντήσει σε κάποιο «μεθεόρτιο» συγχαρητήριο τηλεγράφημα για την «σωτήρια παρέμβαση» — με τα τανκς, εννοείται — των «αδελφών» σοβιετικών στρατευμάτων...

«Αύγουστος ήτανε, θαρρώ...» — του '68!

Με τρία «ασανσέρ» και τρεις — τουλάχιστον — απόντες...

(Η Βουλή της Αλλαγής και η Αλλαγή της Βουλής)

Ενώπιος ενωπίω η Βουλή με την Αλλαγή και η Αλλαγή με τη Βουλή — κι εμείς από κοντά παρατηρούντες, ανησυχούντες, προσδοκούντες ή (και) απλά και μόνο συ-ζώντες με τη νέα πραγματικότητα που στεγάζεται από την προπερασμένη Δευτέρα (16 του Νοέμβρη) στα Παλαιά Ανάκτορα: νεογέννητο ακόμα βρέφος, βεβαρυμένο από γεννησιμιού-του με το «προπατορικό αμάρτημα» του κοινοβουλευτισμού, (*εξουσιαστικό παίγνιο και βιτρίνα ταυτόχρονα*), με αδιαμόρφωτα χαρακτηριστικά και τυλιγμένο στις φασκίες της ευφορίας που προκαλεί το απλό γεγονός και μόνο της αλλαγής του υποκειμένου στους μέχρι τώρα τρέχοντες προσδιοριστικούς όρους — τους είχαμε συνηθίσει βλέπετε — «*συμπολίτευση*» και «*αντιπολίτευση*»...

(Ήδη βέβαια υπάρχει και ο εκ προοιμίου δηλωμένος νεωτερισμός της «*συμπο-αντιπολίτευσης*» του ΚΚΕ — ο όρος είναι δάνειος από φίλο ανταποκριτή του «Ριζοσπάστη» — με εκκρεμούσα όμως ακόμη την υπογράμμιση στο πρώτο ή στο δεύτερο συνθετικό για τον προσδιορισμό της πολιτείας που θ' ακολουθήσει το ένα και μοναδικό κόμμα της εργατικής τάξης... στη Βουλή).

Η Βουλή της Αλλαγής — ΠΑΣΟΚ, Ν.Δ., ΚΚΕ — μια νέα, ιστορικά, για τα ελληνικά δεδομένα, *τρίκομματική* πραγματικότητα με τη γεύση που αφήνει η σκληρή απογραφή της συγκυρίας (ιστορική και αυτή) που επέβαλε η εναλλακτική «*ή η Δεξιά ή το ΠΑΣΟΚ στην κυβέρνηση*» και το κατ' αρχήν αποτέλεσμα-της: τον εξοβελισμό από τον κοινοβουλευτικό «*νυμφώνα*» τριών κατ' εξοχήν κοινοβουλευτικών κομμάτων, του ΚΚΕ εσωτ., του ΚΟΔΗΣΟ και της ΕΔΗΚ του κ. Ζιγδη και την απώθησή-τους στο περιθώριο κάποιου «*βήματος απόντων της Βουλής*».

Η επί τα χείρω αυτή Αλλαγή της Βουλής — πτυχή που παραδέχτηκε, εν μέσω σοσιαλιστικής ευφορίας, και ο ίδιος ο Πρωθυπουργός απαντώντας σε μίαν εύστοχη ερώτηση συνάδελφου της τηλεόρασης, προς τιμή και των δύο — αν γίνει καθεστώς, *βλέποντας το μέλλον με τα μέτρα του παρόντος αλλά και το παρόν με τα μέτρα του μέλλοντος*, απειλεί με μόνιμη παραμόρφωση (και γιατί όχι, *παραχάραξη*) τον χάρτη των πολιτικών και των κοινωνικών δυνάμεων της χώρας. Η σημερινή κοινοβουλευτική πραγματικότητα του τρικομματισμού εγκυμονεί τον κίνδυνο — παρά την κυβερνητική δέσμευση για την καθιέρωση της απλής αναλογικής για τις επόμενες εκλογές — μιας «*καθ' έξιν*» *διαστρέβλωσης των πολιτικών και κοινωνικών διεργασιών και στο μέλλον...*

Και για να ξεκαθαρίσουμε τα πράγματα για να μην έχουμε (και) παρεξηγήσεις: Όχι πως η παρουσία των σημερινών απόντων της Βουλής θα ισοδυναμούσε με την καταγραφή όλων των υπαρκτών πολιτικών δυνάμεων και — κυρίως — με την αντανάκλαση στο κοινοβούλιο του συνόλου των κοινωνικών διεργασιών που συντελούνται σήμερα — *είπαμε αλλά όχι και να καβαλήσουμε το καλάμι!* — όμως είναι σαφές, ότι ο περιορισμός του πολιτικού φάσματος στο τρίπτυχο ΠΑΣΟΚ-Ν.Δ.-ΚΚΕ σφίγγει, για την πολιτική έκφραση γενικά, τα κορδόνια του κοινοβουλευτικού κορσέ μέχρι ασφυξίας!

Ας μη γελιόμαστε, η *πλασματική κοινοβουλευτική παρουσία* — μέσω των μετεκλογικών ανεξαρτητοποιήσεων — της ΕΔΑ και του «Κέντρου», δεν αποτελεί παρά μόνο μια διάτρητη επίφαση διαφυγής από τη μέγγενη του τρικομματισμού. *Πλαστικά μαξιλαράκια* που καλούνται να λειτουργήσουν *σαν «αμορτισέρ» δεξιά και αριστερά του ΠΑΣΟΚ* για την απορρόφηση ενός μέρους των κραδασμών από την άμεση τριβή με τη Ν.Δ. και το ΚΚΕ. *Η νεκρανάσταση της ΕΔΑ* (ο Κυρ-Ηλίας έλεγε πως κλίνεται ανώμαλα: «*η ΕΔΑ, της ΑΙΔΟΥΣ*» — αλλά τα πρόσφατα γεγονότα και οι πράξεις (της, του, τους) τον... διαψεύδουν), και η *λαθραία επανεισαγωγή της ΠΑΡΚΕ* του κ. Μαύρου στο Κοινοβούλιο, (με την επιπρόσθετη διασφάλιση της τοποθέτησής-του στο ψηφοδέλτιο της Επικρατείας) είναι αποτέλεσμα μιας τακτικής που θα μπορούσε να ονομαστεί «*τακτική του ασανσέρ*».

● Με το «*ασανσέρ*» του ΠΑΣΟΚ εμφανίστηκαν έτσι δύο — δορυφόρα — «*κόμματα*» στη Βουλή. *Αμοιβαίος ο υπολογισμός, η χρησιμοποίηση και το όφελος* — με ή χωρίς πρωτόκολλα και συμφωνητικά, ο χρόνος θα το δείξει...

● Αντίστοιχα με το «*ασανσέρ*» της Ν.Δ. «εξασφαλίστηκε» η παρουσία - φιλοβασιλική υποθήκη του «Κόντε» στα βουλευτικά έδρανα και της δεξιάς εκδοχής του Κέντρου με τον κ. Κοκκέβη. (*«Διευρύνσεις» αμφίπλευρες και εξισορροπούμενα άλλοθι...*)

● Όσο για το ΚΚΕ, «*ασανσέρ*» κια αυτό για το ζαχαριαδικής καταγωγής και προέλευσης «*ζόμπι*» του «Αγροτικού Κόμματος Ελλάδας» (που εμφανίστηκε με την ανεξαρτητοποίηση του συνεργαζόμενου πρώην - και νυν - βιομήχανου κ. Νάση), που μεταφέρει και έναν ακόμη τουλάχιστον... «*επιβάτη*» (ψηλός είναι, ευλύγιστος και διαρκώς μετακινούμενος στις κομματικο-πολιτικές-του προτιμήσεις), που όταν έρθει το «*πλήρωμα του χρόνου*» θα... κατέβει σε κάποιον δισκογραφικά προσδιοριζόμενο όροφο - οψόμεθα...

Έτσι με τρία «*ασανσέρ*», και τρεις — τουλάχιστον — απόντες αλλά και αρκετούς λαθρεπιβάτες (και δεν εννοούμε μόνο αυτούς που αναφέραμε) η τρικομματική Βουλή της Αλλαγής ξεκινάει...

η συνέχεια και η αλλαγή

Ο χαρακτήρας και η κομματική σύνθεση της Βουλής που προέκυψε από τις πρόσφατες εκλογές, θυμίζει ίσως έντονα τον προδικτατορικό τρικομματισμό, και ειδικότερα τη διάταξη των δυνάμεων που υπήρχε στη Βουλή του 1964. Η εντυπωσιακή αυτή αναβίωση δεν υπήρξε όμως το αποτέλεσμα της νεκρανάστασης των προδικτατορικών κομμάτων, αλλά αντίθετα ήταν η κατάληξη μιας διαδικασίας που οδήγησε στη ριζική αναμόρφωση ή και την πλήρη κατάλυσή τους. Η διαδικασία αυτή, στο χώρο που κάλυπτε προδικτατορικά η ΕΚ, πήρε τη μορφή ανοιχτής σύγκρουσης διαφορετικών και, σε πολλά σημεία, ασυμβίβαστων εκλογών, οι οποίες είχαν ως αντικείμενο τη συγκρότηση — στα ερείπια του φιλελευθερισμού και του ρεπουμπλικανισμού ενός σοσιαλιστικού κόμματος με ηγεμονικό ρόλο στην πολιτική ζωή.

Η ολοκληρωτική επικράτηση της πολιτικής επιλογής που εκπροσωπούσε το ΠΑΣΟΚ επέβαλε, αλλά και επισφράγισε, ριζικές μεταλλαγές σ' όλους σχεδόν τους τομείς της κομματικής συγκρότησης: ιδεολογία, οργάνωση, πρόγραμμα, λειτουργία, πολιτικός λόγος κτλ. Οι αλλαγές αυτές ήταν επομένως λογικό να συνεπιφέρουν εντυπωσιακές ανακατατάξεις και στο επίπεδο της κοινοβουλευτικής εκπροσώπησης. Η σχεδόν ολοκληρωτική ανανέωση που παρατηρήθηκε προσέλαβε τη μορφή ρήξης, (και βιώθηκε ως τέτοια) με το «παλαιοκομματικό» παρελθόν που εξέφραζε η ΕΚ.

Η σύνθεση της σημερινής κοινοβουλευτικής ομάδας του ΠΑΣΟΚ αποτελεί μια αδιάψευστη απόδειξη για την έκταση και τη βαρύτητα του φαινομένου:

σε σύνολο βουλευτών	170
είχαν εκλεγεί με την ΕΚ προδικτατορικά	14
πρωτοεκλέχτηκαν με την ΕΚ-ΝΔ το 1974	6
πρωτοεκλέχτηκαν με το ΠΑΣΟΚ	150

Η σημασία και το εύρος αυτής της ανανέωσης υπογραμμίζεται μάλιστα ακόμα περισσότερο από το γεγονός ότι στη συντριπτική-τους πλειοψηφία οι βουλευτές που πρωτοεκλέχτηκαν με το ΠΑΣΟΚ αναδείχτηκαν ως κοινοβουλευτικά στελέχη μαζί και μέσω του ΠΑΣΟΚ. Πράγματι, από τους 150 βουλευτές που πρωτοεκλέχτηκαν με το ΠΑΣΟΚ:

είχαν πολιτευτεί προδικτατορικά	8
πρωτοπολιτεύτηκαν μεταδικτατορικά	4
με άλλα κόμματα	138

Και μόνο οι παραπάνω αριθμοί θα αρκούσαν για να τεκμηριώσουν τη διαπίστωση ότι το ΠΑΣΟΚ συνιστά τη μαζικότερη και ριζικότερη ανανέωση του πολιτικού προσωπικού που έχει πραγματοποιηθεί τα τελευταία εξήντα χρόνια — ουσιαστικά από την εποχή στελεχικής συγκρότησης του Κόμματος Φιλελευθέρων (1909-1922). Μια σύγκριση της έκτασης που πήρε το φαινόμενο της κοινοβουλευτικής ανανέωσης στο ΠΑΣΟΚ, την ΕΚ και την ΕΠΕΚ είναι από μόνη-της αποκαλυπτική (βλ. σχετικό πίνακα). Το γεγονός είχε ήδη επισημανθεί μετά τις εκλογές του

1977 (βλ. ΑΝΤΙ, τχ. 89, σελ. 14-24), σήμερα όμως αποκτά μια πολύ μαζικότερη διάσταση καθώς το ΠΑΣΟΚ είναι το κόμμα που δίνει πλέον τον τόνο στη νεοεκλεγμένη Βουλή.

Η σημασία του φαινομένου γίνεται ακόμα πιο φανερή αν η σύνθεση της κοινοβουλευτικής ομάδας του ΠΑΣΟΚ παραβληθεί με τη σύνθεση της κοινοβουλευτικής ομάδας της ΝΔ — παρόλο που και στη ΝΔ παρατηρήθηκε μια σημαντικότερη ανανέωση του κοινοβουλευτικού προσωπικού και στις τρεις μεταδικτατορικές Βουλές. Όμως, στη ΝΔ, παράλληλα με την ανανέωση εξακολουθεί ακόμα να εκπροσωπείται, από ένα σημαντικό αριθμό βουλευτών, και η προδικτατορική πολιτική τάξη — η συνέχεια του ηγετικού πυρήνα της ΕΡΕ. Έτσι:

σε σύνολο βουλευτών (ΝΔ και συνεργαζόμενοι)	115
είχαν εκλεγεί και προδικτατορικά (με την ΕΡΕ ή την ΕΚ)	34

Από τους 34 αυτούς βουλευτές μάλιστα αρκετοί αντιπροσωπεύουν τη γενιά των πολιτικών που αναδείχτηκαν την περίοδο του εμφυλίου πολέμου, πρωτοεκλέχτηκαν το 1946 ή το 1950 και από τότε διαχειρίστηκαν συνεχώς (ή σχεδόν συνεχώς) την κυβέρνηση της χώρας (Γ. Ράλλης, Παν. Κανελλόπουλος, Κ. Παπακωνσταντίνου, Σπ. Θεοτόκης — ο μόνος που είχε εκλεγεί και προπολεμικά — ο Ευαγ. Αβέρωφ, ο Κ. Μητσοτάκης, ο Ι. Μπούτος, ο Γ. Βογιατζής, ο Γ. Σταμάτης, ο Αθ. Ταλιαδούρος, ο Στ. Αλλαμανής, ο Ισ. Λαυρεντίδης και ο Εμμ. Κεφαλογιάννης). Αντίθετα, οι βουλευτές του ΠΑΣΟΚ που είχαν εκλεγεί και πριν από το 1967 αναδείχτηκαν, στη μεγάλη-τους πλειοψηφία (οι 11 από τους 14), με το τεράστιο ρεύμα της ΕΚ του 1963-64. Από τους σημερινούς βουλευτές του ΠΑΣΟΚ μόνο τρεις είχαν εκλεγεί και πριν από το 1963 — συμπτωματικά αλλά και συμβολικά ένας από κάθε βασικό κεντρικό ρεύμα της δεκαετίας του '50 (ο Σπ. Τσιαπάρας από την ΕΠΕΚ, ο Γ. Σερπάνος από τις διάφορες μεταμορφώσεις του Παπανδρεϊκού

κόμματος, και ο Μιχ. Στεφανίδης από τις αντίστοιχες μεταμορφώσεις του κόμματος του Σοφ. Βενιζέλου). Οπωσδήποτε όμως η παρουσία των τριών αυτών βουλευτών δεν αναιρεί καθόλου τη βασική διαπίστωση ότι στη σημερινή κοινοβουλευτική ομάδα του ΠΑΣΟΚ δεν υπάρχει σχεδόν κανένα, από τα ηγετικά στελέχη των προδικτατορικών κεντρικών κομμάτων.

Οι προηγούμενες παρατηρήσεις συνδυάζονται άμεσα με την εντυπωσιακή ηλικιακή σύνθεση της σημερινής κοινοβουλευτικής ομάδας του ΠΑΣΟΚ — της νεαρότερης κοινοβουλευτικής ομάδας που έχει εμφανιστεί τις τελευταίες δεκαετίες. Μια παραβολή με την ηλικιακή σύνθεση της κοινοβουλευτικής ομάδας της ΕΚ το 1964, αρκεί για να δείξει το μέγεθος της διαδρομής που έχει διανυθεί και το χάσμα που χωρίζει τα δύο κόμματα:

	ΠΑΣΟΚ: 1981	ΕΚ: 1964
25 έως 39 ετών:	39 βουλευτές(22,9%)	15 βουλευτές(8,8%)
40 έως 49 ετών:	73 βουλευτές(42,9%)	37 βουλευτές(21,6%)
50 έως 59 ετών:	32 βουλευτές(18,8%)	67 βουλευτές(39,2%)
60 ετών & άνω:	26 βουλευτές(15,3%)	52 βουλευτές(30,4%)
Σύνολο	170	171

(Τα στοιχεία για τη Βουλή του 1964 από το άρθρο του Α-Ι.Δ. Μεταξά, Βιοκοινωνική και πολιτισμική χαρτογραφία της Βουλής, 1964-1974-1977, στο περιοδικό, Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης, τχ. Ι).

Στη σημερινή κοινοβουλευτική ομάδα του ΠΑΣΟΚ το κύριο βάρος έχουν οι ηλικίες οι κάτω των 50 ετών, που δεν αντιπροσωπευόταν καθόλου στη γερασμένη κοινοβουλευτική εκπροσώπηση των προδικτατορικών κομμάτων. Πρόκειται για τη γενιά που ενηλικιώθηκε μετά το τέλος του εμφύλιου και μπορεί επομένως να κηρύξει, πρακτικά και πολιτικά, τον οριστικό τερματισμό-του.

Η ανάδειξη και πολιτική νομιμοποίηση μέσω του ΠΑΣΟΚ ενός νέου, ηλικιακά ανανεωμένου πολιτικού προσωπικού, αποτέλεσε βέβαια συνειδητή επιλογή των οργανωμένων δυνάμεων του ΠΑΣΟΚ. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η νεανική σύνθεση των εκλογικών συνδυασμών και κυρίως ο αποκλεισμός αρκετών τ. βουλευτών της ΕΚ, αποκλεισμός που ήταν αποτέλεσμα της αντίδρασης των τοπικών κομματικών οργανώσεων, που κυριαρχούνταν από τις νεαρότερες συγκριτικά ηλικίες. Ταυτόχρονα όμως η ηλικιακή ανανέωση αποδείχθηκε ότι ήταν και ρητή επιθυμία του εκλογικού σώματος:

Από τους 40 τ. βουλευτές του ΠΑΣΟΚ, ηλικίας σήμερα 50 ετών και άνω, που πολιτεύτηκαν στις πρόσφατες εκλογές απέτυχαν οι 12 — δηλαδή ποσοστό αποτυχίας 30% — αντίθετα από τους 43 τ. βουλευτές κάτω των 50 ετών, που πολιτεύτηκαν και φέτος, απέτυχε μόνον ένας — δηλαδή ποσοστό αποτυχίας, μόλις 2,3%.

Εξετάζοντας τώρα συνοπτικά, και αναπόφευκτα σχηματικά, την πολιτική προέλευση αυτής της κυρίαρχης ποσοτικά ομάδας που συνθέτουν οι νέοι σε ηλικία βουλευτές του ΠΑΣΟΚ, αναδεικνύεται αυτόματα ο κεντρικός ρόλος που διαδραμάτισαν στην πολιτική-της συγκρότηση οι νεολαϊστικές οργανώσεις των κομμάτων του προδικτατορικού Κέντρου — κατά πρώτο και κύριο λόγο η ΕΔΗΝ.

Από τους 102 βουλευτές του ΠΑΣΟΚ που είναι σήμερα μεταξύ 35 και 49 ετών, ελάχιστοι είναι εκείνοι που προδικτατορικά ήταν ενταγμένοι στις οργανώσεις της Αριστεράς, κύρια στη Δ.Ν. Λαμπράκη (Χ. Φωτίου, Θ. Πάγκαλος και Σπ. Καλούδης). Οι περισσότεροι — περίπου 55 — διαμορφώθηκαν πολιτικά μέσα από τις οργανώσεις της ΟΝΕΚ και της ΕΔΗΝ (οι «ευγενείς νέοι» όπως τους χαρακτήριζε ο Γ. Παπανδρέου). Άρχισαν την ιδεολογική-τους ριζοσπαστικοποίηση, μέσα από την ΕΔΗΝ του 1965-67 αποτελώντας την οργανωμένη και μα-

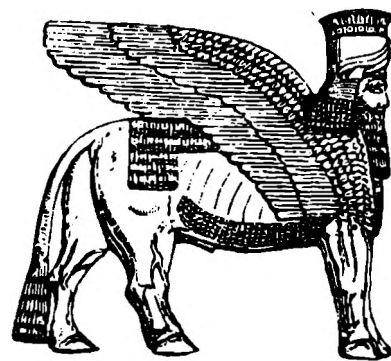
χητική αιχμή του «ανδρείκου ρεύματος». Και ένα σημαντικό τμήμα-τους δοκιμάστηκε αγωνιστικά και ολοκλήρωσε την πολιτική-του συνειδητοποίηση μέσα από τον αντιδικτατορικό αγώνα.

Από το στελεχικό αυτό δυναμικό άντλησε κατά κύριο λόγο το ΠΑΣΟΚ την ιδρυτική-του στελέχωση το 1974. Και απ' αυτή την ιδρυτική στελέχωση έχουν σήμερα επανδρωθεί τόσο τα ανώτερα κλιμάκια της κομματικής οργάνωσης του ΠΑΣΟΚ, όσο και ο κεντρικός πυρήνας της κοινοβουλευτικής-του εκπροσώπησης.

★ ★ ★

Οι προηγούμενες παρατηρήσεις παραπέμπουν σ' ένα πολύ σημαντικό φαινόμενο που ενυπάρχει στη δόμηση και λειτουργία του ΠΑΣΟΚ — και που θα μπορούσε επιγραμματικά να χαρακτηριστεί ως *πολιτική πατροκτονία*. Το γεγονός δηλαδή ότι τα νέα και δυναμικά ανερχόμενα στρώματα διεκδικούν αυτόνομα για τον εαυτό-τους την πολιτική εκπροσώπηση της κοινωνίας και δεν την εναποθέτουν ούτε την εμπιστεύονται στους εκπροσώπους της προηγούμενης γενιάς (— που εξακολουθεί πάντως να διατηρεί τα ηνία της εξουσίας και στελεχώνει ακόμα κατά πλειοψηφία το Υπουργικό Συμβούλιο). Η αντιπαράθεση αυτή μεταξύ γενεών διαπλάκεται μάλιστα σε αρκετές περιπτώσεις και με μια κοινωνική αντιπαράθεση στο βαθμό που τα νεότερα σε ηλικία στελέχη συμβαίνει συχνά να εκφράζουν ανερχόμενα στρώματα που ήταν, μέχρι πριν λίγο καιρό, κοινωνικά εξαρτημένα και μόνο πρόσφατα κατέκτησαν την κοινωνική-τους αυτονομία, στην οποία επιδιώκουν να εδράσουν και την πολιτική-του αυτονομία. □

ΗΡΟΔΟΤΟΣ ΕΠΤΑ ΝΟΥΒΕΛΕΣ ΚΑΙ ΤΡΙΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΚΑΙ ΤΡΙΑ ΔΟΚΙΜΙΑ
Δ.Ν. ΜΑΡΩΝΙΤΗΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΡΑ — ΑΘΗΝΑ 1981

Πλατεία Σταδίου 5, 'Αθήνα 501 - τηλ. 728.263
Διάθεση στην 'Αθήνα: Σόλωνος 114 - τηλ. 36.30.214

ΤΑ ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ βιογραφικά σημειώματα που ακολουθούν περιστρέφονται και αφορούν ορισμένες μόνο όψεις της πολιτικής παρουσίας των βουλευτών του ΠΑΣΟΚ: τη συμμετοχή-τους στους θεσμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης, την εξέλιξη των κομματικών-τους εντάξεων, τη συμμετοχή-τους στα ανώτερα κλιμάκια της κομματικής οργάνωσης, την εκλογική-τους πορεία (καθώς και την οικογε-

νειακή εκλογική-τους προϊστορία, αν υπάρχει).

ΣΤΟΧΟΣ μια πρώτη γνωριμία με την «άγνωστη», στο ευρύτερο κοινό, σημερινή κοινοβουλευτική ομάδα του ΠΑΣΟΚ. Ταυτόχρονα όμως στην τηλεγραφική και στεγνή αυτή καταγραφή των προσωπικών διαδρομών αποτυπώνονται οι διάφορες ιστορικές πορείες και πολιτικές συνιστώσες (και το

ειδικό βάρος καθεμιάς) που, συγχωνευόμενες, διαμόρφωσαν το σημερινό κοινοβουλευτικό πρόσωπο του ΠΑΣΟΚ.

ΣΕ ΚΑΘΕ εκλογική περιφέρεια τα ονόματα των βουλευτών παρατίθενται κατά σειρά επιτυχίας. Σε όσα ονόματα βουλευτών προτάσσεται το σύμβολο, ● σημαίνει ότι οι βουλευτές αυτοί εκλέχτηκαν φέτος για πρώτη φορά.

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

● **Ντεγιάννης Ιωάννης** (Στρόπωνες, Χαλκίδα, 1914). Αρεοπαγίτης. Πρόεδρος του δικαστηρίου που καταδίκασε σε θάνατο τους «πρωταίτιους» του πραξικοπήματος της 21.4.67. Αποχώρησε από το δικαστικό σώμα τον Ιούλιο του 1981. Πολιτεύτηκε για πρώτη φορά.

● **Τσοχατζόπουλος Άκης** (Αθήνα, 1939). Σπούδασε στο Μόναχο πολιτικός μηχανικός και οικονομολόγος-μηχανικός. Μέλος του Εθνικού Συμβουλίου του ΠΑΚ. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ, μέλος της Κ.Ε. και του Ε.Γ. Πολιτεύτηκε για πρώτη φορά.

● **Λάζαρης Απόστολος** (Λαζαράτα, Λευκάδας, 1921). Καθηγητής πολιτικής οικονομίας στην Α.Β.Σ.Π. Γραμματέας της Επιτροπής Ανάλυσης και Προγραμματισμού του ΠΑΣΟΚ. Πολιτεύτηκε για πρώτη φορά.

● **Γεννηματάς Γιώργος** (Αθήνα, 1939). Πολιτικός μηχανικός. Πρόεδρος του Συλλόγου πολιτικών μηχανικών (1975-78). Μέλος της νεολαίας του Κόμματος Φιλελευθέρων και της νεολαίας της Ένωσης Κέντρου. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ. Υποψήφιος βουλευτής στην Α' Αθηνών το 1974. Μέλος της Κ.Ε. και του Ε.Γ.

● **Κορωνάιος Ιωάννης** (Κύθηρα, 1916). Δικηγόρος. Μέλος του ΠΑΚ, συνελήφθη το 1970 και παρέμεινε φυλακισμένος ως το 1973. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και μέλος της πρώτης Κ.Ε., ήταν υποψήφιος και το 1974 στην Α' Αθηνών.

● **Χριστοφορίδου Λίλα** (Πειραιάς, 1939). Δικηγόρος. Υποψήφια δήμαρχος Ταύρου το 1978. Αντιπρόεδρος του Συνδέσμου Ελληνίδων Επιστημόνων. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ, ήταν υποψήφια το 1974 και το 1977 στην Α' Αθηνών.

Α' ΑΘΗΝΩΝ

Παπανδρέου Ανδρέας (Χίος, 1919). Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ.

Αλευράς Γιάννης (Μεσσήνη, 1912). Συνταξιούχος τραπεζικός. Συνδικαλιστής, ιδρυτικό μέλος και πρόεδρος της ΟΤΟΕ (1955-63). Βουλευτής της ΕΚ το 1963 και το 1964. Ανήκε στην «ανδρείκη ομάδα» που είχε διαμορφωθεί το 1967. Συνελήφθη, φυλακίστηκε και εκτοπίστηκε κατ' επανάληψη στη διάρκεια της δικτατορίας. Μέλος του ΠΑΚ. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και μέλος του Ε.Γ. Βουλευτής και κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΠΑΣΟΚ από το 1974.

● **Κακλαμανάκη Ρούλα** (Πειραιάς, 1936). Δικηγόρος. Διατέλεσε πρόεδρος πρωτοδικών, θέση από την οποία παραιτήθηκε το 1978, γιατί διαφώνησε σε θέματα ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης. Πολιτεύτηκε για πρώτη φορά.

Φλέμμινγκ Αμαλία (Κωνσταντινούπολη, 1912). Γιατρός. Πρόεδρος του συνδέσμου Ελληνίδων Επιστημόνων. Φυλακίστηκε στη διάρκεια της δικτατορίας και απελάθηκε το 1971. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ, διαγράφηκε το 1975. Το 1977 εκλέχτηκε βουλευτής επικρατείας του ΠΑΣΟΚ.

● **Κατσιφάρας Γιώργος** (Καλάντζι, Αχαΐας, 1935). Συνταξιούχος τραπεζικός υπάλληλος. Οπαδός του Γεωργίου Παπανδρέου συμμετείχε στην οργανωτική ομάδα του πρώτου προεκλογικού αγώνα του Ανδρέα Παπανδρέου το 1964. Διατέλεσε ιδιαίτερος γραμματέας-του στα Υπουργεία Προεδρίας και Συντονισμού (1964-65). Εξορίστηκε από το 1969 έως το 1971. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και μέλος της πρώτης Κ.Ε. Από το 1977 μέλος της Οικονομικής Επιτροπής του ΠΑΣΟΚ. Πολιτεύτηκε για πρώτη φορά.

Πεπονής Σάκης (Αθήνα, 1924). Δικηγόρος, συγγραφέας. Μέλος της ΠΕΑΝ στην κατοχή. Γραμματέας και στη συνέχεια πρόεδρος της νεολαίας της ΕΠΕΚ. Πρωτοπολιτεύτηκε χωρίς να εκλεγεί, το 1958 με το Κ.Φ. Γενικός διευθυντής ΕΙΡ επί κυβερνήσεως Κέντρου (1964-65). Συνελήφθη, φυλακίστηκε και εκτοπίστηκε κατ' επανάληψη στη διάρκεια της δικτατορίας (δίκη ΕΚΔΑ και ΔΕΚΑ, Εταιρεία Μελέτης Ελληνικών Προβλημάτων, φοιτητικά). Ιδρυτικό μέλος των «Νέων Δυνάμεων», πολιτεύτηκε, χωρίς να εκλεγεί, το 1974 με την ΕΚ-ΝΔ. Εκλέχτηκε βουλευτής του ΠΑΣΟΚ το 1977. Μέλος της Κ.Ε.

● **Κουλουμπής Ευάγγελος** (Αθήνα, 1929). Πολιτικός μηχανικός. Πρόεδρος Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας 1974-1981. Υπουργός Δημ. Έργων στην υπηρεσιακή κυβέρνηση Καραμανλή (Οκτώβριος-Νοέμβριος 1974). Πολιτεύτηκε για πρώτη φορά.

Κουτσοχέρας Ιωάννης (Ζήρεια, Αχαΐας, 1904). Συνταξιούχος δικηγόρος, ποιητής. Πολιτεύτηκε χωρίς να εκλεγεί με την ΠΑΔΕ το 1958 (Αχαΐα) και την ΕΚ το 1961 και 1963 (Α' Αθηνών). Βουλευτής της ΕΚ το 1964. Ιδρυτικό μέλος και βουλευτής του ΠΑΣΟΚ το 1974 και το 1977.

Παπαγεωργόπουλος Παναγιώτης (Ακράτα, Αχαΐας, 1934). Αξιωματικός ε.ά. καταδικάστηκε και αποτάχτηκε για την υπόθεση

«ΑΣΠΙΔΑ». Μέλος του ΠΑΚ, εξορίστηκε στη διάρκεια της δικτατορίας. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ, ήταν υποψήφιος χωρίς να εκλεγεί το 1974. Δημοτικός σύμβουλος Αθηνών (1975) εκλέχτηκε βουλευτής με το ΠΑΣΟΚ το 1977.

● **Μπουλούκος Διονύσιος** (Καλαμάτα, 1937). Δικηγόρος. Μέλος της νεολαίας της ΕΔΑ (1957-63). Συμμετείχε ενεργά στο φοιτητικό κίνημα. Δικηγόρος στη δίκη του «ΑΣΠΙΔΑ». Εξορίστηκε και φυλακίστηκε από το 1967 έως το 1971. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος το 1974 στη Β' Αθηνών. Ο αδελφός-του είναι βουλευτής του ΠΑΣΟΚ στη Μεσσηνία.

Β' ΑΘΗΝΩΝ

Κακλαμάνης Απόστολος (Καρυά, Λευκάδας, 1936). Δικηγόρος. Πρόεδρος της ΟΝΕΚ προδικτατορικά, ήταν υποψήφιος της ΕΚ το 1964, χωρίς να εκλεγεί. Γενικός γραμματέας του Υπ. Προνοίας (1964-65). Φυλακίστηκε το 1967 για συμμετοχή στο ΔΕΚΑ. Μέλος του ΠΑΚ και ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ, εκλέχτηκε βουλευτής το 1974 και το 1977. Μέλος της Κ.Ε.

Παναγούλης Στάθης (Αθήνα, 1946). Πολιτειολόγος. Μέλος προδικτατορικά της ΟΝΕΚ και στη συνέχεια της ΕΔΗΝ. Μέλος της οργάνωσης «Ελληνική Αντίσταση» φυλακίστηκε και εξορίστηκε στη διάρκεια της δικτατορίας (1972-74). Πολιτεύτηκε και εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977. Μέλος της Κ.Ε. του ΠΑΣΟΚ. Ο αδελφός-του, Αλέκος Παναγούλης, είχε εκλεγεί το 1974 βουλευτής με την ΕΚ-ΝΔ. Σκοτώθηκε το 1976.

Χαραλαμπίδης Γιάννης (Ψάρι, Μεσσηνίας, 1919). Αξιωματικός ε.ά. Υποψήφιος της ΕΚ το 1961 εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1963 και επανεκλέχτηκε το 1964 (Μεσσηνία). Ανήκε στην «ανδρείκη ομάδα», που είχε διαμορφωθεί το 1967. Μέλος της ΕΚΔΑ και, από το 1972 επικεφαλής του ΠΑΚ (εσωτερικού), συνελήφθη, φυλακίστηκε και εξορίστηκε επανειλημμένα στη διάρκεια της δικτατορίας. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και μέλος του Ε.Γ., εκλέχτηκε βουλευτής το 1974 και το 1977.

Βερυβάκης Ελευθέριος (Χανιά, 1935). Δικηγόρος. Μέλος της νεολαίας του Κόμματος Φιλελευθέρων, της ΟΝΕΚ και πρόεδρος της ΕΔΗΝ (1964-65). Γραμματέας των Δημοκρατικών Συνδέσμων (1966-67). Καταδικάστηκε ως μέλος του ΕΚΔΑ το 1967 και σε ισόβια το

1968 με την ομάδα Παναγούλη για την απόπειρα κατά του Παπαδόπουλου. Υποψήφιος του ΠΑΣΟΚ το 1974, εκλέχτηκε το 1977.

● **Τζουμάκας Στέφανος** (Καταρράκτης, Άρτας, 1946). Δικηγόρος. Πρόεδρος της ΕΦΕΕ (1975-77). Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος το 1974 εκλέχτηκε βουλευτής το 1977 (Επικρατείας). Γραμματέας της Νεολαίας ΠΑΣΟΚ (1976-79) και μέλος της Κ.Ε. από το 1977.

● **Ακρίτα Σύλβα** (Θεσσαλονίκη, 1928). Χήρα του Λουκή Ακρίτα, (βουλευτής της ΕΠΕΚ, το 1951, και της ΕΚ το 1963 και 1964), είχε επιλεγεί ως υποψήφια της ΕΚ για τις εκλογές του 1967 (που δεν πραγματοποιήθηκαν). Συμμετείχε στο Πατριωτικό Μέτωπο (ΠΑΜ), καταδικάστηκε το 1967, σε δεκαετή φυλάκιση και αποφυλακίστηκε το 1968. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ, εκλέχτηκε βουλευτής το 1974. Δεν πολιτεύτηκε το 1977. Ο πατέρας-της, Κ.Γιαβάσογλου, διατέλεσε γερουσιαστής του Κ.Φ. (1929-35) και βουλευτής του Ελληνικού Συναγερμού (1952-56).

● **Γιαννόπουλος Ευάγγελος** (Μυδαλιά, Αρκαδίας, 1918). Δικηγόρος. Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών (1976-81). Αξιωματικός του ΕΛΑΣ στην Κατοχή. Μέλος της ΕΠΕΚ (1950) και της ΕΚ (1961). Δικηγόρος στη δίκη του «ΑΣΠΙΔΑ» Στη διάρκεια της δικτατορίας εξορίστηκε (1969) και φυλακίστηκε (1970-71). Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και μέλος της Κ.Ε. Υποψήφιος στις εκλογές του 1974, δεν πολιτεύτηκε το 1977. Η γυναίκα-του, Κων/να Γιαννοπούλου πολιτεύτηκε και εκλέχτηκε βουλευτής με το ΠΑΣΟΚ, το 1977.

● **Λαμπράκη Ειρήνη** (Γιάννενα, 1945). Δικηγόρος. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ, πολιτεύτηκε και εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977. Μέλος της Κ.Ε.

● **Αλεξανδρής Ευστάθιος** (Άμφισσα, 1921). Δικηγόρος. Μέλος του ΕΑΜ την περίοδο της Κατοχής, εξορίστηκε μετά την απελευθέρωση επί δύο χρόνια στη Μακρόνησο. Μέλος του ΠΑΣΟΚ από το 1974, πολιτεύτηκε και εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977. Μέλος της Κ.Ε.

● **Κατριβάνος Ηλίας** (Λεοντάρι, Αρκαδίας, 1914). Δικηγόρος. Γραμματέας, προπολεμικά, της νεολαίας του κόμματος του Αλεξ. Παπαναστασίου. Στη διάρκεια της Κατοχής εντάχθηκε στον ΕΛΑΣ. Πολιτεύτηκε, χωρίς να εκλεγεί, με την ΕΠΕΚ (1951, 1952, 1956), με το Κ. Φ. (1958) και την ΕΚ (1961, 1963) στην Αρκαδία. Βουλευτής της ΕΚ το 1964, ανήκε στην «ανδρείκή ομάδα». Υποψήφιος, χωρίς να εκλεγεί, της ΕΚ-ΝΔ στην Αρκαδία το 1974, προσχώρησε στο ΠΑΣΟΚ και εκλέχτηκε βουλευτής το 1977 στην Β' Αθηνών.

● **Κατσέλη Ελεονώρα** (Αθήνα, 1946). Ηθοποιός. Μέλος του Δ.Σ. του ΣΕΗ. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ. Πολιτεύτηκε για πρώτη φορά.

● **Χαραλάμπους Ιωάννης** (Αθήνα 1940). Δικηγόρος. Δημοτικός σύμβουλος Νέας Ιωνίας (1975-81). Μέλος της ΕΔΗΝ προδικτατορικά, προσχώρησε στο ΠΑΣΟΚ από το 1974. Διατέλεσε γραμματέας της Τ.Ο. Νέας Ιωνίας και μέλος της προσωρινής Ν.Ε. Ήταν υποψήφιος και το 1977.

● **Κυπριωτάκη - Περάκη Μαρία** (Ηράκλειο, 1933). Γιατρός. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ,

πολιτεύτηκε και εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977.

● **Παπαϊωάννου Μιλτιάδης** (Λυκουριά, Αχαΐας, 1946). Δικηγόρος. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ. Μέλος της Κ.Ε. και γραμματέας της Επιτροπής Αυτοδιοίκησης Τοπικών Προβλημάτων. Πολιτεύτηκε για πρώτη φορά.

● **Κοντογεώργης Παναγιώτης** (Πριόλιθος, Αχαΐας, 1934). Δικηγόρος. Μέλος της ΕΔΗΝ προδικτατορικά. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος βουλευτής το 1974 και 1977.

Α' ΠΕΙΡΑΙΩΣ

● **Παπασπύρου Ιωάννης** (Πειραιάς, 1922). Οικονομολόγος, Μέλος της ΕΠΟΝ στη διάρκεια της Κατοχής. Δημοτικός σύμβουλος του δήμου Πειραιά (1959-63), πολιτεύτηκε, χωρίς να εκλεγεί, το 1963 με την ΕΚ. Βουλευτής της ΕΚ το 1964, ανήκε στην «ανδρείκή ομάδα». Εξορίστηκε από το 1967 ως το 1971. Μέλος του ΠΑΚ και ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ εκλέχτηκε βουλευτής το 1974 και το 1977. Μέλος της Κ.Ε.

● **Χονδροκούκης Δημήτριος** (Κίττα, Λακωνίας, 1915). Υποστράτηγος ε.ά. Μέλος του ΕΔΕΣ κατά την Κατοχή. Καταδικάστηκε και αποτάχτηκε για την υπόθεση «ΑΣΠΙΔΑ». Πρωτοπολιτεύτηκε και εκλέχτηκε με το ΠΑΣΟΚ το 1977.

● **Ντεντιδάκης Αντώνιος** (Πειραιάς, 1942). Δικηγόρος. Μέλος προδικτατορικά της νεολαίας της ΕΚ. Εκλέχτηκε βουλευτής το 1974 με την ΕΚ-ΝΔ, ενώ δεν εκλέχτηκε με την ΕΔΗΚ το 1977. Το 1978 προσχώρησε στο ΠΑΣΟΚ. Είναι ανηψιός του Π. Ντεντιδάκη που διατέλεσε βουλευτής του Κ.Φ. (1932, 1936, 1946, 1950, 1952 και 1956) και δήμαρχος Πειραιά (1959-64).

● **Καναβάκης Κων/νος** (Ιεράπετρα, 1930). Υπάλληλος της ΔΕΗ. Δημοτικός σύμβουλος Πειραιά 1964-67 και 1975-78. Μέλος, προδικτατορικά, της νεολαίας του Κόμματος Φιλελευθέρων, της ΕΔΗΝ και των Δημοκρατικών Συνδέσμων. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος βουλευτής το 1974 και το 1977.

Β' ΠΕΙΡΑΙΩΣ

● **Κρητικός Παναγιώτης** (Γέρακας, Λακωνίας, 1936). Δικηγόρος. Μέλος της ΟΝΕΚ από το 1961 και μέλος της Ε.Ε. της ΕΔΗΝ (1965-67). Μέλος του ΕΚΔΑ και στη συνέχεια του ΠΑΚ, φυλακίστηκε επανειλημμένα στη διάρκεια της δικτατορίας. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος το 1974, εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977.

● **Μερκούρη Αμαλία - Μαρία (Μελίνα)** (Αθήνα, 1925). Ηθοποιός. Μέλος του ΠΑΜ στη διάρκεια της δικτατορίας, βοήθησε σημαντικά όλες τις αντιστασιακές οργανώσεις στο εξωτερικό. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφια το 1974 εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977. Μέλος της Κ.Ε. Προέρχεται από οικογένεια πολιτευτών. Ο πατέρας-της είχε εκλεγεί επανειλημμένα βουλευτής, με τον Κονδύλη (1935, 1936), την ΕΠΕΚ (1950), τον Ελληνικό Συναγερμό (1952) και συνεργαζόμενος με την ΕΔΑ (1958, 1963 και 1964).

● **Φωτίου Χρήστος** (Πειραιάς, 1939). Δικηγόρος, Δήμαρχος Κερατσινίου (1975-78). Μέλος, προδικτατορικά, της νεολαίας της ΕΔΑ

ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΤΩΝ ΠΟΛΩΝΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

- Για την αυτοδιαχείριση
- Για τον εργατικό έλεγχο
- Για την αυτοοργάνωση
- Για τα εργατικά συμβούλια
- Για τον πανεθνικό συντονισμό των εργατικών συμβουλίων
- Για τις εργοστασιακές επιτροπές
- Για τον αυτόνομο ταξικό συνδικαλισμό
- Για την εργατική δημοκρατία

Καθώς επίσης και για την οικονομική κατάσταση, το γυναικείο ζήτημα, τα λαϊκά πανεπιστήμια, την εσωκομματική δημοκρατία, την οργάνωση της αντίστασης για κάθε ενδεχόμενο, για τις πολιτικές δυνάμεις στην επαναστατημένη Πολωνία.

Σελίδες 120. Δραχμές 50

Ε.Π.Ε.Κ. (εκλογές 1950, 1951, 1952)		Ε.Κ. (εκλογές 1961, 1963, 1964).		ΠΑ.ΣΟ.Κ. (εκλογές 1974, 1977, 1981).	
Σύνολο εκλεγέντων βουλευτών ¹	πρωτοεκλέχτηκαν μέ την ΕΠΕΚ ²	Σύνολο εκλεγέντων βουλευτών ¹	πρωτοεκλέχτηκαν μέ την Ε.Κ. ²	Σύνολο εκλεγέντων βουλευτών ¹	πρωτοεκλέχτηκαν μέ το ΠΑ.ΣΟ.Κ. ²
107	76 (71%)	204	93 (46%)	196	173 (88%)

(1) Υπολογίζονται όλοι όσοι εκλέχτηκαν έστω και μία φορά βουλευτές στις αντίστοιχες εκλογές, ακόμα κι αν εκλέχτηκαν σε αντικατάσταση κάποιου που πέθανε ή παραιτήθηκε· υπολογίζονται επίσης όσοι εκλέχτηκαν σε επαναληπτικές ή αναπληρωματικές εκλογές, ενώ δεν υπολογίζονται εκείνοι των οποίων ακυρώθηκε η εκλογή.

(2) Υπολογίζονται όλοι όσοι εκλέχτηκαν για πρώτη φορά με το συγκεκριμένο κόμμα, άσχετα αν είχαν πολιτευτεί, χωρίς να εκλεγούν, παλαιότερα με άλλο κόμμα ή αν διαδέχονται συγγενείς τους.

(1957-63) και της Δ.Ν. Λαμπράκη (1963-67), εξορίστηκε, με τη δικτατορία, στη Γιάρο. Υποψήφιος της ΕΔΑ το 1974 (στα πλαίσια της Ε.Α.) και μέλος της Δ.Ε. του ίδιου κόμματος από το 1975 έως το 1978, που προσχώρησε στο ΠΑΣΟΚ.

● Πεντάρης Ευάγγελος (Χανιά, 1933). Πλοίαρχος Ε.Ν. Στέλεχος, προδικτατορικά του κομματικού μηχανισμού του Σοφοκλή Βενιζέλου. Πολιτεύτηκε για πρώτη φορά.

Διαμαντίδης Δημήτριος (Σμύρνη, 1910). Έμπορος. Συνελήφθη τον Αύγουστο του 1944 στον μπλόκο της Κοκκινιάς. Διατέλεσε επί 22 χρόνια πρόεδρος της Ομοσπονδίας Ομήρων Στρατοπέδων Γερμανίας. Πρωτοπολιτεύτηκε χωρίς να εκλεγεί με την ΕΚ το 1961. Εκλέχτηκε βουλευτής με το ίδιο κόμμα το 1963 και το 1964 και επανεκλέχτηκε με την ΕΚ-ΝΔ το 1974. Δεν εκλέχτηκε με την ΕΔΗΚ το 1977. Προσχώρησε στο ΠΑΣΟΚ το 1978.

ΑΤΤΙΚΗΣ

Γιώτας Ευστάθιος (Αμφίκλεια, 1940). Δικηγόρος. Μέλος, προδικτατορικά της ΟΝΕΚ και της ΕΔΗΝ. Καταδικάστηκε το 1968, με την ομάδα Παναγούλη («Ελληνική Αντίσταση») για την απόπειρα κατά του Παπαδόπουλου και παρέμεινε φυλακισμένος ως το 1973. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος το 1974, εκλέχτηκε το 1977. Μέλος της Κ.Ε.

● Βάθης Μιχαήλ (Μαλακάσσα, 1933). Δικηγόρος. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος βουλευτής το 1974 και το 1977. Γραμματέας της Ν.Ε. Ανατολικής Αττικής.

● Παπαηλίας Ηλίας (Αθήνα, 1942). Δικηγόρος. Μέλος της ΕΔΗΝ προδικτατορικά, προσχώρησε στο ΠΑΣΟΚ το 1977. Ο πατέρας-του διατέλεσε δήμαρχος Μεγάρων (1959-63) και βουλευτής της ΕΚ (1963-67) και της ΕΚ-ΝΔ (1974-77).

● Πάγκαλος Θεόδωρος (Αθήνα, 1938). Δικηγόρος - οικονομολόγος. Υποψήφιος δήμαρχος Ελευσίνας το 1978. Μέλος, προδικτατορικά, του Κ.Σ. της Δ.Ν. Λαμπράκη και υποψήφιος βουλευτής της ΕΔΑ (1964). Στη διάρκεια της δικτατορίας ήταν μέλος του ΠΑΜ και του ΚΚΕ εσωτ. (1968-72).

ΒΟΙΩΤΙΑ

Κατσιμπάρδης Γεώργιος (Δόμβραινα, Θήβας, 1939). Δικηγόρος. Μέλος προδικτατορικά της ΕΔΗΝ. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος το 1974, εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977.

● Καλογήρου Γεώργιος (Βόλος, 1928). Δικηγόρος. Μέλος προδικτατορικά της ΕΔΗΝ και της ΕΚ. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και

υποψήφιος βουλευτής το 1974 και το 1977.

● Ακριβάκης Αλέξανδρος (Θήβα, 1944). Δικηγόρος. Μέλος προδικτατορικά της ΕΔΗΝ. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ, μέλος της προσωρινής Ν.Ε. και στη συνέχεια, της Ν.Ε. Βοιωτίας. Υποψήφιος βουλευτής και το 1977.

ΕΥΒΟΙΑ

● Παπαστρατής Ορέστης (Χαλκίδα, 1925). Γιατρός. Μέλος της ΕΠΟΝ στην Κατοχή. Πολιτεύτηκε για πρώτη φορά. Προέρχεται από οικογένεια πολιτευτών της περιοχής. Ο αδελφός-του, Στρατής Παπαστρατής είχε πολιτευτεί πολλές φορές προδικτατορικά (το 1950 και το 1951 με την Αριστερά, από το 1956 και μετά με τα κόμματα του Κέντρου) και εκλέχτηκε βουλευτής το 1974 με την ΕΚ-ΝΔ. Ο πατέρας-του βουλευτής προπολεμικά του Κ.Φ., υπήρξε από τους ηγέτες της εαμικής αντίστασης στην Εύβοια.

Κεδίκογλου Βασίλης (Ιστιαία, 1932). Πολιτικός μηχανικός. Μέλος του Α.Σ. του Συλλόγου Πολιτικών Μηχανικών (1974-76). Προδικτατορικά ήταν μέλος των «Δημοκρατικών Συνδέσμων». Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος το 1974, εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977.

Στεφανίδης Μιχαήλ (Σκύρος, 1907). Συνταξιούχος δικηγόρος. Πρόεδρος της κοινότητας Σκύρου (1934-40). Υποψήφιος του Εθνικού Κόμματος (Ναπ. Ζέρβας) το 1946. Εκλέχθηκε προδικτατορικά βουλευτής με το Κόμμα Φιλελευθέρων (1950, 1951), με τη ΦΙΔΕ (1956), με το Κ.Φ. (1958) και με την ΕΚ (1961, 63, 64). Το 1967 ανήκε στην «ανδρείκη ομάδα». Το 1974 πολιτεύτηκε και εκλέχτηκε με την ΕΚ-ΝΔ. Δεν εκλέχτηκε το 1977 με την ΕΔΗΚ. Μέλος του ΠΑΣΟΚ από το 1979. Είναι ο μόνος βουλευτής του ΠΑΣΟΚ, εκτός από τον Ανδ. Παπανδρέου, που έχει διατελέσει υπουργός προδικτατορικά.

Σαπουντζής Δημήτριος (Αλιβέρι, 1935). Γιατρός. Μέλος της ΕΔΗΝ προδικτατορικά. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος χωρίς να εκλεγεί το 1974. Εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977.

ΦΘΙΩΤΙΔΑ

Στάϊκος Ευάγγελος (Πουρνάρι, Δομοκού, 1935). Δικηγόρος. Μέλος, προδικτατορικά της Ν.Ε. της Ένωσης Κέντρου. Υποψήφιος της ΕΚ-ΝΔ, χωρίς να εκλεγεί, το 1974. Εκλέχτηκε για πρώτη φορά με το ΠΑΣΟΚ το 1977.

Τσιριμώκος Κων/νος (Αθήνα, 1911). Δικηγόρος. Συμμετείχε στο ΕΑΜ. Πρωτοπολι-

τεύτηκε, χωρίς να εκλεγεί με την ΕΚ το 1961. Βουλευτής της ΕΚ το 1963 και το 1964. Υποψήφιος, χωρίς να εκλεγεί, με την ΕΚ-ΝΔ το 1974 και με την ΕΔΗΚ το 1977.

● Μπάτσος Αθανάσιος (Μαρτίνο, 1936). Δικηγόρος. Μέλος προδικτατορικά της ΕΔΗΝ. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος βουλευτής το 1974 και το 1977.

ΦΩΚΙΔΑ

● Μπακογιάννης Κων/νος (Άγιος Γεώργιος, Παρνασίδας, 1941). Μεταλλειολόγος, μηχανικός, μαθηματικός και δικηγόρος. Πρόεδρος κοινότητας Ιτέας (1975-77). Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος στις εκλογές του 1974 και 1977. Διατέλεσε γραμματέας της προσωρινής Ν.Ε.

ΑΡΓΟΛΙΔΑ

● Κουτσογιάννης Ιωάννης (Άργος, 1933). Αντισυνταγματάρχης ε.ά. Μέλος του ΠΑΚ, εξορίστηκε στη διάρκεια της δικτατορίας. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος βουλευτής επικρατείας το 1977.

● Βασιλείου Σπήλιος (Ναύπλιο, 1935). Δικηγόρος. Μέλος και Α' γραμματέας της ΕΔΗΝ Αργολίδας. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και γραμματέας της Ν.Ε. έως το 1980.

ΑΡΚΑΔΙΑ

Σεχιώτης Αναστάσιος (Τρίπολη, 1922). Συνταξιούχος δικηγόρος. Δήμαρχος Τρίπολης 1964 - 67 και 1978 - 81. Πολιτεύτηκε και εκλέχτηκε για πρώτη φορά με την ΕΚ - ΝΔ το 1974. Υποψήφιος, χωρίς να εκλεγεί, με την ΕΔΗΚ το 1977.

● Ρέππας Δημήτριος (Λεωνίδιο, 1952). Οδοντίατρος. Μέλος του Κ.Σ. της ΕΦΕΕ (1975). Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και από το 1979 Β' γραμματέας της Νεολαίας ΠΑΣΟΚ.

● Γιαννόπουλος Σπυρίδων (Αθήνα, 1933). Γιατρός. Πρόεδρος του συλλόγου γιατρών ΙΚΑ (1975-78) και γενικός γραμματέας του Π.Ι.Σ. (1979). Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ.

ΚΟΡΙΝΘΙΑ

Ποττάκης Γιάννης (Ασπρόκαμπος, 1939). Δικηγόρος. Μέλος, προδικτατορικά της ΕΔΗΝ και της Ν.Ε. της Ένωσης Κέντρου. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ, ήταν υποψήφιος, χωρίς να εκλεγεί, το 1974. Εκλέχτηκε βουλευτής το 1977.

● Ριζογιάννης Νικόλαος (Στεφάνι Κορινθίας, 1930). Δικηγόρος. Υποψήφιος δήμαρχος το 1978. Σαν φοιτητής ήταν μέλος της νεολαίας της ΕΠΕΚ και, πριν από τη δικτατορία, μέλος της Ν.Ε. της Ένωσης Κέντρου. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος βουλευτής το 1974 και το 1977.

ΛΑΚΩΝΙΑ

● Φουντάς Παρασκευάς (Βαρβίτσα, Λακωνίας 1939). Οδοντίατρος. Μέλος της ΕΔΗΝ, προδικτατορικά. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και από το 1976 γραμματέας της Ν.Ε. Πολιτεύτηκε για πρώτη φορά.

ΜΕΣΣΗΝΙΑ

● Κούτσικας Φοίβος (Μεσσήνη, 1933). Δι-

κηγόρος. Προδικτατορικά ήταν υποψήφιος, χωρίς να εκλεγεί, με το Κόμμα Προοδευτικών το 1961 και την ΕΚ το 1963 και το 1964. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος το 1974 και το 1977. Ο πατέρας-του, αρχηγός της «Χ» Μεσσηνίας, είχε εκλεγεί βουλευτής το 1946 με το Κόμμα Εθνικών Φιλελευθέρων, και εκλέγεται συνεχώς δήμαρχος Μεσσήνης από το 1959 έως σήμερα.

Μπουλούκος Αριστόδημος (Καλαμάτα, 1932). Δικηγόρος, απότακτος αξιωματικός. Καταδικάστηκε και αποτάχτηκε για την υπόθεση «ΑΣΠΙΔΑ». Εξορίστηκε στη διάρκεια της δικτατορίας. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος το 1974. Εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977. Ο αδελφός-του εκλέχτηκε βουλευτής στην Α' Αθηνών.

Φιλιππόπουλος Αθανάσιος (Κορυφάσι, 1934). Γιατρός. Μέλος της ΕΔΗΝ, προδικτατορικά, είχε επιλεγεί ως υποψήφιος της ΕΚ για τις εκλογές του 1967 (που δεν πραγματοποιήθηκαν). Ιδρυτικό μέλος και υποψήφιος του ΠΑΣΟΚ το 1974, εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977.

ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ

Παπαϊωάννου Νικόλαος (Αγρίνιο, 1913). Δικηγόρος. Στη διάρκεια της Κατοχής συμμετείχε στον ΕΛΑΣ. Πολιτεύτηκε, χωρίς να εκλεγεί, το 1951 με την ΕΠΕΚ και το 1963 και 1964 με την ΕΚ. Εκλέχτηκε βουλευτής με την ΕΚ-ΝΔ το 1974. Δεν εκλέχτηκε με την ΕΔΗΚ το 1977. Μέλος του ΠΑΣΟΚ από το 1979.

● **Μπασαγιάννης Χρήστος** (Μεσολόγγι, 1916). Δικηγόρος. Δήμαρχος Μεσολογγίου επί ΕΑΜ και κατά την περίοδο 1964-67. Μέλος της ΕΠΕΚ και αργότερα της ΕΚ υπήρξε, προδικτατορικά, συνεργάτης του βουλευτή Κ. Πετρόπουλου. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος βουλευτής το 1974 και το 1977.

Παπαδημητρίου Γεώργιος. (Μπαμπίνη, Ξηρόμερο, 1916). Συνταξιούχος δημόσιος υπάλληλος. Ιδρυτικό μέλος της ΑΔΕΔΥ. Μέλος, προπολεμικά της νεολαίας του κόμματος του Αλεξ. Παπαναστασίου. Συνεργάτης του Δαμασκηνού στη διάρκεια της Κατοχής. Υποψήφιος, χωρίς να εκλεγεί με τη ΔΕ (1956), το Κ.Φ. (1958) και την ΕΚ (1961) εκλέχτηκε βουλευτής με την ΕΚ το 1963 και το 1964. Ανήκε στην «ανδρείκη ομάδα». Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΚ (εσωτερικού) φυλακίστηκε και εξορίστηκε επανειλημμένα στη διάρκεια της δικτατορίας. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ, εκλέχτηκε βουλευτής το 1974 και το 1977.

● **Δημητρακόπουλος Αθανάσιος** (Πλάτανος, Ναυπακτίας, 1936). Δικηγόρος. Μέλος, προδικτατορικά, της ΕΔΗΝ. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος στις εκλογές του 1977.

Σερπάνος Γεώργιος. (Άγιος Βλάσσης, Τριγωνίδα, 1907). Συνταξιούχος, δημόσιος υπάλληλος. Μέλος, προπολεμικά της νεολαίας του Κ.Φ., πολιτεύτηκε για πρώτη φορά το 1946 με το Δημοκρατικό Σοσιαλιστικό Κόμμα (Γ. Παπανδρέου), με το οποίο εκλέχτηκε το 1950. Πολιτεύτηκε συνεχώς, χωρίς να εκλεγεί από το 1951 έως το 1963. Εκλέχτηκε βουλευτής με την ΕΚ το 1964. Υποψήφιος του ΠΑΣΟΚ το 1974, εκλέχτηκε το 1977.

ΑΧΑΪΑ

● **Παπανδρέου Γεώργιος** (ΗΠΑ, 1952). Κοινωνιολόγος. Γιός του προέδρου του ΠΑΣΟΚ Αν. Παπανδρέου. Μέλος του ΠΑΚ από το 1970 πολιτεύτηκε για πρώτη φορά.

Κουτσόγιωργας Αγαμέμνων (Ροδινή, Ζήρειας, 1922). Δικηγόρος. Συνήγορος υπερασπίσεως στη δίκη του «ΑΣΠΙΔΑ». Συνελήφθη και φυλακίστηκε επανειλημμένα στη διάρκεια της δικτατορίας. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ, εκλέχτηκε βουλευτής το 1974 και το 1977. Μέλος της Κ.Ε.

● **Καπουράλος Γεώργιος** (Πάτρα, 1921). Τεχνίτης βιομηχανίας, συνδικαλιστής. Πρόεδρος του εργατικού κέντρου Πάτρας. Πολιτεύτηκε για πρώτη φορά.

● **Σολωμός Γρηγόριος** (Κούμαρι, 1929). Γιατρός. Πρόεδρος του Ιατρικού Συλλόγου Πάτρας και μέλος του Δ.Σ. του ΠΙΣ. Μέλος, προδικτατορικά, της ΕΚ. Πολιτεύτηκε για πρώτη φορά.

● **Σαλαμαλίκης Παναγιώτης** (Σαγείκα, 1940). Δικηγόρος πολιτεύθηκε για πρώτη φορά.

● **Γκολφινόπουλος Αθανάσιος** (Ροδοδάφνη, 1924). Συνταξιούχος χημικός. Στη διάρκεια της Κατοχής ήταν μέλος της ΕΠΟΝ. Προδικτατορικά ανήκε στην ΕΚ και ήταν πρόεδρος της ΕΔΗΝ Αιγιαλείας. Είχε επιλεγεί ως υποψήφιος της ΕΚ για τις εκλογές του 1967, που δεν πραγματοποιήθηκαν. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και μέλος της Κ.Ε.

ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ

● **Τσιγαρίδας Κων/νος** (Άγραφα, 1939). Δικηγόρος. Μέλος της ΟΝΕΚ και της ΕΔΗΝ, προδικτατορικά, εντάχθηκε στο ΠΑΚ κατά τη διάρκεια της δικτατορίας. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος στις εκλογές του 1974.

ΖΑΚΥΝΘΟΣ

● **Κλαυδιανός Γεώργιος** (Ζάκυνθος, 1947). Ορκωτός λογιστής. Μέλος του ΠΑΣΟΚ από την ίδρυσή-του. Πολιτεύτηκε για πρώτη φορά.

ΗΛΕΙΑ

● **Ματράγκας Ηρακλής** (Καλλιθέα, Ολυμπίας, 1926). Γιατρός. Στέλεχος της ΕΠΟΝ στη διάρκεια της Κατοχής, εξορίστηκε στη Μακρόνησο, ως στρατιώτης, από το 1948 έως το 1951. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ, ήταν υποψήφιος και στις εκλογές του 1977.

Σκουλαρίκης Γιάννης (Σμύλα, Ηλείας, 1928). Δικηγόρος. Νομικός Σύμβουλος της ΓΣΕΕ (1964-65). Μέλος, προδικτατορικά της ΕΚ και πρόεδρος των «Δημοκρατικών Συνδέσμων». Μέλος του ΕΚΔΑ και στη συνέχεια του ΠΑΚ. Φυλακίστηκε και εξορίστηκε επανειλημμένα στη διάρκεια της δικτατορίας. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ, εκλέχτηκε βουλευτής το 1974 και το 1977. Μέλος της Κ.Ε.

● **Πετραλιάς Αυγερινός** (Αμαλιάδα, 1933). Δικηγόρος. Δήμαρχος Αμαλιάδας 1978-81. Μέλος της ΕΔΗΝ, προδικτατορικά, εντάχθηκε μετά τη δικτατορία στην ΕΚ-ΝΔ πρωτοπολιτεύτηκε, χωρίς να εκλεγεί, το 1977 με την ΕΔΗΚ. Είναι γιός του Αντ. Πετραλιά που είχε εκλεγεί βουλευτής του Κ.Φ. το 1956,

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

ΚΩΣΤΑΣ

ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΟΣ

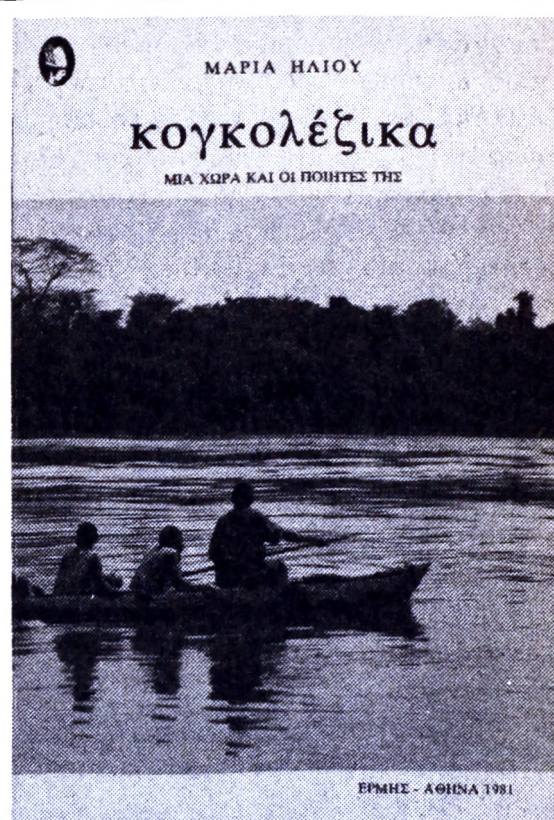
**Η ανανεωμένη
παράδοση**

από τη σειρά

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΟΚΟΛΗ

Γραβιάς 10-12 τηλ.36.05.520

ΚΑΘΕ ΠΡΩΙ

αφραζε

διαδιδε

την ΑΥΓΗ
τη δική 68
ΦΩΝΗ

ΓΙΑΝΝΗ ΣΧΙΝΑ

ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΑΚΟΣ ΤΥΠΟΣ ΣΤΗ ΜΕΣΣΗΝΙΑ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

Σε δεύτερη έκδοση πλουτισμένη με νέα στοιχεία και με τιμητικό πίνακα με ονόματα 1.000 αγωνιστών της Μεσσηνίας.

Θα το βρείτε στα κεντρικά βιβλιοπωλεία της Αθήνας. Σελίδες 255.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

Μ.Γ. ΜΕΡΑΚΛΗΣ

Ρομαντικοί - Εποχή Παλαμά Μεταπαλαμικοί ποιητές από τη σειρά ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΟΚΟΛΗ

Γραβιάς 10 - 12 τηλ. 36.05.520

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

ΝΙΚΟΥ ΒΑΡΔΙΑΜΠΑΣΗ

ιατρικό ιστορικό

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ
ΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗΣ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΓΝΩΣΗΣ
ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΗΡΩΔΑΝΟΣ

της ΕΚ το 1961, 1963 και 1964 (ανήκε στην ανδρείκη ομάδα) της ΕΚ-ΝΔ το 1974.

● Γεωργακόπουλος Δημήτριος (Βάρδα, 1948). Τραπεζικός υπάλληλος. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ, ήταν υποψήφιος και το 1977.

ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑ

● Τρίτσης Αντώνιος (Αργοστόλι, 1937). Αρχιτέκτων - πολεοδόμος. Μέλος και στέλεχος του ΠΑΚ. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος στις εκλογές του 1977.

● Μαντέλης Αναστάσιος (Δαμουλιανάτα, 1945). Δικηγόρος. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ. Πολιτεύτηκε για πρώτη φορά.

ΑΡΤΑ

Τσόβολας Δημήτριος (Μελισσουργοί, 1942). Δικηγόρος. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ, πολιτεύτηκε και εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977.

ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ

Κολιούσης Αχιλλέας (Παραμυθιά, 1940). Πολιτικός μηχανικός. Μέλος του Δ.Σ. του ΤΕΕ Ηπείρου. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και γραμματέας της προσωρινής Ν.Ε. (1974-77). Υποψήφιος το 1974, εκλέχτηκε για πρώτη φορά, το 1977.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Παπούλιας Κάρολος (Γιάννενα, 1929). Δικηγόρος. Στη διάρκεια της δικτατορίας ήταν (στη Δ. Γερμανία) γραμματέας της Σοσιαλιστικής Δημοκρατικής Ένωσης (ΣΔΕ). Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ, μέλος της Κ.Ε. από το Δεκέμβριο του 1974 και γραμματέας της Επιτροπής Διεθνών Σχέσεων από τον Απρίλη του 1975. Υποψήφιος το 1974, εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977.

Μωραΐτης Γεώργιος (Βασιλόπουλο, Δωδώνης, 1942). Δικηγόρος. Μέλος, προδικτατορικά, της Ε.Ε. της ΕΔΗΝ. Καταδικάστηκε το 1967 ως μέλος του ΕΚΔΑ. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος το 1974, εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977.

● Λούλης Θεμιστοκλής (Αθήνα, 1918). Πολιτικός μηχανικός. Στη διάρκεια της Κατοχής συμμετείχε στο ΕΑΜ. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος βουλευτής το 1974 και το 1977. Είναι γιός του τ. βουλευτή του Κ.Φ. Αλκιβιάδη Λούλη, που στην Κατοχή ήταν γενικός διοικητής Ηπείρου του ΕΑΜ.

ΚΕΡΚΥΡΑ

Ράλλης Σπυρίδων (Άνω Γαρούνα, 1930). Γιατρός. Διατέλεσε πρόεδρος της Ενώσεως Γεωργικών Συνεταιρισμών Κέρκυρας. Μέλος, ως φοιτητής του Σοσιαλιστικού Κόμματος Ιταλίας (1955). Υποψήφιος της ΕΚ το 1963. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος το 1974, εκλέχτηκε στην επαναληπτική εκλογή της 20.4.75. Επανεκλέχτηκε το 1977.

● Καλούδης Σπυρίδων (Αργυράδες, 1936). Δικηγόρος. Μέλος, προδικτατορικά της νεολαίας ΕΔΑ (1959 - 1963) και της Δ.Ν. Λαμπράκη (1963 - 67). Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και μέλος της πρώτης Κ.Ε. Ήταν υποψήφιος και στις εκλογές του 1977.

ΛΕΥΚΑΔΑ

● Κτενάς Γεώργιος (Καρυά, Λευκάδας, 1938). Γιατρός. Μέλος προδικτατορικά της ΕΔΗΝ. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος στις εκλογές του 1974 και του 1977. Μέλος της προσωρινής Ν.Ε. Λευκάδας.

ΠΡΕΒΕΖΑ

● Κατηνιώτης Σπυρίδων (Πρέβεζα, 1946). Δικηγόρος. Διατέλεσε δήμαρχος Πρέβεζας. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος στις εκλογές του 1974 και του 1977.

ΓΡΕΒΕΝΑ

● Κωνσταντινίδης Ιωάννης (Κνίδη, 1943). Δικηγόρος. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και γραμματέας της Ν.Ε. έως το 1981. Ήταν υποψήφιος και το 1977.

ΚΑΡΔΙΤΣΑ

Κατσάρος Παναγιώτης (Καρδίτσα, 1935). Δικηγόρος. Μέλος, προδικτατορικά, της ΟΝΕΚ και στη συνέχεια της ΕΔΗΝ, είχε επιλεγεί ως υποψήφιος της ΕΚ για τις εκλογές του 1967, που δεν πραγματοποιήθηκαν. Υποψήφιος του ΠΑΣΟΚ το 1974, εκλέχτηκε βουλευτής το 1977.

● Αναστασάκος Σεραφείμ (Καρδίτσα, 1941). Δικηγόρος. Μέλος, προδικτατορικά της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΔΗΝ, συνελήφθη στις 21.4.67. Μέλος του ΠΑΚ στη διάρκεια της δικτατορίας, συνεργάστηκε επίσης με το περιοδικό «Προσανατολισμοί». Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ, ήταν υποψήφιος και το 1977.

Χατζοπλάκης Ηλίας (Καρδίτσομαγούλα, 1936). Δικηγόρος. Μέλος, προδικτατορικά της ΕΚ. Υποψήφιος βουλευτής του ΠΑΣΟΚ το 1974, εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977. Γραμματέας της προσωρινής Ν.Ε. (1976-77).

ΚΟΖΑΝΗ

Νάτσινας Μάρκος (Σιάτιστα, 1925). Δικηγόρος. Υποψήφιος του Κόμματος Φιλελευθέρων το 1958 και της ΕΚ το 1961, χωρίς να εκλεγεί. Υποψήφιος του ΠΑΣΟΚ το 1974, εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977 (στη θέση του Γ. Δαβιδόπουλου).

● Δαβιδόπουλος Γεώργιος (Βατερό, Κιλκίς, 1939). Φιλολόγος, ιδιοκτήτης φροντιστηρίου. Μέλος, προδικτατορικά, της ΕΔΗΝ. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος το 1977 (εκλέχτηκε αλλά ακυρώθηκε η εκλογή του).

● Παπαγεωργίου Κώστας (Δαμασκηνιά, Βοΐου, 1921). Φιλολόγος, λυκειαρχής. Πρόεδρος της Ένωσης Λυκειαρχών Βορείου Ελλάδας. Γραμματέας του ΕΑΜ για την επαρχία Βοΐου. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος στις εκλογές του 1977.

ΛΑΡΙΣΑ

Φλώρος Ιωάννης (Ανατολή, Λάρισας, 1925). Γιατρός. Στη διάρκεια της Κατοχής συμμετείχε στον ΕΛΑΣ. Μέλος του ΠΑΚ στη διάρκεια της δικτατορίας (1971-74). Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ, εκλέχτηκε βουλευτής το 1974 και το 1977. Μέλος της Κ.Ε.

● Στάθης Θεόδωρος (Κοιλάδα, Λάρισας, 1937). Καθηγητής της Πολυτεχνικής Σχολής Πατρών. Μέλος του Εθνικού Συμβουλίου του

ΠΑΚ. Πολιτεύτηκε για πρώτη φορά.

Αγοράστης Βασίλειος (Ελασσόνα, 1929). Δικηγόρος. Δημοτικός σύμβουλος (1964-67) και δήμαρχος (1975-77) Ελασσόνας. Μέλος της ΕΔΑ πριν από τη δικτατορία (1952-67). Πολιτεύτηκε και εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977.

● Καραμπάτσας Ιωάννης (Γερακάρι, 1932). Δικηγόρος. Πολιτεύτηκε για πρώτη φορά.

ΜΑΓΝΗΣΙΑ

Πιτσιώρης Δημήτριος (Βόλος, 1942). Μηχανολόγος μηχανικός. Μέλος αρχικά της ΣΔΕ, προσχώρησε το 1963 στη νεολαία της ΕΚ και στη συνέχεια στην ΕΔΗΝ. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος το 1974, εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977.

● Παππάς Γεώργιος (Στεφανοβίκιο, 1938). Εμπορικός αντιπρόσωπος. Μέλος της ΕΔΗΝ, προδικτατορικά. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος το 1974 και το 1977. Γραμματέας της προσωρινής Ν.Ε. το 1976.

● Ζακολίκος Πausανίας (Αλμυρός, 1936). Δικηγόρος. Μέλος, προδικτατορικά, της ΟΝΕΚ, της ΕΔΗΝ και των Δημοκρατικών Συνδέσμων. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και από το 1977 μέλος του Πειθαρχικού Συμβουλίου. Πολιτεύτηκε για πρώτη φορά.

ΤΡΙΚΑΛΑ

● Αλεξιάδης Κωνσταντίνος (Τρίκαλα, 1922). Δικηγόρος. Πολιτεύτηκε, προδικτατορικά, χωρίς να εκλεγεί, με το Λαϊκό Κόμμα (1950), με το Κόμμα Φιλελευθέρων (1958) και με την ΕΚ (1961, 1963 και 1964). Ήταν υποψήφιος του ΠΑΣΟΚ και το 1977. Είναι γιός του Σπ. Αλεξιάδη, που είχε διατελέσει προπολεμικά βουλευτής του Λαϊκού Κόμματος (1920, 1926 και 1936).

Οικονόμου Χρήστος (Πειραιάς, 1934). Γιατρός. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ, πολιτεύτηκε και εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977.

Μάντζαρης Δημήτριος (Τρίκαλα, 1936). Δικηγόρος. Γενικός γραμματέας του Δικηγορικού Συλλόγου Τρικάλων. Μέλος, προδικτατορικά της ΕΔΗΝ, πολιτεύτηκε και εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1974 με την ΕΚ-ΝΔ. Δεν εκλέχτηκε, με την ΕΔΗΚ, το 1977. Προσχώρησε στο ΠΑΣΟΚ το 1978. Ο πατέρας-του, ήταν πολιτευτής της κεντροδεξιάς (υποψήφιος του Ελληνικού Συναγερμού το 1951 και του Κόμματος Φιλελευθέρων το 1958).

ΗΜΑΘΙΑ

Γικόνογλου Μόσχος (Βρυσάκι, Ημαθίας, 1932). Μηχανολόγος υπομηχανικός. Μέλος, προδικτατορικά της ΕΔΗΝ. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος το 1974. Μέλος του προεδρίου της προσωρινής Ν.Ε. Εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977.

● Παπαγιάννης Βασίλειος (Κασσάνδρα, 1945). Λογιστής. Δημοτικός σύμβουλος Βέροιας (1978 - 81). Μέλος προδικτατορικά της ΕΔΗΝ. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και μέλος όλων των Ν.Ε. από το 1974.

Α' ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

● Παπαθεμελής Στυλιανός (Θεσσαλονίκη, 1938). Δικηγόρος. Ανήκοντας στη Χριστιανι-

κή Δημοκρατία, πολιτεύτηκε και εκλέχτηκε για πρώτη φορά με την ΕΚ-ΝΔ το 1974. Επανεκλέχτηκε με την ΕΔΗΚ το 1977, ανεξαρτητοποιήθηκε το 1980 και προσχώρησε στο ΠΑΣΟΚ το 1980.

Ακριτίδης Νικόλαος (Καταχάς, Πιερίας, 1935). Φυσικό-διδευθυντής τεχνικής σχολής. Δημοτικός σύμβουλος (1975 - 77). Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και μέλος της προσωρινής Ν.Ε. (1975 - 76). Πολιτεύτηκε και εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977.

● Καστανίδης Χαράλαμπος (Θεσσαλονίκη, 1956). Δικηγόρος. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και μέλος της Ν.Ε. πόλης Θεσσαλονίκης (1980-81). Πολιτεύτηκε για πρώτη φορά. Ο πατέρας-του, Γ. Καστανίδης, είχε εκλεγεί βουλευτής της ΕΚ το 1964 και ανήκε στην «ανδρείκη ομάδα».

Αθανασόπουλος Νικόλαος (Νεοχώρι, Μεγαλόπολης, 1923). τ. Αντιστασιαγέλης Εφετών. Συμμετείχε στην ΕΠΟΝ στη διάρκεια της Κατοχής και εξορίστηκε ως στρατιώτης στη Μακρόνησο. Διώχτηκε από το δικαστικό σώμα το 1968 και επανήλθε το 1976. Πολιτεύτηκε και εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977. Μέλος του Πειθαρχικού Συμβουλίου του ΠΑΣΟΚ.

Ιντζές Αναστάσιος (Στρυμονοχώρι, Σερρών, 1936). Δικηγόρος. Μέλος προδικτατορικά της νεολαίας του Κόμματος Φιλελευθέρων της ΟΝΕΚ και στη συνέχεια της ΕΔΗΝ. Μέλος του ΠΑΚ Ελβετίας (1972-74). Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ, ήταν υποψήφιος το 1974. Μέλος του πρώτου πειθαρχικού Συμβουλίου του ΠΑΣΟΚ και της Κ.Ε. το 1975. Εκλέχτηκε για πρώτη φορά βουλευτής το 1977. Είναι ανηψιός του βουλευτή Σερρών του ΠΑΣΟΚ, Βασ. Ιντζέ.

● Καζάκης Ανδρέας (Θεσσαλονίκη, 1929). Δικηγόρος. Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης (1978). Πολιτεύτηκε για πρώτη φορά.

● Χατζηπέτρος Ανάργυρος (Θεσσαλονίκη, 1945). Σχεδιαστής. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ, μέλος της προσωρινής Ν.Ε. (1976-77) και μέλος της Ν.Ε. (1980-81). Πολιτεύτηκε για πρώτη φορά.

Β' ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Αμανατίδης Κώστας (Παρθένι, Θεσσαλονίκης, 1936). Γεωργός. Πρόεδρος της Κοινότητας Παρθενίου (1964-67). Εκλέχτηκε επανειλημμένα αντιπρόσωπος στην Ομοσπονδία Γεωργικών Συνεταιρισμών Θεσσαλονίκης. Μέλος προδικτατορικά της ΕΚ και ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ. Μέλος της προσωρινής Ν.Ε. Υποψήφιος το 1974, εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977.

Καρράς Αναστάσιος (Χρυσανγή, 1934). Δικηγόρος. Μέλος, προδικτατορικά της ΕΔΗΝ. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και μέλος της προσωρινής Ν.Ε. Υποψήφιος το 1974, εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977.

● Γκλαβίνας Ιωάννης (Σοχός, 1938). Δικηγόρος. Δήμαρχος Σοχού 1964-67 και 1975-81. Γενικός γραμματέας στην Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Θεσσαλονίκης. Το 1974 ήταν υποψήφιος, χωρίς να εκλεγεί, με την ΕΚ-ΝΔ.

Τσιαπάρας Στέφανος (Λαγκαδάς, 1915). Δικηγόρος. Πολιτεύτηκε για πρώτη φορά το 1950 με την ΕΠΕΚ, με την οποία εκλέχτηκε βουλευτής το 1951 και το 1956. Βουλευτής με

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

1-2

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΕΝΝΟΙΑ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΨΥΧΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΡΙΖΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΓΙΑΝΝΗ ΒΑΣΑΣΙΩΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μέρος πρώτο
Έπικοινωνία: Έννοια και
σπουδαιότητα

Η έπικοινωνία σά σύστημα

- Α. Περιεχόμενα του μηνύματος - Όρισμός της έπικοινωνίας
- Β. Μήνυμα και πληροφορία - Σημειολογική ανάλυση του μηνύματος
- Γ. Μεταβίβαση του μηνύματος:
 - Μεταβίβαση συνειδητή και κατευθυνόμενη
 - Μεταβίβαση μονόπλευρη ή αμφίπλευρη
 - Μεταβίβαση άμεση ή έμμεση
- Δ. Άτελής ή έλλιπής έπικοινωνία - Ψευδεπικοινωνία
- Ε. Η έπικοινωνία σά σύστημα:
 - Έννοια και ιδιότητες του συστήματος
 - Άνοιχτά και κλειστά συστήματα
 - Τά συστήματα κάτω από τή σκοπιά της Κυβερνητικής
 - Περί προτύπων (μοντέλλων)
 - Περί αυτόματισμού
- ΣΤ. Τό σύστημα της έπικοινωνίας

Μέρος δεύτερο

Οί ψυχοφυσιολογικές ρίζες
τής έπικοινωνίας

- Α. Τά μικρά παράθυρα στον κόσμο: Οί αισθήσεις
- Β. Μιά ματιά στον παραμορφωτικό καθρέφτη: Τά προβλήματα τής αντίληψης
- Γ. Διαχρονική έπικοινωνία: Οί περιπέτειες τής μνήμης
- Δ. Νοητική (και νοηματική) έπεξεργασία πληροφοριών: Σκέψη και λογική
- Ε. Η λογική του παράλογου: Οί παρορμήσεις
- ΣΤ. Στά σύνορα τής ύπαρξης: Τό άσύνειδο και τό άφατο
- Ζ. Ο άνθρωπος χωρίς έπικοινωνία

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΟΝΤΑΚΤΑ

Κεντρική διάθεση Φιλελλήνων 4
(3ος όροφος)
Τηλ.: 3227 510-3228 703

κυκλοφορεί

Junky

ΟΥΤΑΙΑΜ ΜΠΑΡΟΥΖ

Με εισαγωγή του Γκίνσμπεργκ,
πρόλογο του Μπάροουζ και μικρό
παράρτημα για την ελληνική έκδοση.

Οι περιπλανήσεις του Μπάροουζ στη
Νέα Υόρκη, τη Νέα Ορλεάνη και την
Πόλη του Μεξικού.

Ο κόσμος της πρέζας με την
ψυχολογία-του και την κουλτούρα-του.
Χωρίς διαθέσιμες φιλολογίας, με χιούμορ
και πνεύμα ριζοσπαστικό.

Το βιβλίο που διαβάστηκε από
εκατομμύρια αναγνώστες στην Αμερική
και την Ευρώπη. Σε πιστή μετάφραση
της πλήρους και χωρίς συντομεύσεις
αμερικάνικης έκδοσης του 1953.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΑΠΟΠΕΙΡΑ» —
ΔΡΧ. 260

ΔΩΡΑ

Για το σκεπτόμενο άνθρωπο:

BIBLIA

Για τα παιδιά:

ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

ΜΠΑΜΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΣ

Θεμιστοκλέους 54 τηλ: 36.15.567

την ΕΚ το 1961 (επαναληπτική εκλογή), το 1963 και το 1964. Εξορίστηκε στη διάρκεια της δικτατορίας. Υποψήφιος του ΠΑΣΟΚ το 1974, εκλέχτηκε βουλευτής το 1977.

ΚΙΑΚΙΣ

Μαρινίδης Σταύρος (Καστανιές, 1938). Οικονομολόγος. Μέλος, προδικατορικά της ΟΝΕΚ και στη συνέχεια της ΕΔΗΝ. Υποψήφιος του ΠΑΣΟΚ το 1974, εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977.

ΠΕΛΛΑ

Πέτσος Γεώργιος (Αθήνα, 1947). Δικηγόρος, οικονομολόγος. Μέλος, προδικατορικά, της ΕΔΗΝ. Πολιτεύτηκε και εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977. Ο πατέρας-του ήταν βουλευτής της ΕΠΕΚ (1951, 52, 56) και της ΕΚ (1963 και 1964). Υποψήφιος χωρίς να εκλεγεί το 1958 (ΠΑΔΕ) και το 1961 (συνεργαζόμενος με την ΕΔΑ).

Παπαδημητρίου Δήμος (Γιαννιτσά, 1943). Εκπαιδευτικός. Γραμματέας, κατά τη δικτατορία, του ΠΑΚ Σουηδίας. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος το 1974. Εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977.

● Κεχαγιόγλου Στέφανος (Νέος Μυλότοπος, Γιαννιτσών, 1935). Γιατρός. Μέλος του Δ.Σ. του Ιατρικού Συλλόγου Πέλλας. Προδικατορικά συμμετείχε στην ΕΠΕΚ και στη συνέχεια στην Ε.Κ. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος το 1977.

ΠΙΕΡΙΑ

● Καζακλάρης Χρήστος (Δίον, Πιερίας, 1942). Φυσικός. Μέλος, προδικατορικά της ΕΔΗΝ. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ. Γραμματέας της προσωρινής Ν.Ε. και μέλος, στη συνέχεια, της Ν.Ε. Ήταν υποψήφιος του ΠΑΣΟΚ το 1974 και το 1977.

● Τερζόπουλος Γεώργιος (Κατερίνη, 1931). Γεωργός. Δημοτικός σύμβουλος Κατερίνης (1974-81). Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και μέλος της Ν.Ε. από το 1979. Πολιτεύτηκε για πρώτη φορά.

ΣΕΡΡΕΣ

Ιντζές Βασίλειος (Στρυμωνοχώρι, Σιντικής, 1926). Μηχανολόγος - ηλεκρολόγος, βουλευτής της ΕΚ (1963 και 1964). Ανήκε στην «ανδρείκη ομάδα». Φυλακίστηκε και εξορίστηκε στη διάρκεια της δικτατορίας. Ιδρυτικό μέλος και βουλευτής του ΠΑΣΟΚ το 1974 (επαναληπτική εκλογή) και το 1977. Μέλος της Κ.Ε. Ο αδελφός-του, Ιντζές Νικ., ήταν βουλευτής της ΕΠΕΚ (1951) της ΦΔΕ (1956) του Κ.Φ. (1958) και της ΕΚ (1961). Ο ανηψιός-του εκλέχτηκε βουλευτής του ΠΑΣΟΚ στην Α' Θεσσαλονίκης.

Δαμιανίδης Αλέξανδρος (Δόμιρος, Φύλιδος, 1942). Δικηγόρος. Μέλος, προδικατορικά, της ΕΔΗΝ και μέλος του ΠΑΚ στη διάρκεια της δικτατορίας. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ Σερρών και υποψήφιος το 1974, εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977.

● Παπαδόπουλος Αναστάσιος (Καλά Δέντρα, 1946). Δικηγόρος. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και μέλος της προσωρινής Ν.Ε. Ήταν υποψήφιος βουλευτής και το 1977.

Ανθόπουλος Ευστάθιος (Τριανταφυλλιά, Βισαλτίας, 1926). Δικηγόρος. Γεν. Γραμμα-

τέας του Αγροτικού Συλλόγου νομού Σερρών (1962-67). Υποψήφιος με το Κόμμα Αγροτών και Εργαζομένων, το 1958 και με την ΕΚ το 1961 και 1963. Εκλέχτηκε βουλευτής της ΕΚ το 1964. Ανήκε στην «ανδρείκη ομάδα». Υποψήφιος το 1974 εκλέχτηκε το 1977.

ΦΛΩΡΙΝΑ

● Στεφανίδης Παύλος (Κ. Υδρούσα, 1921). Δικηγόρος. Γενικός γραμματέας Δικηγορικού Συλλόγου Φλώρινας. Στη διάρκεια της Κατοχής ήταν μέλος της ΕΠΟΝ. Μέλος στη συνέχεια του ΣΚ-ΕΛΔ, προσχώρησε στην ΕΚ με την οποία ήταν υποψήφιος το 1961. Πρόεδρος και αργότερα γραμματέας της Ν.Ε. της ΕΚ (1963-67). Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ, ήταν υποψήφιος στις εκλογές του 1974 και του 1977.

ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ

Ξανθόπουλος Αθανάσιος (Νικήτας, 1946). Πολιτικός μηχανικός. Μέλος, προδικατορικά, της ΕΔΗΝ. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος το 1974. Εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977.

● Ευαγγελινός Βασίλειος (Θεσσαλονίκη, 1939). Δικηγόρος. Δήμαρχος (1975-78) και δημοτικός σύμβουλος (78-81) Πολύγυρου. Μέλος, προδικατορικά, της ΕΔΗΝ. Στη διάρκεια της δικτατορίας μέλος της αντιστασιακής οργάνωσης «Αρκάδι». Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος το 1977.

ΔΡΑΜΑ

● Κωνσταντίνου Φλώρος (Καλαμπάκι, 1951). Οικονομολόγος. Αντιπρόεδρος του Συλλόγου Ελλήνων Φοιτητών Βουκουρεστίου (1977) και γραμματέας της Ν.Ε. του ΠΑΣΟΚ Ρουμανίας (1978-80). Πολιτεύτηκε για πρώτη φορά.

Κεφαλίδης Δημήτριος (Σιταγροί, 1931). Κτηνίατρος. Μέλος, προδικατορικά, της ΕΚ. Μέλος του ΠΑΚ στη διάρκεια της δικτατορίας. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος το 1974. Εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977.

ΕΒΡΟΣ

Παπαδόπουλος Ιωάννης (Σαμοθράκη, 1924). Γιατρός. Μέλος της ΕΠΟΝ στη διάρκεια της Κατοχής. Κατά τη δικτατορία συμμετείχε στη «Δημοκρατική Άμυνα», συνελήφθη και φυλακίστηκε. Ιδρυτικό μέλος των «Νέων Δυνάμεων» εκλέχτηκε βουλευτής το 1974. Δεν επανεκλέχτηκε με την ΕΔΗΚ το 1977.

● Ευσταθίου Αθανάσιος (Δορίσκος, 1939). Δικηγόρος. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ, ήταν υποψήφιος και το 1977.

ΚΑΒΑΛΑ

Δημοσθενόπουλος Δημοσθένης (Καβάλα, 1929). Δικηγόρος. Μέλος, προδικατορικά της ΕΚ και υπεύθυνος ΕΔΗΝ Ανατ. Μακεδονίας και Θράκης. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος το 1974. Εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977.

● Τσακλίδης Ιωάννης (Χορτοκόπι, 1951). Πολιτικός μηχανικός. Πρόεδρος του συλλόγου Ποντίων Χορτοκοπίου. Μέλος της Ν.Ε. Καβάλας.

● **Παπαδόπουλος Ηλίας** (Καβάλα, 1939). Μαθηματικός. Μέλος της Λέσχης Ποντίων Καβάλας. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ, γραμματέας της προσωρινής Ν.Ε. (1976-77) και μέλος της Ν.Ε. Ήταν υποψήφιος και το 1977.

ΞΑΝΘΗ

Ατματζίδης Χαράλαμπος (Ξάνθη, 1930). Βιοτέχνης. Δημοτικός σύμβουλος Ξάνθης (1959-67 και 1975-77) και υποψήφιος δήμαρχος το 1975. Μέλος, προδικτατορικά, της ΕΚ. Ήταν υποψήφιος του ΠΑΣΟΚ το 1974 και εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977.

ΡΟΔΟΠΗ

● **Μεχμέτ Αχμέτ** (Κομοτηνή, 1946). Τεχνίτης αυτοκινήτων. Δημοτικός σύμβουλος Κομοτινής. Ήταν υποψήφιος και στις εκλογές του 1977.

Βραδέλης Δημήτριος (Σάπες, 1926). Γεωργός. Επονίτης στη διάρκεια της Κατοχής και γραμματέας, προδικτατορικά της τοπικής οργάνωσης της ΕΚ. Υποψήφιος του ΠΑΣΟΚ το 1974, εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977.

ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ

● **Χιωτάκης Γεώργιος** (Κάρπαθος, 1922). Δικηγόρος. Δημοτικός σύμβουλος (1959-1964) και δήμαρχος (1964-67) Ρόδου. Πρόεδρος της Καρπαθιακής Αδελφότητας Ρόδου (1975-77) και μέλος του Δ.Σ. του Δικηγορικού Συλλόγου Ρόδου. Μέλος της ΕΚ, προδικτατορικά, ήταν υποψήφιος, χωρίς να εκλεγεί, το 1963 και το 1964. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ ήταν υποψήφιος το 1974 και το 1977. Γραμματέας της προσωρινής Ν.Ε. και στη συνέχεια της Ν.Ε. Δωδεκανήσου.

● **Σφυρίου Κοσμάς** (Ρόδος, 1949). Πολιτικός μηχανικός. Γεν. Γραμματέας του ΤΕΕ Δωδεκανήσου (1978-81). Μέλος του ΠΑΣΟΚ από το 1976 και μέλος της Ν.Ε. Πολιτεύτηκε για πρώτη φορά.

● **Ζερβός Κλεάνθης** (Κάλυμνος, 1921). Υποναύαρχος Π.Ν. ε.α. Αποτάχτηκε από τη δικτατορία. Μέλος του ΠΑΚ. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος βουλευτής το 1974 και το 1977.

ΚΥΚΛΑΔΕΣ

Βάλλης — Κατσιπής Πέτρος (Ερμούπολη, 1938). Δικηγόρος. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος το 1974. Εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977.

● **Λεβογιάννης Νικόλαος** (Νάξος, 1945). Φιλολόγος. Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Ναξιακών Συλλόγων (1980-81). Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ. Πολιτεύτηκε για πρώτη φορά.

ΛΕΣΒΟΣ

● **Βουνάτσος Δημήτριος** (Πλωμάρι, 1943). Δικηγόρος. Προδικτατορικά μέλος της ΟΝΕΚ και της ΕΔΗΝ. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και μέλος της Ν.Ε. Λέσβου (1976-81). Πολιτεύτηκε για πρώτη φορά. Είναι γιός του Φωκ. Βουνάτσου, που είχε εκλεγεί βουλευτής με την ΕΚ το 1964 και ήταν υποψήφιος του ΠΑΣΟΚ το 1974.

● **Μαλλιάκας Γεώργιος** (Μυτιλήνη, 1932). Δικηγόρος. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος βουλευτής το 1974 και το 1977. Είναι γιός του Νικ. Μαλλιάκα που είχε εκλεγεί βουλευτής το 1946, το 1952, το 1956 και το 1961-67, πάντα με τον Γ. Παπανδρέου.

ΣΑΜΟΣ

● **Χούλης Νικόλαος** (Σάμος, 1947). Πολιτικός μηχανικός. Πολιτεύτηκε για πρώτη φορά.

ΧΙΟΣ

● **Βαρκάρης Γεώργιος - Ιωάννης** (Χίος, 1938). Γιατρός. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και μέλος της Ν.Ε. Ήταν υποψήφιος και το 1977.

ΗΡΑΚΛΕΙΟ

● **Παπαστεφανάκης Εμμανουήλ** (Μαγαρικάρι Πυργιώτισσας, 1940). Δικηγόρος. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ, ήταν υποψήφιος στις εκλογές του 1974 και του 1977.

Ασλάνης Κωνσταντίνος (Καινούργιο Χωριό, Πεδιάδος, 1941). Πολιτικός μηχανικός. Μέλος, προδικτατορικά, της νεολαίας του Κ.Φ., της ΟΝΕΚ και στη συνέχεια στην ΕΔΗΝ. Εντάχθηκε στο ΠΑΚ. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος το 1974. Εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977.

● **Παπαδονικολάκης Ιωάννης** (Ηράκλειο, 1928). Αξιωματικός ε.α. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ. Ήταν υποψήφιος και το 1977.

Δρεττάκης Εμμανουήλ (Ηράκλειο, 1934). Καθηγητής Οικονομετρίας στην ΑΣΟΕΕ. Πρωτοπολιτεύτηκε και εκλέχτηκε το 1977. Μέλος της Κ.Ε.

● **Σεραφειμίδης Σταύρος** (Ταρίπα, 1945). Γιατρός. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ. Μέλος της Ν.Ε. (1976) και μέλος της Κ.Ε.

Δαριβιανάκης Αλέξανδρος (Γκαγκάλες, Καινούργιου, 1941). Δικηγόρος. Μέλος, προδικτατορικά, της ΟΝΕΚ και της ΕΔΗΝ. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ ήταν υποψήφιος, στο νομό Ηρακλείου, το 1974. Εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977, ως βουλευτής Επικρατείας.

ΛΑΣΙΘΙ

Χατζηνάκης Εμμανουήλ (Τουρλωτή, Σητείας, 1941). Φιλολόγος φροντιστής. Μέλος, προδικτατορικά, της ΟΝΕΚ και της ΕΔΗΝ. Μέλος του ΠΑΣΟΚ από το 1974, πολιτεύτηκε και εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977.

● **Κοντοπόδης Κων/νος** (Μεσέλερο, Ιεράπετρας, 1908). Συνταξιούχος εκπαιδευτικός. Πρώην αντιπρόεδρος ΟΛΜΕ. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος το 1974 και το 1977.

ΡΕΘΥΜΝΟ

Περάκης Γεώργιος (Σκουλούφια, Μυλοποτάμου, 1936). Δικηγόρος. Μέλος, προδικτατορικά, της ΕΔΗΝ, είχε προταθεί για υποψήφιος της ΕΚ στις εκλογές του 1967 που δεν πραγματοποιήθηκαν. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και μέλος της πρώτης Κ.Ε. Ήταν υποψήφιος το 1974 και εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977.

● **Γεωργακάκης Χαράλαμπος** (Ρέθυμνο, 1943). Ραδιοηλεκτρολόγος. Μέλος, προδικτατορικά, της νεολαίας του Κ.Φ. και στη συνέχεια της ΕΔΗΝ. Φυλακίστηκε στη διάρκεια της δικτατορίας. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και υποψήφιος το 1977.

ΧΑΝΙΑ

Βαλυράκης Ιωσήφ (Χανιά, 1943). Ηλεκτρονικός. Μέλος της ΕΔΗΝ, προδικτατορικά, εντάχθηκε στο ΠΑΚ. Συνελήφθη το 1971, καταδικάστηκε και δραπέτευσε από τις φυλακές της Κέρκυρας. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και μέλος της Κ.Ε. Υποψήφιος το 1974, εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977. Ο πατέρας-του είχε εκλεγεί το 1964 βουλευτής με την ΕΚ και ανήκε στην «ανδρεική ομάδα».

● **Σκουλάκης Εμμανουήλ** (Πλάτανος, Κισσάμου, 1944). Γιατρός. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ και μέλος της Ν.Ε. Χανίων (1975-77). Πολιτεύτηκε για πρώτη φορά.

Μιχελογιάννης Ιωσήφ (Χανιά, 1936). Δικηγόρος. Ιδρυτικό μέλος του ΠΑΣΟΚ, πολιτεύτηκε και εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1977. Είναι ανηψιός του βουλευτή της ΕΚ (το 1963 και 1964) Γεωρ. Μιχελογιάννη.

ΜΗΝΙΑΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ Κ.Ε. ΤΗΣ Σ.Α.Κ.Ε.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΚΑΙ ΔΙΑΔΟΣΤΕ ΤΗ ΦΩΝΗ
ΤΩΝ ΜΑΡΕΙΣΤΩΝ-ΛΕΝΙΝΙΣΤΩΝ

ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΟΙ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΕΝΩΘΕΙΤΕ!

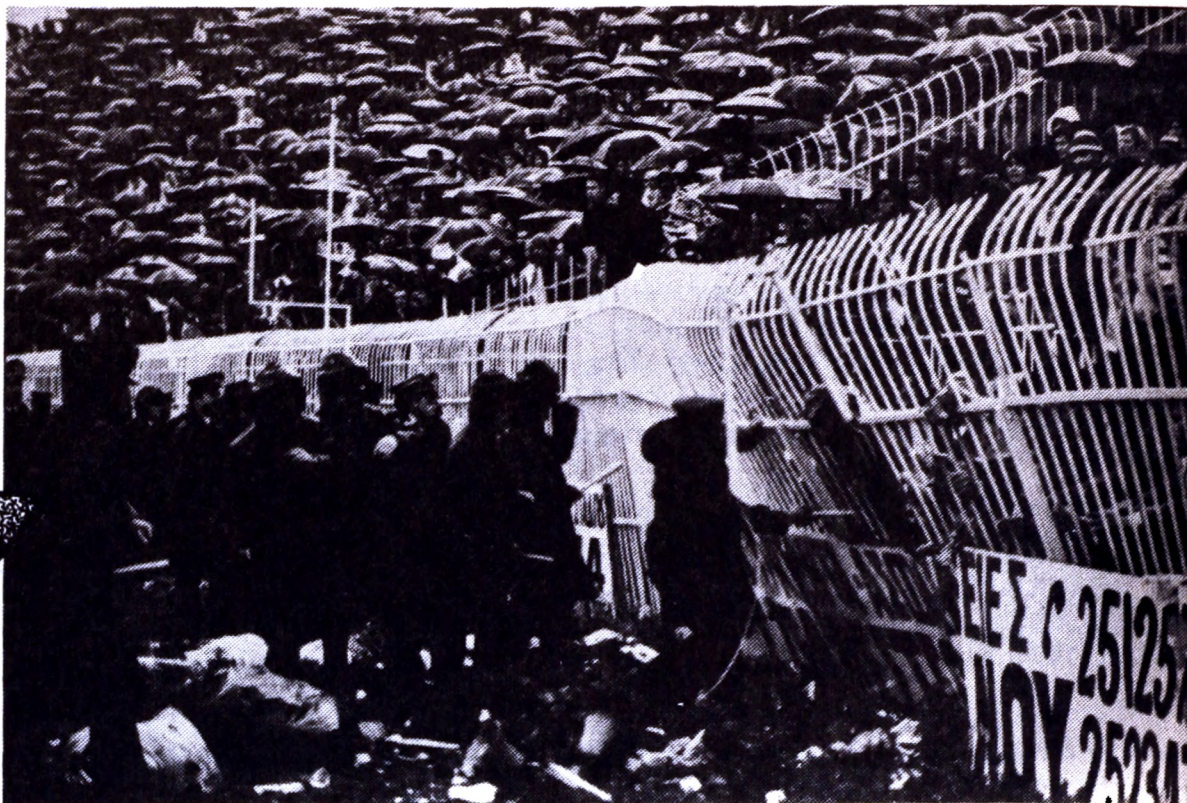
Όχι
ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΟΙ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΕΝΩΘΕΙΤΕ!

Όχι
ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΟΙ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΕΝΩΘΕΙΤΕ!

Θέμη Μοσχάτου
Η ΕΘΝΙΚΗ ΜΑΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ
Η ΠΡΟΔΟΜΕΝΗ
Η αληθινή Ιστορία της Αντίστασης
Κυκλοφορεί ο πρώτος τόμος
Στα κεντρικά βιβλιοπωλεία. Δρχ. 400
Το βιβλίο που κάνει τόσο θόρυβο
ΤΟ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΔΩΡΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΙΟΡΤΕΣ
Παραγγελίες: Θέμην Μοσχάτον, Μάνης 9,
Παλαιά Πεντέλη — Αθήναι. Τηλεφ: 80.43.433

Η ΑΛΛΑΓΗ ΣΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ

Δρόμος μετ'εμποδίων

Βαθιές τομές και νέο θεσμικό πλαίσιο, βασικές προϋποθέσεις για να γίνει ο αθλητισμός «κτήμα του λαού»

του Κώστα Ξηροκώστα

ΑΝ ΓΙΑ τους άλλους τομείς της δημόσιας ζωής, η νίκη του ΠΑΣΟΚ συνοδεύτηκε από αισιοδοξία και ελπίδες για κάτι καλύτερο, στον αθλητικό χώρο η νίκη αυτή συνοδεύτηκε από έναν σκεπτικισμό.

ΤΙ ΑΡΑΓΕ μπορεί να καταφέρει το ΠΑΣΟΚ ώστε να αλλάξουν τα αθλητικά πράγματα; Σ' ένα χώρο όπου η μονοκρατορία της Δεξιάς έδωσε μια συγκεκριμένη και ιδιόζουσα μορφή, πόσο μπορεί μια προοδευτική δύναμη, να παρέμβει ουσιαστικά; Ελπίδες βέβαια υπάρχουν. Μόνο που εδώ οι δυσκολίες είναι και πολλές και ιδιόμορφες.

ΣΤΗΝ Ελλάδα ο αθλητικός χώρος συχνά χαρακτηρίζεται σαν «κύκλωμα». Και επειδή — στην Ελλάδα πάντα — η λέξη «κύκλωμα», όταν δεν αναφέρεται σαν όρος των Φυσικών Επιστημών, σημαίνει κάτι κλειστό, συνομηλικό και πολλές φορές δύσσομο και σάπιο, ο αθλητικός χώρος — και δεν εννοούμε μόνο το ποδόσφαιρο — θεωρείται σαν ένα πεδίο όπου ανθούν η κομπίνα, η απάτη, η άνομη αγοραπωλησία, το προσχεδιασμένο αποτέλεσμα και όλα τα συναφή.

ΕΙΝΑΙ, δηλαδή, λογικό το να αγωνίζεται κάποιος Αργεντινός στο ελληνικό ποδοσφαιρικό πρωτάθλημα σαν Έλληνας (και δη Αιγαλιώτης) ή κάποιος Αμερικανός στο πρωτάθλημα μπάσκετ επίσης σαν Έλληνας (και δη Αθηναίος) και παράλογο το να προσπαθεί κανείς να αποδείξει την πλαστοπροσωπεία. Εντελώς φυσικό, το να αγοράσει μια ομάδα που έχει ανάγκη από βαθμούς έναν αγώνα και έξω από κάθε λογική, η άλλη ομάδα να καταγγείλει την εξαγορά. Απόλυτα μέσα στα πλαίσια, το να αφαιρεθούν δύο ή τρεις βαθμοί από μια «μικρή» ομάδα για απόπειρα δωροδοκίας και αδιανόητο, το να υποβιβαστεί μια «μεγάλη» για τον ίδιο λόγο, έστω κι αν αυτό προβλέπεται από τους κανονισμούς.

Κρατική εξουσία και «φίλαθλη» ιδεολογία

ΓΙΑ ΝΑ μην μακρηγορούμε (χωρίς φυσικά να θέλουμε να αδικήσουμε τις άλλου τύπου κομπίνες που γίνονται στο «κύκλωμα») σταματούμε τα παραδείγματα εδώ. Είναι όμως φανερό και γενικά παραδεκτό ότι η «φιλοσοφία» του ελληνικού αθλητισμού βρίσκεται στην με κάθε τρόπο και μέσον παρανομία.

ΟΙ ΜΕΧΡΙ τώρα κυβερνήσεις αν δεν έπαιξαν ενεργό ρόλο στη διαμόρφωση αυτών των χαρακτηριστικών στοιχείων του «κύκλωματος», τουλάχιστον ανέχθηκαν τη χωρίς όρια δράση των διάφορων παραγόντων και παραγοντίσκων που είναι και οι φυσικοί αιτιολογικοί αυτής της νοσηρής κατάστασης. Και ανάγοντας πιο γενικά το θέμα, θα λέγαμε ότι η κρατική εξουσία χρησιμοποίησε τον αθλητισμό σαν μηχανισμό με στόχο να περάσει μίαν ακόμα ιδεολογία — κομμένη και ραμμένη στα δικά-της μέτρα — τη «φίλαθλη».

ΜΕ ΤΗ θερμή συμπαράσταση των μέσων μαζικής ενημέρωσης (τηλεόραση, ραδιόφωνο, αθλητικός Τύπος) και σε συνδυασμό με την προσεκτική αποσύνδεση του αθλητισμού από τον πολιτισμό (κάτι δηλαδή αντίθετο ακόμα και με τα «ολυμπιακά ιδεώδη», που επικαλείται επίμονα η Δεξιά, αφού κατά την αρχαιότητα οι Ολυμπιάδες συνοδεύονταν και από πολιτιστικές εκδηλώσεις) οι εκάστοτε κυβερνήσεις πέτυχαν να κάνουν το μέσο «φίλαθλο» να σκέπτεται περίπου έτσι:

- Να αντιλαμβάνεται τον αθλητισμό περισσότερο σαν παρακολούθηση αθλητικών εκδηλώσεων και λιγότερο σαν δική-του ενασχόληση. Να περιορίζεται δηλαδή στον παθητικό ρόλο του θεατή αντί να συμμετέχει ενεργά και ο ίδιος. Μ' άλλα λόγια «άρτον και θεάματα» ή «θεάματα έστω και χωρίς άρτον».
- Να υποστηρίζει μια συγκεκριμένη ομάδα την οποία να θέλει, παντού και πάντα θριαμβεύτρια (όπως με τους «πράσινους» και τους «βένετους» στον ιππόδρομο του Βυζαντίου).
- Ακριβώς για το λόγο αυτό όχι μόνο να ανέχεται αλλά και να επιδοκιμάζει οποιαδήποτε ενέργεια — νόμιμη ή παράνομη — των παραγόντων της ομάδας-του, που έχει στόχο την «πρωτιά».
- Να θεοποιεί συχνά κάποιους ποδοσφαιριστές ή αθλητές άλλων αθλημάτων στους οποίους όμως να είναι έτοιμος να «πετάξει ένα γερό βρίσιμο» αν η απόδοσή-τους δεν είναι τόσο καλή όσο αναμένει — κάτι ανάλογο συμβαίνει και στον ιππόδρομο με τα άλογα και τους «Φίλιππους».
- Να βλέπει παντού εχθούς της ομάδας-του που προσπαθούν να τη βλάψουν, να τη μειώσουν, να την υπονομεύσουν. Έτσι άλλωστε εξηγείται και το γεγονός ότι η ομάδα-του δεν είναι πάντα πρώτη αφού είναι σίγουρα η καλύτερη. Οι εχθροί αυτοί υπάρ-

Το όνομά-του είναι Χουάν Ραμόν Ρότσα του Οσβάλντο και είναι Αργεντινός. Ωστόσο παίζει σαν Έλληνας με το όνομα Χουάν Ραμόν Ρότσα Μπουμπλής του Γεωργίου. Ένα από τα πλέον πολύκροτα σκάνδαλα των ημερών της «Ν.Δ.».

κανών» στο μπάσκετ, ούτε στις κατά καιρούς σοβαρότατες καταγγελίες για απόπειρες δωροδοκίας, ούτε στις σημαντικές αποκαλύψεις για χρήση αναβολικών από αθλητές της άρσης βαρών (με τη σύσταση του προπονητή-τους και την κάλυψη της Ομοσπονδίας), ούτε στις κατηγορίες για υπεξαίρεση χρημάτων από τον πρόεδρο της μεγαλύτερης αθλητικής ομοσπονδίας (του ΣΕΓΑΣ), ούτε στην αλόγιστη σπατάλη δεκάδων εκατομμυρίων για αγορά ποδοσφαιριστών, τη στιγμή που άλλα αθλήματα φυτοζωούν αλλά ούτε και σε μια σειρά από όμοια ζητήματα. Θά 'λεγε κανείς ότι έχει πλέον επέλθει... ανοσία!

ΟΙ ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΕΣ ΤΗΣ ΚΟΜΠΙΝΑΣ

Το 1967 είναι μια χρονολογία - σταθμός για τα αθλητικά χρονικά, όπως άλλωστε και για τη νεότερη ελληνική ιστορία.

Η χούντα των συνταγματαρχών αντιλαμβάνοντας ότι ο αθλητικός χώρος της προσφέρει δύο μεγάλες ευκαιρίες: Από τη μια πλευρά να κάνει άπειρα έργα βιτρίνας και από την άλλη να αποπροσανατολίσει το λαό σερβιροντάς-του γιγάντιες ποσότητες ποδοσφαιρικής τροφής. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο το γεγονός ότι ο Γενικός Γραμματέας Αθλητισμού αναλαμβάνει ένα από τα πρωτοπαλίκαρα του πραξικοπήματος, ο κ. Ασλανίδης.

Επί Ασλανίδη λοιπόν εξαγγέλεται το περίφημο «κάθε πόλις και στάδιο, κάθε χωριό και γυμναστήριο».

Είναι αλήθεια ότι κατασκευάζονται και πολλά στάδια και πολλά γυμναστήρια. Όμως είναι επίσης αλήθεια ότι στις περισσότερες περιπτώσεις, τα στάδια δεν έχουν σωστές γηπεδικές εγκαταστάσεις. Στενά αποδυτήρια, χωρίς θέρμανση, αγωνιστικοί χώροι χωρίς χόρτο κτλ.

Και φυσικά κανείς δεν μπορεί να ελέγξει πόσα από τα χρήματα των αθλητικών κονδυλίων διατίθενται για στάδια και γυμναστήρια και πόσα καταλήγουν στις τσέπες του Ασλανίδη, του Βλαδίμηρου και των άλλων μελών της «παρέας».

Επί Ασλανίδη συμβαίνουν και άλλα πολλά. Διαλύονται σωματεία με ιστορία (π.χ. Καλογρέζα) μόνο και μόνο επειδή υπάρχει υποψία ότι στη διοίκησή-τους υπάρχουν άνθρωποι της Αριστεράς. Ταυτόχρονα ενισχύονται με κάθε μέσο άλλα σωματεία (Ορφέας Αιγάλειο, Κορωπί, Ίκαρος) επειδή οι διοικήσεις-τους πρόσκεινται στο καθεστώς. Ειδικά στην περίπτωση του Ορφέα Αιγάλειο θα πρέπει να αναφέρουμε το γεγονός ότι η ομάδα αυτή πήρε το όνομα «Ορφέας» έ-

χουν παντού: Στην αθλητική ηγεσία, στις ομοσπονδίες, στους διαιτητές, στους ποδοσφαιριστές, στους προπονητές, στους δημοσιογράφους.

ΑΥΤΟ είναι το περίγραμμα της «φιλαθλης» ιδεολογίας σε γενικές γραμμές. Στη διαμόρφωσή-του παίζει πρωτεύοντα ρόλο και ο αθλητικός Τύπος με την ακατάσχετη «θηριολογία»-του, την προβολή ασήμαντων γεγονότων και καταστάσεων, την υποστήριξη οργανωμένων παραγοντίστικων συμφερόντων.

ΜΕ ΤΟ πέρασμα αυτής της ιδεολογίας στους ενδιαφερόμενους για τα αθλητικά Έλληνες πολίτες, η Δεξιά πέτυχε την αποδοχή αφ' ενός μεν της πολιτικής-της στον αθλητικό τομέα, αφ' ετέρου δε τον περιορισμό των αντιδράσεων σε οποιαδήποτε γεγονότα είχαν σχέση με την ασύδοτη δράση των «παραγόντων».

ΕΤΣΙ ο μέσος Έλληνας φιλάθλος ουσιαστικά δεν αντέδρασε ούτε στη μαζική εισροή των Νοτιοαμερικανών στο ποδόσφαιρο και των «Ελληνοαμερι-

πειδή έτσι λεγόταν ο χουντικός Δήμαρχος Αιγάλεω (Ορφέας Τζανετόπουλος)!!

Επί Ασλανίδη επίσης, δίνεται το πράσινο φως για την έλευση στην Ελλάδα δεκάδων Νοτιοαμερικανών ποδοσφαιριστών, που παίζουν στο ελληνικό πρωτάθλημα σαν Έλληνες. Μερικά ονόματα:

Πολέζι, Άλτσιμπαρ, Λοσάντα, Βιέρα, Ντεμέλο, Γκραμάχο, Βερόν, Ιράλα, Ερέα, Βιτσέντε, Ζέερ, Λίσα, Μοντέζ, Αλβαρέζ, Καντίχεβιτς, Μάνα, Βάλλιαν, Εσπινόζα, Μοράλες, Χίλλ, Καβόλι, Βαγιέχο, Κιρόγα κ.ά.

Κατά τη διάρκεια της δικτατορίας, ο ελληνικός αθλητισμός γνωρίζει τρεις διακρίσεις που δεν είχε ως τότε ξαναγνωρίσει και που όμως και οι τρεις μετέπειτα αμφισβητήθηκαν:

- Τον Απρίλη του 1968 η ΑΕΚ κερδίζει το Κύπελλο Κυπελλούχων Ευρώπης στο μπάσκετ νικώντας στο Παναθηναϊκό Στάδιο τη Σλάβια Πράγας με 89-82. Αργότερα ειπώθηκε ότι οι Τσέχοι ήταν «μιλημένοι».

- Τον Οκτώβρη του 1970 ο Χρήστος Παπανικολάου, κατά τη διάρκεια ημερίδας στίβου, καταρρίπτει το παγκόσμιο ρεκόρ στο άλμα επί κοντώ περνώντας τα 5.49 μ. Αργότερα ειπώθηκε ότι στην πραγματικότητα ο πήχυς ήταν στα 5.41 μ.!

- Τον Ιούνιο του 1971, για πρώτη φορά μια ελληνική ομάδα παίζει σε τελικό του Κυπέλλου Πρωταθλητριών Ευρώπης στο ποδόσφαιρο. Ο Παναθηναϊκός παίζει στο Γουέμπλεϋ με τον Άγιαξ από τον οποίο ηττάται με 2-0. Για να φθάσει όμως στον τελικό έχει αποκλείσει τον Ερυθρό Αστέρα από τον οποίο έχασε στο Βελιγράδι με 4-1, αλλά τον νίκησε στη Λεωφόρο με 3-0.

Αργότερα ειπώθηκε ότι η άμυνα της Γιουγκοσλαβικής ομάδας δεν μπόρεσε να αρνηθεί τις «προτάσεις» κάποιων υψηλά ιστάμενων ελλήνων παραγόντων.

Φωτογραφία μνημείο: Η γνωστή για τα «φιλάθλα» αισθημάτα-της κυρία «Πρωθυπουργού» Δέσποινα Παπαδοπούλου, υποδέχεται στις 3 Ιουνίου 1971, την αποστολή του Παναθηναϊκού που έπαιξε στον τελικό του Κυπέλλου Ευρώπης. Αγκαλίτσες, φιλάκια και αναμνηστικές φωτογραφίες με τα παιδιά που «τίμησαν τα εθνικά χρώματα».

Η Κυβέρνηση θεωρεί τον αθλητισμό βασικό συντελεστή της παιδείας, της υγείας, της πολιτιστικής εξύψωσης του Ελληνικού Λαού και μέσο συναδέλφωσης των λαών.

Η Κυβέρνηση θα επιδιώξει την πλήρη αναμόρφωση της δομής του Ελληνικού Αθλητισμού, ώστε να προωθηθεί ο μαζικός αθλητισμός, χωρίς όμως να αγνοηθεί η σημασία του αγωνιστικού αθλητισμού.

Ιδιαίτερη ενίσχυση θα υπάρξει για τον επαρχιακό και γυναικείο αθλητισμό καθώς και φροντίδα για την ανάπτυξη των ερασιτεχνικών σωματείων.

Σημαντικός ρόλος θα ανατεθεί στην Τοπική Αυτοδιοίκηση από την Γενική Γραμματεία Αθλητισμού με παράλληλη επιχορήγηση των απαραίτητων πιστώσεων.

(Από τις προγραμματικές δηλώσεις της Κυβέρνησης)

ΕΤΣΙ όπως έχουν τα πράγματα, το ερώτημα «για ποια αλλαγή μπορούμε να μιλήσουμε στον αθλητικό χώρο» αποκτά μια ζωτική σημασία.

Τι επαγγέλεται το ΠΑΣΟΚ

ΑΣ ΔΟΥΜΕ όμως πρώτα τι επαγγέλεται το ΠΑΣΟΚ: Στην προεκλογική «διακήρυξη της κυβερνητικής πολιτικής», ο αθλητισμός σαφώς υποτιμάται. Δεν υπάρχει ούτε καν σαν ξεχωριστό κεφάλαιο και εξαντλείται σε μια παράγραφο που υπάγεται στο απόσπασμα περί «νέας γενιάς».

ΣΤΟ ΣΗΜΕΙΟ αυτό το ΠΑΣΟΚ μιλά για «ίδρυση Υπουργείου Νέας Γενιάς», που «θα βοηθήσει — μεταξύ άλλων — στην ανάπτυξη του αθλητισμού και σε μια θεώρησή-του σύμφωνη με την αθλητική ιδέα».

Ο Αχιλλέας Καραμανλής ήταν για εφτά ολόκληρα χρόνια ο επί των αθλητικών ύπατος αρμοστής της «Ν.Δ.».
Σκόρπισε απλόχερα πολλά εκατομμύρια, κυρίως για έργα βιτρίνας.

σκο πρώτου μεγέθους. Η ιδέα εγκαταλείφθηκε άδοξα.

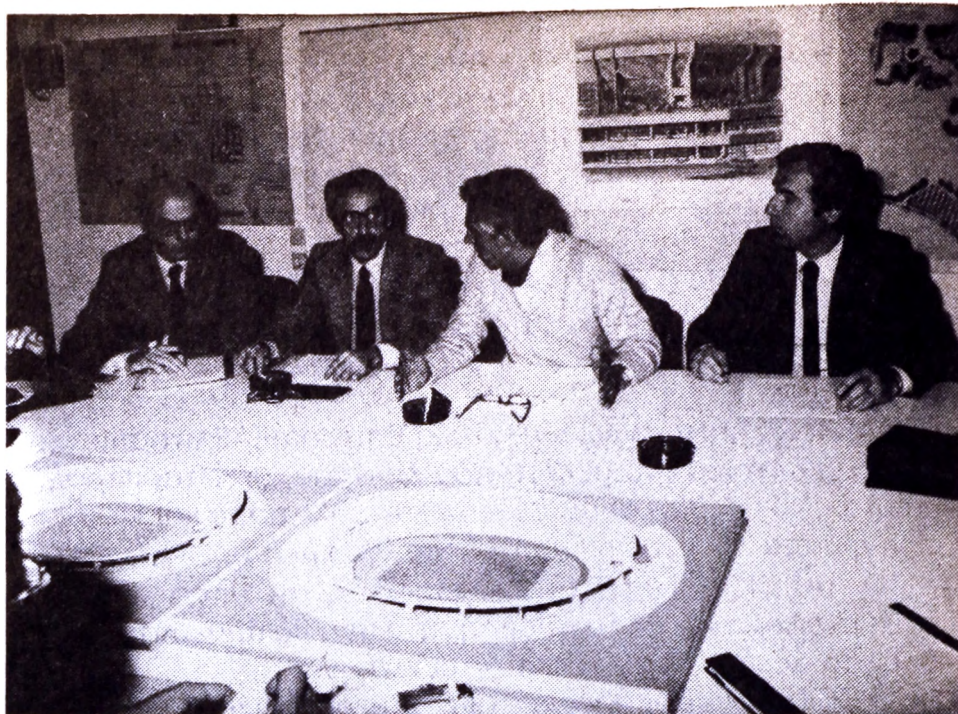
Η «Νέα Δημοκρατία» αποφάσισε να φέρει τον επαγγελματισμό στο ελληνικό ποδόσφαιρο. Ψήφισε λοιπόν το νόμο 879 σύμφωνα με τον οποίο οι ομάδες της Α' Εθνικής μετατρεπόταν σε ποδοσφαιρικές Ανώνυμες Εταιρείες. Αυτή ήταν και η μόνη αλλαγή, αφού ούτε

«Ν.Δ.»:

ΣΠΑΣΜΩΔΙΚΑ ΚΑΙ ΑΡΡΥΘΜΑ

Μετά την πτώση της δικτατορίας πολλοί πίστεψαν ότι ο κόσμος θα έφευγε από τα γήπεδα. Διαψεύστηκαν. Άλλωστε δεν ήταν δυνατό να γίνει διαφορετικά αφού οι μηχανισμοί παρέμεναν οι ίδιοι.

Η «Νέα Δημοκρατία» συνέλαβε μια μεγάλη ιδέα: Να φέρει τον αθλητισμό στα σχολεία. Όλοι μας λίγο - πολύ ξέρουμε πως η ιδέα αυτή υλοποιήθηκε. Καθιερώθηκε μια μέρα τη βδομάδα για αθλητικές εκδηλώσεις, με αποτέλεσμα χιλιάδες μαθητές να στριμώχνονται στις ανεπαρκέστες αθλητικές εγκαταστάσεις. Φιά-

Από την ενημέρωση της νέας αθλητικής ηγεσίας για την πορεία των έργων στις Ολυμπιακές εγκαταστάσεις της Καλογρέζας. Διακρίνονται από αριστερά ο τεχνικός σύμβουλος κ. Νικολάου, ο υφυπουργός Αθλητισμού κ. Κατσιφάρας, ο διευθυντής των Τεχνικών Υπηρεσιών της Γ.Γ.Α. κ. Κύπριος και ο Γενικός Γραμματέας Αθλητισμού κ. Κουλούρης.

Αναφέρεται ακόμα στην «προώθηση του μαζικού αθλητισμού κύρια του σχολικού» και «επίλυση των σοβαρών προβλημάτων που έχει δημιουργήσει, για τη συντριπτική πλειοψηφία των αθλητών, σε όλους τους τομείς, η απαράδεκτη πολιτική των κυβερνήσεων της Δεξιάς».

ΜΕΤΕΚΛΟΓΙΚΑ η νέα αθλητική ηγεσία (αναφερόμαστε στον υφυπουργό Προεδρίας για θέματα Αθλητισμού κ. Γ. Κατσιφάρα και το Γενικό Γραμματέα Αθλητισμού κ. Κ. Κουλούρη) μέχρι την ανάγνωση των προγραμματικών δηλώσεων της κυβέρνησης στη νέα Βουλή, τήρησε μια στάση φανερά επιφυλακτική. Πέρα απ' τις γενικές δηλώσεις για *κάθαρση και εξυγίανση*, δεν υπήρξε καμία εξαγγελία, δεν δόθηκε καμία υπόσχεση (εξαιρεση ίσως αποτελεί η διαβεβαίωση του κ. Κατσιφάρα προς τους εκπροσώπους του Πανελλήνιου Συνδέσμου Αμειβομένων Ποδοσφαιριστών — ΠΣΑΠ — κατά την πρόσφατη συνάντησή-τους, ότι δεν θα καταργηθεί ο επαγγελματισμός).

οι ποδοσφαιριστές ασφαλίστηκαν, ούτε οι παράγοντες κατοχυρώθηκαν, ούτε το επίπεδο του ελληνικού ποδοσφαίρου ανέβηκε. Βρέθηκαν μόνο κάποιοι Βαρδινογιάννηδες και κάποιοι Νταϊφάδες να δίνουν 40 εκατομμύρια για τον Αναστόπουλο, 30 για τον Μητρόπουλο, 27 για τον Ανδρεούτσι, 18 για τον Όρε τη στιγμή που αθλητές της πάλης, της κωπηλασίας και μιας σειράς άλλων αθλημάτων πλήρωναν απ' την τσέπη-τους ακόμα και τα... οδοιπορικά!

Επί «Νέας Δημοκρατίας» έγιναν έργα. Κολυμβητήρια, γυμναστήρια, ολυμπιακές εγκαταστάσεις κτλ. Έργα χωρίς όμως καμία ιεράρχηση των αναγκών που υπάρχουν για την κατασκευή-τους. Έτσι αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει ούτε ένα (1) κωπηλατήριο, ούτε ένα (1) ποδηλατοδρόμιο, ούτε μία (1) κλειστή αίθουσα για τις ανάγκες της πάλης ή της πυγμαχίας.

Η «Νέα Δημοκρατία» είχε υποσχεθεί *κάθαρση, εξυγίανση* και άλλα παρόμοια.

Όμως, το σκάνδαλο της χορήγησης αναβολικών σε αθλητές της άρσης βαρών, με την κάλυψη του προπονητή και ανθρώπων της ομοσπονδίας κουκουλώνεται.

Όμως, τα κουκουλώματα της δωροδοκίας και της προκατασκευής αποτελεσμάτων υπάρχουν και δρουν ανενόχλητα (βλέπε υπόθεση «λουλούδια» στον αγώνα κυπέλλου Ηρακλή - Παναθηναϊκού, υποβιβασμό του Ηρακλή στη Β' κατηγορία, πρόσφατες καταγγελίες του Εθνικού Αστέρα κτλ.).

— Όμως ακόμα και σήμερα υπάρχει Αργεντινός ποδοσφαιριστής (ο Χουάν Ραμόν Ρότσα) που αγωνίζεται σαν έλληνας (Μπουμπλής). Ακόμα και σήμερα υπάρχει Αμερικανός μπασκετμπωλίστας (ο Νταινβιντ Νέλσων) που παίζει επίσης σαν έλληνας (Στεργάκος).

— Όμως η μαύρη αγορά βρίσκεται στις δόξες-της καθώς εισητήρια των 300 δρχ., υπήρξε περίπτωση να πωληθούν αντι 3.000 δρχ.!

Αυτή ήταν η *κάθαρση* που έφερε η «Ν.Δ.».

Ο υφυπουργός κ. Κατσιφάρας εξηγεί αυτή την επιφυλακτική στάση αναμονής σαν απόλυτα λογική γιατί και η κατάσταση που παρέλαβε «ήταν τραγική», αλλά και γιατί «δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμα ο κύκλος των ενημερώσεων για το ρόλο των διαφόρων επιτροπών».

ΣΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ θα αναδειχτεί σε ποιό βαθμό η αθλητική ηγεσία θα απορρίψει ή θα δεχτεί το θεσμικό πλαίσιο του ελληνικού αθλητισμού, έτσι όπως είναι οργανωμένο με αποτέλεσμα να δημιουργούνται νομικά και ουσιαστικά αδιέξοδα, και να προωθείται η «φίλαθλη» ιδεολογία όπως κληρονομήθηκε από τις διακυβερνήσεις της Δεξιάς.

ΠΑΝΤΩΣ, όπως έγινε γνωστό, η Επιτροπή Αθλητισμού του ΠΑΣΟΚ έχει έτοιμη μια μελέτη που όμως αναφέρεται περισσότερο στο πώς το ΠΑΣΟΚ οραματίζεται τον αθλητισμό και λιγότερο στο πρόγραμμα που πρέπει να υλοποιηθεί άμεσα.

ΤΟ ΠΑΣΟΚ φαίνεται ότι διαμορφώνει την άποψη ότι στην πορεία, ανάλογα και με τα προβλήματα που θα προκύπτουν, θα παρθούν τα άμεσα — δραστικά — μέτρα.

ΠΡΕΠΕΙ να αναφέρουμε ότι στην προσπάθεια για την αντιμετώπιση των προβλημάτων, προσλήφθηκαν πρόσφατα τρεις τεχνικοί σύμβουλοι του υφυπουργού για θέματα αθλητισμού, με σκοπό να βοηθήσουν — με την αδιαμφισβήτητη πείρα-τους — στην εκπόνηση σχεδίων για τον αθλητισμό (πρόκειται για τους κ. Καμάρα, Τσιάρα και Νικολάου).

Αλλαγή στον αθλητισμό ή «...μεθ' υψηλών εμποδίων»

ΟΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ αντιληπτό, κάθε κριτική στις «πρώτες αθλητικές μέρες του ΠΑΣΟΚ, που θα επιχειρούσε ν' ασκήσει ο οποιοσδήποτε θα ήταν βιαστική και παρακινδυνευμένη, αν ληφθεί υπόψη ο θεσμικός κυκεώνας, ο παραγοντισμός και η άνιση κατανομή πόρων και δραστηριοτήτων.

Η ΕΞΥΓΙΑΝΣΗ που έχει ανάγκη ο αθλητισμός και που είναι μέσα στις διακηρυγμένες προθέσεις του ΠΑΣΟΚ, θα κινδυνεύσει πάντως να εκφυλιστεί σε κάποια «ανώδυνη» μεταβολή αν ο βασικός-της προσανατολισμός δεν είναι το θεσμικό πλαίσιο του αθλητισμού και κύρια το χτύπημα «μέχρι τελικής πτώσεως» της υπάρχουσας φίλαθλης ιδεολογίας. Αυτό δεν σημαίνει βέβαια ότι πρέπει να παραβλεφθούν ορισμένα άμεσα μέτρα που θα περιορίσουν τη δράση παραγόντων, κυκλωμάτων κτλ. ειδικά τώρα που έχουν ανακύψει τέτοιου είδους προβλήματα (καταγγελίες «Εθνικού Αστέρη» για δίκτυα προκατασκευής αποτελεσμάτων, αποκάλυψες Αλέφαντου για «οιδιπόδειες σχέσεις» ΟΦΗ-Παναθηναϊκού μέσω Βαρδινογιάννη κτλ.).

ΠΡΕΠΕΙ όμως πρωταρχικά να κατανοηθούν ορισμένα άλλα — όχι και τόσο σύνθετα πράγματα:

- Ότι δηλαδή οι ποδοσφαιριστές και οι προπονητές είναι επαγγελματίες και η πολιτεία έτσι μόνο πρέπει να τους αντιμετωπίζει.
- Ότι και αθλητές άλλων αθλημάτων έχουν οικονομικές σχέσεις, επαγγελματικού χαρακτήρα, με τις ομάδες-τους και ότι αυτό δεν είναι δα και τόσο κακό...
- Ότι όλη η δυσοσμία που αναδίνει το «κύκλωμα» οφείλεται στην παντοδυναμία των παραγόντων που κατέχουν τη θέση του «κεφαλιού» στο «ψάρι που βρωμάει».
- Ότι οι διαιτητές πρέπει να είναι αξιοσέβαστοι αλλά και πρέπει να τιμωρούνται αυστηρά σε περίπτωση «φάουλ».
- Ότι οι «χούλιγκανς» δεν είναι απλά οι «αλήτες των γηπέ-

ΠΡΟ - ΠΩ! ΠΩ!

Για περισσότερα από 20 χρόνια στην Ελλάδα υπάρχει ο Πανελληνιος Ποδοσφαιρικός Διαγωνισμός, ευρύτατα γνωστός σαν ΠΡΟ-ΠΟ.

Η ιδέα της καθιέρωσης και στη χώρα-μας αυτού του διαγωνισμού ανήκει στο γνωστό αθλητικοπατέρα Τζώρτζη Αθανασιάδη, ιδιοκτήτη - εκδότη της «Βραδυνης» και επιφανή παράγοντα τόσο της Καραμανλικής οκταετίας 55-63, όσο και της νεοδημοκρατικής επταετίας 74-81.

Η λειτουργία του ΠΡΟ-ΠΟ σ' όλα αυτά τα χρόνια είχε ένα εντυπωσιακό αποτέλεσμα. Προσέλκυσε το ενδιαφέρον δεκάδων χιλιάδων ελλήνων πολιτών, συχνά χαμηλού οικονομικού επιπέδου.

Ενδιαφέρον που όμως δεν επεκτάθηκε σ' αυτόν καθ' εαυτόν τον αθλητισμό αλλά περιορίστηκε σε μια ακόμα μορφή τζόγου και μάλιστα όχι μόνο νόμιμου αλλά και πατροναρισμένου από το επίσημο κράτος.

Σήμερα το ΠΡΟ-ΠΟ έχει «κατακτήσει» μεγάλες μάζες ανθρώπων, γεγονός που προκαλεί ανυπέρβλητα εμπόδια σε οποιαδήποτε προσπάθεια κατάργησής-του από μια ευνοούμενη Πολιτεία (της οποίας η πρόθεση υποτίθεται ότι είναι η εξάλειψη του τζόγου και όχι η ενίσχυσή-του).

Το ΠΡΟ-ΠΟ λοιπόν αποτελεί ως αυτή τη στιγμή το μόνο χρηματοδότη του αθλητισμού-μας. Τα έσοδά-του φθάνουν κάθε χρόνο τα 3-4 δις.

Τα χρήματα αυτά διοχετεύονται σαν επιχορήγηση στις διάφορες αθλητικές ομοσπονδίες για την κάλυψη των αναγκών-τους. Αυτό είναι δύσκολο — αν όχι αδύνατο — να αμφισβητηθεί. Εκείνο όμως που αμφισβητείται είναι το κατά πόσο οι ομοσπονδίες αρκούνται στην κάλυψη των αναγκών-τους.

Μήπως υπάρχουν κάποιοι δραστήριοι και έξυπνοι παράγοντες που κακοδιαχειρίζονται τα χρήματα; Και τι έλεγχο έχει κάνει η Πολιτεία προς αυτή την κατεύθυνση; Υπενθυμίζουμε ότι ο πρόεδρος της μεγαλύτερης αθλητικής ομοσπονδίας της χώρας-μας (ο κ. Μαρσέλλος του ΣΕΓΑΣ) έχει κατηγορηθεί επανειλημμένα για υπεξαίρεση.

Τι έχει αλήθεια διευκρινιστεί από τότε;

• Ότι δεν μπορούμε να μιλάμε για πρωταθλητισμό αν δεν έχουμε εξασφαλίσει από πριν τις αναγκαίες συνθήκες και την κατάλληλη υποδομή για την ανάπτυξη του αθλητισμού βάσης.

• Ότι, τελικά, ο Αθλητισμός έχει πάψει προ πολλού να είναι «ιδέα» και ότι στην εποχή-μας αποτελεί θέαμα, χόμπυ, άσκηση και κάποτε-κάποτε επάγγελμα.

δων» αλλά νέοι άνθρωποι με τη μιζέρια της καθημερινής-τους ζωής, μιζέρια κι αδιέξοδα που τα μετασχηματίζουν σε πάθος και «αντικοινωνική συμπεριφορά» και ότι η αντιμετώπιση ενός κοινωνικού φαινομένου δεν μπορεί να γίνει με αστυνομικά σκυλιά — όπως τουλάχιστον μελετούσε για την περίπτωση η «Ν.Δ.».

ΤΟ ΧΑΟΣ που κληρονομεί το ΠΑΣΟΚ στον αθλητισμό, του επιβάλλει — αν δεν θέλει να διαψεύσει τις ελπίδες για ουσιαστικές αλλαγές — να προχωρήσει με τόλμη και αποφασιστικότητα στις βαθιές τομές που επιβάλλονται ώστε ο ελληνικός αθλητισμός, υγιής και τοποθετημένος σε σωστές βάσεις πλέον, να μπορέσει πραγματικά να γίνει κτήμα του λαού και της νεολαίας.

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΘΕΜΑΤΑ

Κράτος και Τραπεζικό σύστημα:

Ι. Σωτηρίου, Δ. Μυλωνάκη,
Ν. 'Αλεξόπουλου, Π. 'Αδαμόπουλου

Δημοκρατία και Σοσιαλισμός:

Norberto Bobbio, Pietro Ingrao Ε.Β. Βενιζέλου

Εξόρμηση

ΒΔΟΜΑΔΙΑΤΙΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΠΡΕΒΕΛΑΚΗΣ
**Ο ΠΟΙΗΤΗΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΙΤΣΟΣ**
(ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ)

ΠΑΝΤΕΛΗ ΠΡΕΒΕΛΑΚΗ

**Ο ΠΟΙΗΤΗΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΙΤΣΟΣ**

·ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ
ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ

Α Θ Η Ν Α 1 9 8 1

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΕΡΟΣ

ΜΟΛΙΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΕΔΡΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 6 (Πάροδος 'Ακαδημίας) Τηλ. 3615783

Πάλι δεν έχει πλοίο για μας;...

του Γιάννη Παπουτσάνη

ΠΑΡΑ το ότι περίπου 22.000 πολιτικοί πρόσφυγες επαναπατρίστηκαν τα τελευταία επτά χρόνια, 30 ως 35.000 (άλλες πηγές καθορίζουν τον αριθμό στις 32.000, ακριβώς) παραμένουν εξόριστοι. Σε δόξα της μισαλλοδοξίας των «νικητών» του εμφύλιου, της νοοτροπίας της Δεξιάς, (που τα τελευταία χρόνια εφάρμοσε τη μέθοδο του ατομικού επαναπατρισμού) και των κομμάτων της αριστεράς, που, στο σύνολό τους είχαν ανέκαθεν βασικό στόχο, την επιστροφή των πολιτικών προσφύγων. Και η μεγαλύτερη, αναμφισβήτητη, ευθύνη ανήκει στο μεγαλύτερο τμήμα της κομμουνιστικής αριστεράς, που δεν πέρασε μόνο σε δεύτερη μοίρα (άν ποτέ το είχε σε πρώτη) το ζήτημα του επαναπατρισμού των πολιτικών προσφύγων, αλλά, κινούμενο από κομματικές σκοπιμότητες, πρόσφερε περισσότερα λόγια και λιγότερα έργα σ' αυτό τον εθνικό σκοπό.

ΕΤΣΙ, εξαιτίας της πολιτικής των δυνάμεων της ελληνικής αριστεράς και των ατερόνων διαπραγματεύσεων με τις κυβερνήσεις των σοσιαλιστικών χωρών για τα οικονομικά και α-

σφαλιστικά ζητήματα, οι πολιτικοί πρόσφυγες, τα παιδιά-τους και τα παιδιά των παιδιών-τους παραμένουν εξόριστοι, χωρίς ελπίδα επιστροφής στην πατρίδα-τους. Παρά το γεγονός ότι οι περισσότεροι επώνυμοι έχουν επιστρέψει και ανεβοκατεβαίνουν τις σκάλες των κομματικών γραφείων ή διέρχονται τους διαδρόμους της Βουλής...

ΟΙ ΘΑΡΡΑΛΕΕΣ λύσεις είναι συνήθως και οι προσφορότερες. Η πολιτική αλλαγή που συντελείται με την άνοδο στην κυβέρνηση των δημοκρατικών - προοδευτικών δυνάμεων, πιθανόν να κάνει δυνατή την επιλογή-τους.

Η ΕΥΘΥΝΗ, όσο είναι καιρός, ανήκει τώρα στη νέα ελληνική κυβέρνηση, στις κυβερνήσεις των σοσιαλιστικών χωρών, στα κόμματα της αριστεράς, μα και στις επιτροπές των πολιτικών προσφύγων.

ΜΕ ΓΝΩΜΟΝΑ ότι επαναπατρισμός δεν σημαίνει απλώς επιστροφή, αλλά ανθρώπινη ζωή και ίσα δικαιώματα με όλους τους πολίτες αυτής της χώρας.

Πρόσφυγες στην ίδια-τους την πατρίδα

ΣΥΝΗΘΙΣΑΜΕ μέχρι σήμερα, αφού ποτέ το πρόβλημα δεν τέθηκε στην πράξη, να θεωρούμε ότι ο επαναπατρισμός των πολιτικών προσφύγων έχει σχέση μόνο με την άδεια επιστροφής, από την ελληνική κυβέρνηση, στη χώρα-τους. Παρ' όλο που αυτό είναι η μια όψη του ζητήματος, οι παράμετροι που σχετίζονται με τον ελεύθερο επαναπατρισμό, την κατάργηση του ΛΖ' ψηφίσματος «περί αποστερήσεως της ιθαγενείας, τα συνταξιοδοτικά προβλήματα και την ισότιμη μεταχείριση των επαναπατριζόμενων — δηλ. με την καινούρια ζωή των ανθρώπων αυτών στην Ελλάδα, λίγο μας έχουν απασχολήσει.

ΤΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ αυτά ταυτίζονται, στο πρακτικό πεδίο με τα προβλήματα εξεύρεσης εργασίας, αναγνώρισης χρόνων προηγούμενης εργασίας και διπλωμάτων.

Άλλος τρόπος ζωής

ΤΟ ΘΕΜΑ της κοινωνικής «ενσωμάτωσης» των πολιτικών προσφύγων περιλαμβάνει και προβλήματα που έχουν να κάνουν με τον τρόπο ζωής στην Ελλάδα.

«Αυτοί οι ρυθμοί, το κυνήγι του κέρδους, η καθημερινή αγωνία», είναι πράγματα τε-

λείως ξένα σε μας, θα παρατηρήσει κάποιος πολιτικός πρόσφυγας που έχει καιρό στην Ελλάδα.

Από την άλλη, είναι οι ανθρώπινες σχέσεις. Λίγες είναι οι περιπτώσεις που οι επαναπατριζόμενοι διατηρούν και μετά την επιστροφή-τους καλές σχέσεις με τους συγγενείς-τους. Πάρα πολλές μαρτυρίες προσφύγων αναφέρονται στο ότι, πέρα από μια καλή συμπεριφορά που αντιμετώπισαν από το συγγενικό-τους περιβάλλον, τον πρώτο καιρό, όταν επέστρεψαν, κληρονομικά κυρίως ζητήματα, τους χώρισαν.

«ΙΣΩΣ, επειδή πίστευαν ότι είχαν κάτι ν' αποκομίσουν από μένα. Ίσως επειδή πίστευαν πως δεν θα αποφάσιζα την επιστροφή-μου ποτέ», παρατηρεί ένας πολιτικός πρόσφυγας.

ΑΛΛΗ χαρακτηριστική διήγηση: Με την επιστροφή-του, ένας φέρνει μαζί και τη γυναίκα-του. Την πρώτη μέρα του επαναπατρισμού-τους επισκέπτονται το σπίτι της μάνας-του στον Πειραιά. Πηγαίνουν απόγευμα και κάθονται. Οπότε, όταν έρχεται το βράδυ, γυρνά η μητέρα και ρωτά το γιό-της: «Και που θα μείνετε, απόψε, παιδιά-μου;»

Κοιμήθηκαν στο σπίτι ενός, επίσης πρόσφυγα, από τα ίδια τα μέρη της εξορίας...

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ αυτή, χωρίς να είναι κανόνας, παρατηρείται συχνά. Δεν είναι μόνο αποτέλεσμα ενός συγκεκριμένου τρόπου ζωής. Ταυτόχρονα, είναι ζήτημα που έχει άμεση σχέση με την οικονομική κατάσταση των ιδίων των προσφύγων, οι οποίοι δεν έχουν τη δυνατότητα, εφ' όσον μάλιστα είναι μεγάλης ηλικίας, να ζήσουν οικονομικά αυτοδύναμοι.

Προϋπόθεση επαναπατρισμού

Η ΜΕΤΑΦΟΡΑ των συντάξεων και των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων των πολιτικών προσφύγων αποτελεί προϋπόθεση του επαναπατρισμού-τους. Σήμερα, το εφ' άπαξ οικονομικό βοήθημα των... 1.000 (ολόκληρων!) δραχμών, που τους χορηγείται, όταν επιστρέψουν, μάλλον δεν... λύνει το άμεσο πρόβλημα της επιβίωσης.

ΟΙ ΜΕΙΚΤΕΣ διακρατικές επιτροπές που ανέλαβαν την αντιμετώπιση και λύση του προβλήματος βρήκαν ιδιαίτερες δυσκολίες και οι συναντήσεις-τους εξελίχθηκαν σε ατέρμονες συζητήσεις. Η ελληνική πλευρά πρόβαλε τον ισχυρισμό ότι δεν προβλέπεται

Ο κ. Ε. Αβέρωφ και οι... έξαλλοι της Δεξιάς

ΤΟ ΑΝ ο Μάρτης μπορεί να λείπει από τη Σαρακοστή είναι θέμα προς εξέταση. Οπωσδήποτε όμως ο κ. Ευάγγελος Αβέρωφ - Τσιτσάς δεν θα μπορούσε να λείπει από μια υπόθεση, όπως αυτή των πολιτικών προσφύγων.

ΤΟΝ συναντάμε στο Στρασβούργο, το Νοέμβριο του 1974. Για την ακρίβεια εκεί τον συναντά ο πρόεδρος της «Κεντρικής Επιτροπής Πολιτικών Προσφύγων Ελλάδας» κ. Μήτσος Παπαδημήτρης, που σχετικά αναφέρει:

«Μετά τη μεταπολίτευση, σαν ΚΕΠΠΕ, βάλαμε το ζήτημα του επαναπαρισμού των πολιτικών προσφύγων το 1974 στον κ. Γεώργιο Μαύρο, που είχε πάει στην Γενεύη, όπου και τον συναντήσαμε. Το Νοέμβριο του 1974 πήγαμε στο Στρασβούργο και συναντήσαμε τον κ. Ε. Αβέρωφ, ο οποίος είχε πάει εκεί για να υποστηρίξει την επανένταξη της Ελλάδας στο Συμβούλιο της Ευρώπης.

Όταν πήγαμε, είχαμε ενημερωτικές συναντήσεις με Ευρωπαίους βουλευτές.

Σηκώθηκε, λοιπόν, ο κ. Αβέρωφ να κάνει την εισήγησή του. Μεταξύ άλλων σαν απόδειξη της επαναφοράς της δημοκρατίας στην Ελλάδα, ανέφερε τη νομιμοποίηση του ΚΚΕ, την απελευθέρωση των πολιτικών κρατουμένων κτλ.

Μόλις ολοκλήρωσε την εισήγησή του, ένας γάλλος κομμουνιστής βουλευτής τον ρώτησε: «Έχουμε εδώ ένα φάκελλο με τα απαραίτητα στοιχεία για τους πολιτικούς πρόσφυγες της χώρας-σας. Γιατί, παρά το γεγονός ότι έπεσε η δικτατορία, η Κυβέρνησή-σας δεν επιτρέπει την επιστροφή-τους;»

Αξιοδράκρυτη στιγμή για τον κ. Αβέρωφ που, αφού έμεινε για κάμποσο σιωπηλός, απάντησε: «Τους εξαιρέσαμε, γιατί έστρεψαν τα όπλα κατά της πατρίδος».

Ωστόσο, συνάντησα μετά τον κ. Αβέρωφ, ο οποίος υποσχέθηκε να μιλήσει στον Κ. Καραμανλή και ζήτησε να του στείλω πλήρη φάκελλο με τα στοιχεία εκείνα που εικονίζουν το πρόβλημα των πολιτικών προσφύγων. Μάλιστα, όταν του ζήτησα να πάω εγώ στην Ελλάδα για να υποστηρίξω το θέμα είπε:

«Είναι πρόωρο, γιατί θα έχουμε αντίδραση από τους έξαλλους της Δεξιάς!»

Τελικά το φάκελλο τον έδωσα το Γενάρη του 1975 στον πρέσβη κ. Καμπανέλη».

από την εσωτερική νομοθεσία των σοσιαλιστικών κρατών η μεταφορά των συντάξεων εκτός της επικράτειάς-τους.

ΟΜΩΣ, τόσο το Σύνταγμα της Σοβιετικής Ένωσης, όσο και των άλλων χωρών αναφέρουν με σαφήνεια: «το δικαίωμα της υλικής εξασφάλισης για τα γηρατειά, την αρρώστια και τα ατυχήματα».

ΣΕ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ, εξ άλλου, των προσφυγικών επιτροπών επισημαίνεται το γεγονός της μεταφοράς των συντάξεων και «εκτός συνόρων». Όπως από τη Γιουγκοσλαβία με τη μορφή επιδόματος ή από την Λ.Δ. της Γερμανίας με την καταβολή επίσης επιδόματος, του ύψους των 300 μάρκων το μήνα.

ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΑ, έχει διατυπωθεί από την ΚΕΠΠΕ η εναλλακτική λύση της κρατικής παρέμβασης με την: «ανάληψη από το δημόσιο της άμεσης λύσης του προβλήματος, και την υπεισέλευσή-του στα δικαιώματα των πολιτικών προσφύγων, απέναντι στις υποχρεώσεις σοσιαλιστικές κυβερνήσεις».

ΓΙΑ ΤΗΝ μελλοντική αντιμετώπιση του προσφυγικού προβλήματος από την κυβέρνηση, επισημαίνεται η τοποθέτηση, στις προγραμματικές διακηρύξεις του ΠΑΣΟΚ, ότι αυτό θα δοθεί μέσα στο πρώτο τρίμηνο από τις εκλογές.

ΟΜΩΣ, μάλλον σαν γενικό μπορεί να χαρακτηριστεί το σκέλος εκείνο της τοποθέτησης που αναφέρεται στο ότι θα καταβληθούν προσπάθειες επίσπευσης των διακρατικών διαπραγματεύσεων για τη μεταφορά των συντάξεων και των συνταξιοδοτικών ζητημάτων.

Τα ψηφίσματα

Η ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ και η ακίνητη περιουσία που δημιουργήθηκε είναι τα άλλα δυο μεγάλα προβλήματα. Οι πολιτικοί πρόσφυγες διεκδικούν την κατάργηση των Μ' και Δ' ψηφισμάτων του 1947 και του 1948, με τα οποία, και σε συνδυασμό με τους εποικιστικούς νόμους 2536/53 και 2781/54, δημιουργήθηκαν τα κτήματά-τους.

ΟΡΙΣΜΕΝΑ απ' αυτά θεωρήθηκαν εγκαταλειμμένα και παραχωρήθηκαν σε ακτήμονες. Το γεγονός ότι οι περισσότεροι «ακτήμονες» είναι οι πούροι «εθνικόφρονες» της κάθε περιοχής, θα πρέπει να θεωρηθεί είτε σατανική σύμπτωση ή να ερευνηθεί με βάση τις βεβαιώσεις και μαρτυρίες των διορισμένων τότε Προέδρων των Κοινοτήτων και των διοικητών των τμημάτων της Χωροφυλακής.

ΕΝΑ άλλο μέρος των κτημάτων καταλείφθηκαν από πρόσωπα του συγγενικού περιβάλλοντος των προσφύγων. Κι εδώ, θα πρέπει να αναζητήσει κανείς τις προβληματικές σχέσεις πολλών προσφύγων με τους συγγενείς-τους. Τέλος, ένα τμήμα της ακίνητης περιουσίας-τους βρίσκεται στην κυριότητα του Δημόσιου.

ΤΟ ΠΕΡΙΒΟΗΤΟ πια ΑΖ' ψήφισμα είναι ένα ακόμη καρφί για τους πολιτικούς πρόσφυγες. Με βάση αυτό και το 136, Βασιλικά Διατάγματα που εκδόθηκαν από το 1948 ως το 1963, 22.266 άτομα στερήθηκαν την πολιτική-τους ιθαγένεια μένοντας απάτριδες (!), αφού δεν δέχθηκαν ν' αποκτήσουν την ιθαγένεια των χωρών όπου διέμεναν.

ΟΙ ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ-τους γράφουν: «Μπέζ γκρανζντανέτβο» — «Χωρίς υπηκοότητα», στα ρούσικα.

Ο θάνατος στην πατρίδα

ΧΩΡΙΣ χρήματα, χωρίς περιουσία, χωρίς δυνατότητα να πιάσουν δουλειά, ορισμένοι με πτυχία που δεν αναγνωρίζονται, άλλοι χωρίς υπηκοότητα, πολλοί γέροι και άρρωστοι, οι πολιτικοί πρόσφυγες επιστρέφουν στην πατρίδα.

ΟΙ ΕΞΙ αυτοκτονίες που συνέβησαν τα τελευταία χρόνια είναι ένα ελάχιστο δείγμα των αδιεξόδων που αντιμετωπίζουν. Πρόκειται για ανθρώπους που έβαλαν τέρμα στη ζωή-τους μετά την επιστροφή. Μετά ένα αντάρτικο, έναν εμφύλιο και τριάντα χρόνια εξορίας. Τα τελευταία, αν δεν ακολουθήσουν κι άλλα θύματα της αντίστασης, της περιόδου 1946-49, του μετεμφυλιακού κράτους της δεξιάς, της νοοτροπίας των ηγετών-τους είναι:

● **Κλεάνθης Χαϊδάρης**, 52 χρονών. Από τα Γιαννιτσά. Πολιτικός μηχανικός, με δύο διπλώματα, που δεν του αναγνωρίστηκαν. Επαναπατρίστηκε το 1978 από τη Τασκένδη. Το μόνο που βρήκε στο γυρισμό-του είναι 30 λίρες που του άφησε η μάνα-του πριν πεθάνει. Τα κτήματά-του είχαν περιέλθει στην κυριότητα άλλων. Απαγχονίστηκε.

● **Βασίλης Οικονόμου**, 70 χρονών. Από την Αβδέλα Γρεβενών. Δικηγόρος και μαθηματικός. Επαναπατρίστηκε από την Τασκένδη. Η αναγνώριση του χρόνου εργασίας στην Ελλάδα, δεν εγκρίθηκε. Απαγχονίστηκε.

● **Χρήστος Γκόγκος**, 70 χρονών. Από χωριό των Γρεβενών. Εργάτης. Επαναπατρίστηκε το 1978 από την Τασκένδη. Χωρίς σύνταξη, με πολλά οικογενειακά προβλήματα. Απαγχονίστηκε.

● **Ανδρομάχη Μπεζάρη**, 50 χρονών. Από τ' Αηδόνια Γρεβενών. Επαναπατρίστηκε από την Τασκένδη. Είχε προβλήματα υγείας. Εγκαταστάθηκε στη γενέτειρά-της, ύστερα από ένα σύντομο διάστημα, που την παρακολούθησε γιατρός στη Θεσσαλονίκη. Έπεσε σε πηγάδι.

● **Βαταβάλης Κώστας**, 60 χρονών. Από τα Ζαγοροχώρια της Ηπείρου. Δάσκαλος. Επαναπατρίστηκε από την Τασκένδη. Αντιμέτωπος οικονομικά προβλήματα και προβλήματα προσαρμογής. Αυτοκτόνησε στα Γιάννενα.

● **Γιάννης Στύλος**, 82 χρονών. Από τη Ζέρμα της Ηπείρου. Επαναπατρίστηκε από την Κραϊόβα της Ρουμανίας. Τρία παιδιά-του σκοτώθηκαν στον εμφύλιο. Χωρίς δουλειά, ούτε σύνταξη. Η ακίνητη περιουσία-του είχε καταπατηθεί. Αυτοκτόνησε στη Θεσσαλονίκη. □

Τρεις γενιές πρόσφυγες

Καλλιθέα, Κυριακή πρωί, με βροχή. Στην κουζίνα του διπατου παλιού σπιτιού η μάνα — και γιαγιά ταυτόχρονα — διηγείται:

«Τα παιδιά-μας, η κόρη-μου κι ο γιός-μου ήρθαν πρώτα. Το 1978 εκείνη με τον άντρα της και τα παιδιά-τους, το '79 ο αδελφός-της. Εμείς έχουμε μόνο δυο μήνες. Έχω ακόμη μια κόρη που έμεινε στην Τσεχοσλοβακία, παντρεμένη εκεί μ' έναν Τσέχο.

Είμαι Επονίτισσα απ' το '43 και ύστερα, στον εφεδρικό ΕΛΑΣ — ελασίτισσα. Μας κυνήγησαν αφού παραδώσαμε τα όπλα. Κι αναγκαστήκαμε να πάρουμε τα μάτια-μας, για να μη μας σκοτώσουν.

Ανέβηκα στο βουνό το Μάιο του '46 για να γλυτώσω. Μετά αρρώστησα από κρυοπαγήματα. Πέρασα στη Γιουγκοσλαβία. Από κεί, όταν έγινα καλά, πήγα πάλι κάτω. Πρώτα ήταν αντάρτικο. Μετά, Δημοκρατικός Στρατός. Πέρασα πάλι στη Γιουγκοσλαβία το '48 κι εκεί έμεινα ως το '49, οπότε πήγαμε στη Τσεχοσλοβακία, που μας έδωσε άσυλο. Φύγαμε με εντολή του κόμματος, γιατί, τότε, τον Τίτο τον έλεγε το κόμμα προδότη.

Γνώρισα το σύζυγό-μου στη Γιουγκοσλαβία, στο Μπούλκες. Είχε έρθει εκεί απ' το νοσοκομείο της Σκόπιας τραυματίας, μ' εγκεφαλικό τραύμα. Παντρευτήκαμε το '50.

Από τότε, μέχρι που φύγαμε, δουλεύουμε. Εγώ δούλεψα μέχρι το '79 συνέχεια, αλλά, λόγω της κακής υγείας-μου, (ήταν η δουλειά βαριά, ήταν κι οι νυχτερινές) μου δώσανε σύνταξη.

Πρώτα είμουνα οξυγονοκολλήτρια οχτώ χρόνια, τέσσερα χρόνια εφαρμοστής βοηθός και εννιά θερμαστής στο Ντόλνυ Νάτρατζο. Εκεί η δουλειά ήτανε δωδεκάωρη. Δώδεκα - Δώδεκα. Από τις 6 το πρωί μέχρι τις 6 το απόγευμα. Κι από τις 6 το απόγευμα, την άλλη μέρα, ως τις 6 τ' άλλο πρωί. Με τη δουλειά του θερμαστή έκανα μαζί και τη δουλειά της καθαρίστριας.

Όταν η άλλη βάρδια δεν ερχόταν να μ' αντικαταστήσει, έτυχε να δουλέψω και 24 ώρες συνέχεια. Και 36 καμιά φορά. Το '79 αρρώστησα. Έμεινα ενάμιση χρόνο στο νοσοκομείο κι έπειτα μου δώσανε σύνταξη αναπηρίας. Ήτανε 1.500 κορώνες. Εφέτος, όμως, ήταν να πάρω τη σύνταξη κανονικά, αφού είχα τρία παιδιά. Κι ο σύζυγός-μου φέτος πήρε σύνταξη. Δυστυχώς, όμως, τώρα που επαναπατριστήκαμε, δεν τις παίρνουμε. Καθόλου. Και πίσω να γυρίσουμε, πάλι δεν θα τις πάρουμε. Φεύγοντας, κόβεται η σύνταξη.

Αλλά και να μπορούσα να γυρίσω, δεν φεύγω, γιατί είμαι Ελληνίδα και θέλω να είμαι στην πατρίδα-μου. Γι' αυτήν και αγωνίσθηκα. Και δεν θέλω να γυρίσω πίσω.

Αν οι... «διεθνιστές» μας δώσουν τις συντάξεις-μας, τότε θα τις πάρουμε. Ως σημε-

ρα, δεν έχει γίνει τίποτα. Και κρέμομαι απ' τα παιδιά-μου.

Τώρα, ο σύντροφός-μου, στα 60-του χρόνια, αναγκάστηκε να πιάσει δουλειά, νυχτερινός, σ' ένα γκαράζ. Να μην είμαστε βάρος στα παιδιά-μας.

Η κόρη-μου έχει κι αυτή δυο παιδιά. Ο γιός μου είναι ελεύθερος. Τα παιδιά-μου εγώ τα διαπαιδαγώγησα ν' αγαπούν την πατρίδα-τους, γιατί είμαστε έλληνες. Κι η αγάπη-τους για την πατρίδα είναι μεγάλη. Θέλανε να φύγουν και δεν τα εμπόδισα. Τους είπα όμως: «Δεν θα σας εμποδίσω να πάτε στην Ελλάδα. Υπάρχουν, όμως, δυσκολίες». Εκείνα το πήραν απόφαση και μου λένε: «Εμείς θα πάμε». Γι' αυτό, έδωσα την ευχή-μου νά 'ρθουν στην Ελλάδα.

Αν έχω συγγενείς εδώ πέρα; Δυστυχώς έχω. Γονείς, αδελφός. Όμως οι συγγενείς-μας καθόλου δεν μας βοήθησαν και μάλλον μας είπαν: «Γιατί ήρθατε;» Κληρονομικά τα αίτια. Καμιά βοήθεια δεν έχουμε από πουθενά. Κι ούτε τη θέλω.

Η κόρη-μου δεν βρήκε δουλειά, γιατί, σαν γυναίκα στον τόρνο, (είναι τορναδόρισσα), δεν την παίρνουνε. Δούλεψε μόνο τρεις - τέσσερις μήνες σαν βοηθός νοσοκόμου, νυχτερινή. Όμως σταμάτησε, γιατί είχε τα παιδιά, τον άντρα και τον αδελφό-της. Τώρα ψάχνει πάλι για δουλειά, για να μπορέσει να δουλέψει κι αυτή, μια που ήρθα εγώ και θα κοιτάζω τα παιδιά και το σπίτι.

Κι όμως, εδώ υπάρχουν πολιτικοί πρόσφυγες, που παίρνουνε σύνταξεις. Είναι 48 άτομα, μόνο από την Τσεχοσλοβακία. Πρόσκεινται στο κόμμα του Φλωράκη. Είναι γεγονός, και να το πιστέψετε, ότι και στην Τσεχοσλοβακία γινήκαν τέτοια πράγματα, μετά την «12η» (Ολομέλεια).

Πιστεύω πως εδώ θα περάσουμε καλά. Ο σύζυγός-μου έπιασε δουλειά. Αργότερα μπορεί να λυθεί και το ζήτημα της σύνταξης. Και αν πάρω σύνταξη εγώ κι ο άντρας-μου, μου φαίνεται πως δεν θά 'χω πια ανάγκη. Αν μας τη δώσουν. Αν όχι, ο σύζυγός-μου θα δουλέψει όσο μπορέσει.

Γιατί το ελληνικό κράτος να μου δώσει σύνταξη;

Εδώ δούλεψα μόνο πέντε χρόνια, ενώ εκεί δούλεψα τριάντα. Τα χρήματά-μου είναι στην Τσεχοσλοβακία, δεν είναι εδώ. Το ελληνικό κράτος, ας μου δώσει για τα χρόνια τα εδώ. Πριν φύγω. Αλλά έχω και αυτά της Τσεχοσλοβακίας. Και πλήρωνα αρκετά για τις κοινωνικές ασφαλίσεις. Ήρθε ώρα που πλήρωνα 800 κορώνες και 1000 ακόμη.

Τριάντα - τριανταδύο χρόνια προσφυγιά, κι έρχεσαι στην πατρίδα-σου σαν πρόσφυγας. Είναι πικρό αυτό το πράγμα. Είναι πολύ πικρό. Δεν το χωράει το μυαλό-μου. Δεν χωράει στο μυαλό-μου, γιατί η Τσεχοσλοβακία, γιατί οι σοσιαλιστικές χώρες δεν μας δίνουν τη σύνταξη-μας.

Είναι δικά-μου χρήματα. Δεν ζητάω εγώ να μου δωρίσουν κάτι. Δεν θέλω τίποτα. Θέλω αυτά που επένδυσα για τα γερατιά-μου να μου τα δώσουν. Τα δικαιούμαι. Κι έχω όλα τα βιβλιάρια. Αυτά μπορώ να τ' αποδείξω κάθε στιγμή. Ούτε μια μέρα, ούτε μια ώρα αδικαιολόγητοι δεν είμασταν.

Μας είπαν, ο Καλούδης και οι άλλοι, να είμαστε ευγνώμονες. Σε τί νά 'μαι ευγνώμων; Νά 'μαι στο ότι μας έδωσαν άσυλο. Όμως, τριάντα χρόνια δουλέψαμε για το σοσιαλισμό. Στην αρχή, όταν πήγαμε, μας δώσανε από 1.500 κορώνες, από ένα φουστάνι, ένα παλτό κι από ένα ζευγάρι παπούτσια. Αυτές τις 1.500 κορώνες, το παλτό, το φουστάνι και τα παπούτσια, τα έχω πληρώσει ένα εκατομμύριο φορές. Με τη δουλειά-μου.

Δηλαδή τι έπρεπε; Να πεθάνουμε εκεί; Δεν είμαστε έλληνες; Να μην έρθουμε, αφού άνοιγε ο δρόμος; Τι να κάτσουμε να κάνουμε εκεί;

Να δώσουν. Να δώσουν στους συντρόφους που 'ρχονται γέροι, άποροι και πεθαίνουνε κι αυτοκτονούνε — ποιοί; αυτοί! Να τους δώσουν σύνταξη. Κι είναι και τ' άλλα. Αυτά που χρόνια μαζεύαμε για τους πολιτικούς εξορίστους. Τους συντρόφους-μας τους φυλακισμένους. Ένα, δυο μισθούς, χρήματα από την μπάντα, σκουλαρίκια, χρυσά ακόμη και δόντια χρυσά βγάξαμε για να τα δώσουμε κι είναι κατατιθεμένα στ' όνομά-μας. Ποιοί τα παίρνουν; Τι τα κάνουν;

Είμαι κομμουνίστρια, αντάρτισσα, τριάντα χρόνια εργαζόμενη, δούλεψα σε σοσιαλιστικό κράτος. Ποιά είναι η προπαγάνδα που 'χω τώρα να κάνω;

Αυτό να το καταλάβετε όλοι-σας, εδώ στην Ελλάδα».

το καθημερινό θρίλερ

ΔΙΟΝΥΣΗ ΓΡΗΓΟΡΑΤΟΥ

ΣΥΝΑΝΤΗΣΑ
ΤΟ ΔΡΑΚΟ
ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΟΥ

ΚΕΔΡΟΣ

Αναζήτηση αυθεντικής έκφρασης ή εισαγωγή ευρωπαϊκών αναζητήσεων;

του Γιάννη Φλώρου

Σχεδόν είκοσι μέρες μετά τις εκλογές η κατάληψη ενός εγκαταλειμμένου κτιρίου, στην οδό Βαλτετσίου στα Εξάρχεια, απασχόλησε το σύνολο του Τύπου πήρε δε ονόματα και πολιτικές διαστάσεις. Η τηλεόραση αφιέρωσε μια εκπομπή, μ' αφορμή το γεγονός, σε σχέση με τα προβλήματα των αστέγων και τα κινήματα που αναπτύχθηκαν στις χώρες της Δ. Ευρώπης, ενώ οι πολιτικές

Όλα αυτά τα κινήματα έχουν κύριο χαρακτηριστικό ότι στηρίζονται σε υπαρκτές κοινωνικές αντιθέσεις. Στηρίζονται στην αμφισβήτηση της αντίληψης εκείνης που μέχρι τώρα θεμελιώνει την καπιταλιστική ανάπτυξη. Τη λογική του κέρδους, την αποτελεσματική εκμετάλλευση του φυσικού χώρου, την εμπορευματοποίηση των αξιών, τον καταναλωτισμό και τις αυξανόμενες ανάγκες που δημιουργεί, την

τώρα δε, τα ανακαλύπτουμε, για να τα ξεχάσουμε αμέσως μετά, μόνο ύστερα από σεισμούς, πλημμύρες, χαβούζες, την εμφάνιση του νέφους, όταν αντικρίζαμε τις μολυσμένες ακτές-μας ή όταν με τρόμο συνειδητοποιούσαμε την έκταση και μόνο, της τσιμεντένιας-μας πόλης και διαπιστώναμε έκπληκτοι, ότι μάθαμε και ζούμε δίπλα, μέσα και μαζί μ' όλα αυτά.

Το πώς αναπτύχθηκε ο κοινωνικός σχη-

Τα αδιέξοδα της Βαλτετσίου 52 και όχι μόνον αυτής

οργανώσεις της νεολαίας με ανακοινώσεις-τους διευκρίνισαν τις απόψεις-τους πάνω στο πρόβλημα.

Λίγες μέρες αργότερα ένα ακόμα κτίριο καταλήφθηκε στο Ν. Ηράκλειο και ένα άλλο στη Θεσσαλονίκη. Παρ' όλο το θόρυβο, η κατάσταση φαίνεται μάλλον να τείνει να κυλήσει ήρεμα και ξεκαθαρίζονται οι προθέσεις και οι στόχοι των οργανωτών της κατάληψης. Όσο όμως και αν υπάρχει μια ήρεμη προσγείωση τις τελευταίες μέρες, μένουν κενά μια σειρά ερωτήματα. Πρόκειται μήπως για την αρχή ενός νέου κοινωνικού κινήματος στον ελληνικό χώρο; Πρόκειται για μετάδοση της «επιδημίας των καταλήψεων», που πριν κάμποσο καιρό εξαπλώθηκε με γρήγορο ρυθμό σε πολλές χώρες της Δ. Ευρώπης, αναδεικνύοντας έτσι κοινωνικά προβλήματα με σοβαρές πολιτικοοικονομικές διαστάσεις; Μήπως πρόκειται για ένα ακόμα φαινόμενο μιμητισμού; Ή μήπως δεν συμβαίνει τίποτε από όλα τα προηγούμενα και πρόκειται τελικά για την ανάγκη έκφρασης ενός συγκεκριμένου χώρου;

Τα αντίστοιχα κινήματα στη Δ. Ευρώπη και η Ελλάδα

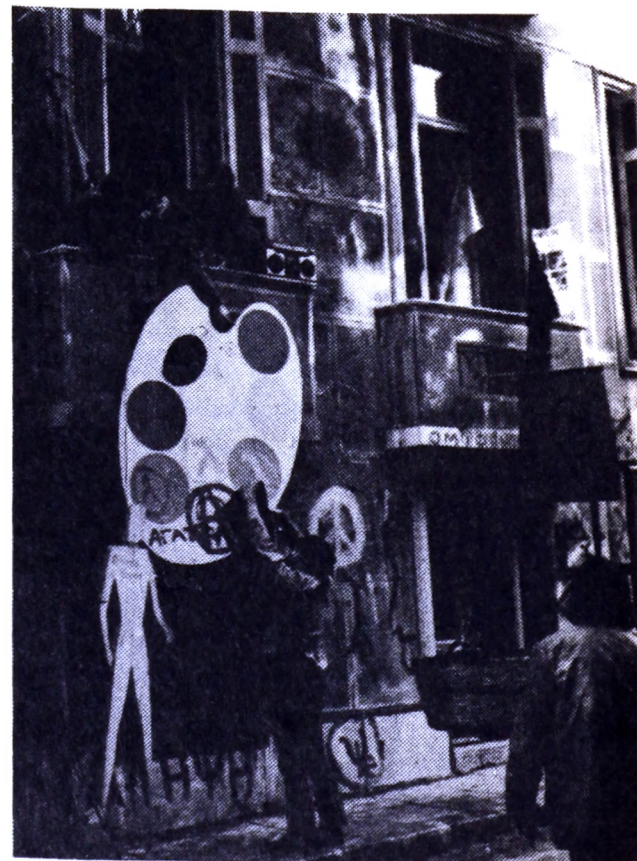
Το ΑΝΤΙ έχει ασχοληθεί επανειλημμένα στο παρελθόν με τα νέα κινήματα στο χώρο της νεολαίας στη Δ. Γερμανία, την Ολλανδία, την Αυστρία, την Ελβετία κτλ. Το οικολογικό κίνημα, το κίνημα ενάντια στους εξοπλισμούς, τις καταλήψεις σπιτιών, τους «κράκερς» και τις προσπάθειες της νεολαίας για έναν άλλο τρόπο ζωής και κοινωνικής δράσης.

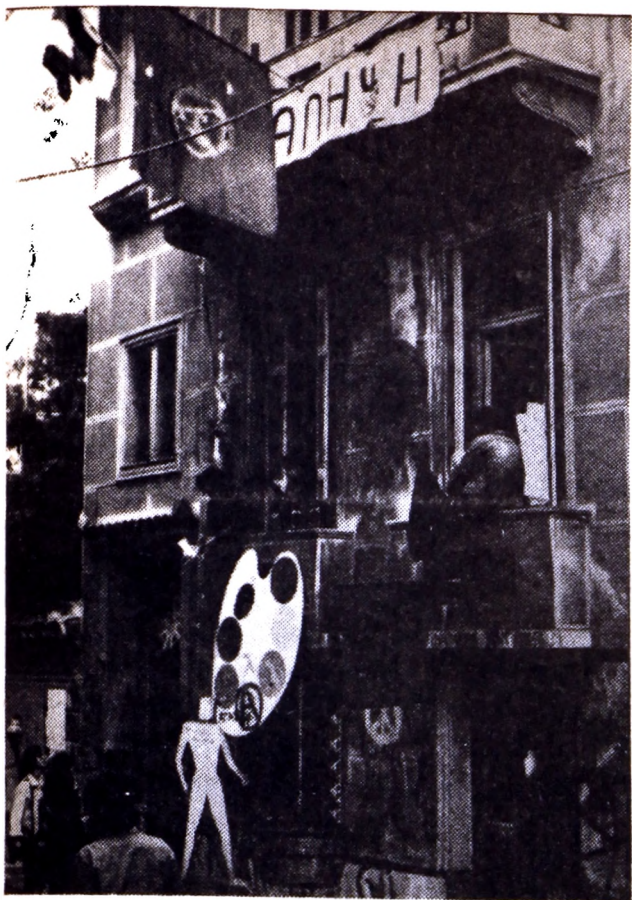
εξυπηρέτηση των στενών αναγκών των επενδύσεων και των επενδυτών κεφαλαίων στη βιομηχανία και το εμπόριο, την καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος και την οικοδόμηση των πόλεων έτσι που να εξυπηρετούν τη συνολική καπιταλιστική ανάπτυξη.

Η «έκρηξη» της νεολαίας έφερε στην επιφάνεια όλα αυτά τα προβλήματα και πρόβαλε δυσδιάκριτα, αλλά με σαφήνεια, την απαίτηση για έναν άλλο τρόπο ζωής και κοινωνικής δράσης. Ταυτόχρονα ανέδειξε σειρά νέων πολιτικών προβλημάτων, κοινωνικά προβλήματα, θέματα ζωής και σχέσεων στις σημερινές σύγχρονες κοινωνίες. Όλα αυτά αποτελούν μια «νέα πρόκληση» στο επίσημο κράτος, αλλά κυρίως στα κομμουνιστικά, σοσιαλιστικά και ριζοσπαστικά κόμματα που προβάλλουν το όραμα μιας άλλης κοινωνίας όσον αφορά την αντιμετώπισή-τους. Όσο δηλαδή και αν τα πολιτικά όρια αυτών των κινήματων είναι υπαρκτά και ευδιάκριτα ήδη από τώρα, τα ζητήματα που αναδεικνύουν παραμένουν ανοικτά και απαιτούν μια αντίστοιχη προβληματική και άσκηση πολιτικής από την Αριστερά.

Στη δική-μας σύγχρονη ελληνική κοινωνία τα αντίστοιχα προβλήματα δεν πρέπει να ιδωθούν μέσα από το πρίσμα μιας ευθύγραμμης προβολής-τους. Κάτι τέτοιο θα οδηγούσε σε φαινόμενα μιμητισμού και σε μια ακαδημαϊκή συζήτηση. Με την υιοθέτηση τέτοιων στάσεων όμως συνεισφέρουμε στην απόκρυψή-τους σαν ιδιαίτερα κοινωνικά προβλήματα. Γιατί και στην Ελλάδα υπάρχουν παρόμοια προβλήματα, αποτέλεσμα όμως άλλων κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών. Μέχρι

ματισμός στην Ελλάδα, ο πολιτισμός και η κουλτούρα-μας μέσα απ' αυτή την πορεία διαφοροποιεί σημαντικά τα αντίστοιχα προβλήματα στη χώρα-μας. Κύριο χαρακτηριστικό στο πώς αντιμετωπίζεται το ζήτημα της στέγης π.χ. δεν είναι η προβολή του δικαιώματος στην κατοικία, αλλά το κυνήγι της ιδιοκτησίας στην κατοικία. Ο νεοέλληνας δεν ενδιαφέρεται πάρα πολύ αν είναι δυάρι ή τριάρι σε πολυκατοικία κλουβί, με ανθυγιεινούς όρους διαβίωσης, επικίνδυνο, αυθαίρετο, χωρίς καν στοιχειώδεις προδιαγραφές ασφάλειας. Ψάχνει με αγωνία, και συγκεντρώνει στο μισό της ζωής-του, τις προσπάθειές-του

κύρια στο να απαιτήσει ιδιόκτητο σπίτι για τα γεράματά-του ή την αποκατάσταση των παιδιών-του. Η επίλυση αυτού του προβλήματος του δημιουργεί, πάνω απ' όλα την αίσθηση μιας ιδιαίτερης ατομικής και κοινωνικής ασφάλειας και τη βεβαιότητα της κοινωνικής αποδοχής στον άμεσο περίγυρό-του.

Οι νέοι στην Ελλάδα άμεσα ή έμμεσα συγκατοικούν με την οικογένειά-τους μέχρι την οριστική αποκατάστασή-τους, υποαπασχολούμενοι ή ετεροαπασχολούμενοι. Το γεγονός αυτό έχει σοβαρές κοινωνικοπολιτιστικές επιπτώσεις, που εκφράζονται στις σχέσεις των νέων, στους ιδιαίτερους δεσμούς με την οικογένεια, στην ασφάλεια που νοιώθουν, στον τρόπο ζωής και τα πρότυπα ζωής που προκρίνουν από τις επιδράσεις του σχολείου, της οικογένειας, των μαζικών μέσων ενημέρωσης και τις ιδιαίτερες συνθήκες που ζούνε. Ακόμα δεν μπορούμε να πούμε ότι αυτό επηρεάζει σημαντικά και τη μέτρηση της ανεργίας και του ποσοστού απασχόλησης στους νέους.

Μέσα από αυτή την πραγματικότητα αλλά και τις υπαρκτές αντιθέσεις της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας πρέπει να δούμε και τις καταλήψεις και τα προβλήματα που προσπαθήθηκε να θιγούν μ' αφορμή αυτό το γεγονός. Άσχετα ωστόσο όμως με το ότι, αυτές οι ίδιες είναι περισσότερο τόπος συγκέντρωσης κάποιων ιδεολογικών ομάδων, που υπάρχουν στο χώρο της νεολαίας και απέχουν πάρα πολύ από το να αποτελούν έστω και την πρωτόλεια μορφή ενός κινήματος που να επιχειρεί να τοποθετήσει τέτοιου τύπου προβλήματα.

Οι «καταλήψεις» οι άμεσοι και έμμεσοι πρωταγωνιστές

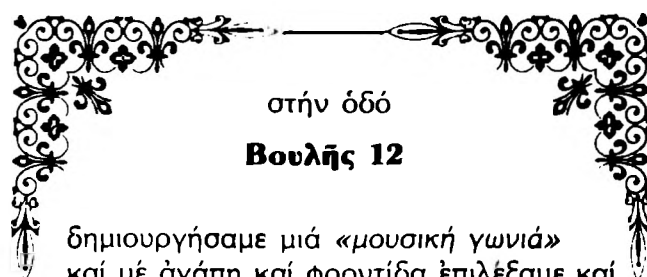
«Είμαστε άνθρωποι που δεν μπορούμε ούτε θέλουμε να ζήσουμε με τον υπάρ-

χοντα τρόπο ζωής ο οποίος μας αναγκάζει να περνάμε τη ζωή-μας κακομοιρασμένα μέσα σε εργοστάσια, μπαρ, καφενεία, ταβέρνες και γενικά σ' όλους τους χώρους που αποτελούν τον κόσμο της εργασίας και της κουλτούρας-του. Γιατί στους χώρους αυτούς οι σχέσεις είναι ψεύτικες και εμπορευματικές με αποτέλεσμα την αποξένωση, τη μοναξιά, τη μιζέρια, και την αλλοτρίωση». Κάπως έτσι ορίζουν τους εαυτούς-τους τα μέλη της κατάληψης στην οδό Βαλτετσίου με την πρώτη-τους ανακοίνωση.

Δεν αναφέρονται σε προβλήματα στέγης, αν και όπως οι ίδιοι δηλώνουν, υπάρχουν και μερικοί άστεγοι μεταξύ-τους. Χρειάστηκε να περάσουν αρκετές μέρες για να ξεκαθαρίσουν μεταξύ-τους και να δώσουν κάποια στοιχεία «κατεύθυνσης» στην ενέργειά-τους ούτως ώστε, να μπορέσουν να τακτοποιήσουν κάπως εσωτερικά το χώρο. Να καθαρίσουν, να βάψουν και να ζωγραφίσουν το εσωτερικό του κτιρίου. Αντίθετα στο Ν. Ηράκλειο δήλωσαν τις προθέσεις-τους από την αρχή ότι επιθυμούν δηλ. τη δημιουργία κάποιου «στεκιού», απροσδιόριστης φυσιογνωμίας όμως ακόμα. Εκεί ο δήμαρχος επιμένει στο ότι πρέπει να αποχωρήσουν, μιας και ο Δήμος επιθυμεί να χρησιμοποιήσει το σπίτι ως πολιτιστικό κέντρο.

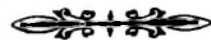
Στις προθέσεις των μελών της κατάληψης δεν είναι η προβολή του αιτήματος για στέγη. Ούτε προφανώς θα επιδιώξουν να φυτέψουν τον κήπο, όπως γράφτηκε σε μερίδα του Τύπου, γιατί ούτως ή άλλως στη σημερινή Αθήνα αποκλείεται η καλλιέργεια οπωροκηπευτικών. Αυτό που ενδεχόμενα μπορεί να σταθεί είναι η δημιουργία κάποιου «στεκιού» και η εκφώνηση με διάφορες μορφές της αμφισβήτησης, όπως οι οργανωτές την αντιλαμβάνονται, «του κόσμου της μισθωτής εργασίας και της κουλτούρας-του».

Εδώ όμως εμφανίζονται και τα ουσιαστικά προβλήματα. Γιατί, γίνεται όλο και πιο φανερό σε συνδυασμό με τη μέχρι τώρα πορεία αυτής της αντίληψης, το γεγονός του εκφυλισμού της ενέργειας για την κατάληψη αλλά και η ίδια, όπως παραμένει μέχρι σήμερα. Εμφανίζεται παράλληλα όμως μια, ιδιότυπη μορφή, αποπολιτικοποίηση, η οποία είναι αρκετά έντονη, σε σχέση με το σύνολο υπαρκτών προβλημάτων που αντιμετωπίζει το κίνημα της νεολαίας. Επειδή όμως δεν αντιμετωπίζουμε τον τρόπο πάνω από την πόλη, από κάποια ξαφνική επιδρομή αναρχικών, όπως υπονοεί ο δεξιός Τύπος, στην προσπάθειά-του να αντιπολιτευθεί την κυβέρνηση, αλλά ούτε η κατάληψη είναι σε «βάρους του λαού της πόλης», όπως ισχυρίζεται ο «Ριζοσπάστης» της 18.11., αν υπάρχει κάποιο ζήτημα που πρέπει να τεθεί από τώρα είναι το παρακάτω: Το κατά πόσο είναι δυνατό σήμερα και με ποιούς όρους να αναπτυχθούν νέα ριζοσπαστικά κινήματα γύρω απ' αυτά τα προβλήματα με κοινωνικό υπόβαθρο, μαζικότητα και δυναμική σε σχέση με την Αριστερά και τη σοσιαλιστική προοπτική.

στην οδό
Βουλής 12

δημιουργήσαμε μία «μουσική γωνιά» και με αγάπη και φροντίδα επιλέξαμε και προτείνουμε ένα μικρό δείγμα τής πλούσιας συλλογής μας.

VERDI: IL TROVATORE* Carreras-Masurok-Ricciarelli / Covent Garden Orchestra and Chorus, London
Δ/vei ο Colin Davis 3 Δ. Philips Digital

WAGNER: PARSIFAL* Van Dam-Von Hallern Moll-Nimsgern / Berliner Philharmoniker
Δ/vei ο Herbert Von Karajan 5 Δ. DG Digital

VERDI: REQUIEM* Ricciarelli-Verrett-Domingo-Ghiaurov / Coro e Orchestra del Teatro alla Scala
Δ/vei ο Claudio Abbado 2 Δ. DG

MOZART: LES SONATES POUR PIANO Maria-Joao Pires, piano 8 Δ. ERATO

VIVALDI: L' ESTRO ARMONICO op. 3 I Solisti Veneti Δ/vei ο Claudio Scimone 3 Δ. ERATO

MONTEVERDI: L' ORFEO Ensemble Vocal et Instrumental de Lausanne
Δ/vei ο Michel Corboz 3 Δ. ERATO

VIVALDI: LES 12 CONCERTI DE L' Op. 8 I Solisti Veneti Δ/vei ο Claudio Scimone 3 Δ. ERATO

MASSNET: THAIS* Mollo-Carreras-Diaz-Bacquier / Ambrosian Opera Chorus / New Philharmonia Orchestra Δ/vei ο Julius Rudel 3 Δ. RCA

MONTEVERDI: SELVA MORALE E SPIRITUALE* Ensemble Vocal et Instrumental de Lausanne Δ/vei ο Michel Corboz 8 Δ. ERATO

FR. COUPERIN: L' OEUVRE POUR CLAVECIN (4 LIVRES) Laurence Boulay, Clavecin 4 ΑΛΜΠΟΥΜ ΤΩΝ 3 Δ. ERATO

VIVALDI: 6 CONCERTI GROSSI Op. 6
12 CONCERTI GROSSI Op. 7 I Solisti Veneti Δ/vei ο Claudio Scimone 3 Δ. ERATO

J. S. BACH: MESSE EN SI MINEUR Ensemble Vocal et Instrumental de Lausanne
Δ/vei ο Michel Corboz 3 Δ. ERATO

MAHLER: SYMPHONY No 6* Chicago Symphony Orchestra Δ/vei ο Claudio Abbado 2 Δ. DG

ROSSINI: COMPLETE OVERTURES Academy of St. Martin-in-the-Fields
Δ/vei ο Neville Marriner 4 Δ. PHILIPS

J. S. BACH: 12 CEMBALO CONCERTI Dreyfus-Sgrizzi-Tagliavini-Le Gaillard, cembali Ensemble Baroque de Drottningholm 4 Δ. ERATO

MONTEVERDI: VESPRO DELLA BEATA VERGINE* 2 MAGNIFICATS Ensemble Vocal et Instrumental de Lausanne
Δ/vei ο Michel Corboz 3 Δ. ERATO

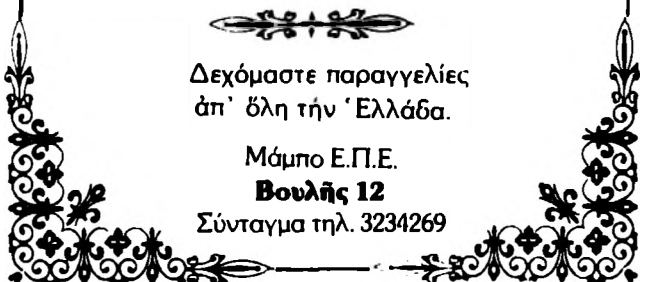
MOZART: WIND CONCERTOS Rampal-Lancelot-Pierlot-Del Vescovo-Hongne Orchestre de Chambre Jean-Francois Paillard
Δ/vei ο J. F. Paillard 4 Δ. ERATO

ANTHOLOGIE DE LA MUSIQUE ANCIENNE POLONAISE 7 Δ. ERATO

Δεχόμαστε παραγγελίες
απ' όλη την Ελλάδα.

Μάμπο Ε.Π.Ε.
Βουλής 12
Σύνταγμα τηλ. 3234269

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ

Αγαπητέ φίλε,

Χωρίς τυμπανοκρουσίες, χωρίς διαφημίσεις δεκάδων εκατομμυρίων (που τελικά εσύ πληρώνεις), χωρίς να υποτιμάμε τη δυνατότητά-σου να επιλέξεις ανεπηρέαστα το καλύτερο και με το βάρος της προσφοράς-μας στην επιστήμη πενήντα τώρα χρόνια, σου συνιστούμε τη δεκάτομη «ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ, Μαρξισμός, Κομμουνισμός και Δυτική Κοινωνία». Έργο απαραίτητο όχι μόνο για τη βιβλιοθήκη, αλλά για κάθε μέρα, κάθε στιγμή που ο μορφωμένος, ο πολιτικοποιημένος, ο προβληματισμένος πολίτης, αντιμετωπίζει τα τεράστια προβλήματα που δημιουργεί η αέναη πάλη των δύο συστημάτων (ανατολικού και δυτικού).

Στο 10τομο αυτό έργο εκατοντάδες επιστήμονες από 14 δυτικές χώρες αντιμετωπίζουν κριτικά τη μαρξιστική θεωρία και πρακτική, διαφωνούν, κρίνουν, συμφωνούν και εντοπίζουν τα σημεία όπου υπάρχουν βασικές διαφορές ή ομοιότητες στα δύο συστήματα.

Για πρώτη φορά η αντιπαράθεση των δύο κόσμων γίνεται σε επιστημονικό επίπεδο έξω από προπαγανδιστικά συνθήματα.

Τα γνωστότερα ονόματα στον κόσμο της επιστήμης και της πολιτικής από τον Brzezinski μέχρι τον Markuze, από τον Kenned μέχρι τον Dobb απαντούν σε καθημερινά καυτά ερωτήματα που καλύπτουν, σε 400 μεγάλα λήμματα και 5.000 διστηλές σελίδες μεγάλου σχήματος, ό,τι έχει σχέση με Οικονομία, Βιολογία, Δίκαιο, Εθνολογία, Εκπαίδευση, Θρησκεία, Ιστορία, Κοινωνιολογία, Λογοτεχνία, Πολιτική, Πολεμολογία, Τέχνη, Φιλοσοφία, Φυσική, Ψυχολογία, κτλ.

Στο κάθε λήμμα αντιπαρατίθεται και αναπτύσσεται η μαρξιστική και μη μαρξιστική άποψη του θέματος και ακολουθεί κριτικό συμπέρασμα, που προκύπτει από τη σύγκριση των δύο μεθόδων ανάλυσης.

Ακόμη, σημειώνουμε ότι υπάρχουν για κάθε λήμμα εκατοντάδες βιβλιογραφικές παραπομπές που επιτρέπουν στον αναγνώστη να ανατρέξει και να ελέγξει τις πρωτότυπες πηγές και να εμβαθύνει τη μελέτη-του.

Φιλικά

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ

ΕΙΔΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ

Οι Εκδόσεις Παπαζήση, γιορτάζοντας τα πενήντα χρόνια εκδοτικής προσφοράς, διαθέτουν σε όσους προμηθευτούν τη ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ χωρίς καμιά επιβάρυνση της τιμής-της από 25.11.81 μέχρι 31.12.81 ως 20 βιβλία, αξίας 3.000 (τριών χιλιάδων) δρχ. εντελώς δωρεάν και με απόλυτα ελεύθερη επιλογή από τον τιμοκατάλογό-μας.

Προς Εκδόσεις Παπαζήση ΑΕΒΕ
ΝΙΚΗΤΑΡΑ 2, ΑΘΗΝΑ ΤΤ 142
ΤΗΛ. 3638.020, 3609.150, 3622.496

ΔΕΛΤΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Επιθυμώ να μου στείλετε, μαζί με τη ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ τα παρακάτω βιβλία:

1.....	11.....
2.....	12.....
3.....	13.....
4.....	14.....
5.....	15.....
6.....	16.....
7.....	17.....
8.....	18.....
9.....	19.....
10.....	20.....

ΟΝΟΜΑ ΕΠΩΝΥΜΟ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ
Δ/ΝΣΗ ΠΟΛΗ ΤΗΛ
ΥΠΟΓΡΑΦΗ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

Ενιαίος φορέας για τη ρύπανση;

Η δημιουργία Ενιαίου Φορέα για τη Ρύπανση (Ε.Φ.Ρ.) στο Υπουργείο Χωροταξίας Οικισμού και Περιβάλλοντος (Υ.Χ.Ο.Π.) είναι μεν σύμφωνη με τη Διακήρυξη Κυβερνητικής Πολιτικής (Δ.Κ.Π.) του ΠΑΣΟΚ και τη γνώμη πολλών παραγόντων της ελληνικής ζωής διαιωνίζει όμως, την ελάχιστα επιστημονική διάκριση, ανάμεσα στην προληπτική ιατρική και τη θεραπευτική ιατρική.

Στις παραμονές μιας υγειονομικής μεταρρύθμισης, παραξενεύει η προτίμηση στη δημιουργία του Ε.Φ.Ρ. στο Υ.Χ.Ο.Π. Πιο αποτελεσματικός και πιο οικονομικός θα 'ταν ο προσωρινός συντονισμός των υπαρχόντων και / ή νέων υπηρεσιών μέχρι ν' αναλάβει ο Εθνικός Φορέας Υγείας (Ε.Φ.Υ.), γιατί πιο εύκολα θα μπορούσε να μην επιτρέψει, εκτιμήσεις που δεν θα 'ναι σαφώς υγειονομικές.

Αν, στόχοι του ΠΑΣΟΚ είναι:

- η δημιουργία ενός ΝΕΟΥ υγειονομικού συστήματος που οριστικά θ' αποκρούσει κάθε ιδεολογία που οδηγεί την κοινωνία ν' απαντά στα προβλήματα υγείας με όλο και περισσότερες προσφορές (π.χ. φαρμάκων, κρεβατιών, εργαστηριακών εξετάσεων, νοσοκομειακών εισαγωγών κτλ.)

- η ίδρυση ενός νέου υγειονομικού συστήματος που πριν απ' όλα θα ασχολείται με τον προσδιορισμό των τρόπων που θα κάνουν δυνατό έναν πραγματικό έλεγχο των κινδύνων και της περιβαλλοντικής βλαπτικότητας, διευρύνοντας την έννοια του περιβάλλοντος μέχρι να κλείσει μέσα της όλες τις συνθήκες εργασίας και τις συνθήκες ζωής, στις οποίες το τωρινό κοινωνικό σύστημα εξαναγκάζει το σύνολο του πληθυσμού, (ακριβώς εδώ βρίσκεται και η προτεραιότητα), τότε σίγουρα το βήμα Ε.Φ.Ρ. στο Υ.Χ.Ο.Π., δεν είναι ένα βήμα που φέρνει κοντήτερα στους στόχους - οράματα του ΠΑΣΟΚ.

Απαραίτητη προϋπόθεση, όχι βέβαια και επαρκής για την ικανοποίηση των προβλημάτων υγείας, όπως τα θέτει η σύγχρονη ιατρική (που στοχεύει στην πρόληψη και την ανακάλυψη της οργανικής ή ψυχικής αρρώστιας πριν να εκδηλωθούν τα κλινικά σημάδια), είναι η ίδρυση του Ε.Φ.Υ., με βασικούς πόλους της δημόσιας επέμβασης, την Περιοχή και το Δήμο ή Κοινότητα. Η οποιαδήποτε παρουσία, έξω από τον Ε.Φ.Υ., άλλων δομών, νέων ή παλιών, π.χ. του Ε.Φ.Ρ. ή της Επιθεώρησης Εργασίας (Δ.Κ.Π. σελ. 81), θα 'ναι ρυπαντική δηλαδή πολλαπλά επιζήμια για την Δημόσια Υγεία και τα δημόσια και ιδιωτικά οικονομικά.

Πρωταρχικοί στόχοι συνεπώς ενός σύγχρονου Ε.Φ.Υ., πρέπει νά 'ναι εκείνοι που κάνουν το περιβάλλον ζωής και εργασίας ν' ανταποκρίνεται όλο και περισσότερο, στις ανάγκες της σωματικής και ψυχικής ευημερίας των πολιτών που αυξάνουν τις δυνατότητες για προάσπιση και καλύτερευση της κατάστασης υγείας των πολιτών.

Οι Έλληνες πολίτες και εργαζόμενοι νομίζω πως είναι φυσικό να επιθυμούν έναν Ε.Φ.Υ., μεικτής χρηματοδότησης, τα πρώτα χρόνια με εισφορά αυτόματα προσαρμοζόμενη από την ημέρα της αυτόματης αναπροσαρμογής μισθών και ημερομισθίων, που δίχως να παραμελεί τη θεραπεία θα ευνοεί την πρόληψη, δηλαδή την αναζήτηση, εντόπιση και ανάλυση (με την καθοριστική συνδρομή των ενδιαφερόμενων πολιτών και εργαζομένων) των υπαρχόντων παραγόντων κινδύνου και βλαπτικότητας στο περιβάλλον διαβίωσης, θα δημιουργεί τα αποτελέσματα των ερευνών, θα αποφασίζει όχι μόνο σύμφωνα με τα μέγιστα επιτρεπόμενα όρια επικίνδυνων χημικών ουσιών (Δ.Κ.Π. σελ. 81), αλλά και σύμφωνα με τις νεότερες επιστημονικές αντιλήψεις, θα επιβάλλει τις αναγκαίες τεχνολογικές και οργανωτικές αλλαγές, για την πρόληψη σοβαρών κινδύνων και των επιπτώσεών-τους πάνω στην υγεία.

Οι έλληνες Κηρηνάιοι, που φέρνουν στους ώμους-τους όλους τους σταυρούς του κράτους, επειδή πείσθηκαν, πως για να χτυπηθούν οι αληθινές σπατάλες και κλοπές, πόρων και υγείας πρέπει να τροποποιηθούν οι μηχανισμοί που τις γεννάνε, ψήφισαν και περιμένουν τις αλλαγές. Ο λαός θέλει. Η επιστήμη οδηγεί.

Αν τό ΠΑΣΟΚ, ανακεφαλαιώνω, δέχεται:

- πως η ρύπανση του περιβάλλοντος ζωής και εργασίας απασχολεί τις σημερινές κοινωνίες-μας πρώτα απ' όλα, σε σχέση με την υγεία των πολιτών-τους

- πως οι νέες αρρώστιες, από τις οποίες αρρωσταίνουν και πεθαίνουν τώρα τα 80% περίπου των ελλήνων, είναι προλήψιμες όχι όμως και θεραπεύσιμες

- πως κάθε θεραπευτική καλύτερηση που αφορά τις νέες αρρώστιες συνεπφέρει, αύξηση του αριθμού των ασθενών που έχουν ανάγκη θεραπευτικών φροντίδων σε μεγαλύτερο χρονικό τόξο και φούσκωμα των θεραπευτικών εξόδων που είναι δυσβάστακτα οικονομικά.

- πως η αιτία των νέων ασθενειών είναι και περιβαλλοντικές ή από συνήθειες της ζωής που επιβάλλει το σύστημα, μη ειδικές και βραδυεργείς

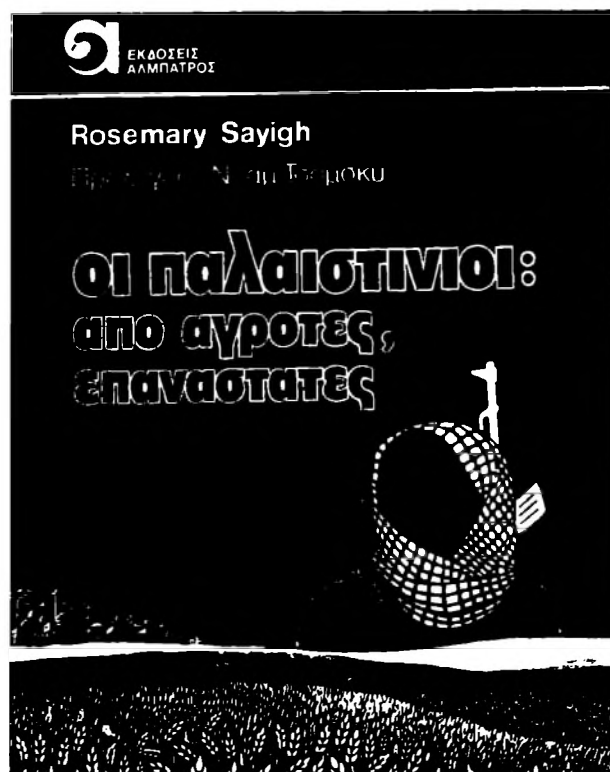
- πως τα επιτρεπτά όρια εκθέσεως, χρησιμεύουν στην πρόληψη οξέων περιβαλλοντικών ή επαγγελματικών ασθενειών και όχι πάντοτε στην πρόληψη των χρόνιων μορφών-τους (π.χ. αρρώστιες που προκαλούνται από ρυπαντές προικισμένους με μακρόχρονη τοξικότητα, όπως οι καρκινογενείς)

- πως η σύγχρονη ιατρική στοχεύει πρώτα την πρόληψη της αρρώστιας και την ανίχνευση της σωματικής ή ψυχικής αρρώστιας πριν την κλινική εκδήλωσή-της και μετά στη θεραπεία.

Ας αναθεωρήσει την απόφασή-του και ας αποφασίσει:

- τον προσωρινό συντονισμό των υπαρχόντων και ή νέων υπηρεσιών από το Υ.Κ.Υ.

- την οριστική και γρήγορη ίδρυση ενός σύγχρονου Ε.Φ.Υ. με τα καθήκοντα προληπτικής και θεραπευτικής ιατρικής, όπως το απαιτεί η σύγχρονη ιατρική.

Η μελέτη αυτή της Ρόζμαρυ Σαγίγκ φιλοδοξεί ν' ανασυνθέσει ένα μικρό μέρος από τις εμπειρίες των Παλαιστινίων, που ήταν αγρότες ως το 1948, έπειτα έγιναν πρόσφυγες και ξεπρόβαλαν πάλι, μετά το 1967, ως μαχητές κι επαναστάτες.

Μετάφραση
Δημοσθένη Κούρτοβικ

**ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΛΜΠΑΤΡΟΣ**

Γεωργία Κουνιάδου
Καραθεοδωρή 28, Ν. Ψυχικό
Τηλ. 67.16.145 — 52.30.053

για μικρούς και μεγάλους

ΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΝΙΚΟΛΑ είναι μία σειρά από 5 ξεκαρδιστικά βιβλία που έγραψε ο Ρενέ Γκοσ-
σινύ (ο δημιουργός του ήρωικού 'Αστερίξ) και εικονογράφησε ο Ζάν - Ζάκ Σανπέ, ο κορυφαίος Γάλλος γελοιογράφος.

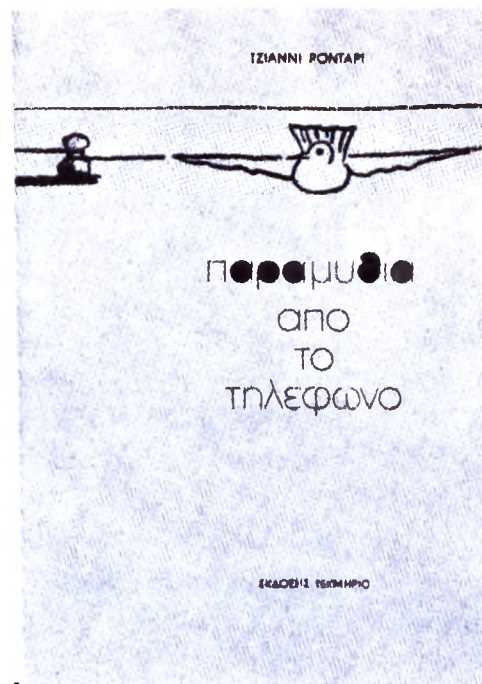
Ένα τρυφερό χιουμοριστικό βιβλίο με λίγα λόγια και πολλά σκίτσα απ' τον Σανπέ.

Ένα βιβλίο για παιδιά (αλλά και για μεγάλους) γραμμένο απ' τον Ζάκ Πρεβέρ, τον μεγάλο Γάλλο ποιητή και εικονογραφημένο από έναν μεγάλο ζωγράφο, τον 'Αντρέ Φρανσουά.

Ένα φανταστικό ταξίδι στη μυρμηγκο-
φωλιά, όπου με τη γλώσσα του παραμυ-
θίου ανακαλύπτουμε την εκπληκτική
πραγματικότητα της κοινωνίας των μυρ-
μηγκιών. Πολύχρωμο εικονογραφημένο
μέ φαντασία βιβλίο από δυο νέους Έλλη-
νες συγγραφείς.

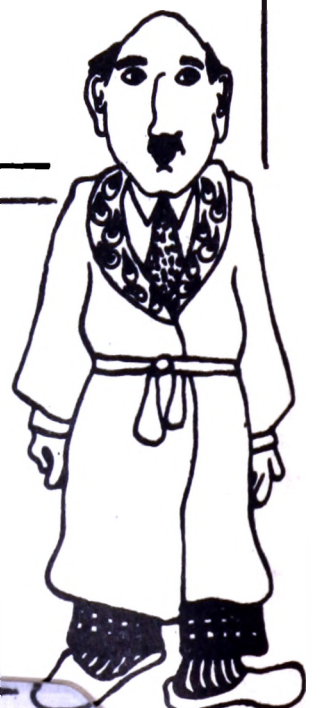
ΤΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ και Η ΤΟΥΡΤΑ ΣΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟ είναι η πρώτη γνωριμία με τον μεγάλο 'Ιταλό συγγραφέα. 'Ο Τζιάννι Ροντάρι είναι ένας απ' τους σημαντικότερους σημερινούς συγγραφείς για παιδιά. Στην πατρίδα του είναι πασίγνωστος τόσο για τα βιβλία του, όσο και για τα γραφτά του σε εφημερίδες και περιοδικά ή τις εκπομπές του στο ραδιόφωνο. Τό 1970 τιμήθηκε με τό βραβείο 'Αντερσεν (πού θεωρείται σαν τό βραβείο Νόμπελ για την παιδική λογοτεχνία). Τόσο τό πρώτο όσο και τό δεύτερο είναι «ιδιοφυή» βιβλία. 'Η φαντασία και ή εξυπνάδα τους τά κάνουν μικρά άριστουργήματα πού μπορούν νά τά χαρούν τόσο τά παιδιά όσο κι οι μεγάλοι.

Η ΒΡΩΜΙΤΣΑ ΚΑΙ Ο ΜΟΥΤΖΟΥΡΗΣ είναι μία σειρά έγχρωμα εικονογραφημένα βιβλία για μικρά παιδιά από την 'Ολλανδία.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΣΥΝΤΟΜΑ
ΚΡΙΣΤΙΝΕ ΝΕΣΤΛΙΝΓΚΕΡ
ΠΡΟΣΟΧΗ!
Ο ΒΡΑΝΕΚ ΦΑΙΝΕΤΑΙ
ΤΕΛΕΙΩΣ ΑΚΙΝΔΥΝΟΣ

ένα πανέξυπνο βιβλίο από την Αυστρία

Τα συνέδρια τέλειωσαν, η κρίση συνεχίζεται

του Νίκου Χριστοδουλάκη

Το φθινόπωρο είναι ο μήνας των ετήσιων συνεδρίων των πολιτικών κομμάτων της Βρετανίας. Φιλελεύθεροι, Εργατικοί, Σοσιαλδημοκράτες και Συντηρητικοί πραγματοποίησαν τις φετεινές διασκέψεις-τους σε μια εποχή που τα χρόνια προβλήματα της μεταπολεμικής περιόδου έχουν προσλάβει μια ασυνήθιστη και επικίνδυνη οξύτητα. Τα τρία εκατομμύρια ανέργων, το βίαιο ξέσπασμα του αγγλικού υπο-προλεταριάτου και η έξαρση του αγώνα ανεξαρτησίας της Βόρειας Ιρλανδίας αποτέλεσαν τα αποσιωπούμενα ή ομολογούμενα σημεία αναφοράς όλων των αναλύσεων. Οι προτάσεις που ακούστηκαν αν και είναι αντιδιαμετρικής λογικής, αν και στοχεύουν στην εξυπηρέτηση διαφορετικών κοινωνικών συμφερόντων μπορούν να χαρακτηριστούν από τη λίγο ως πολύ κοινή μέχρι σήμερα αδυναμία-τους να αποσπάσουν τη συναίνεση πλατειών στρωμάτων του εκλογικού σώματος και να κατανοηθούν ως πειστικές στρατηγικές εξόδου από την κρίση. Το νεόκοπο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα εκμεταλλεύτηκε ακριβώς αυτή την κρίση εμπιστοσύνης και με αμφίσημες διακηρύξεις, αντισυνδικαλιστικές υποσχέσεις και εύγλωττες αποσιωπήσεις προσπαθεί να καλύψει το κενό.

Εργατικοί: Ανακατατάξεις

Παρ' όλα αυτά όμως θα ήταν απλοϊκό να προβλέψει κανείς το μέλλον της βρετανικής πολιτικής σκηνής βασιζόμενος μόνο στα γκάλλοπ της κοινής γνώμης, που σήμερα ευνοούν τη συμμαχία ΣΔΚ - Φιλελεύθερων. Το ΣΔΚ αναγκαζόμενο να ξεκαθαρίζει τις πολιτικές-του προθέσεις πλησιάζει και τα όρια της ανάπτυξης-του, ενώ το Εργατικό Κόμμα ξεπερνώντας τις εσωτερικές-του αντιθέσεις και υιοθετώντας ριζοσπαστικές προτάσεις σοσιαλιστικού χαρακτήρα μπορεί να παίξει τον πρωταγωνιστικό ρόλο, που διάφοροι σήμερα βιάζονται να του αμφισβητήσουν.

Το Εργατικό Κόμμα κλείνοντας 80 χρόνια από την εποχή της ίδρυσής-του, δοκιμάζεται από την πιο παρατεταμένη

εσωκομματική κρίση. Η διαμάχη αριστερής και δεξιάς πτέρυγας δεν έληξε καθόλου με την ισχυρή επικράτηση του Χήλυ (50,4%) έναντι του Τόνυ Μπεν (49,6%). Είναι σ' όλους φανερό ότι το αποτέλεσμα θα μπορούσε να είναι σαφώς υπέρ του Μπεν αν ο αρχηγός του Κόμματος Μάικλ Φουτ δεν έριχνε μεροληπτικά το βάρος-του στον Χήλυ, αν οι εντεταλμένοι εκπρόσωποι του γιγαντιαίου συνδικάτου Εργατών Μεταφορών (TGWU) δεν ανακαλούσαν την απόφασή-τους να ψηφίσουν Μπεν λίγες ώρες πριν το Συνέδριο, ή τέλος αν οι τρεις βουλευτές που αποστάτησαν προς το ΣΔΚ λίγες μέρες μετά την ψηφοφορία εκδήλωναν νωρίτερα τις προθέσεις τους. Επιπρόσθετα μια προσεκτική ανάλυση των αποτελεσμάτων δείχνει ακόμα ευκρινέστερα το πόσο ασταθής είναι η σημερινή ισορροπία. Οι τοπικές οργανώσεις του Κόμματος ψήφισαν συντριπτικά (24,6 από το 30% που τους αναλογεί) τον Μπεν, ενώ το κύριο μέρος των ψήφων του Χήλυ προέρχεται από την Κοινοβουλευτική Ομάδα (20 από το 30%) και τα Συνδικάτα (25 από το 40%).

Σύμφωνα με το καταστατικό οι υποψήφιοι των βουλευτικών εκλογών ορίζονται από τις τοπικές οργανώσεις και απλώς επικυρώνονται από την Εκτελεστική Επιτροπή, πράγμα που δείχνει εύγλωττα τη μακροπρόθεσμη έκβαση της αναμέτρησης.

Η υποτονική ευφορία της δεξιάς πτέρυγας αναπτέρωθηκε λίγο τη δεύτερη μέρα του Συνεδρίου όταν είδε δικούς-της υποψήφιους να εκλέγονται στην Ε.Ε. και να ανατρέπουν τη μέχρι σήμερα αναμφισβήτητη υπεροχή των «μπενικών» και της αποκαλούμενης «νόμιμης αριστεράς» (Χαρτ, Έβανς κτλ. της ομάδας «Τρίμπιουν»).

Η μετατόπιση αυτή ερμηνεύεται σαν προσπάθεια της τελευταίας να αποκτήσει ξανά (όπως επί εποχής Ουίλσον) ρυθμιστικό ρόλο στη χάραξη της πολιτικής του κόμματος και να περιορίσει την αυξανόμενη επιρροή των πιο ριζοσπαστικών απόψεων, μέσω της προώθησης μετριοπαθών.

Παρ' όλα αυτά οι προβλέψεις όσων περίμεναν ένα μετριασμό των θέσεων ή

της απήχησης της αριστερής πτέρυγας στα ζητήματα οικονομικής και εξωτερικής πολιτικής δεν επαληθεύτηκαν.

Οι αριστεροί ξεκαθάρισαν ότι μια Εναλλακτική Οικονομική Στρατηγική (AES) απέναντι στη σημερινή κρίση δεν μπορεί παρά να υπονομεύει την καπιταλιστική διάρθρωση της Βρετανίας και να οδηγεί στο σοσιαλιστικό μετασχηματισμό της κοινωνίας. Κινητήριες προϋποθέσεις μιας τέτοιας πορείας είναι η κατάργηση κάθε εισοδηματικής πολιτικής προς όφελος των ελεύθερων συλλογικών διαπραγματεύσεων, η επέκταση του δημόσιου τομέα της οικονομίας, η ανάληψη επενδύσεων, που θα προκαλέσουν αναθέρμανση και απεμπλοκή από το στάσιμο πληθωρισμό και τέλος η αποχώρηση από την ΕΟΚ και η αναζήτηση μιας πανευρωπαϊκής προσέγγισης άλλης ποιότητας, που δεν θα στηρίζεται μόνο και αναγκαστικά στους νόμους της «ελεύθερης αγοράς». Στο επίμαχο θέμα της επιβολής ελέγχου εισαγωγών για να προστατευτεί η εσωτερική παραγωγή, δόθηκε μια νέα διάσταση με τη φόρμουλα των «*δασμών που θα επιβάλλονται επιλογικά κατά προϊόν και κατά χώρα*», ώστε να δοθεί η δυνατότητα υποστήριξης του εμπορίου των φτωχότερων χωρών.

Ο Ντένις Χήλυ, που σαν υπουργός θησαυροφυλακίου στην κυβέρνηση Κάλλαχαν είχε θεσπίσει την εισοδηματική πολιτική και είχε καταργήσει τους προτιμησιακούς δασμούς, χρησιμοποίησε μια πολύ προσεκτική διατύπωση συνηγορώντας για την επανέγκρισή-τους και ζήτησε τη διενέργεια δημοψηφίσματος για την έξοδο από την ΕΟΚ, χωρίς όμως να πετύχει την έγκριση καμιάς πρότασης. Ασφαλιστική δικλείδα για τη δεξιά πτέρυγα, αλλά και για τους διάφορων αποχρώσεων μετριοπαθείς, στάθηκε η καταψήφιση της πρότασης για αποχώρηση από το ΝΑΤΟ, μ' όλο που μια τέτοια θέση δεν αποτελεί παρά την ολοκλήρωση της ομόθυμης σχεδόν απόφασης του Συνεδρίου να προχωρήσουν σαν κυβέρνηση στο μονομερή πυρηνικό αφοπλισμό της Βρετανίας. Αξίζει πάντως να σημειωθεί η εκβιαστική ψυχολογική και πολιτική πίεση, που ασκήθηκε στο Συ-

Θάτσερ: Σημεία αναδίπλωσης πριν από την επερχόμενη ήττα.

νέδριο από τους συνήγορους του Ατλαντικού Συμφώνου: Ο πρώην πρωθυπουργός Κάλλαχαν χαρακτήρισε «ανήθικη» την εγκατάλειψη και ο Χήλυ δήλωσε ότι ουδέποτε θα λάβαινε μέρος σε μια κυβέρνηση, που θα έφευγε από το ΝΑΤΟ.

Τέλος, στο ζήτημα της Βόρειας Ιρλανδίας το Συνέδριο ψήφισε την εγκατάλειψη της δικομματικής πολιτικής με την οποία σήμερα υποστηρίζεται κάθε μέτρο της Θάτσερ και την αποχώρηση του Βρετανικού Στρατού, που προηγούμενη εργατική κυβέρνηση είχε στείλει για να επιβάλλει «νόμο και τάξη».

Η λήξη του Συνεδρίου, δεν σήμανε καθόλου την υποχώρηση της έντασης, ούτε απονεύρωσε τη δυναμική της αναζήτησης προχωρημένων θέσεων, που σκοπεύουν ν' αντικαταστήσουν τις συμβιβαστικές επιλογές των παλιότερων προγραμμάτων και κυβερνήσεων. Ζητήματα, όπως η δημοκρατία στα εργοστάσια, η διεύρυνση των ελευθεριών του πολίτη, η κατάργηση των συγκεντρωτικών δομών του Κόμματος και των Συνδικάτων, αναζωπυρώθηκαν και υποδηλώνουν τις διαθέσεις των εργαζομένων να μην παραμείνουν ξανά θεατές μιας «δικής-τους κυβέρνησης», αλλά να παρεμβαίνουν οι ίδιοι στον έλεγχο της εξουσίας και τη λήψη αποφάσεων, που τους αφορούν. Είναι περιττό να υπογραμμιστεί πως η αξιοπιστία της εναλλακτικής λύσης, που προσφέρει το Εργατικό Κόμμα εξαρτάται εξ ολοκλήρου από την κατοχύρωση και ανάπτυξη των παραπάνω δομών ουσιαστικής συμμετοχής.

Οι Συντηρητικοί σε αποσύνθεση

Το Συνέδριο του Συντηρητικού Κόμματος πραγματοποιήθηκε στη μέση της κυβερνητικής πενταετίας χωρίς να έχει

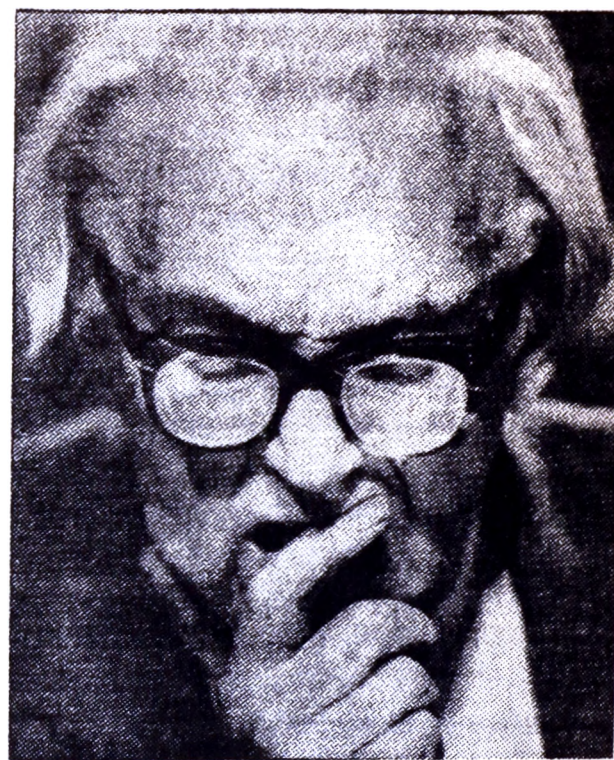
να επιδείξει κανένα ουσιαστικό επίτευγμα από το φιλόδοξο πρόγραμμα της Θάτσερ, εκτός ίσως από την αναχαίτιση του πληθωρισμού με σκληρά μονεταριστικά μέτρα. Σταθερή επιδίωξη των Τόρυδων είναι μια δομική αναπροσαρμογή του καπιταλισμού, που θα του επιτρέψει να επιβιώσει στην παγκόσμια αγορά, αυξάνοντας την αποδοτικότητα των επενδύσεων ανακτώντας την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων και αποδυναμώνοντας το εργατικό κίνημα. Τα εργαλεία αυτής της τακτικής είναι ο περιορισμός του κράτους προνοίας, η μείωση της ρευστότητας του χρήματος μέσω των υψηλών τραπεζικών επιτοκίων και η εγκατάλειψη των επιχειρήσεων, ιδίως των εθνικοποιημένων, στη δοκιμασία του άγριου «ελεύθερου» ανταγωνισμού τερματίζοντας τις ενέσεις χρηματοδοτικών ενισχύσεων.

Η πειθαρχία της εργατικής τάξης και η σταδιακή μείωση των πραγματικών αμοιβών εξασφαλίζονται σαν δευτερογενής συνέπεια της διογκωμένης ανεργίας. Πράγματι τα συνεχή κύματα απολύσεων εργαζομένων στα πλαίσια «ορθολογισμού» των επιχειρήσεων έχουν περιορίσει τόσο δραστικά τις διεκδικήσεις τους, που κάνουν περιττή μια μετωπική σύγκρουση του Κράτους με τα Συνδικάτα στο πεδίο των νομικών ασυλιών και δικαιωμάτων, που κατέχουν.

Δυόμισι χρόνια άκαμπτης εφαρμογής αυτής της πολιτικής δεν έχουν πείσει πολλούς για την αποτελεσματικότητά της, ενώ σίγουρα έχουν μειώσει σε επικίνδυνα χαμηλά επίπεδα τη συναίνεση του εκλογικού σώματος, τόσο που να προεξοφλείται από τώρα η συντριπτική ήττα των Τόρυδων στην επόμενη αναμέτρηση.

Στο συνέδριο η «Σιδηρά Κυρία» επανάλαβε ότι απλώς δεν έφτασε ακόμα η ώρα, που η αγγλική κοινωνία θα δρέψει τους καρπούς της αναπροσαρμογής και ότι αυτό θα γίνει μόνο αν η πολιτική της συνεχιστεί μέχρι τέλος. Παρ' όλο που δεν αμφισβητήθηκε τελικά ούτε η ηγετική της θέση, ούτε ο πυρήνας του προγράμματός της, υπήρξε εντυπωσιακή η — για πρώτη φορά οργανωμένη — εμφάνιση των διαφωνούντων μετριοπαθών. Οι αποκαλούμενοι «περιστέρες του Συντηρητικού Κόμματος» με επικεφαλής τον πρώην πρωθυπουργό Χηθ και τους πρώην υπουργούς Στήβας και Γκίλμουρ ζήτησαν στροφή 180° στην κυβερνητική γραμμή για να αποφευχθούν κοινωνικές εντάσεις, χειρότερες και πιο εκτεταμένες από αυτές που ξέσπασαν το περασμένο καλοκαίρι. Σαν άμεσα μέτρα πρότειναν τη μερική αναθέρμανση της οικονομίας με δημόσιες επενδύσεις και τη μείωση των επιτοκίων, που σε συν-

δυασμό με την υποτίμηση της στερλίνας θα αυξήσει τη ζήτηση βρετανικών προϊόντων και θα δημιουργήσει κίνητρα για νέες βιομηχανικές επενδύσεις. Αν και τυπικά η Θάτσερ βγήκε αλώβητη από το συνέδριο, η έγκριση από το υπουργικό συμβούλιο 3,5 εκατ. στερλινών που θα χρηματοδοτήσουν προγράμματα εκπαίδευσης και υγείας χαρακτηρίζεται σαν ο πρώτος σοβαρός συμβιβασμός μεταξύ σκληρών και μετριοπαθών και πιθανόν οι δυσοίωνες προβλέψεις που υπάρχουν σήμερα για το μέλλον της οικονομίας — άνοδος του πληθωρισμού στο 14%, αύξηση της ανεργίας, μείωση της παραγωγής 2% — ίσως οδηγήσουν στην αναδίπλωση πολύ γρηγορότερα από την ημέρα των εκλογών.

Μάικλ Φουτ: Ώρα κρίσιμων επιλογών.

Αυτό που προκάλεσε έκπληξη στο συνέδριο των Τόρυδων ήταν η εμφάνιση αντιπροσώπων από τις τοπικές οργανώσεις, που υπερέβαλλαν σε αντιδραστικότητα και φανατισμό ακόμα και τις πιο άκαμπτες κυβερνητικές θέσεις.

Μέσα σε ένα κλίμα, που πολύ απέχει από το να ταιριάζει με το παραδοσιακό βρετανικό φλέγμα, οι αντιπρόσωποι καταψήφισαν συντριπτικά το μετριοπαθή υπουργό Εσωτερικών που ζήτησε να ελέγχεται η αυθαιρεσία της αστυνομίας και να μειωθούν οι ποινές που επιβάλλουν τα δικαστήρια. Ένας αντιπρόσωπος, που ζήτησε να αποστασιοποιούνται από το Κόμμα οι βουλευτές, που κρατούν ρατσιστική στάση, γιουχαϊστήκε ενώ επευφημήθηκε παρατεταμένα ένας άλλος που ζήτησε την επαναφορά του απαγχονισμού και επικρίθηκαν από αρκετούς οι ισχνές παραχωρήσεις της κυβέρνησης στους φυλακισμένους ιρλανδούς αγωνιστές (βλέπε και ΑΝΤΙ, τχ. 191, μετά τις απεργίες πείνας).

Ίσως είναι νωρίς ακόμα να μιλήσει κανείς για «αντιδραστική ψύχωση» μα-

ζικών διαστάσεων, αλλά μπορεί πάντως να διακρίνει την εύλωτη ανησυχία των εθνικών μειονοτήτων, των νεαρών ανέργων και των καθολικών ιρλανδών που αισθάνονται ήδη προγραμμαμένοι στη λίστα των «κοινωνικών θυσιών, που απαιτούνται για την αναγέννηση του βρετανικού επιχειρηματικού πνεύματος», κατά την έκφραση του υπουργού Εμπορίου Τζ. Μπίφφεν.

Οι διάφορες τάσεις, που σκιαγραφήθηκαν πιο πάνω, απέχουν πολύ από το να συνθέτουν την «πλατειά εκκλησία των πολλών ρευμάτων», που ισχυριζόταν ότι ενσαρκώνει κάποτε το Συντηρητικό Κόμμα. Το μόνο που αντανακλούν είναι η προχωρημένη αποσύνθεση της βρετανικής κοινωνίας και η αποδιάρθρωση των λιγότερο ισχυρών τμημάτων του κυρίαρχου μπλοκ. Οι κοινωνικές μετατάξεις, που προκαλούνται σήμερα σαν συνέπεια της επικράτησης του χρηματιστικού κεφαλαίου σε βάρος των παραδοσιακών βιομηχανικών επιχειρήσεων, έχουν σαν αποτέλεσμα στο πολιτικό πεδίο, την αποψίλωση του εκλογικού σώματος των Τόρυδων. Στο βαθμό, που το Εργατικό Κόμμα δεν θεωρείται πια από την ιθύνουσα τάξη σαν ανώδυνος εναλλακτικός διαχειριστής του συστήματος, άρχισε να προπαγανδίζεται η «Συμμαχία Φιλελεύθερων και Σοσιαλδημοκρατών» σαν το διάδοχο σχήμα, που «θα βγάλει το βρετανό ψηφοφόρο από το δίλημμα των ακραίων επιλογών».

Οι νεόκοποι Σοσιαλδημοκράτες

Το «Κόμμα των Μέσων Ενημέρωσης», όπως αποκλήθηκε εξαιτίας της σκανδαλώδους προβολής-του από τον Τύπο και το BBC στήριξε την ανάπτυξη της δημοτικότητάς-του ανάμεσα στα μεσαία στρώματα στους εξής παράγοντες:

1) Στην ταύτισή-του με την ΕΟΚ και την προβολή του προτύπου ανάπτυξης της ηπειρωτικής σοσιαλδημοκρατίας.

2) Στην έλλειψη οποιασδήποτε δέσμευσης σε συγκεκριμένη οικονομική πολιτική, πράγμα που του επιτρέπει να υπεκφεύγει το δίλημμα «πληθωρισμός ή ανεργία».

3) Στην απεριφραστη πρόθεσή-του να περιορίσει τα δικαιώματα των Συνδικάτων και να πειθαρχήσει νομοθετικά την εργατική τάξη, που θεωρείται από τα παραδοσιακά μεσοστρώματα σαν υπεύθυνη της σημερινής κρίσης.

Το Συνεδριό-τους, που διεξήχθηκε διαδοχικά σε διάφορα μέρη της Βρετανίας, ώστε να συμβολίζει τη «σταυροφορία της μέσης οδού», ελάχιστα πρόσθεσε

στη συγκεκριμενοποίηση της τακτικής-τους, εκτός από τη διευκρίνιση της αντεργατικής πολιτικής. Σύμφωνα με τον Μπίλ Ρότζερς το ΣΔΚ θα επιβάλλει υποχρεωτική ψηφοφορία στα Συνδικάτα (πράγμα που ούτε η Θάτσερ μέχρι σήμερα τόλμησε να προτείνει), θα καταργήσει τους καταστατικούς δεσμούς-τους με το Εργατικό Κόμμα και θα περιορίσει δραστικά το απεργιακό άσυλο.

Στο θέμα των αμοιβών εργασίας, ο Ρόν Τζέκινς λανσάρσε μια παραλλαγή της εισοδηματικής πολιτικής, προτείνοντας την επιβολή ιδιαίτερων φορολογικών επιβαρύνσεων σε όσες επιχειρήσεις χορηγούν αυξήσεις πάνω από ένα προκαθορισμένο όριο. Με τον τρόπο αυτό απαλλάσσεται η κρατική γραφειοκρατία από το ρόλο του άμεσου διαπραγματευτή, επικουρείται η αντίσταση των επιχειρήσεων στις διεκδικήσεις του προσωπικού και οι εργαζόμενοι, εξασθενημένοι όπως θα είναι στα συνδικαλιστικά-τους δικαιώματα, αυτοπεριορίζονται. Η ιδέα, παρ' όλο που στάθηκε η μόνη ίσως κάπως συγκεκριμένη και πρωτότυπη πρόταση του ΣΔΚ, γνώρισε σύντομα την αδιαφορία του οικονομικού Τύπου, καθώς ανακαλύφθηκε ότι θα δρούσε σαν αντικίνητρο στον εκμοντερνισμό των επιχειρήσεων και την αυτοματοποίηση της παραγωγής και θα συσώρευε ανειδίκευτη ή ημειδίκευμένη εργατική δύναμη στα εργοστάσια.

Με τα όσα εκφράζει και τα όσα αποσιωπά το ΣΔΚ είναι φανερό ότι σκοπεύει απλώς να υποκαταστήσει το Συντηρητικό Κόμμα σαν φορέας της κοινωνικής συναίνεσης στην καπιταλιστική αναδιοργάνωση. Αυτό εξηγεί και τον πολιτικό αμοραλισμό όσων αποσκίρτησαν από το Εργατικό Κόμμα, που αρνούνται τις επίμονες προκλήσεις να παραιτηθούν και να επαναδιεκδικήσουν σαν ΣΔΚ το βουλευτικό αξίωμα σε περιοχές,

που κυριαρχούν εργατικοί ψηφοφόροι. Εξηγεί επίσης γιατί δεν κέρδισε την έδρα ο Τζέκινς στην επανεκλογή της παραδοσιακής εργατικής περιφέρειας του Γουώριγκτον, όπως και το γιατί κέρδισε ο υποψήφιος της Συμμαχίας στο Κρόντον στις 22 Οκτωβρίου, τη θέση που μέχρι τότε κατείχαν σταθερά οι Συντηρητικοί.

Παρ' όλα αυτά, ακόμα και οι σκόπιμες δημοσκοπήσεις δεν προβλέπουν ότι Φελελεύθεροι και ΣΔΚ θα μπορούν να σχηματίσουν αυτοδύναμη κυβέρνηση μετά τις εκλογές του 1984. Το σενάριο, που συνεχώς και ευκρινέστερα, προβάλλεται είναι μία κυβέρνηση μαζί με τους μετριοπαθείς Τόρυδες, πράγμα, που εκτός των άλλων θα λύσει και το πρόβλημα της διοικητικής απειρίας των περισσότερων στελεχών της Συμμαχίας. Πιθανόν πρωθυπουργοί φέρονται ο Κάρριγκτον, ο Ουάιτλο ή ο Γκίλμουρ μιας και η αποτυχία του 1974 διέγραψε οριστικά τις φιλοδοξίες τέτοιου είδους του Έντουαρντ Χηθ.

Η ιστορία όμως δεν συμβαδίζει πάντα με τη φαντασία των σεναριογράφων και συχνά ανατρέπει τις επιχειρούμενες χειραγωγήσεις της κοινής γνώμης από τον Τύπο. Η συνεχής όξυνση της ύφεσης, οι δυσοίωνες προβλέψεις ακόμα και για τον πληθωρισμό και η έξαρση των κοινωνικών συγκρούσεων είναι πολύ πιθανό να μετατοπίσουν πλατειά στρώματα στην επιλογή των ριζικών μεταρρυθμίσεων, που προσφέρει σήμερα το Εργατικό Κόμμα. Η σταθερή στροφή του τελευταίου προς μια αριστερή πολιτική, πέρα από το πρόσκαιρο χάσιμο οριακών ψηφοφόρων, μπορεί ν' αποτελέσει τη βάση όπου θα συγκροτηθεί πολιτικά η σοσιαλιστική εναλλακτική λύση για τη Βρετανία.

IPAK:

Οι δυσκολίες δεν κρύβονται πια...

του Fred Halliday

Δεκατέσσερις μήνες έχουν περάσει, αφότου ο Πρόεδρος Σαντάμ Χουσεϊν οδήγησε τις δυνάμεις-του να εισβάλλουν στην πετρελαιοπαραγωγική επαρχία του Ιράν, το Κουζιστάν, και οι δυσκολίες, που αντιμετωπίζει η ιρακινή κυβέρνηση γίνονται όλο και περισσότερο φανερές. Οι επίσημοι βέβαια πιστεύουν ακόμα ότι μπορούν να αντέξουν τον πόλεμο απεριόριστα, με τη βοήθεια των φιλικών Αραβικών κρατών και συνεχίζουν τις προετοιμασίες-τους για τη Διάσκεψη των Αδέσμευτων, που θα γίνει την επόμενη χρονιά στη Βαγδάτη και όπου σύμφωνα με τα υπάρχοντα σχέδια, το Ιράκ θα παραλάβει την προεδρία από τους Κουβανούς. Παράλληλα οι Ιρακινοί εξακολουθούν να ελπίζουν ότι οι εσωτερικές συγκρούσεις στην Περσία θα εξασθενήσουν το καθεστώς Χομεϊνί και πιθανόν να ανοίξουν το δρόμο για μια πιο συνεννοήσιμη κυβέρνηση στην Τεχεράνη.

Αλλά μέχρι τώρα οι Ιρανοί είναι που διατηρούν το πάνω χέρι στο μέτωπο. Οι περσικές δυνάμεις απώθησαν πρόσφατα τους Ιρακινούς πίσω από τον στρατηγικής σημασίας ποταμό Καρούν και διάλυσαν έτσι την πολιορκία του Αμπαντάν, όπου βρίσκονται τα διύλιστήρια. Οι Ιρανοί, που μάχονται με θρησκευτικό ζήλο και με την εθνικιστική αίσθηση ότι η χώρα-τους αντιμετωπίζει εισβολή, φαίνονται διατεθειμένοι να υποστούν ακόμα μεγαλύτερες θυσίες. Αντίθετα, ο σοβαρότερος περιορισμός για τους Ιρακινούς είναι το γεγονός ότι δεν αντέχουν να υποστούν βαριές απώλειες εξαιτίας των αντιδράσεων, που θα προκληθούν στο εσωτερικό-τους. Σύμφωνα με δικές-τους εκτιμήσεις, οι Ιρακινοί έχουν κάθε μέρα 20 μέχρι 30 νεκρούς, ή περίπου 10.000 το χρόνο - αριθμός εξαιρετικά σημαντικός για μια χώρα 14 εκατομμυρίων.

Ο πόλεμος έχει προκαλέσει λιγότερη ζημιά στην ιρακινή οικονομία, παρ' ό,τι στην περσική και μεγάλες προσπάθειες είχαν καταβληθεί τους πρώτους μήνες για να καθησυχάσουν τον πληθυσμό, από τις ανωμαλίες του εφοδιασμού. Παρ' όλα αυτά οι εξαγωγές πετρελαίου του Ιράκ έπεσαν από 3 - 4 εκατομμύρια βαρέλια την ημέρα το 1979, στα 830.000 βαρέλια την ημέρα φέτος, προκαλώντας μία πτώση στα κέρδη εξαγωγών από 20 σε 11 δις δολάρια για το τρέχον έτος. Το αποτέλεσμα ήταν να αποκτήσει το Ιράκ, που πραγματοποιεί εισαγωγές αξίας 17 δις ένα έλλειμμα 6 δις δολαρίων. Το πετρέλαιο του Ιράκ θεωρείται κατώτερης ποιότητας από των άλλων χωρών του Περσικού κόλπου και, με δεδομένες τις έριδες μέσα στον ΟΠΕΚ, παρουσιαζόταν υπερ-τιμημένο στη διεθνή αγορά μέχρι την πρόσφατη ενοποίηση των τιμών. Πάντως ακόμα και αν η ζήτηση δεν μειωνόταν, είναι αμφίβολο αν το Ιράκ θα μπορούσε να την ικανοποιήσει, δεδομένου ότι τα κυριότερα σημεία φόρτωσης των δεξαμενοπλοίων έχουν γίνει χρησιμοποιήτα από τις επιθέσεις των Ιρανών.

Το Ιράκ έχει καταφέρει να «τραβήξει» σημαντικά αποθέματα ξένου συναλλάγματος, που είχαν κρατηθεί στην αρχή του Πολέμου και να λάβει μερικά μείζονα αδήλωτα δάνεια από τη Σαουδική Αραβία και το Κυβέιτ, για να αντισταθμίσει το έλλειμμα των 6 δισεκατομμυρίων δολαρίων. Διαθέτει επίσης εκτεταμένα πετρελαϊκά αποθέματα, έναντι των οποίων μπορεί να συνάψει δάνεια και ήδη κυκλοφορούν φήμες ότι η κυβέρνηση της Βαγδάτης θα στραφεί για πρώτη φορά στη διεθνή χρηματαγορά για να εξασφαλίσει περισσότερη οικονομική υποστήριξη. Αλλά οι ξένες εταιρείες που συναλλάσσονται με το Ιράκ διαπιστώνουν τα σημάδια σημαντικών περικοπών: οι συμβάσεις έργων περιορίζονται κατά το αντικείμενό-τους ή επιμηκύνονται κατά τη διάρκειά-τους και από

ορισμένες εταιρείες ζητείται η δανειοδότηση των ιρακινών συνεταιρών-τους για να μπορέσουν να αναλάβουν επιχειρηματικές πρωτοβουλίες με τον όρο να εξοφληθούν όταν οι δουλειές «πάρουν το δρόμο-τους».

Δεν υπάρχουν ακόμα σοβαρές ελλείψεις στις πόλεις, όπου ζουν τα 2/3 του ιρακινού πληθυσμού, αλλά έχει διαπιστωθεί η δημιουργία μαύρης αγοράς ξένου νομίσματος, πράγμα που συμβαίνει για πρώτη φορά. Παρ' όλο, που η εξαγωγή του δηνάριου θεωρείται παράνομη, μεγάλες ποσότητες προσφέρονται στο Λονδίνο με σημαντική έκπτωση. Η κυβέρνηση έχει αναγκαστεί επίσης να χαλαρώσει τον έλεγχο, που επέβαλε προηγούμενα στην οικονομική ζωή του Ιράκ. Το νόμιμο ανώτατο όριο εισαγωγών ιδιωτικών επιχειρήσεων αυξήθηκε από 10.000 σε 70.000 ιρακινά δηνάρια το χρόνο και τα υπουργεία και πανεπιστήμια παρακινούνται να προωθούν σε διάφορα πόστα και ικανά πρόσωπα που δεν ανήκουν στον κομματικό μηχανισμό.

Η κυριότερη συνέπεια του πολέμου είναι η ανάπτυξη μιας παράνομης ανταπολίτευσης στο Ιράκ, που επηρεάζεται από την Περσία. Υπάρχουν συγκεκριμένες μαρτυρίες για εκτελέσεις δραστήριων Σιϊτών κατά τη διάρκεια του περασμένου διμήνου. Τεκμηριωμένα στοιχεία για διαφωνίες μέσα στο κυβερνητικό κόμμα Μπάαθ δεν υπάρχουν ακόμα, αλλά η ευθύνη του πολέμου καταλογίζεται στον Πρόεδρο Σαντάμ Χουσεϊν, και καθένας διακρίνει εύκολα την έλλειψη αυτοπεποίθησης, που δείχνει στις δημόσιες εμφανίσεις-του σε σχέση με πριν ένα χρόνο. Πάντως αν υπάρξει απειλή της θέσης-του, είναι πολύ πιθανότερο να προέλθει από τα ηγετικά στελέχη του κόμματος και του Στρατού, παρά από ένα λαϊκό ξεσκήμα.

Ο πόλεμος έχει επίσης αναγκάσει το Ιράκ να αναπροσαρμόσει την εξωτερική-του πολιτική. Σε μια πρόσφατη συνέντευξη μιάμισης ώρας ο υπουργός εξωτερικών Σαντούμ Χαμμαντί, μου έκφρασε την απογοήτευσή-του για την αδυναμία της διοίκησης Ρήγκαν να αναλάβει πρωτοβουλίες για την επίλυση του Παλαιστινιακού ζητήματος. «Οι Αμερικανοί βλέπουν την περιοχή-μας από την περιορισμένη γωνία του ψυχρού πολέμου, μου είπε. Ο κυριότερος δικός-μας στόχος είναι η σύρραξη με το Ισραήλ, αυτή είναι και η ρίζα του προβλήματος. Η Σοβιετική Ένωση δεν αποτελεί άμεση απειλή για την ανεξαρτησία-μας αυτή τη στιγμή, παρ' όλο που θα μπορούσε να γίνει κάτι τέτοιο».

Οι Ιρακινοί προβάλλουν μια σειρά από γεγονότα, που δείχνουν τον εναντίον-τους χαρακτήρα της πολιτικής των ΗΠΑ: υποπτεύονται αμερικανική συνεννοχή στο βομβαρδισμό του πυρηνικού αντιδραστήρα της Βαγδάτης από το Ισραήλ και ανάμιξη στη διοχέτευση όπλων στην Περσία με τη βοήθεια ισραηλινών αεροπλάνων. Δυσανασχετούν επίσης για την ανάπτυξη της αμερικανικής στρατιωτικής παρουσίας στον Περσικό Κόλπο. Σύμφωνα με την άποψη της Βαγδάτης οι Σαουδάραβες έπρεπε νά 'χουν αποποιηθεί την προμήθεια των ραντάρ AWACS από τις ΗΠΑ, αποφεύγοντας τις ταπεινώσεις που υποβλήθηκαν κατά τη διάρκεια της συζήτησης του θέματος στην αμερικανική Γερουσία.

Ο σκεπτικισμός αυτός για τη στάση των ΗΠΑ, έχει οδηγήσει σε μια ορισμένη σταθεροποίηση τις Ιρακινο-Σοβιετικές σχέσεις και υπάρχουν ενδείξεις ότι η Μόσχα θα επαναλάβει τώρα τις συμφωνημένες πωλήσεις όπλων, που είχαν «παγώσει» στην αρχή του πολέμου. Το κύριο πρόβλημα, που αντιμετωπίζει τώρα το Ιράκ είναι ότι δεν υπάρχει καμιά άμεση προοπτική επιτυχών διαπραγματεύσεων καθώς το Ιράν επιμένει στην άνευ όρων αποχώρηση των στρατευμάτων και την επανόρθωση των καταστροφών. Πράγμα που σημαίνει πως οι δυσκολίες της κυβέρνησης της Βαγδάτης θα εξακολουθήσουν να μεγαλώνουν. □

Ο συγγραφέας του άρθρου Fred Halliday είναι ερευνητής του Transnational Institute του Άμστερνταμ και δημοσιογραφεί επίσης στα περιοδικά New Statesman, New Left Review κτλ.

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ

Τι γίνεται με τις αρχαιότητες του Πειραιά;

Το περασμένο καλοκαίρι μέσα στο όργιο των θεμελιώσεων, εγκαινίων, επιδόσεων επιταγών κτλ., τέθηκε από τον τότε υπουργό Δικαιοσύνης Σταμάτη, ο θεμέλιος λίθος του Δικαστικού Μεγάρου του Πειραιά σ' έναν χώρο με τόσο πυκνή δόμηση, που ακόμα και πεζός είναι δύσκολο να περπατήσεις. Πέρα απ' αυτό στο οικοπέδο βρέθηκαν σημαντικά αρχαία, μια ολόκληρη συνοικία με σπίτια, μαγαζιά, εργαστήρια, υδραγωγεία, τοιχογραφίες. Τότε γράφτηκαν πολλά για το θέμα αυτό σε όλες τις εφημερίδες και έγινε δυνατό να υποχρεωθεί ο κ. Σταμάτης να δεχθεί τροποποίηση του σχεδίου του Δικαστικού Μεγάρου και να διατηρηθούν τα αρχαία κάτω απ' το νέο οικοδόμημα που θα χτιστεί πάνω σε κολώνες.

Τώρα, μετά την κυβερνητική αλλαγή, πιστεύουμε ότι μπορούν να σταματήσουν οι σπασμωδικές ενέργειες, προεκλογικού ή μη χαρακτήρα, της Δεξιάς. Ιδιαίτερα επισημαίνουμε προς το Υπουργείο Πολιτισμού ότι η «διατήρηση» αρχαίων κάτω από μοντέρνα κτίρια είναι πολλαπλά ζημιογόνα γι' αυτά, πρώτα επειδή δεν γίνεται χωρίς μια μερική φθορά ανεπανόρθωτη, όμως, δεύτερο, επειδή, πνιγμένα όπως θά 'ναι, κάτω απ' τον όγκο του νέου κτιρίου θα χάσουν τη λειτουργικότητά-τους και απ' ό,τι ξέρουμε ως τώρα θά 'ναι προσιτά για επίσκεψη μόνο σ' όποιον θά 'χει την επιμονή να τρέχει να βρει τον φύλακα.

Προς το υπουργείο Χωροταξίας επισημαίνουμε ότι το μέγαρο αυτό θα χτιστεί σ' έναν πυκνοδομημένο χώρο προσθέτοντας ένα γιγάντιο για τον λαιμό της Πειραιϊκής χερσονήσου κτίριο που θα πνίξει όχι μόνο αρχαία αλλά και νεότερα κτίρια.

Προς το Υπουργείο Δημοσίων Έργων θα πρέπει να επισημάνουμε ότι τα έξοδα που θα γίνουν για την οικοδόμηση αυτού του κτιρίου θα μπορούσαν να ξαναεκτιμηθούν και να επανεξεταστεί η όλη επένδυση.

Και στο ενδιαφερόμενο Υπουργείο Δικαιοσύνης, επισημαίνουμε τέλος ότι η προσθήκη ενός ακόμα τσιμεντένιου όγκου

Στη φωτογραφία φαίνονται στιγμές από τη μερική καταστροφή (ήδη τώρα με αλλαγή σχεδίων έχει αποδειχτεί ότι ήταν μάταιη) των αρχαιοτήτων, ίσα-ίσα για να προλάβει ο κ. Σταμάτης να βάλει το θεμέλιο λίθο-του...

στον ήδη καταστραμμένο Πειραιά, δεν λύνει θετικά, με τις υπάρχουσες συνθήκες, το πρόβλημα του Δικαστικού Μεγάρου.

Μια πρόταση που φαίνεται ότι έγινε, γιατί την διαβάσαμε παλιότερα σε εφημερίδες είναι να γίνει ο χώρος ένα καλά οργανωμένο διδακτικό αρχαιολογικό πάρκο όπου θα συνδυάζεται η διατήρηση των αρχαιοτήτων με την καλλιέργεια πράσινου και με την ίδρυση υπόγειου μουσείου με τα κινητά ευρήματα της πόλης του Πειραιά που θα συμβάλλουν στην ολοκλήρωση της εικόνας του αρχαίου πολεοδομικού συγκροτήματος. Όσο για το Δικαστικό μέγαρο υπάρχουν ακόμα οικοπέδα στην περιφέρεια της πόλης που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν γι' αυτό, και να λυθεί έτσι με διαφορετικό και θετικό τρόπο, αυτό το πρόβλημα, αφού παρθούν υπόψη όμως, οι σοβαρές αντιρρήσεις.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

● Ός τις 22 Δεκεμβρίου μπορούμε να δούμε την ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα ζωγραφική δουλειά του Πατρίκιου Κουτούζη, με θέμα «Ο Χριστόφορος Κολόμβος ανακάλυψε την Αμερική». Με μια μακρόχρονη θητεία στο χειροποίητο αντικείμενο, στα παιχνίδια, στις μάσκες, καθώς και μια αξιοπρόσεχτη δουλειά σε ξύλο, μας παρουσιάζει τώρα, και για πρώτη φορά ατομικά, τη ζωγραφική-του παραγωγή. Στο γνωστό για την εκπαιδευτική και πολιτιστική-του προσπάθεια, Ισπανικό-Λατινοαμερικάνικο διδακτικό και πνευματικό Κέντρο «Al Andar», Χαρ. Τρικούπη 170α, κάθε μέρα 5-9 μ.μ.

● Για πέμπτη χρονιά άρχισαν τα μαθήματα στο Ελεύθερο Πανεπιστήμιο του Φιλοπρόόδου Ομίλου Υμηττού στις 9 Νοέμβρη.

Η πρώτη περίοδος θα

διαρκέσει μέχρι τις 14 Δεκέμβρη και τα μαθήματα θα γίνονται κάθε Δευτέρα βράδυ στις 8 μ.μ.

Σ' αυτή την περίοδο θα αναπτυχθούν τα θέματα. «η σύγχρονη Διεθνής Πολιτική» από το δημοσιογράφο Αστέρη Στάγκο, «η Ελληνική Λαϊκή Ζωγραφική» και ο «Ζωγράφος Θεόφιλος» από τον Κίτσο Μακρή. Υπενθυμίζεται ότι η είσοδος στα μαθήματα είναι ελεύθερη, η παρακολούθηση προαιρετική και μετά από κάθε μάθημα ακολουθεί συζήτηση.

● Από τη Δευτέρα, 14 Δεκέμβρη θα προβάλλεται στους κινηματογράφους η ταινία «Άρης Βελουχιώτης — Το δίλημμα».

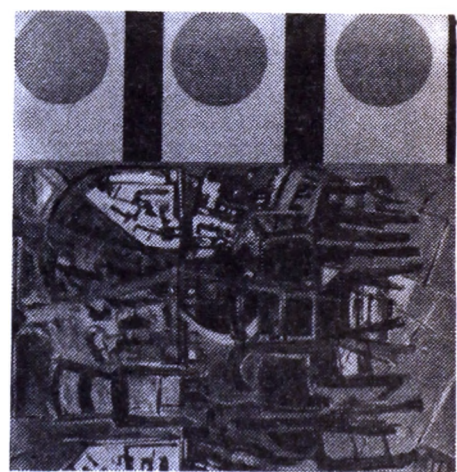
Η έρευνα - κινηματογράφηση απασχόλησε το σκηνοθέτη Φ. Λαμπρινό ένα ολόκληρο χρόνο. Η προεργασία, όμως, και έρευνα για τη συγκέντρωση αρχειακού υλικού έχει γίνει από τον ίδιο εδώ και αρκετά χρόνια στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Στην ταινία καταθέτουν άμεσες μαρτυρίες ο Θανάσης

Χατζής, γ.γ. του ΕΑΜ, Λεωτέρης Αποστόλου, Ιδρυτικό μέλος και γ.γ. του ΕΑΜ, Σταύρος Κανελλόπουλος, μέλος της γεν. γραμ. του ΕΑΜ, Κώστας Δεσποτόπουλος, πολιτικός και νομικός σύμβουλος του ΕΑΜ, Έντυ Μάγιερς, αρχηγός της Βρετανικής Στρατιωτικής Αποστολής στην Ελλάδα. Οι καπεταναίοι: Τάσος Λευτεριάς, Μπουκουβάλας, Λασσάνης, Π. Χουλιάρας, οι αντάρτες: Σαράνταινας και Δημητρός. Τέλος ιστορικός σύμβουλος της ταινίας είναι ο Χάγκεν Φλάισερ.

● Εγκαινιάστηκε τη Δευτέρα 23 Νοέμβρη στην αίθουσα τέχνης ΠΟΛΥΠΛΑΝΟ και θα λειτουργεί μέχρι τις 12 Δεκέμβρη έκθεση ζωγραφικής και εφαρμογών του Τάκη Αλεξίου.

Στην έκθεση παρουσιάζονται ακρυλικά μεγάλων διαστάσεων, σχέδια και εφαρμογές ανάμεσα στις οποίες κοστούμια, κοσμήματα, ύφασμα, χαλιά κτλ. που συνδέονται άμεσα με τη νέα δουλειά του καλλιτέχνη.

Η έκθεση θα είναι ανοιχτή τις ώρες εμπορικών καταστημάτων.

● Έγιναν τα εγκαίνια της «Λέσχης Βιβλίου» το Σάββατο 21 Νοέμβρη. Είναι μια πολύ αξιόλογη προσπάθεια πολιτιστικής αποκέντρωσης που γίνεται στο Μπογιάτι (Πλ. Δημοκρατίας 2, τηλ. 81.34.533) 24 χιλιόμετρα από την Αθήνα.

Μια γωνιά της Λέσχης θα διατίθεται παράλληλα σε ζωγράφους και γλύπτες για εκθέσεις. Ήδη λειτουργεί μέχρι της 15 Δεκέμβρη η πρώτη έκθεση με έργα της ζωγράφου Ευαγγελίας Τζιεράκη.

Πώς διασκεδάζουν οι γραικοί

Το καυστικό κείμενο που ακολουθεί (δημοσιεύθηκε με το ψευδώνυμο Αριστείδης Ζορρό), κείμενο «αυτογνωσίας», διαβάσαμε στο περιοδικό «Φαιαδέρων», τχ. 2, το Μάιο του 1980. Για το περιοδικό αυτό είχαμε την ευκαιρία να μιλήσουμε και παλιότερα και να μνημονεύσουμε την ευαίσθητη παρατηρητικότητα-του. Το αναδημοσιεύουμε ακριβώς γιατί υπερβαίνει τη λογοκρατική και αντικειμενική στάση. Είναι περισσότερο καταγραφή της ταυτότητάς-μας μέσα από την ολοκληρωτική παράβαση των κανόνων. Κείμενο αιρετικό, ίσως. Αλλά, γιατί όχι;

Οι Γραικοί δεν διασκεδάζουν πια. Υπήρξαν μέχρις αφαντάστου σημείου γλεντζέδες μέχρι το 1821, οπότε, για πρώτη φορά στην μακραίωνα ιστορία-τους, ο Κολοκοτρώνης τους απεκάλεσε «βρε Έλληνες». Από τότε το κέφι-τους άρχισε να χαλάει. Σήμερα οι Γραικοί δεν διασκεδάζουν πια.

Είναι λάθος να τα βάλει κανείς με τον Κολοκοτρώνη. Ήταν μεγάλος και λεβέντης, είπε επίσης και το «ΦΩΤΙΑ ΚΑΙ ΤΣΕΚΟΥΡΙ ΣΤΟΥΣ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΕΝΟΥΣ» και το εφάρμοσε κι όλας, αλλά να λέμε τα σύκα - σύκα και τη σκάφη - σκάφη: Εκείνο το «βρε Έλληνες» ήταν η αρχή του κακού.

Ξέρω τι ακριβώς έφταιξε. Θυμάμαι αμυδρά τον Κολοκοτρώνη, με περικεφαλαία αλλά χωρίς φούντα στο σπαθί, να μας βγάζει λόγο απ' τα κεραμίδια και να μας λέει «βρε Έλληνες» και άπαντες να φρικάρουμε. ΑΛΛΑ ΚΑΝΕΙΣ ΕΞ ΗΜΩΝ ΔΕΝ ΕΙΧΕ ΤΟΤΕ ΤΗΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗ ΤΟΛΜΗ ΚΑΙ ΕΥΠΡΕΠΕΙΑ ΝΑ ΤΟΝ ΒΑΛΕΙ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ. Από τότε μας πήρε η κατηφόρα.

Είναι γνωστή ασφαλώς η ιστορία με τον Καστοριανό γουνέμπορο, που λείποντας κάποιο Πάσχα στην Ιταλία για μπιζνες, καθ' ήν στιγμήν ετηλεφώνει εις τον συνεταίρον-του ήκουσεν αίφνης μακρινόν ήχον κλαρίνου. Ο ευαίσθητος γουνέμπορος συνεκινήθη σφόδρα, και διέταξε νά 'ρθη αμέσως το κλαρίνο στο τηλέφωνο. Λοιπόν, επί 25.000 δραχμές άκουγε κι έκλαιγε εκεί στην μακρινή, στην πικρή ξενητεία.

Η ιστορία είναι αληθινή. Ο γουνέμπορος, γνήσιος Γραικός, υπήρξεν ασφαλώς άνδρας έντιμος και σεβνταλής. Χαιρετίζω την εικόνα-του: Μάγουλο μούσκεμα στα δάκρυα, σφιγμένο στ' ακουστικό, ένα ποτήρι ούισκυ, ήχοι μέσα από το καλώδιο, μοναξιά του θανατά σε κάποιο Χίλτον. Τυπική εικόνα μη διασκεδάζοντος Γραικού. Εξ ίσου χαιρετίζω ανάλογες εικόνες με διαφορετικό ταξικά και ιδεολογικά περιεχόμενο Γραικοί εμιγκρέδες αναζητώντας υποκατάστατα πατρίδας στις Ελληνικές ταβέρνες, μετανάστες αναζητώντας γκόμενες και υποκατάστατα ισοτιμίας σε Γερμανικές μπουραρίες διανοούμενοι σπάζοντες καρύδια σε ταινίες τέχνης έμποροϋπάλληλοι που — Σαββατόβραδο — προσπαθούν να κάνουν κεφάλι με Κουρτάκη. Είναι όλες το ίδιο τυπικές. Στη διασκέδαση οι Γραικοί δεν ξέρουν διακρίσεις. Απλώς δεν διασκεδάζουν.

Οι Γραικοί είναι κατηφείς και θλιμμένοι. Πίνουν όχι για να ξεχάσουν, παρά για να γίνουν πιο ανθεκτικοί στις μνήμες. Πλαγιάζουν όχι για να κοιμηθούν, παρά για να ονειρευτούν. Αγαπάνε με απόλυτο πάθος και το κρύβουν με απόλυτη λεπτότητα. Οι

Γραικοί είναι η μειοψηφία. Οι Γραικοί δεν γουστάρουνε τους παπατζήδες και τους ρουφιάνους. Αρνούνται να γίνουνε νταβατζήδες. Οι Γραικοί νιώθουν ότι παίζουν χαμένο παιχνίδι.

Οι πλείστοι των Γραικών είναι πεισμένοι ότι δεν είναι Γραικοί. Προσπαθούν συνεπώς να διάγουν ως Έλληνες. Καπνίζουν τσιγάρα με φίλτρο για να αισθανθούν Έλληνες. Καπνίζουν Μάλμπορω και Γκωλουάζ για να αισθανθούν Έλληνες. Ψηφίζουν στις βουλευτικές εκλογές για να αισθανθούν Έλληνες. Ψηφίζουν Κάρτερ και ΚΚΕ για να αισθανθούν Έλληνες. Καμμιά φορά η φωνή του αίματος ξυπνά και κατεβαίνουν σε απεργίες και διαδηλώσεις, φωνάζουν βρωμιάρη διαιτητή φακ οφ και αμαν τη γκρίνια-σου γυναίκα, γρήγορα όμως οι ψύχραιμοι τους ανακαλούν στην τάξη. Πηγαίνουν τότε σινεμά, πηγαίνουν σε χασαποταβέρνες, ψαροταβέρνες, μπουζουξίδικα, θέατρα, μπουάτ, πουρδέλα, ντισκοτέκ και παμπ και δεν διασκεδάζουν. Δεν μπορούν έτσι να διασκεδάσουν. Άλλωστε, στο φινάλε δεν είναι κι Έλληνες.

Οι Έλληνες υπήρξαν λαός τρανός και μεγαλεπήβολος. Ανέπτυξαν τέχνες και επιστήμες, μπόι και κομπορρημοσύνη, έφτασαν και την Οικουμένη ολόκληρη να διεκδικήσουν και εν μέρει να κατακτήσουν, κάποτε όμως η ώρα-τους ήρθε. Πρώτος ο Μόμμιος τους έβαλε χέρι ατιμωρητί. Ακολούθως πλείστοι άλλοι, κατακτηταί, πειραταί, ορδαί και λοιπά, με τη σειρά-τους κατέκλυσαν την νότιο Βαλκανική. Άλλοι ήρθαν περαστικοί και φύγανε. Άλλοι περαστικοί και μείνανε. Άλλοι για να κάτσουν και στρογγυλοκάθησαν. Άλλοι για να κάτσουν και τα ίχνη-τους χάθηκαν. Όλοι όμως σε κάποιο βαθμό αφομοιωθήκανε, κι όλοι, σε κάποιο ανάλογο βαθμό, αφομοιώσανε. Και με τον καθένα που ερχότανε το χαρμάνι πλούταινε. Και ήρθαν πολλοί.

Δεν ήρθαν τα ακόλουθα έθνη και λαοί:

- α) Ερυθρόδερμοι, Αυστραλοί (ιθαγενείς), Τασμανοί.
- β) Κινέζοι, Ινδοκινέζοι, Ιάπωνες.
- γ) Ινδοί, Μαλαισίιοι, Μαλγάσοι.
- δ) Νέγροι γενικώς. Βουσμάνοι.
- ε) Βάσκοι.
- ζ) Πολωνοί.

Τα υπόλοιπα πέρασαν, σχεδόν απαξάπαντα. Και μπορεί να μη χτίσανε Παρθενώνες. Μπορεί, όπως φερ' ειπείν οι ένδοξες στρατείες του Κρούμμου, να καταντήσαν φόρου υποτελή στην Άγια Πετρούπολη. Μπορεί να χαθήκαν εντελώς από την ιστορία κατά τον ίδιο ακριβώς τρόπο που ο Βαγιαζίτ — ο επιλεγόμενος Γιλδερίμ — πέθανε σε κλουβί. Όμως κάτι όλοι-τους αφήσανε. Τουλάχιστο λίγη σάρκα κι αίμα. Έστω για λίπασμα.

Το ζήτημα όμως δεν είναι στα γονίδια. Ξέρουμε ότι όλοι οι λαοί είναι μπάσταρδοι, κι αυτό πια λίγο μας απασχολεί. Το ζήτημα είναι στην κουλτούρα.

Κανείς λαός δεν επιζεί της κουλτούρας-του. Οι Έλληνες ξεμπερδέφανε μαζί με τη δουλοκτησία, μαζί με την πόλη - κράτος, μαζί με τα συμπόσια, μαζί με την κλασική παιδευαστία και το δωδεκάθεο. Δώσαν ό,τ' είχανε στο χαρμάνι του μέλλοντος κι απο-

συρθήκανε. Με σαντούρια, βιολιά και μπουζούκια, με Παναγιές και καλλιχάντζαρους, με καπηλειά και καφενέδες, με τεκέδες, μπαρμπουτιέρες, τσούσκες, λαχανοντολμάδες και λαχέρδα, καταμεσίς στα Βαλκάνια ξεμύτησαν οι Γραικοί.

Αλλά ούτε κι αυτοί θα επιζήσουνε της κουλτούρας-τους.

Η κουλτούρα των Γραικών διαμορφώθηκε σε χρόνους δισεχτούς. Η κουλτούρα των Γραικών δεν χρειάζονταν τσόντες. Η κουλτούρα των Γραικών, ήταν δυνατή, πλούσια και αυτάρκης. Η κουλτούρα των Γραικών πεθαίνει θάνατον βίαιον. Ήτανε πάντα μια βίαιη κουλτούρα.

Οι Γραικοί είναι δεμένοι με τα Βαλκάνια στον ίδιο βαθμό που οι Έλληνες ήσαν με τη δουλοκτησία. Οι δε δεν αντέχανε δίχως σκλάβους. Οι μεν δεν θ' αντέξουνε δίχως Βαλκάνια.

Το έθνος των Γραικών ενεθύμιζε το τέρας του Φραγκεστάιν. Όμοια μ' εκείνο απετελείτο από μέλη νεκρών. Όμοια μ' εκείνο ήταν πλήρες ζωτικότητας. Ομοίως είχε μια τρυφερότατη καρδιά. Ομοίως άρχισε κάποτε να ξυπνά.

Τότε θεωρήθηκε σκόπιμο να του σπάσουν τον τσαμπουκά.

Έτσι αποφασίστηκε να αφαλοκόψουν τους Γραικούς από τα Βαλκάνια. «Βρε Έλληνες», τους είπανε, «φαίνεστε μεν όμοιοι κι ίσοι μ' όλους αυτούς τους Σέρβους, Βούλγαρους, Ρουμάνους, Βλάχους, Αρβανίτες κτλ. κτλ. που βλέπετε εδώ στη γύρα, πλην δεν είστε. Εσείς προέρχεστε από αρχαίο παπάρι». Το ρεζουμέ ήταν ότι το παπάρι εκείνο είχε μεν κοπεί κάποτε, πλην είχε προλάβει να μπολιάσει κόσμο κατά Δύση μεριά. Τώρα οι Γραικοί έπρεπε να στραφούν προς την Δύσιν για να ξαναγίνουν άνθρωποι. Και άρχισαν να πίνουν μπύρα.

Δεν μ' ενδιαφέρει αν ο Κολοκοτρώνης είχε όταν αμόλαγε το «βρε Έλληνες» συνειδησιν του ρόλου-του. Ίσως υπήρξεν άδολον θύμα πονηρών χωροφυλάκων, ίσως υπήρξεν και ολίγον ομορτυνιστής' εμένα όμως αυτό που μ' ενδιαφέρει είναι τ' ότι οι Γραικοί, περίλυποι κι απονενοημένοι, κομπλεξαρισμένοι, λιγόπιστοι κι αιώνια καφούρηδες, το φάγανε. Και το φάγανε μέσα και βαθειά. Και άρχισαν να απογραικοποιούνται.

Οι Γραικοί είναι άξιοι της τύχης-τους. Κατούρησαν το γάλα της μάννας-τους και προτιμήσανε το Νεστλέ, και μάλιστα σε μορφή ενέσιμη. Γι' αυτό δεν ωριμάσανε ποτέ. Γι' αυτό γερνάνε σε μια φυματικιά εφηβεία.

Οι Γραικοί υπάρχουν ακόμα. Είχανε ρίζες πολύ βαθειές. Αλλά ασυνειδητες δυνάμεις τους συντηρούν, κι όχι καμμιά κανενός είδους θεληματική προσπάθεια. Αρνήθηκαν τον δικό-τους κόσμο. Αρνήθηκαν τα προϊόντα της δικής-τους παραγωγής. Τα εισαγωγής τους έμειναν για πάντα ξένα. Πώς να διασκεδάσει ο Γραικός με ντίσκο;

Οι Γραικοί δεν βολεύονται με υποκατάστατα. Έχουν χάσει τον παλιο-τους τρόπο να ζουν και να χαίρονται. Δεν έχουν φτιάξει καινούργιο.

Τρώνε τις κουράδες που τους σερβίρουνε, αλλά ανηδόνιστα.

Ακούνε μουσική που δεν τη γουστάρουνε.

Πάνε σινεμά και δεν το χαίρονται.

Βλέπουνε τηλεόραση και βρίζουνε.

Πάνε στο θέατρο και δεν τη βρίσκουνε.

Πάνε στις ταβέρνες και δεν τραγουδάν.

Πάνε στις ταβέρνες και δεν χορεύουνε.

Χορεύουνε και τραγουδάν και δεν τη βρίσκουνε.

Γράφουνε και δεν τη βρίσκουνε.

Διαβάζουνε και δεν τη βρίσκουνε.

Πάνε σε χώρους μαζικής συναναστροφής και νιώθουν μόνοι-τους.

Είναι μόνοι-τους. Ανηδόνιστοι.

Οι Γραικοί ούτε με την παλιά-τους δεν βολεύονται πλέον κουλ-

Ο ΚΑΘΡΕΦΤΗΣ ΤΗΣ ΜΑΡΙΖΑΣ ΚΩΧ

Ο δίσκος που περιμέναμε από την Μαρίζα. Εδώ τη γνωρίζουμε σαν συνθέτη, στιχουργό και ερμηνεύτρια της αλήθειας που φέρνει μέσα-της.

β
ι
β
λ
ι
α

π
ε
ρ
ι
ο
δ
ι
κ
α

forum

Αλκιβιάδου 165
Πειραιάς

τούρα. Οι καιροί έχουν αλλάξει. Οι ίδιοι έχουν αλλάξει. 'Αν δεν βρουν τρόπο να φτιάξουν καινούργια, αν δεν βρουν έναν καινούργιο τρόπο να διασκεδάζουν, αν δεν φτιάξουν έναν δικό-τους τρόπο να υπάρχουν, απλώς τότε στο φινάλε θα πάψουν να υπάρχουν.

Ο τόπος όμως τούτος ο χλοερός δεν θα μείνει άδειος. Ίδου που έκθαμβοι παρακολουθούμε μια καινούργια φάρα να ξετσουτσουνίζει μπροστά στα ίδια-μας τα μάτια. Αποτελείται απ' αυτούς που κύλησαν στο λούκι των ολιγίστων εκείνων Γραικών οι οποίοι, κατά τα χρόνια εκείνα τα περίλαμπρα του 21, εχρημάτισαν ρουφιάνοι. Είναι τώρα περισσότερο ισχυροί. Αποτελούν την απόλυτον πλειοψηφίαν. Ονομάζονται Νεοέλληνες.

Οι Νεοέλληνες πίνουν νοθευμένα ποτά. 'Αλλωστε δεν ξέρουν να πίνουν. Καπνίζουν νοθευμένα τσιγάρα. Χρησιμοποιούν νοθευμένη βενζίνη. Συναλλάσσονται με νοθευμένο νόμισμα. Έχουν νοθευμένα αισθήματα. Έχουν νοθευμένα υποκατάστατα.

Εν αντιθέσει προς τους ευγενείς Γραικούς, οι Νεοέλληνες απολαμβάνουν τα σκατά που τρώνε. Διασκεδάζουν δηλαδή εν γένει καλά. Γεμάτοι χοιρινή ζωντάνια δεν παραλείπουν να θεσμοποιήσουν τις προτιμήσεις-τους, και αόκνως οργανώνουν κατάσταση κομμένη στα μέτρα-τους και ραμμένη πάλι στα μέτρα-τους. Μάστοροι δε εις την προπαγάνδαν έχουν πείσει όχι μόνον την ταλαντευομένην μάζαν, αλλά και πολλούς Γραικούς ακόμη, ότι πρόκειται περί της ιδεωδεστέρας εφικτής καταστάσεως. Και — αντιδράσεως μη υπάρχουσας — καθημερινά αυξάνονται και πληθύνονται. Και καθημερινά εμπλουτίζουν τον εις τα μέτρα-των φτιαγμένο κόσμο-τους με συναρπαστικά φώτα νέον και φορμάικες, με πιτσαρίες, σπαγγετερίες, καφετερίες, σνακ - μπαρ και άζαξ για

τα τζάμια, με Πάριο, Βοσκόπουλο, Τσίρκα, Βούλγαρη, Αγγελόπουλο και πλήθος χαλέδες.

Που ακούνε Μαρινέλλα.

Βλέπουν Βουτσάν.

Παρακολουθούν τηλεόραση.

Πίνουν Μεταξάν και διασκεδάζουν.

Που ακούν εν γένει μουσικήν του πρωκτού και διασκεδάζουν.

Που βλέπουνε ταινίες του πρωκτού και διασκεδάζουν.

Που πάνε στις ταβέρνες και χλαπακιάζουνε και είναι βέβαιοι ότι διασκεδάζουνε.

Που δεν χορεύουνε και δεν τραγουδάν και διασκεδάζουνε.

Που διαβάζουνε Νόρες και διασκεδάζουνε.

Που πάνε σε χώρους μαζικής συναναστροφής για να μένουν μόνοι-τους.

Που μένουν μόνοι-τους.

Που δεν μιλάνε.

Δεν καταλαβαίνουν.

Δεν βλέπουν.

Δεν ακούνε.

Δεν δίνουν.

Δεν δίνουν.

Δεν παίρνουν.

Που δεν μαθαίνουν.

Που πάνε βόλτα στην παραλία και λένε φτου γαμότο, πάλι κόσμο έχει σήμερα.

Αλλά και αυτοί δεν θα επιζήσουνε της κουλτούρας-τους.

Αριστείδης Ζορρό

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΥΠΟΔΟΜΗ — ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΥΠΟΔΟΜΗ

Κυκλοφορεί

● Με 83 εικόνες

● Μετάφραση: Δημήτρης Ψυχογιός

● Επιμέλεια: Μαριλίζα Μητσού - Παππά

Κεντρική διάθεση

Αθήνα: Εκδόσεις «Υποδομή», 3ης Σεπτεμβρίου 22, τηλ. 52.34.790

Θεσ/νίκη: Μ. Κοτζιά & Σια Ο.Ε., Τσιμισκή 78, τηλ. 279-720

Οι ταινίες του 22ου Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης

του Λεωτ. Ξανθόπουλου

Μέρος Β'

Σε προηγούμενο τεύχος αναφερθήκαμε στην κρίση (κρίσεις απανωτές) του θεσμού του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης και στην ατμόσφαιρα που επικράτησε φέτος. Σήμερα παρουσιάζουμε τις ταινίες με τη σειρά που προβλήθηκαν στο διαγωνιστικό πρόγραμμα.

Η «υπόθεση» της ταινίας, όπου αναφέρεται παρακάτω με πλάγια στοιχεία, είναι κείμενο του σκηνοθέτη-παραγω-

γού και αντανakλά τις προθέσεις-του. Περιλαμβάνεται στην αίτηση συμμετοχής της ταινίας και αντιγράφτηκε από το πρόγραμμα του Φεστιβάλ.

«Η ΔΙΚΗ ΤΗΣ ΧΟΥΝΤΑΣ» του Θεοδόση Θεοδοσόπουλου (110', μαυρόασπρο, 35 χιλ.). Η ταινία πραγματεύεται, από ιστορική σκοπιά, την περίοδο 1936 έως 1974. Τα κινηματογραφικά στοιχεία που τη συνθέτουν είναι αποκλειστικά και μόνο κινηματογραφικά, φωτογραφικά και ηχητικά ιστορικά ντοκουμέντα που καλύπτουν τα κυριότερα πολιτικά, στρατιωτικά, οικονομικά και κοινωνικά γεγονότα της περιόδου. Η ταινία τελειώνει με την άφιξη του Κωνσταντίνου Καραμανλή στην Ελλάδα και την επαναφορά της Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας.

Συμβατική συρραφή αρχειακού υλικού, κινηματογραφικού και φωτογραφικού. Το σύνολο πάσχει από σαφή ιδεολογική τοποθέτηση. Το σπικάζ φλυαρεί αδικαιολόγητα. Η δίκη των απριλιανών πραξικοπηματιών είναι ίσως το πιο ενδιαφέρον τμήμα της ταινίας.

«ΣΟΥΒΛΙΣΤΕ ΤΟΥΣ» του Νίκου Ζερβού (90', χρώμα, 16 χιλ.). Η όμορφη πόλη-μας, εμείς οι ίδιοι, οι άλλοι, οι ιδανικές ανθρωπίνες σχέσεις, οι άφθαρτες ιδεολογίες, ο Ιερός Κοινωνικός αγώνας, αυτοί που «πολεμούν» χωρίς καμιά προσωπική φιλοδοξία για την «αλλαγή». Όλα αυτά και πολλά ακόμα συνθέτουν την ιστορική φράση «Σουβλίστε-τους»!

Η ταινία του Ζερβού μας παραπέμπει στον ερασιτεχνικό οικογενειακό κινηματογράφο ή μας ξαναγυρίζει στη νηπιακή ηλικία του ελληνικού κινηματογράφου.

Ο σκηνοθέτης υποτιμάει και αδικεί τους χαρακτήρες με τους οποίους καταπιάνεται, υποβιβάζοντας στο επίπεδο του αγοραίου ανέκδοτου (με αμφίβολο πνεύμα)

και τους ίδιους και τον κοινωνικό περίγυρο μέσα στον οποίο κινούνται.

Ο Ζερβός δεν υποφέρει γι' αυτά που προσπαθεί να μεταφέρει στην οθόνη, δεν πάσχει, δεν έχει βιώσει σε βάθος ή φοβάται να βιώσει την αγωνία των ηρώων-του.

Ο σκηνοθέτης φοράει τη μάσκα του περιθωρίου, τόσο εντός, όσο και εκτός της ταινίας (ένα εξωτερικό στοιχείο, μία αμφίεση που φοριέται πολύ εύκολα), μπαίνει και βγαίνει ανέξοδα στο χώρο, προσπαθώντας να ενταχθεί!

Η σκηνοθεσία δεν υπάρχει ούτε καν στο ανεκδοτολογικό μέρος της ταινίας.

«ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΙΑΣ ΚΕΡΗΘΡΑΣ» του Νίκου Βεργίτη (82', μαυρόασπρο, 16 χιλ.). Μεσημέρι. Τα πλάνα που είχαν προγραμματιστεί για σήμερα γυρίστηκαν. Μέσα από τα κλισέ της «κοινωνικής συμπεριφοράς» τα άτομα που δουλεύουν στην ταινία — όλοι θα μπορούσαν να δηλώσουν αριστεροί — διαμορφώνουν κάποιες πολύ συγκεκριμένες σχέσεις. Αποχαιρετιούνται, χωρίζουν και αρχίζουν οι παράλληλες ιστορίες-τους...

Η ταινία, συμπληρωμένη με καινούρια γυρίσματα και νέο μοντάζ, αποτελεί την τελική μορφή της περσινής «Κερήθρας» που αποσύρθηκε από το διαγωνιστικό πρόγραμμα του Φεστιβάλ διότι ο σκηνοθέτης επέμενε στο «πρωτόκολλο συμπαράστασης» που είχε συνυπογράψει (δες ΑΝΤΙ 163/24.10.80, σελ. 42).

Στην πρώτη σεκάνς της ταινίας, παρευρίσκονται όλα τα πρόσωπα τα οποία θα απομονω-

θούν από το σκηνοθέτη αργότερα και θα ζήσουν για λογαριασμό του θεατή την προσωπική-τους ιστορία. Ο χρόνος όμως αυτός, το «γύρισμα» της άλλης ταινίας μέσα στην ταινία που παρακολουθούμε, δεν είναι αρκετός για να αναγνωρίσουμε τους ηθοποιούς και τα μέλη του κινηματογραφικού συνεργείου στην ιδιωτική ζωή του καθενός και να τους συνδέσουμε με τη συμπεριφορά και τις αντιδράσεις-τους στο χώρο δουλειάς-τους. Στη συνέχεια της ιστορίας προσπαθούμε να ανιχνεύσουμε αγνώστους.

Η διανομή των ρόλων της ταινίας σε ερασιτέχνες ηθοποιούς, δεν βοηθάει καθόλου το τελικό αποτέλεσμα.

Η ειλικρίνεια και η εντιμότητα της ταινίας του Βεργίτη προκαλεί την συμπάθειά-μας. Ο σκηνοθέτης δεν προσπαθεί να μας κοροϊδέψει.

«ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΣΑΡΟΥΧΗΣ — ΣΠΟΥΔΗ ΓΙΑ ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ» του Δημήτρη Βερνίκου (80', χρώμα, 16 χιλ.). Η ταινία πραγματεύεται μία ζωή, την προσωπικότητα και το έργο του Γιάννη Τσαρούχη. Τα κείμενα είναι αυθεντικές αφηγήσεις του ίδιου του ζωγράφου ή διάλογοι με τους γύρω-του.

Μέτριο τηλεοπτικό ντοκιμαντέρ - ρεπορτάζ γύρω από τον γνωστό ζωγράφο Γιάννη Τσαρούχη του οποίου ούτε η γνώριμη μορφή ούτε οι κοινότοπες απόψεις-του για πρόσωπα και πράγματα του ελληνικού χώρου (που ανάγονται τόσο αβασάνιστα από τους πέριξ σε δόγμα) αρκούν για να στηρίξουν μία ταινία.

Κρίμα γιατί θα μπορούσε να γίνει μια μοναχική ταινία ενός γέρον ανθρώπου, πλούσιου σε μνήμες που επιστρέφει στα χαλάσματα του παρελθόντος-του.

«ΤΟ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ» του Τάσου Ψαρρά (101', χρώμα, 35 χιλ.). Μια οικογένεια βιοτεχνών, στην ύπαιθρο, προσπαθεί να διασώσει την επιχείρησή-της, σε εποχή που οι γενικές συνθήκες δεν ευνοούν την ανάπτυξη και διατήρηση μικρών βιοτεχνικών μονάδων.

Η σεναριακή συνταγή η οποία χρησιμοποιήθηκε για να στηρίξει το μύθο της ταινίας, είναι δοκιμασμένη στο παρελθόν και φθαρμένη σήμερα από την ευρεία χρήση-της η συνταγή δεν μπορεί να αντιπροσωπεύσει πια ένα άμεσο και αποτελεσματικό είδος νατουραλιστικού κινηματογράφου.

Τα προβλήματα της τάξης που επιχειρεί να θίξει ο σκηνοθέτης, είναι πράγματι καιρία στον ελληνικό χώρο. Ο τρόπος παρουσίαις-τους είναι δύσκαμπτος και απλοϊκός.

Οι ήρωες απορρίπτουν τους χαρακτήρες-τους, τις σαφείς διαστάσεις και τη σκιά-τους. Απορρίπτουν τις αποχρώσεις και την ιδιαιτερότητα της ανθρωπίνης

υπόστασής-τους για να υπηρετήσουν ένα πρόγραμμα, να αποδουθούν τους φορείς μηνυμάτων-σημάτων, τους φορείς κοινωνικών εκπομπών. Οι ήρωες είναι δοσμένοι εκ των προτέρων εκτός ταινίας, δεν αναπτύσσονται μέσα στην ταινία. Οι ήρωες είναι μοντέλα χαρακτήρων.

Στην ταινία δεν υπάρχουν ούτε εκπλήξεις (σκηνοθετικές και σεναριακές) ούτε χώρος για φαντασία, για τα ανοίγματα εκείνα που περιμένει ο θεατής-αναγνώστης για να μπει και ν' ανακαλύψει χαμένα αντικείμενα και τον εαυτό-του.

Η λεπτομέρεια και το κυμμάτισμα καταργούνται για χάρη ενός μονοκόμματος σχηματισμού.

«ΤΟΝ ΚΑΙΡΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ» του Λάκη Παπαστάθη (100', χρώμα, 35 χιλ.). Με αφορμή την αιχμαλωσία ενός νέου αστού από μια ομάδα ληστών, η ταινία προσπαθεί να διευρύνει την πνευματικότητα των θεατών-της, πάνω σε θέματα που αφορούν στη διαμόρφωση της νεοελληνικής συνείδησης.

Στον «Καιρό των Ελλήνων», ο Παπαστάθης μας δηλώνει από την αρχή το παιχνίδι και τους κανόνες-του. Παρακολουθούμε μερικές σκηνές από τη μαυρόασπρη «Μαρία Πενταγώτισσα» που γύρισε ο Αχιλλέας Μαδράς το 1928. Η ταινία με τη βοήθεια των εξελιγμένων τεχνικών μέσων σήμερα, αποκτάει χρώματα ξαφνικά.

Ο Παπαστάθης πετυχαίνει στην κινηματογραφική τρικέζα αυτό που επιχείρησε ο Μαδράς πριν από 50 χρόνια: να βάψει τα καρέ της ταινίας ένα προς ένα με το χέρι, να ζωγραφίσει την ταινία. (Η εισαγωγή της ταινίας στο παιχνίδι, οι νεομπογιές-μας στο τραπέζι, το μοναχικό παιχνίδι με τα μαγικά μέσα του κινηματογράφου).

Όταν ο Μαδράς έφτιαχνε την «Μαρία Πενταγώτισσα», πρώτα απ' όλα έπαιζε. Έπαιζε με τον εαυτό-του και τους ηθοποιούς-του, έπαιζε με το κινηματογραφικό μέσο, ανακάλυπτε τον κινηματογράφο. Η αξία της ταινίας του Π. βρίσκεται σ' αυτή ακριβώς τη στιγμή, στην ανακάλυψη της χαράς του παιχνιδιού και στην πρόσκληση που μας απευθύνει.

Ο Π. μας προσκαλεί να ξεχάσουμε ότι μεγαλώσαμε και να βγούμε μαζί-του — όχι στους δρόμους της πόλης — αλλά στην έγχρωμη φύση που δεν τελειώνει για να παίξουμε, χώρια τ' αρσενικά από τα θηλυκά, τους «κλέφτες κι αστυνόμους», να παίξουμε «κρυφτό» και «κυνηγτό», με αθωότητα, να παίξουμε τον «Καιρό των Ελλήνων».

Η ώρα του παιχνιδιού, όπως και η ώρα της τελετουργίας, είναι ερωτικός χρόνος. Είναι ακόμα μια από τις σοβαρότερες στιγμές

Α. Παπαστάθης: «Τον καιρό των Ελλήνων».

στή ζωή του ανθρώπου. Ο Π. αφήνει τη σοβαροφάνεια της καθημερινής ζωής κατά μέρος και παίζει μαζί-τους όπως τα παιδιά στο δρόμο. Ο Καιρός των Ελλήνων είναι κατεξοχήν ερωτική ταινία.

Το παιδί με τη φουστανέλλα στο μεγαλοαστικό σπίτι απαγγέλλει ένα ποίημα, παίζει μαζί με τους μεγάλους το ρόλο που του όρισαν. Όλοι μαζί, παιδί και μεγάλοι, δίνουν την παράστασή-τους.

Αυτή την παράσταση έρχεται να διακόψει η βίαιη είσοδος των ληστών στο σπίτι. Φέρνουν μαζί-τους και επιβάλλουν ένα άλλο «έργο». Ο μεγαλοαστός συλλαμβάνεται από τους ληστές, γοητεύεται από το καινούργιο παιχνίδι που καλείται να παίζει και ξεντύνεται τον ρόλο-του βγάζοντας συμβολικά το παπιγιόν που φοράει. Ο αστός, συνεπαρμένος από την *πραγμάτωση του μύθου* που εισβάλλει στο σπίτι, αφήνεται να παρασυρθεί στην οδυνηρή παράσταση των ληστών, γίνεται το *αντικείμενο* του παιχνιδιού-τους (μας).

Από δω και μπρος το αντρικό σώμα και πρόσωπο κυριαρχούν στο μαγικό πέτρινο τοπίο που εναλλάσσεται με την ώριμη φύση. Η γυναίκα δεν υπάρχει παρά μόνο ως νύξη, όπως κιόλας σε όλα τα αντρικά παιχνίδια. Το γυναικείο σώμα είναι καλυμμένο στα μαύρα (ράσα-πένθος).

Με την απαγγελία του ποιήματος του παιδιού, ο Π. ανασύρει τις σχολικές παραστάσεις εθνικών επετείων των παιδικών-μας χρόνων. Ο «Καιρός των Ελλήνων» συναντάει τις πρώτες-μας μνήμες. Η ταινία μας καλεί σ' ένα παιχνίδι επιστροφής στην αθωότητα, τότε που όλα ήταν πιστευτά, αφαιρετικά και δυνατά να συμβούν.

Ο ρεαλιστικός μύθος στη σύγχρονη ζωή οικοδομείται με εκατομμύρια εικόνες που καθημερινά μας βομβαρδίζουν: εφημερίδες, περιοδικά, διαφημίσεις, η καθημερινή συναλλαγή, οι δρό-

μοι της πόλης, η μάνα-μας, η τηλεόραση...

Δεν χρειαζόμαστε άλλο το ρεαλιστικό μύθο· χρειαζόμαστε τις νύξεις ή την απουσία του μύθου για να μας γίνουν πιο έντονες οι προεκτάσεις-του στον παρόντα χρόνο, χρειαζόμαστε την ποιητική διάσταση του μύθου.

Ο Π. θεωρεί δεδομένο το μύθο της φυλής και τον κρατάει εκτός κάδρου, αφήνει το μύθο να χάνεται μέσα στον αχνό της ιστορίας, θέση άλλωστε που του ταιριάζει. Η μυθοπλασία συρρικνώνεται, καταντά υποτυπώδης. Η ταινία εγκαταλείπει τη φλυαρία και κρατάει τον ψίθυρο του μύθου, κρατάει την ψίχα και τα τελετουργικά δρώμενα του μύθου. Η σκιά της μυθοπλασίας μας παραμονεύει στον «Καιρό των Ελλήνων» από την αρχή της ταινίας μέχρι το τέλος-της.

Ο ποιητικός λόγος που ακούγεται οφ στην αρχή, μας παραπέμπει στις ανιστορικές *συναντήσεις* που θα έχουμε ως θεατές της ταινίας, συναντήσεις σταθμοί και κόμβοι: Θεόφιλος, Περικλής Γιαννόπουλος, Μακρυγιάννης, Παναγιώτης Ζωγράφος, η Μεγάλη Παρασκευή, Επιτάφιος Θρήνος, Διονύσης Σαββόπουλος, Καραγκιόζης...

Η ταινία του Π., το *όχημα*, λειτουργεί σαν ένας σύνδεσμος ανάμεσα σ' εμάς και στα στοιχεία που συγκροτούν τη δημοτική και λαϊκή-μας παράδοση.

Η τελευταία μαυρόασπρη σεκάνς συναντιέται με τη μαυρόασπρη σεκάνς της εισαγωγής, η ταινία επιστρέφει από κει που άρχισε. Ο Π. μέσα από μια βαθιά θρησκευτικότητα και αφού κλείσει τον κύκλο της ζωής και του θανάτου, τον κύκλο της εξέγερσης και της υποταγής, δίνει το χέρι στον Μαδρά και ξανασυναντιέται με το μύθο. Ο χρόνος τον οποίο διανύσαμε μαζί-τους, έχει μηδενιστεί.

Αυτή η ταινία δεν είναι θρήνος για κάτι που χάθηκε, είναι πανηγύρι και τελετή παλικάριων γι' αυτό που φεύγει ανεπίστρεπτα, γι' αυτό που έφυγε.

«ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ» του Μίμη Κουγιουμτζή (80', χρώμα, 16 χιλ.). Το ντοκιμαντέρ αυτό έγινε με αφορμή την παράσταση του Θεάτρου Τέχνης στα Επιδάυρια '81 με την τραγωδία του Ευριπίδη «Βάκχες». Η ταινία δεν δείχνει την παράσταση του έργου στην τελική-της μορφή αλλά τη διαδρομή προς το τελικό φτάσιμο. Σ' αυτή τη διαδρομή ο φακός παρακολουθεί όχι τόσο τα πρόσωπα της τραγωδίας, όσο τους ηθοποιούς που υποδύονται αυτά τα πρόσωπα. Βλέπει κανείς όσα δεν μπορεί να δει στην παράσταση που είναι και το αμετάκλητο τελείωμα.

Μέτριο ως κακό ντοκιμαντέρ εσωτερικής κατανάλωσης (εντός του θιάσου) για τις πρόβες του Θεάτρου Τέχνης.

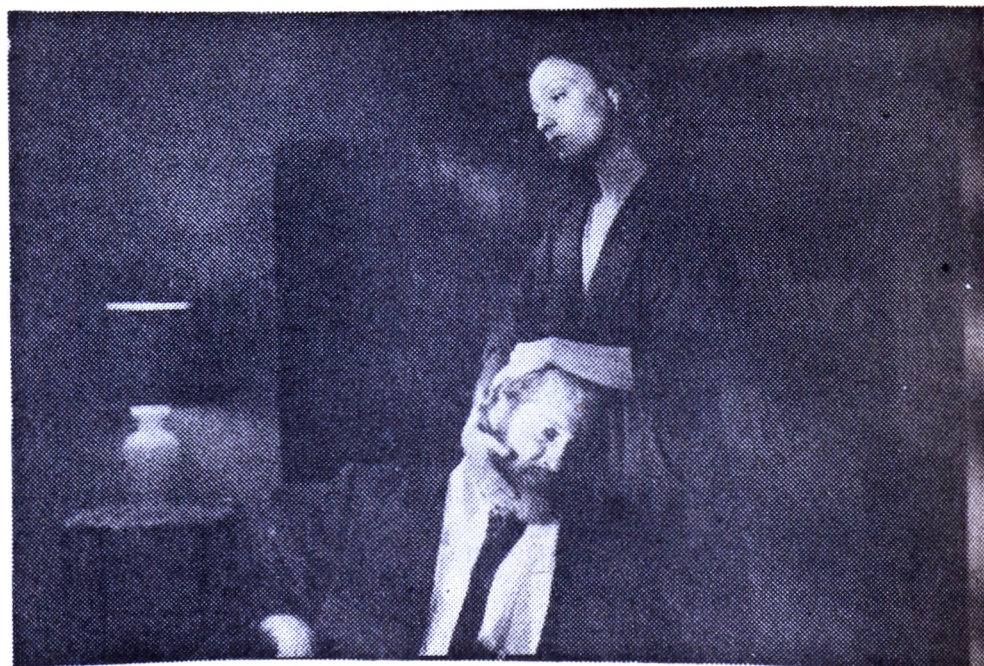
«ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΑΥΤΙΚΗ ΜΕΡΙΑ» του Τάκη Σπετσιώτη (84', χρώμα, 16 χιλ.). Ταινία ανάμεσα στον πειραματικό και αφηγηματικό κινηματογράφο με θέμα τη ζωή δύο λογοτεχνών στην Αθήνα της δεκαετίας του '60 παρουσιασμένη επίσημα και ειρωνικά.

Τα πρόσωπα είναι φανταστικά και η απόδοση του θέματος δεν γίνεται ρεαλιστικά αλλά με έντονα στιλιζαρισμένο τρόπο, με την αντικατάσταση των διαλόγων από το κείμενο και το θεατρικό παίξιμο των ηθοποιών.

Συνδυασμός από στιλιζαρισμένες εικόνες και παλαιορωμαντικό σπικάζ, κινηματογραφικό είδος το οποίο δεν συγκροτεί ούτε καν πειραματισμό, μια και ο τρόπος αυτός κινηματογραφικής έκφρασης έχει ερευνηθεί πάρα πολλές φορές στο παρελθόν του κινηματογράφου.

«ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ΕΙΝΑΙ ΝΥΧΤΕΡΙΝΟΙ» της Φρίντας Λιάππα (90', χρώμα, 35 χιλ.). Η Ειρήνη και η Στέλλα είναι αδελφές που μεγάλωσαν στην επαρχία και τώρα ζουν στην Αθήνα. Μοναδικός-τους συγγενής είναι ο ξάδελφός-τους Στέφανος, ζωγράφος που λείπει χρόνια στο Παρίσι. Όταν κάποια μέρα ο Στέφανος γυρίζει, η ισορροπία του

Φρ. Λιάππα: «Οι δρόμοι της αγάπης είναι νυχτερινοί».

κλειστού κόσμου των δύο γυναικών ανατρέπεται και μια ερωτική ιστορία αρχίζει. Η μνήμη, ο πόθος και ο θάνατος ορίζουν τη μοίρα και των τριών προσώπων και δίνουν τη λύση στο δράμα που ξεσπάει.

Οι δύο αδελφές με τα ονόματα μιας άλλης εποχής, ζουν σε μια σχέση συναισθηματικής αλληλοεξάρτησης. Τα παιδικά-τους χρόνια τα πέρασαν στην επαρχία. Η μεγάλη πάσχει από ιλιγγούς, δεν βγαίνει από το σπίτι και διαβάζει ένα βιβλίο. Η μικρότερη φτιάχνει κοσμήματα για τις μπουτίκ πολυτελείας του κέντρου. Το φάσμα του αρσενικού της οικογένειας που ζει στο εξωτερικό, περιφέρεται στο σπίτι που έχει στοιχειώσει. Γυναικείες τελετές αναβιώνουν σε μια ανδροκρατούμενη κοινωνία.

Οι φιγούρες των δύο αδελφών που περιφέρονται απομονωμένες στα δωμάτια του διαμερίσματος είναι θολές σαν παλιά φωτογραφία, ανήκουν σε μια άλλη εποχή. Τα ρούχα που φορούν, σκούρα χρώματα, μονόχρωμα, είναι φορτισμένα από το σκονισμένο παρελθόν και το αδιέξοδο παρόν-τους, τη στείρα συμβίωση, την άρνησή-τους να έρθουν αντιμέτωπες με την πραγματικότητά-τους.

Η πόλη αρνείται το φως-της. Οι ήρωες της ταινίας αρνούνται την καθαρότητα του περιγράμματος-τους που σχεδόν θολώνει μπροστά στο φακό. Οι δύο αδελφές αγωνίζονται να κρύψουν τον πόθο-τους κάτω από τα βαριά-τους ρούχα. Δεν το καταφέρνουν.

Κάθε έξοδος της μεγάλης αδελφής (και της κινηματογραφικής μηχανής) εκβιάζει την επιστροφή στην κλειστή μήτρα του διαμερίσματος. Μοτοσικλέτες, σκυλιά, αυτοκίνητα, η μόλυνση της ατμόσφαιρας, φωνές από διαδηλώσεις· η μεγαλούπολη απειλή. Η απειλή μεταφέρεται και στην ειδυλιακή φύση. Ο ασταμάτητος θόρυβος ενός αεροπλάνου διασχίζει τα πλάνα των δύο αντρών στην παραλία.

Το μοναδικό άνοιγμα του δια-

μερίσματος βρίσκεται στην ταράτσα του καλοκαιρινού κινηματογράφου: η αυταπάτη της εικόνας, η εκ του ασφαλούς αναπαράσταση της ζωής, η κινηματογραφοφιλία που εισηγείται η ταινία.

Ο εξάδελφος της ταινίας, ανεύθυνος, αδέξιος και ανολοκλήρωτος, επιστρέφει στην πατρίδα του. Στην πρώτη-μας συνάντησή μαζί-του, μας παρουσιάζεται γυμνός στο κρεβάτι του ξενοδοχείου. Ο ξενιτεμένος αρνείται να συμμετάσχει στο δυνατό φώς της ημέρας που τον καλεί. Γυρνάει στο πλάι και κουλουριάζεται σε στάση εμβρύου.

Η επαρχιακή πόλη στην οποία γεννήθηκε είναι έρημη και σκόρπια. Στην πρώτη-του επαφή με τη γενέθλια γη είναι ντυμένος στα άσπρα. Στο τελευταίο πλάνο-του φεύγει ντυμένος στα μαύρα. Η τυχαία συνάντησή-του με το φίλο των παιδικών-του χρόνων, γίνεται μπροστά στον παλιό θερινό κινηματογράφο της πλατείας που δεν λειτουργεί πια. Οι κοινωνικές δομές έχουν αλλάξει. Το παρελθόν λειτουργεί ως μουσειακή μνήμη. Σούρουπο, μπροστά στην εκκλησία του χωριού και οι έφηβοι μοτοσικλετιστές με τις εκωφαντικές πιρουέτες στους τροχούς, καταργούν το χώρο και τη μνήμη-μας.

Ο εξάδελφος πουλάει την πατρική περιουσία. Η επιθετικότητα των παιδιών στο δρόμο διοχετεύεται στο άγριο κυνηγητό ανυπεράσπιστων σκυλιών. Η κινηματογραφική μηχανή λήψης αρνείται να μπει στο επαρχιακό συμβολαιογραφείο, αρνείται να παρεβρεθεί στη συναλλαγή. Η κινηματογραφική μηχανή, κυνηγημένη κι αυτή, παρακολουθεί τα δρώμενα μέσα από τα τζάμια του γραφείου. Οι συνένοχοι - συναλλασσόμενοι, όρθιοι μπροστά στο συμβολαιογράφο, βιάζονται. Το αντίτιμο της συναλλαγής, μια δέσμη χιλιάρικα, ξεδιπλώνεται συνωμοτικά σχεδόν μέσα από μια τσαλακωμένη εφημερίδα.

Η πόλη έχει ξεπεράσει όλους τους αδιέξοδους ήρωες. Εκείνη που κινείται εύκολα και επιβιώνει είναι η κόρη της θυρωρού. Η νέα γενιά, το καινούριο υλικό, μέταλλο σκληρό και ανθεκτικό εξωτερικά τουλάχιστον. Ανθεκτικό; Ός τότε; Η πόλη έχει πάει πιο πέρα από τους ήρωες της ταινίας. Οι επιλογές-τους είναι περιορισμένες. Όποιο δρόμο κι αν ακολουθήσουν (εγκλεισμός ή αλκοόλ) θα οδηγηθούν στη χωρίς αντίκρουσμα αυτοανάλωση.

Η μεγάλη αδελφή δραματοποιεί τον εαυτό-της. Είναι το μοναδικό-της απόθεμα για να ξεχωρίσει τη θέση-της από τον εχθρικό περίγυρο της μεγαλούπολης στην οποία μετέφερε πριν από χρόνια τις κομματιασμένες μνήμες των παιδικών-της χρό-

νων και την εύθραυστη εφηβεία-της. Η μεγάλη αδελφή μπαίνει μέσα στο παιχνίδι του ρόλου-της για να αισθανθεί την ιδιαιτερότητά-της. Αυτό το ρόλο θα τον παίξει με απόλυτη συνέπεια ως το τέλος-της.

Η κόρη της θυρωρού, μεταφέρει την καθημερινότητα στο κλειστό διαμέρισμα. Όμως η μεγαλύτερη αδελφή δεν προλαβαίνει το παρόν, δεν το θέλει. Το παρόν την έχει ξεπεράσει. Αυτή έχει παραιτηθεί από καιρό.

Οι συγκεκριμένες αναφορές σε κινηματογραφικά είδη ή σκηνοθέτες, η μανιακή σχεδόν κινηματογραφοφιλία, προσθέτει ένα αδικαιολόγητο βάρος στην ταινία. Οι αναφορές, (ο αυτοθαυμασμός της ταινίας) μας παραπέμπουν σ' ένα *λατρευτικό τυπικό*, ένα *λατρευτικό παρελθόν* που ούτε η ταινία, ούτε η ίδια η Λιάππα τα χρειάζονται πια. Ονόματα - μουσεία όπως Φρίτς Λάγκ, Μέρλιν Μονρόε, Βίμ Βέντερς, Νίκολας Ρέι επιζητούν να μας φορτώσουν αναίτια το βάρος του παρελθόντος-τους.

Οι δύο εραστές χάνονται στο τέλος της ταινίας μέσα στο σκοτάδι προς το αεροπλάνο, ολομόναχοι, χωρίς να κρατιούνται καν από το χέρι. Πίσω-τους η μεγαλύτερη αδελφή θα ολοκληρώσει με την αυτοκτονία-της την αυτοεξόντωσή-της.

«ΜΑΘΕ ΠΑΙΔΙ ΜΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΑ» του Θόδωρου Μαραγκού (96', χρώμα, 35 χιλ.). Ο εκπαιδευτικός Π. Παπαχριστόφορος παντρεύεται για δεύτερη φορά την καθηγήτρια Ελπίδα. Ο καθηγητής από τον πρώτο-του γάμο έχει δύο παιδιά. Η κωμόπολη που θα διδάξουν και οι δύο-τους είναι η γενέτειρα του καθηγητή. Έχει πλούσια ιστορία και παράδοση. Τόσο επί τουρκοκρατίας με το κρυφό σχολειό και την επανάσταση του '21 όσο και κατά την περίοδο του 40-41 όπου οι Γερμανοί εκτέλεσαν μαθητές και καθηγητές μέσα στο χώρο του σχολείου. Η ερήμωση και η εγκατάλειψη της επαρχίας αντανakλώνται στο σχολείο που κινδυνεύει να κλείσει από έλλειψη μαθητών...

Σύγχυση προθέσεων, έλλειψη συγκεκριμένου στόχου σ' αυτή την ταινία που ξεκινάει σαν μια σάτιρα με αξιόλογα ευρήματα και καταλήγει σε απλοϊκή πολιτική καθοδήγηση.

«ΠΕΤΡΟΧΗΜΙΚΑ, ΟΙ ΚΑΘΕΔΡΙΚΕΣ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ» των Στάθη Κατσαρού και Γιώργου Σηφianού (80', χρώμα, 16 χιλ.). Το ντοκιμαντέρ αυτό γυρίστηκε με πρωτοβουλία του Αγροτικού Συλλόγου Νεοχωρίου και το θέμα-του είναι η πετροχημική βιομηχανία που πρόκειται να εγκατασταθεί στις εκβολές του Αχελώου. Η ταινία παρακολουθεί τους αγώνες των κατοίκων της περιοχής κατά της εγκαταστάσεως της

Θαν. Ρεντζή: «Ηλεκτρικός Άγγελος».

βιομηχανίας.

Ένα τόσο σοβαρό πρόβλημα όπως η εγκατάσταση του εργοστασίου πετροχημικών στην περιοχή Μεσολογίου (ματαιώθηκε μόλις πριν από λίγες μέρες) και η επικείμενη καταστροφή της περιοχής, δεν νομιμοποιεί με κανένα τρόπο ούτε την πρόχειρη και αβασάνιστη κατασκευή αυτής της ταινίας που τραβάει αδικαιολόγητα σε μακρός, ούτε τη βράβυσή-της.

«ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΣ ΑΓΓΕΛΟΣ» του Θανάση Ρεντζή (90', χρώμα, 35 χιλ.). Θέμα της ταινίας είναι ο ερωτισμός. Είναι μια πλατιά και πολύμορφη σύνθεση που συγκεντρώνει τη δυτικοευρωπαϊκή εμπειρία του 20ού αιώνα, με μια μικτή τεχνική (ζωντανές λήψεις και σκίτσα). Συνοδεύεται επίσης από μια πολύμορφη και πολύτροπη τεχνική. Οι καταστάσεις διαδέχονται η μία την άλλη ενώ οι τρεις σταθερές διέπουν το νοηματικό άξονα της ταινίας.

Ο Ρεντζής συνεχίζει τις αναζη-

τήσεις-του στο είδος του κινηματογράφου που κάνει τα τελευταία χρόνια. Μόνο που αυτή τη φορά οι ερευνητικές-του προθέσεις δεν πραγματώνονται. Η σύζευξη των οπτικών συνθέσεων, λιγότερο ή περισσότερο αφηρημένων, με τα σκηνοθετημένα κομμάτια της ταινίας αντιφάσκει. Εκεί που θα περίμενε κανείς να δημιουργηθεί διαλεκτική σχέση, εκεί τα επιμέρους σύνολα (τα ανομοιογενή μέρη) απωθούνται μεταξύ-τους αποδιοργανώνοντας νοηματικά το υλικό.

Η ταινία έδειξε το αδιέξοδο αυτού του είδους του κινηματογράφου ο οποίος εδώ και πολλά χρόνια δεν έχει ανανεωθεί καθώς κιόλας πολύ σύντομα εξάντλησε τις δοσμένες εκφραστικές-του δυνατότητες (τα περιορισμένα οπτικοακουστικά-του ευρήματα).

Η ταινία του Ρεντζή δεν μας οδηγεί προς την αναζήτηση και τον πειραματισμό. Τα γνώριμα μέσα του πειραματικού κινηματογραφιστή έχουν ξοδευτεί.

□

ΝΑΙ ΜΕΝ, ΑΛΛΑ...

ΝΑΙ ΜΕΝ

υπάρχουν κι άλλα έντυπα για Συλλέκτες
ΑΛΛΑ

ένα είναι τό πιο υπεύθυνο!

ή Συλλεκτική

Επιθεώρηση

και οι σημερινές προοπτικές για τη δημοκρατική εξέλιξη του σοσιαλισμού του Στέλιου Κούλογλου

Το παρόν και το μέλλον του «υπαρκτού», αλλά και του ανυπαρκτου μεν αλλά αληθινού σοσιαλισμού, με βάση τις εμπειρίες της «Άνοιξης της Πράγας» και του «Πολωνικού καλοκαιριού» ήταν το αντικείμενο Διεθνούς Συνδιάσκεψης που πραγματοποιήθηκε στα τέλη του Οκτώβρη στο Παρίσι.

Στις εργασίες — στις οποίες είχε προσκληθεί το ΑΝΤΙ — συμμετείχαν ορισμένοι από τους πρωτεργάτες της Τσεχοσλοβακικής μεταρρύθμισης (Ότα Σικ, Μλυνάρ, Λιμ, Πέλικαν), γνωστοί Ανατολικοευρωπαίοι διαφωνούντες (Σμόλλαρ, Κόβατς, Μπρους, Χέλλερ, Κέντε κτλ.) και εκπρόσωποι της Αρι-

Στο προεδρείο της Συνδιάσκεψης διακρίνονται από τα αριστερά ο Ζ. Μλυνάρ, γραμματέας της Κ.Ε. του ΚΚ Τσεχ., δεύτερος ο Λιμ, εκδότης του επίσημου εβδομαδιαίου περιοδικού για τη λογοτεχνία στην Τσεχοσλοβακία μέχρι το '68. Τρίτος ο «αρχιτέκτονας» της μεταρρύθμισης Ο. Σικ, και στη σειρά ο Γ. Πέλικαν, ο Α. Λόντον, τέως υφυπουργός εξωτερικών της Τσεχοσλοβακίας, κ.ά.

Η συζήτηση των θεμάτων που προαναφέραμε έγινε ανάμεσα σε «ειδικούς». Η μη συμμετοχή του κοινού, στερήσε τη Συνδιάσκεψη από τη ζωντάνια και την αποτύπωση ενός ευρύτατου φάσματος προβληματισμών και αναζητήσεων, που χαρακτήρισαν τη «δική μας» πέρσι. Το κενό αναπληρώθηκε — ίσως μερικά — από την ευρύτητα της θεματολογίας που συγχρόνως ήταν και πιο συγκεκριμένη από τη συμμετοχή γνωστών προσωπικοτήτων και από την κατά ένα χρόνο μεγαλύτερη πείρα της πολωνικής κοσμογονίας, που πέρσι είχε μόλις αρχίσει. Ακριβώς η ύπαρξη αυτής της τελευταίας, έδωσε την ευκαιρία για την έκφραση διαφορετικών ιδεολογικών αντιλήψεων για τους τρόπους και τους απώτερους σκοπούς των κινημάτων που αναφέρονται στο κατά τα άλλα «ειδυλλιακό» τοπίο του «υπαρκτού σοσιαλισμού». Προσανατολισμών που εκφράζουν διαφορετικά κινήματα και διαφορετικές γενιές, αλλά που εκτιθέμενοι και συγκρουόμενοι μέσα στο πνεύμα δημοκρατικότητας και καλής πίστης που επικράτησε, πλούτισαν αναμφισβήτητα και ζωντάνεψαν την ίδια τη Συνδιάσκεψη.

Οι πολιτικοί θεσμοί

Στο πρώτο τμήμα των εργασιών, με αντικείμενο το πολιτικό σύστημα των κοινωνιών «Σοβιετικού τύπου», ο βασικός εισηγητής Ζ. Μλυνάρ θα περιγράψει τις μεταρρυθμίσεις των Τσεχοσλοβακικών κομμουνιστών προσφέροντας παράλληλα μια αρκετά ολοκληρωμένη και εμπεριστατωμένη ανάλυση των πολιτικών θε-

σμών των χωρών του «υπαρκτού σοσιαλισμού». Θα αναφερθεί στο πρόσφορο για μεταρρυθμίσεις κλίμα που επικρατεί μετά το 1956 και στη βασική πρόθεση των μεταρρυθμιστών, εφαρμόζοντας, κατά γράμμα, τις μαρξιστικές-λενινιστικές αρχές να οδηγηθούν σε ένα καθεστώς που «θα τείνει να ικανοποιεί τις υλικές ανάγκες όλων των μελών της κοινωνίας σε συμφωνία με την αρχή στον καθένα ανάλογα με τις ανάγκες του και θα κατευθύνεται προς τη σταθερά διευρυνόμενη ελευθερία όλων των πολιτών στη δημόσια και ιδιωτική ζωή-τους». Θα σταθεί στην προσπάθειά-τους να εξαφανίσουν τα «κέντρα της απόλυτης εξουσίας» που βρίσκονταν μέσα στο κόμμα, βάζοντας υπό αναθεώρηση την έννοια του «ηγαιτικού ρόλου του κόμματος» μεταβιβάζοντας τμήματα της εξουσίας σε άλλους κρατικούς ή όχι θεσμούς (κοινοβούλιο, συνδικαλιστικές οργανώσεις κτλ.) και απαλύνοντας την έννοια του δημοκρατικού συγκεντρωτισμού.

Ο Μλυνάρ θα είναι απ' αυτήν την άποψη απόλυτα ειλικρινής και συγχρόνως αποκαλυπτικός των προθέσεων και κυρίως των ορίων του πειράματος της «Άνοιξης της Πράγας» ή τουλάχιστον των ορίων των ηγετών-της.

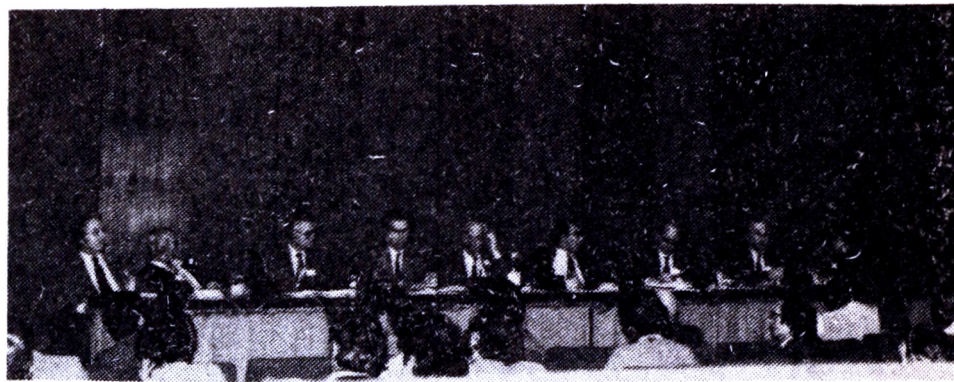
ΠΡΑΓΑ '68 ή ΠΟΛΩΝΙΑ '80;

Το ενδιαφέρον της συζήτησης θα ανέβει με την παρέμβαση του πολωνού καθηγητή Βλαντιμίρ Μπρους.

Ο τελευταίος θα θυμίσει ένα αντίστοιχο συνέδριο Ανατολικοευρωπαίων διαφωνούντων πάλι στο Παρίσι πριν από 5 χρόνια, τη συζήτηση εκεί γύρω από την αξία

στεράς της Δύσης (Ροσσάντα, Αθκαράτε, Γκουέρρα, Μπόφα, Φισμπέν, Ελλενστάιν κ.ά.).

Η Συνδιάσκεψη — που κράτησε 2 μέρες — πραγματοποιήθηκε σε μια αίθουσα της Γαλλικής Γερουσίας, μια έκφραση της έμμεσης υποστήριξης αλλά και του δημοκρατικού πνεύματος της νέας γαλλικής κυβέρνησης. Άλλωστε, το Γαλλικό Σοσιαλιστικό Κόμμα αντιπροσωπεύθηκε επίσημα στις εργασίες, όπως και η προσκεκλημένη σ' αυτό εργατική Γαλλική Συνομοσπονδία C.F.D.T., ενώ — προφανώς — απουσίασε το Κ.Κ. Γαλλίας.

του Τσεχοσλοβακικού πειράματος για τις μελλοντικές εξελίξεις, ανάμεσα στον Γ. Πέλικαν και τον Πολωνό Άνταμ Μίτσνικ ιδρυτή του ΚΟΡ μαζί με τον Γιασέκ Κουρόν, και τα λόγια του Πολωνού: «Η «αναθεωρητική» αντίληψη χαρακτηριζόταν από μια εξαιρετικά «ενδοκομματική» οπτική. Παρ' ότι ποτε δεν είχε μετασχηματισθεί σε πολιτικό πρόγραμμα αυτή η αντίληψη στηριζόταν στην πιθανότητα του εξανθρωπισμού και εκδημοκρατισμού του υπάρχοντος συστήματος εξουσίας, όπως επίσης και στην ικανότητα του επίσημου μαρξιστικού δόγματος να υιοθετήσει μοντέρνα είδη κοινωνικών και πολιτικών επιστημών».

Η «προφητική» αντίληψη της, «νέας πορείας» του Μίτσνικ θα είναι διαφορετική: «Οι «πραγματιστές» (αντιτιθέμενοι στους δογματικούς) μέσα στο κόμμα, μπορούν να αποτελέσουν τον εταίρο μιας συμφωνίας, αλλά ποτέ έναν πολιτικό σύμμαχο της δημοκρατικής αντιπολίτευσης, η οποία πρέπει να διαμορφώσει τους δικούς της πολιτικούς στόχους και να έρθει σε συμβιβασμό μόνο στη βάση αυτών των στόχων. Ο βασικός δρόμος πρέπει να είναι αυτός της πίεσης από τα κάτω, ιδιαίτερα μέσα από ανεξάρτητες παράλληλες δομές και κατά πρώτο λόγο εργατικές οργανώσεις».

Μια δημοκρατική και σοσιαλιστική οικονομία

Στο δεύτερο μέρος των εργασιών, ο Ότα Σικ θα παρουσιάσει τις απόψεις-του για τον τρόπο λειτουργίας ενός «δημοκρατικού και σοσιαλιστικού οικονομικού συστήματος». Σε σύγκριση με τις

αντιλήψεις-του το 1968, οι τωρινές θέσεις-του χωρίς να διαφέρουν ριζικά, θα είναι πολύ πιο ριζοσπαστικές: θα υπεραμυνθεί όχι πια για την προοδευτική επαναφορά ορισμένων μηχανισμών της αγοράς, αλλά «για τη λήψη μιας πραγματικής — τη σοσιαλιστική οικονομία — ενώ το κρατικό πλάν — είναι πια υποχρεωτικό, αλλά θα στηρίζεται σε έναν μακροοικονομικό προγραμματισμό στο πλαίσιο του οποίου η κάθε ξεχωριστή επιχείρηση θα έχει αποφασιστικές αρμοδιότητες».

Σύμφωνα με τον Ο.Σικ τρία είναι τα βασικά σημεία κάθε αναγκαίας αλλαγής στις οικονομίες του «υπαρκτού σοσιαλισμού».

- εκδημοκρατισμός του τρόπου προσδιορισμού των στόχων στην οικονομική πολιτική
- σχεδιασμός της διανομής του εισοδήματος σε μισθούς και κέρδη, με βάση ένα ρυθμιστικό μηχανισμό αγοράς
- εκδημοκρατισμός της επιχείρησης και αλλαγή στα οικονομικά συμφέροντα των ομάδων μέσα στην παραγωγή.

Συμμετοχή στη διοίκηση ή αυτοδιοίκηση;

Συμβολή στη συζήτηση για τον εκδημοκρατισμό των επιχειρήσεων, θα είναι η παρέμβαση του Τσεχοσλοβακού Κάρελ Κοβάντα φοιτητή το '68, μέλους του συμβουλίου της Ένωσης Τσέχων Φοιτητών και από τους επικεφαλής της πανεθνικής φοιτητικής απεργίας μετά την εισβολή. Ο Κοβάντα θα διακρίνει τρεις τάσεις στην πολιτική σκηνή της Τσεχοσλοβακίας το '68:

«Τη συντηρητική γραφειοκρατική, τη μεταρρυθμιστική - τεχνοκρατική και τη ριζοσπαστική - δημοκρατική. Στα μέσα της δεκαετίας του '60 οι δύο τελευταίες αντιπολιτευόνταν ομόφωνα την πρώτη, το 1968 θα διαχωριστούν, κυρίως εξαιτίας των διαφορών τους για τα εργατικά συμβούλια».

Με βάση αυτό το θέμα, η σοβαρότητα-του επαληθεύεται ακόμα μια φορά στη σημερινή Πολωνία — που τελικά αφορά την κατανομή της ίδιας της εξουσίας — ο Κοβάντα θα δώσει μια εξαιρετικά σαφή — και άγνωστη τουλάχιστον σε μας — εικόνα των τάσεων και των ιδεολογικών διαφορών της «Ανοιξης της Πράγας».

Ο ρόλος της ιδεολογίας

Από τις πιο ενδιαφέρουσες εισηγήσεις θα είναι αυτή του Α. Λιμ στο τρίτο μέρος των εργασιών που είχε σαν αντικείμενο την «κοινωνική συνειδηση σαν παράγοντα δημοκρατικών αλλαγών».

Ο Λιμ θα δώσει τη δικιά-του εξήγηση για τη μαρξιστική - λενινιστική ιδεολογία των Τσεχοσλοβάκων μεταρρυθμιστών και το ιδεολογικό πλαίσιο του εργατικού κινήματος στην Πολωνία σήμερα:

«Η Τσεχοσλοβακία θα είναι η μόνη χώρα της λεγόμενης Ανατολικής Ευρώπης — με την εξαίρεση της Γιουγκοσλαβίας — όπου τα ιδανικά του σοσιαλισμού ακόμα και με την κομμουνιστική εκδοχή-τους, είχαν γίνει αποδεκτά όχι από ένα μικρό κλάσμα αλλά από ένα μεγαλύτερο τμήμα του πληθυσμού και όπου δεν ήταν αναγκαίο να επιβληθούν με την παρουσία και την άμεση επέμβαση ξένων στρατιωτικών δυνάμεων...».

«Στις Τσέχικες περιοχές — θα προσθέσει — ... όπου δεν υπήρχαν έτοιμες εναλλακτικές ιδεολογικές δομές ικανές να αναλάβουν έναν πολιτικό ρόλο, ο μαρξισμός γρήγορα άρχισε να παίζει ξανά το ρόλο... μιας αντιπολιτευτικής ιδεολογίας ή τελικά ενός σκελετού-της, που κριτικάρε με ριζοσπαστικό τρόπο το status quo... Λειτουργώντας μέσα από τις καθιε-

ρωμένες δομές, ο μαρξισμός κάτω από την πίεση της πραγματικότητας της χώρας και των πρακτικών προβλημάτων, ξαναγύρισε προοδευτικά στην αυθεντικότητά του λειτουργία, δηλαδή στη μελέτη της κοινωνικής πραγματικότητας... με την απουσία μιας δομής ανάλογης μ' αυτήν της Πολωνικής εκκλησίας, ήταν από το εσωτερικό της υπάρχουσας πολιτικής και ιδεολογικής δομής που θα μπορούσε να δημιουργηθεί το αναγκαίο κενό».

Κρίσιμα ερωτήματα για την Αριστερά της Δύσης

Τέλος, το τέταρτο μέρος της Συνδιάσκεψης θα απασχοληθεί με την αντίστοιχη εισήγηση του σημερινού ευρωβουλευτή του Ιταλικού σοσιαλιστικού κόμματος Γ. Πέλικαν, με θέμα «Το διεθνές εργατικό κίνημα, η άνοιξη της Πράγας και νεότερες απόπειρες μεταρρύθμισης των κοινωνιών Σοβιετικού τύπου».

Αφού δώσει μια πλήρη εικόνα των διαφορετικών θέσεων που τήρησαν απέναντι στην «Ανοιξη της Πράγας» και σήμερα μπροστά στην πολωνική κρίση, τα Κ.Κ. όλου του κόσμου και άλλες δυνάμεις της αριστεράς καθώς και τις ανακατατάξεις, που το Τσεχοσλοβάκικο πείραμα και το βίαιο τέλος-του προκάλεσαν στο διεθνές κομμουνιστικό κίνημα, ο Πέλικαν θα πραγματευθεί ορισμένα κρίσιμα ερωτήματα για τη Δυτική Αριστερά: Πώς η τελευταία μπορεί να υποστηρίξει τη διαδικασία ανανέωσης και μεταρρύθμισης στις χώρες του υπαρκτού σοσιαλισμού; «Κάνοντας ανοιχτή κριτική στις παραμορφώσεις του σοσιαλισμού σ' αυτές τις χώρες και υποστηρίζοντας πολιτικά και εθνικά τις δυνάμεις που μέσα στο κόμμα και την κοινωνία αγωνίζονται για εκδημοκρατισμό».

Δεν είναι δυνατό — θα προσθέσει ο Πέλικαν — η Δυτική Αριστερά να δίνει την υποστήριξη της και προς τους πρωταγωνιστές των μεταρρυθμίσεων και προς αυτούς που θέλουν να τις εξαφανίσουν, για να θέσει ξανά ένα εξαιρετικά αποφασιστικό ερώτημα: «Μπορεί κάποιο «Ανα-

τολικό» κίνημα να αναπτυχθεί στα πλαίσια του status quo της διχασμένης σε δύο μπλόκ Ευρώπης και χωρίς πολιτικές αλλαγές στη Δύση και αντίστροφα μπορεί η Αριστερά της Δύσης να επιτύχει δομικές αλλαγές του συστήματος χωρίς την ύπαρξη μιας διαδικασίας εκδημοκρατισμού στην Ανατολή;».

«... Πιστεύω ότι οι κοινωνικές μεταρρυθμίσεις στη Γαλλία χρειάζονται μια υποστήριξη στη Δ. Ευρώπη και αυτό είναι το καθήκον... όλων των αριστερών δυνάμεων σ' αυτό το μέρος του κόσμου... Αλλά πιστεύω επίσης ότι οποιαδήποτε μορφή απομόνωσης ή καταπίεσης της διαδικασίας ανανέωσης της Πολωνίας και η ανασυγκρότηση της μονολιθικότητας του Σοβιετικού μπλόκ... που σκοπεύει στη διατήρηση του status quo, δηλαδή στη διαίρεση της Ευρώπης και του κόσμου σε δύο σφαίρες επιρροής, ελεγχόμενες από τις δύο υπερδυνάμεις, θα δημιουργήσει μια ακόμα απειλή για τις εξελίξεις στη Γαλλία. Γι' αυτό η υπεράσπιση του κινήματος ανανέωσης στην Πολωνία και παρόμοιων κινήματων στην Α. Ευρώπη... είναι θετική για τις σοσιαλιστικές προσδοκίες της Γαλλίας και όλης της Δυτικοευρωπαϊκής αριστεράς...».

Σταθεροποίηση του Σοβιετικού μοντέλου ή νέες Πολωνίες;

Σύμφωνα με τον Μλυνάρ, η σταθεροποίηση του Σοβιετικού μπλόκ τη δεκαετία του '70 οφείλεται σε παράγοντες που σήμερα τείνουν να αναιρεθούν:

«Ο πρώτος εσωτερικός πολιτικός παράγοντας (εννοείται σταθεροποίησης - ΣΣ) είναι ο νέος ρόλος του πολιτικού τρόμου... υπό του Στάλιν αυτός ο μηχανισμός κατευθύνονταν βίαια εναντίον των μαζών (κατηγορίες για εγκλήματα και φυλακίσεις).

... Η πρώτη λειτουργία αυτού του μηχανισμού (εννοείται σήμερα - ΣΣ) δεν είναι να προκαλεί μαζικό τρόμο αλλά να προνοεί για την πλήρη καταγραφή και για τον έλεγχο όλων των κριτικών προς το σύστημα τάσεων, σαν να λέμε, των δυνητικά αντιπολιτευτικών

και εναλλακτικών ρευμάτων και των κοινωνικών-τους «ροπών»... ο δεύτερος μεγάλος σταθεροποιητικός παράγοντας ήταν ... η ενδυνάμωση της τάσης συμμόρφωσης με το σύστημα χωρίς την άμεση χρήση βίας».

«Σε κάθε πολιτικό σύστημα — θα εξηγήσει ο Μλυνάρ μπορεί να διατηρηθεί, τουλάχιστο για μια περίοδο, ένας ορισμένος τύπος κοινωνικού συμβόλαιου... Αυτό μπορεί να επιτευχθεί εάν ορισμένες πολιτικές προτεραιότητες, που εκτίθενται από το σύστημα, αποκτήσουν τη συναίνεση του πληθυσμού, παρ' ότι αυτός εξακολουθεί να αρνείται το σύστημα σαν σύνολο... Πιστεύω ότι πρακτικά σ' όλες τις χώρες του Σοβιετικού μπλόκ και σχεδόν για όλες τις κατηγορίες του πληθυσμού, επιτεύχθηκε, μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του '70, μια ορισμένη άνοδος στο επίπεδο των υλικών αγαθών».

Σήμερα, θα αντιτάξει ο Μλυνάρ «Ακόμα και με βάση τα επίσημα πλάνα, θα υπάρξει μια στασιμότητα και όχι μια άνοδος στα υλικά δεδομένα του πληθυσμού αυτών των χωρών για τα επόμενα 5 χρόνια. Επιπλέον δεν είναι καθόλου σίγουρο και στην πραγματικότητα φαίνεται μάλλον απίθανο ότι για τα επόμενα 10 περίπου χρόνια τα κράτη του Σοβιετικού μπλόκ θα σταθεροποιηθούν εξαιτίας των διεθνών σχέσεων, κάτι που κατάφεραν την προηγούμενη δεκαετία. Όλο και μεγαλύτερες κατηγορίες από τον πληθυσμό, θ' ανήκουν σε μια γενιά που δεν θυμάται τα χρόνια του σταλινικού τρόμου και για την οποία οι σημερινές μορφές του αστυνομικού τύπου πολιτικού έλεγχου της κοινωνίας δεν θα αποτελούν πια κάτι το ανάγλυφο, όπως για τις παλιότερες γενιές. Η ιδεολογία του «υπαρκτού σοσιαλισμού» θα είναι όλο και λιγότερο ικανή να εκπληρώνει την κοινωνική-της λειτουργία παρά μόνο με τη βοήθεια του αστυνομικού τύπου πολιτικού έλεγχου. Η υπάρχουσα άγνοια θα αναπληρωθεί σταδιακά από διαφορετικές ιδεολογικές επιρροές και διαφορετικούς προσανατολισμούς αξιών και ιδανικών».

Παιδότοπος παιδικός σταθμός νηπιαγωγείο

Ένας χώρος στην αποκλειστική διάθεση των παιδιών. Οί ανάγκες του παιδιού για επικοινωνία, παιδαγωγικό παιχνίδι, δημιουργική συλλογική δραστηριότητα, αντιμετώπιζονται με την αγάπη, τη ζεστασιά και με ξεχωριστή ευθύνη από ανθρώπους ειδικούς.

Ντίνα Καψάλη

· Λ. Πεντέλης 53 · Χαλάνδρι Τηλ. 68.32.073

Atlantis

Τά πιά φάνα πουκάμισα,
στίς πιά χαμηλές τιμές θά τά βρεΐτε
στή βιοτεχνία μας

Ποιότητα καί καλό γούστο

ΠΑΡΑΣΙΟΥ 41-43 ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ

τηλ. 88.39.323

ΣΤΑΥΡΟΣ Γ. ΒΛΟΝΤΑΚΗΣ
Τρεις Λίβελαι
Αθήνα 1981

Πρόκειται για ένα βιβλιο-καταγγελία για τις προχειρότητες του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, που προκύπτει άμεσα από την εμπειρία του συγγραφέα (εμπόρου της ξορκισμένης παραπαιδείας), όπως χαρακτηρίζει τον εαυτό-του.

Χρήσιμα για διδάσκοντες και διδασκόμενους τα γραφόμενά-του. Εξίσου χρήσιμα και απαραίτητα για διάφορους «επιτελείς» του Υπουργείου Παιδείας, που αγνοούν στα τόσα και τόσα αλλη-πάλληλα «μέτρα» την πρακτική εμπειρία από την τάξη, δηλαδή αγνοούν το βασικό κριτήριο της λειτουργικότητας εγχειριδίων και προγραμμάτων.

Ο τελευταίος λίβελος, «συνηγορία», για την παραπαιδεία, δείχνει το χάος που δημιουργεί την αναγκαιότητα των φροντιστηρίων, έτσι ώστε το κακό να μην είναι τα φροντιστήρια, αλλά οι συνθήκες που τα κάνουν αναγκαία.

ΜΑΡΙΑ ΗΛΙΟΥ
Κογκολέζικα - μια χώρα και οι ποιητές-της
Εκδ: «Ερμής», Αθήνα 1981

«Οι αφρικάνικοι λαοί τραγούδισαν τα βάσανά-τους, τη σκλαβιά-τους, αλλά και τους αγώνες-τους και την αδάμαστη χαρά της ζωής που τους χαρακτηρίζει. Οι εθνικές-τους γλώσσες αποτέλεσαν χώρο και μέσο αντίστασης. Οι δόκιμοι ποιητές-τους βρέθη-

καν όλοι στρατευμένοι στην αναζήτηση της νέγρικης ταυτότητας και στο αγώνα για ελευθερία και ανεξαρτησία». Αυτά τονίζει η Μ. Ηλιού στην εισαγωγή του βιβλίου «Κογκολέζικα. Μια χώρα και οι ποιητές-της». Το βιβλίο περιέχει μελέτη για πέντε Κογκολέζους ποιητές και τις μεταφράσεις των ποιημάτων-τους που μερικά είναι γνωστά και από παλαιότερες συνεργασίες της Μ. Ηλιού με το ΑΝΤΙ.

Τα «Κογκολέζικα» είναι καρπός μιας μακρόχρονης μελέτης της λαϊκής δημοκρατίας του Κογκό από τη συγγραφέα που έχει δώσει μέχρι τώρα αρκετά δημοσιεύματα και μερικά βιβλία. Στη μελέτη και τις μεταφράσεις των ποιημάτων διαθλάται το πρόσωπο μιας αφρικάνικης χώρας που ίσως να μην είναι τόσο μακριά-μας όσο παρουσιάζεται από το χάρτη. Ο αναγνώστης μπορεί να ανακαλύψει ένα παράθυρο ανοιχτό σε δυο κατευθύνσεις: στο δικό-του εσωτερικό κόσμο και στο τοπίο της χώρας που η ποίηση αυτή εκφράζει.

ΒΑΣΙΛΗ ΜΩΥΣΙΔΗ
Αγαπημένε-μου Άνχελ
Αθήνα 1981

«Επιτέλους άρχισα να γράφω. Πρόκειται για την ιστορία των ελάχιστων στιγμών, της παύσεως και της τελείας. Στην πραγματικότητα δεν πρόκειται για μια ιστορία, αλλά για πολλές που θέλω να πιστευώ πως κάπου συναντιούνται».

Προσπαθεί να πραγματοποιήσει ο Β.Μ. μ' αυτό το βιβλίο μια καινοτομία; Είναι αμφίβολο. Κάποιες στιγμές, πάντως, αποκτά μια έλξη ιδιαίτερη ο λόγος-του, κι άλλες πάλι ατονεί, αδρανεί και εξουδετερώνεται.

Γ. ΣΤΑΥΡΑΚΑΚΗΣ
Το δωμάτιο
Ηράκλειο 1981

Περιέχει τρεις ενότητες ποιημάτων γραμμένα σε διάφορες εποχές.

Δείγμα γραφής: Κάπου βαθιά στο νου/υπάρχει μια θολή σειρά/- από κρύες νύχτες/δυνατούς αέριδες/χνάρια στο χιόνι/- παράπονα που λιποτακτούν/ένα τεράστιο καρτέρεμα/- νωπή ρυτίδα στο χρόνο —

«Small States in the Modern World»
The Conditions of Survival
Επιμέλεια: PETER WORSLEY — ΠΑΣΧΑΛΗΣ ΚΙΤΡΟΜΗΛΙΔΗΣ
Λευκωσία 1979

Θέμα του τόμου αυτού, που περιέχει εργασίες ενός διεθνούς συνεδρίου που συνήλθε στην Κύπρο, είναι η θέση των μικρών κρατών στο σύγχρονο κόσμο. Συγκεκριμένα εξετάζεται ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που αυτά τα κράτη αντιμετωπίζουν δηλ. ο καθορισμός των απαραίτητων συνθηκών για την επιβίωσή-τους. Το πάντα επίκαιρο αυτό θέμα είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρον για τους έλληνες αναγνώστες γιατί, στην προκειμένη περίπτωση, η διερεύνησή-του στηρίζεται κατά το μεγαλύτερο μέρος-της στην εξέταση του αντιστοιχού προβλήματος που αντιμετωπίζει η Κύπρος. Με την πολύπλευρη προσέγγιση που επιχειρείται εξετάζονται οι ενδογενείς και εξωγενείς για τα κράτη αυτά απειλές, οι ιδεολογικές συνθήκες που επιδρούν αποφασιστικά στη διαμόρφωσή-τους και η συμβολή του διεθνούς δικαίου και των διεθνών οργανισμών στην επιβίωσή-τους. Ταυτόχρονα επιχειρείται και μία τοποθέτηση του θέματος σ' ένα γενικότερο μεσογειακό και βαλκανικό πλαίσιο.

Ιδιαίτερη βαρύτητα αποδίδεται στην εξέλιξη του εθνικιστικού κινήματος στην Κύπρο. Η προέλευση, η ανάπτυξη και η επίδρασή-του στις σχέσεις των δύο κοινοτήτων εξετάζεται σε έκταση. Έτσι ο PETER Worsley αναλύει τη σχέση κοινοτισμού και εθνικισμού, ο Tom Nairn εξετάζει το πρόβλημα της Κύπρου μέσα από το πρίσμα της θεωρίας του εθνικισμού, ενώ η Adamantia Pollis θεωρεί ότι η αποικιοκρατική και νεοαποικιοκρατική πολιτική που εφαρμόσαν τα ενδιαφερόμενα ξένα κράτη ήταν καθοριστικής σημασίας για την άνοδο του εθνικισμού και τη διαμόρφωση της κατάστασης που οδήγησε στη σύγκρουση των δύο κοινοτήτων. Την ανάπτυξη και τελική σύγκρουση των αντίθετων εθνικιστικών κινήματων των δύο αυτών κοινοτήτων χρησιμοποιεί ο Πασχάλης Κιτρομηλίδης για να καταγράψει με σαφήνεια το ρόλο των ιδεολογικών στοιχείων στις «συγκρούσεις εθνικών ομάδων».

Οι εργασίες του τόμου διατηρούν μία επιστημονική απόσταση όταν εξετάζουν το πρόβλημα της Κύπρου. Συμβάλλουν έτσι, περισσότερο στον καταμερισμό των ευθυνών, απαραίτητης προϋπόθεσης για την επίλυσή-του.

Γ. ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑ
Ο δεκάλογος του φιλότεχνου
Αθήνα 1981

Γραμμένα με γνώση, ευαισθησία και χιούμορ κείμενα του Μπουκουβάλα για τις εικαστικές τέχνες. Ανάμεσά-τους αναφορές στον Κάσση, τον Μάκη Θεοφυλακτόπουλο, τον Τέρνερ, τον Στεφόπουλο, τον Σπυρόπουλο, τον Καπράλο, τον Λαζάρου, τον Μπότσογλου και άλλα αντικείμενα αισθητικής αξιολόγησης. Αμίμητος ο «Δεκάλογος του φιλότεχνου» που δίνει και τον τίτλο του έργου. Σοβαρές συμβουλές

ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ....

ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΕΛΙΑΔΑ

ΣΤΗΝ ΚΟΜΟΠΟΛΗ ΑΔΙΝΑ

ΣΤΗΝ ΟΔΟ ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 76
ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΝΑ ΜΑΓΑΖΙ
ΠΟΥ ΠΟΥΛΑ ΣΤΕΡΕΟ-
ΦΗΝΙΚΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ

ΚΑΙ ΠΟΥ ΠΑΡ'ΟΛΟ ΠΟΥ ΠΟΛΙΟΡΚΗΘΗΚΕ
ΑΠΟ ΕΥΡΩΠΑΙΟΥΣ ΑΠ' ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΜΕΡΑ
ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΑΣΗΣ ΚΛΕΙΣΤΗ ΤΗΝ
ΠΟΡΤΑ.....

...ώστε να
εξακολουθήσει
να εξυπηρετεί
ταύς ιδιοκτήτες
μέ την ίδια
δουλειά και
φυσική διάθεση
όπως και παλιά

• Ένας Φυσικός - Ηλεκτρονικός και
• Ένας Ηλεκτρολόγος - Ηλεκτρονικός
εάς περιμένουν για να διαλέξετε
μαζί το καλύτερο Stereo και τα
λεφτά εας να πιάσουν τόπο

STUDIO HI FI ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 76
ΑΘΗΝΑ 706
ΤΗΛ 3602697 - 3627858

ΟΛΑ ΟΣΑ ΘΕΛΑΤΕ ΝΑ ΜΑΘΕΤΕ ΓΙΑ ΤΑ STEREO ΚΑΙ ΚΑΝΕΙΣ ΔΕΝ ΣΑΣ ΤΑ ΕΛΕΓΕ -

σε εύθυμο ύφος για να δημιουργηθεί ένας καταρτισμένος αντικαταναλωτικός συλλέκτης έργων τέχνης.

ΜΑΡΩΣ ΛΟΪΤΖΟΥ:

Ο κροκόδειλος που δεν είχε σκεφτεί ποτέ-του να πετάξει.

Εικονογράφηση:

Αλέξη Κυριτσόπουλου

«Κέδρος» — Αθήνα 1981

Ας πούμε πως είναι μια συλλογή με ποιήματα για παιδιά. Ας πούμε, τρυφερές κουβέντες και αφήγηση όσων συλλαμβάνει ένα ευαίσθητο μάτι ή αυτί. Και από κοντά ο Αλέξης Κυριτσόπουλος που «μαγικά» ξαναλέει με γραμμές και χρώματα ίδιες ιστορίες.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Το δικαίωμα της ψήφου: η καρδιά του συστήματος των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Ανάπτυξη από το Νο Β τ. 29 (1981), τευχ. 7-8/1981, Αθήνα 1981.

Το κείμενο αποδίδει βασικά τη διάλεξη που έδωσε ο συγγραφέας στην αίθουσα του Δ.Σ.Α στις 13.3.1981. Η ανάπτυξη του θέματος γίνεται με άξονα την αρχή της καθολικής ψηφοφορίας και την αρχή της ισότητας της ψήφου.

ΟΜΙΛΟΣ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ ΜΟΝΤΡΕΑΛ

Ποίηση. Σειρά πρώτη

Μόντρεαλ 1981

Είναι η πρώτη έκδοση του Ομίλου και η πρώτη ελληνική ποιητική ανθολογία που εκδίδεται στον Καναδά. Περιέχει δείγματα δουλειάς μελών του Ομίλου που συγκεντρώθηκαν τα τελευταία χρόνια.

Αποτελεί μια θετική προσπάθεια και όπως τονίζεται στην εισαγωγή του βιβλίου, «σε τέτοιες εκδόσεις βλέπει ο αναγνώστης ότι ο ελληνισμός της διασποράς έχει κάτι να πει, κάτι να προσθέ-

σει στην οικοδομή που λέγεται ποίηση».

ΝΑΠΟΛΕΩΝ

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

«Το Σύνταγμα και γιατί πρέπει να ανανεωθεί»

Γιάννενα 1977

Βασικός κορμός του βιβλίου είναι μια σειρά άρθρων του συγγραφέα στην εβδομαδιαία εφημερίδα «ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ της Ηπείρου» με θέμα το νέο Σύνταγμα που ψήφισε η Ε' Αναθεωρητική Βουλή των Ελλήνων. Περιέχει επίσης μια σειρά σκέψεις κριτικής τόσο πάνω στο Σύνταγμα και σε ιδιαίτερες συνταγματικές επιταγές όσο και σε προβλήματα αναθεώρησής-του.

Όπως τονίζει ο συγγραφέας «δεν είναι τίποτε περισσότερο από μια προσπάθεια εκλαΐκευσης των συνταγματικών επιταγών και κριτικής-τους από την προοδευτική σκοπιά και για τούτο ζητά κάθε δυνατή επιείκεια απ' τους αναγνώστες».

ΣΠ. Π. ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΣ

«Ιστορία του Αλή Πασά

του Τεπελενλή»

Εκδ. Πύρρος - Αθήνα 1979

Πρόκειται για φωτοτυπική ανατύπωση της μνημειώδους ιστορικής μονογραφίας του Αραβαντινού, με πρόλογο του φιλόλογου Κ. Π. Παπανικολάου, ο οποίος επιχειρεί μια εδραιωμένη τοποθέτηση της ιστορικής σημασίας του έργου και της χρησιμότητάς-του για το σύγχρονο ιστορικό ερευνητή και αναγνώστη.

Όπως χαρακτηριστικά επισημαίνεται στον πρόλογο «το έργο του Αραβαντινού δεν παύει να είναι μία από τις σπουδαιότερες πληροφοριακές πηγές για τη ζωή και τη δράση του Αλή Πασά σε μια εποχή τόσο κρίσιμη για την τύχη του ελληνισμού». Το έργο έχει εκδοθεί σε δύο τόμους.

ΚΩΣΤΑΣ ΣΗΜΙΤΗΣ

«Πολιτική, κυβέρνηση, δίκαιο»
Εκδ. Καστανιώτη - Αθήνα 1981

Το κείμενο του βιβλίου αποτελείται από άρθρα που πρωτοδημοσιεύθηκαν στον Τύπο. Η εργασία του Κ. Σημίτη στρέφεται γύρω από το θέμα του σημερινού ρόλου βασικών θεσμών της κοινωνικής οργάνωσης. Εξετάζει τη λειτουργία της κυβέρνησης, την αρχή της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης, τη σχέση δικαίου και πολιτικής, τις σύγχρονες προσπάθειες για την προστασία του καταναλωτή.

Αναλύει κριτικά τόσο επίσης συντηρητικές όσο και θεωρούμενες ως προοδευτικές απόψεις που και οι δύο δημιουργούν φράγματα στην κοινωνική αλλαγή.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

(ειδικό τεύχος)

Aspects du changement social dans la campagne grecque

Εκδ. Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, Αθήνα 1981

Συγκεντρωμένα σ' ένα εξαιρετικά ενδιαφέροντα τόμο — τον οποίο επιμελήθηκε ο Στ. Δαμιανάκος — δεκαοκτώ άρθρα (δύο στα αγγλικά και τα υπόλοιπα στα γαλλικά), που προσεγγίζουν από διαφορετικές οπτικές γωνίες το θέμα του κοινωνικού μετασχηματισμού στην ελληνική ύπαιθρο.

Τα άρθρα χωρίζονται σε πέντε ενότητες, ανάλογα με την κύρια μεθοδολογική κατεύθυνση που ακολουθεί ο συγγραφέας-τους: γεωγραφική, κοινωνιολογική, κοινωνικογλωσσολογική, ιστορική και εθνολογική. Η πρώτη ενότητα περιέχει τρία άρθρα Γάλλων γεωγράφων γνωστών και από προηγούμενες εργασίες-τους για την Ελλάδα: ο G. Burgel, σε ένα σύντομο κείμενό-του, επισημαίνει τις βασικές αλλαγές που σημειώθηκαν στον ελληνικό αγροτικό χώρο την τελευταία εικοσαετία· ο E. Kolodny αναλύει τα χαρακτηριστικά της ελληνικής μεταναστεύσης στη Δυτική Γερμανία, με-

λετώντας ένα χωριό της Πιερίας (τη Νεοκαισάρεια) και παράλληλα τη νεοκαισαρειώτικη παροικία της Στουτγάρδης· και ο Μ. Σινίγιοφ εξετάζει την εξέλιξη της αγροτικής κοινωνίας στη Βορειοδυτική Πελοπόννησο με βάση το παράδειγμα της κοινότητας του Μετοχίου (Αχαΐα).

Η δεύτερη ενότητα συγκεντρώνει τις πιο άμεσα κοινωνιολογικές προσεγγίσεις: ο Π. Αβδελίδης αναφέρεται στο ρόλο του συνεταιριστικού κινήματος· ο Στ. Δαμιανάκος αναλύει, σε ένα εκτεταμένο και ιδιαίτερα πρωτότυπο άρθρο, τα εκλογικά φέουδα στην Ήπειρο από το 1956 έως το 1964· ο Η. Vermeulen προσφέρει μια εξαιρετικά αιχμηρή ταξική και πολιτική ανάλυση ενός χωριού της περιοχής Σερρών κατά την προπολεμική περίοδο (ένα άρθρο-του για τη σημερινή μορφή της αγροτικής κοινωνίας στο ίδιο χωριό είχε δημοσιευτεί στο ANTI, τχ. 88, 17.12.1977)· οι Ζ. και Ν. Βερνίκος αναφέρονται στη σχέση κοινωνίας και μικρονησιωτικού περιβάλλοντος, με παράδειγμα τις Βόρειες Σποράδες· και ο Β. Vernier μελετά τους Πομάκους της Ξάνθης με άξονα αναφοράς τον καταμερισμό της εργασίας ανάμεσα στα δύο φύλλα, την ανδρική κυριαρχία και την ιδεολογική - μυθική-της αναπαραγωγή.

Η τρίτη ενότητα περιέχει μόνο ένα — αλλά εξαιρετικά ενδιαφέρον — άρθρο, του Γ. Δρέτα ο οποίος εξετάζει, με τη μέθοδο της κοινωνικής γλωσσολογίας ένα μικτό χωριό της Αλμπανίας, όπου κατοικούν Πόντιοι και σλαβόφωνοι.

Η τέταρτη ενότητα περιέχει δύο πολύ ενδιαφέροντα ιστορικά άρθρα, του Σπ. Ασδραχά για την αγροτική οικονομία της Πελοποννήσου στις αρχές του 19ου αιώνα και της Γ. Τριανταφυλλίδου - Baladié για τη γεωργία της Κρήτης μεταξύ 14ου και 19ου αιώνα.

Ο τόμος κλείνει με επτά άρθρα από τη σκοπιά της εθνολογίας, γραμμένα, κατά σύμπτωση (;) και τα επτά από γυναίκες: η Ι. Μπεσπούλου γράφει για το Τρίκερι, η Σ. Καπετανάκη για τον Όλυμπο της Καρπάθου, η Α. Collard για ένα ορεινό χωριό της Ευρυτανίας, η Μ. Κουρούκλη για ένα χωριό της ορεινής Κέρκυρας, η Μ. Ε. Handman για το Πουρί (Πήλιο), η C. Riault για τα Άνω Ραβένια (Ήπειρος) και η F. Saulnier για τα Ανώγεια (Μυλοποτάμου).

Τα τελευταία βιβλία της Νεφέλης

ΝΙΚΟΣ ΔΗΜΟΥ

ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ
ΑΠΑΝΤΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΦΕΛΗ

ΝΙΚΟΣ ΔΗΜΟΥ

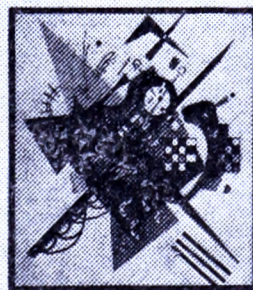
ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΤΩΝ ΓΑΤΩΝ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΦΕΛΗ

WASSILY
KANDINSKY

Γιά τό πνευματικό
στή τέχνη

ΝΕΦΕΛΗ

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ
NIJINSKY

ΝΕΦΕΛΗ

Εκδόσεις ΝΕΦΕΛΗ Μαυρομιχάλη 9 τηλ. 36.07.744

Προς τους φίλους του «ΑΝΤΙ»

Σχετικά με τη βιβλιοδεσία των τευχών του περιοδικού-μας, σας πληροφορούμε ότι:

• Τα παραδιδόμενα για βιβλιοδεσία τεύχη θα πρέπει ν' αντιστοιχούν προς τους ζητούμενους τόμους, δηλαδή ο αναγνώστης-μας που θέλει ν' ανταλλάξει τα τεύχη-του με τον Α' τόμο π.χ., θα πρέπει να μας φέρει τα τεύχη από το Νο 1-9.

Για τον Β'	τόμο τεύχη από 10-22
Γ'	23-35
Δ'	36-48
Ε'	49-61
ΣΤ'	62-74
Ζ'	75-89
Η'	90-102
Θ'	103-115
Ι'	116-128
ΙΑ'	129-141
ΙΒ'	142-154
ΙΓ'	155-167
ΙΔ'	168-180

• Εξυπακούεται ότι τα τεύχη που θα μας παραδίδονται θα πρέπει να είναι σε πολύ καλή κατάσταση (χωρίς γραψίματα, σχισίματα, κλπ.), όπως άψογοι είναι οι παραδιδόμενοι τόμοι. Θεωρήσαμε απαραίτητη αυτή την ενημέρωση των αναγνωστών-μας, ελπίζοντας στην κατανόηση και την αγάπη-τους για το «ΑΝΤΙ», γιατί ήδη αντιμετωπίζουμε πρόβλημα επάρκειας των παλαιών τευχών και, ιδιαίτερα, εκείνων που αφορούν τους τόμους Α' μέχρι και Ζ'.

• **ΤΙΜΗ ΚΑΘΕ ΤΟΜΟΥ:**
500 δρχ.

• **ΤΙΜΗ ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑΣ:**
(με παράδοση των αντίστοιχων τευχών):
240 δρχ.

• **ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΑ**
ΠΑΛΑΙΑ ΤΕΥΧΗ: 60 δρχ.

μουσική

Αρχίζει ο χειμώνας...

του Γ. Λεωτσάκου

Ροσσίνι στο Λευκό Πύργο

Σ' όλη τη διάρκεια της ιστορίας-της η νεοελληνική μουσική στάθηκε πάμφτωχη σε θεσμούς υγιείς και μακρόβιους. Ο εκφυλισμός της λειτουργίας-τους σε μια ρουτίνα που η διαιώνισή-της χάρη στη δύναμη και μόνο της συνήθειας συνιστά «παράδοση», αποτελεί ένα από τα συνηθέστερα και θλιβερότερα φαινόμενα του νεοελληνικού μαρτυρίου, κοινωνικού-τε και πολιτικού. Κι όμως λίγες φορές, όπως αποδείχτηκε, ένας θεσμός ανταποκρίθηκε τόσο άμεσα και σωστά σε μια πλατειά κοινωνική ανάγκη όσο η Όπερα της Θεσσαλονίκης που αγωνίστηκε να σβήσει τη δίψα του κοινού της συμπτωτούσας για λυρικό θέαμα: δίψα και ενδιαφέρον που, σύμφωνα με πλήθος ενδείξεις, δεν αποτελούν καν συγκρίσιμα μεγέθη με τα όποια αντίστοιχα του αθηναϊκού κοινού. Στο σημείο αυτό το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος (η Όπερα, όπως ξέρουμε, αποτελεί μέρος της δραστηριότητάς-του) και ο Σπύρος Ευαγγελάτος που εμπνεύστηκε κι έβαλε σε εφαρμογή το όλο σχέδιο, πέτυχαν «διάννα»: Τα εισιτήρια των μελοδραματικών παραστάσεων του ΚΘΒΕ, που προγραμμάτισε με αξιοσημείωτη σύνθεση, γνωρίζοντας βαθμιαία στους Θεσσαλονικείς τις «κλασικότερες», θα λέγαμε, δημιουργίες του λυρικού προσκήνιου, γίνονται πάντα ανάρπαστα. Έτσι την εποχή αυτή που σύμφωνα και με τις ως τώρα επαγγελίες αλλά και με πολλές θετικές ενδείξεις πολλά πράγματα αναμένεται να βελτιωθούν και στον πολιτιστικό τομέα, η διατήρηση της Όπερας της Θεσσαλονίκης και η διασφάλιση καλύτερων προϋποθέσεων για τη συνέχιση της ανοδικής πορείας-της διαγράφεται ως ανάγκη επιτακτική.

Ο «Κουρέας της Σεβίλλης» (1816) του Ροσσίνι, είναι η έκτη όπερα που παρουσιάζεται από τη σκηνή του ΚΘΒΕ μετά την τόσο αξιολογική εκείνη πρεμιέρα της Όπερας της Θεσσαλονίκης με το «Φιντέλιο» του Μπετόβεν, στις 20.1.1978. Ένα ακόμη «κλασικό» αριστούργημα του λυρικού θεάτρου που η άρτια παρουσίασή-του αποτελεί πάντα μια ζηλευτή προσφορά ακόμη και σ' ένα κοινό απόλυτα εξοικειωμένο μαζί-του: Αυτό το νάμα της μελωδικής ευφορίας που είναι μαζί και ξεχείλισμα μιας χαράς για ζωή, μας φαίνεται καινούργιο κάθε φορά που μας δροσίζει: η ει-

σαγωγή, η άρια της Ροζίνας, το φοβερό εκείνο «κρεσέντο» στην περίφημη «Άρια της Συκοφαντίας» του Ντον Μπαζιλιο — υπέροχο εύρημα που αντιστοιχεί στο φούσκωμα της κακογλωσσίας — ή τα ατελείωτα εκείνα «Buona sera, buona sera, presto andate a riposar» («Καληνύχτα, καληνύχτα, γοργά πηγαίνετε ν' αναπαυθείτε») που... εύχεται να μην τελειώσουν, είναι γεμάτα από τόση ευφροσύνη που στο άκουσμά-τους χαλαρώνουν ακόμη και τα πιο σφιγμένα από άγχος ζυγωματικά!

Όμως όσο κι αν είναι λιγοπρόσωπο, το έργο βρίθει από τεχνικές δυσκολίες — ιδίως σ' ό,τι αφορά τη φωνητική γραφή: δυσκολότατες «κολορατούρες» που πρέπει να βγουν πεντακάθαρες, ταχύτατα περάσματα όπου κάθε νότα αντιστοιχεί σε μια συλλαβή — φράσεις φορτισμένες με μουσικό και κωμικό περιεχόμενο που πρέπει να ακουστούν με άρθρωση μαργαριτάρι και, παρά την τεχνική-τους δυσκολία, με την πιο μεγάλη φυσικότητα. Αν και η παράσταση της Όπερας της Θεσσαλονίκης διέγραψε τους στόχους αυτούς με αρκετή ενάργεια ωστόσο δεν κατόρθωσε πάντα να τους φτάσει: Πώς θα μπορούσε να γίνει αλλιώς αφού όλοι οι συντελεστές της παράστασης δούλεψαν μαζί όλη κι όλη μια βδομάδα; Όλοι σχεδόν είχαν τις δυνατότητες για να εξαρθούν στις απαιτήσεις του έργου. Για να συμβεί όμως κάτι τέτοιο θα χρειαζόνταν δοκιμές ενός μηνός. Και πουθενά ίσως δεν ισχύει περισσότερο το γνωστό εκείνο «ο χρόνος είναι χρήμα» παρ' ό,τι στην όπερα...

Από όλα τα στελέχη της διανομής, την αρτιότερη ίσως εμφάνιση πραγματοποίησε η Βαρβάρα Τσαμπάλη - Τρικολίδη (Ροζίνα), αντιμετωπίζοντας το ρόλο-της όχι μόνο σαν φωνητική δεξιότεχνη αλλά και σαν θεατρικό κείμενο: ίσως αυτός να ήταν και ένας μόνο από τους λόγους για τους οποίους πήρε και τη γνωστή άρια «Μια φωνή πριν από λίγο» σε τέμπο κάπως αργότερο εκείνου στο οποίο έχουμε συνηθίσει. Ωστόσο χαρήκαμε και την ωραία φωνή-της και το σκηνικό-της «αέρα» και την εμπέδωση των διδαγμάτων της σχολής από την οποία έχει περάσει. Κατώτερος των απαιτήσεων του ρόλου ο Αλμπέρτο Νόλι (Φίγκαρο). Έχει φωνή ευχάριστη, ομοιογενή και μαλακή σ' όλη-της την έκταση,

ωραία άρθρωση και τραγουδά ευγενικά: δίχως όμως το μπρίο και τη σπιρτάδα που απαιτεί ο ρόλος. Εξ' άλλου πολλές από τις «κολορατούρες»-του υπολείπονταν σε τονική σιγουριά. Ο Θέμης Σερμιέ, τόσο ακαταμάχητα απολαυστικός Ντον Μπάρτολο στα «Ολύμπια», μας έδωσε μια ωχρή κόπια της παλιάς επίδοσής-του. Στα ταχύτατα περάσματα ήταν αδύνατο να καταλάβεις τι έλεγε, πράγμα που άλλοτε συνέβαινε πολύ λιγότερο, αν όχι καθόλου. Πολλές ωραίες στιγμές (αλλά μόνο στιγμές) μας χάρισε και ο Γιώργος Παππας (Ντον Μπαζιλιο), ενώ η Βάσω Δημοπούλου - Φραγκουλάκη (Μάρθα) αυτή τη φορά παρουσίασε ίχνη φωνητικής κόπωσης. Υπογραμμίζοντας τη συμβολή των Χρόνη Νότη (Φιορέλλο), Στέργιου Θεοδωρόπουλου (Αξιωματικού) Τάσου Παλαντζίδη (Συμβολαιογράφου) και του Δημήτρη Χασαπιδή που διηύθυνε τη Χορωδία, περνούμε στο Σώτο Παπούλκα (κόμη Αλμαβίβα), που σκόπιμα αφήσαμε τελευταίο από τα στελέχη της διανομής επειδή, ανεξάρτητα από τα ατυχήματά-του στις «κολορατούρες», ο τρόπος ερμηνείας του ρόλου-του έμοιαζε πολύ με το πλησίασμα της όλης παρτιτούρας από το μαέστρο Άλκη Μπαλτά: μια «μοτσάρτεια» και γερμανικής σοβαρότητας αβρότητα στην όλη ηχητική της ορχήστρας, στη συγκρατημένη ρυθμική, στο φραζάρισμα ακόμη. Πολλές φορές το ακρόαμα μας φάνηκε υπερβολικά ανάλαφρο και σε φανερή αντίθεση με τη μεσογειακή ευφορία της φωνητικής γραφής. Τις στιγμές αυτές είχαμε την εντύπωση ότι ακούγαμε κάτι άλλο και όχι Ροσσίνι. Αυτό συνέβαινε κυρίως στην α' πράξη. Στη β' πράξη ο νέος μαέστρος — που η σίγουρη τεχνική, η μόρφωση και, κυρίως, το ήθος-του έχουν αναδείξει σε μια από τις ελπίδες του μουσικού μέλλοντος της Θεσσαλονίκης — αφήνοντας τον εαυτό-του πιο ελεύθερο πλησίασε περισσότερο τη λυτρωτικά γήινη ευφορία του ακαταμάχητου Ιταλού.

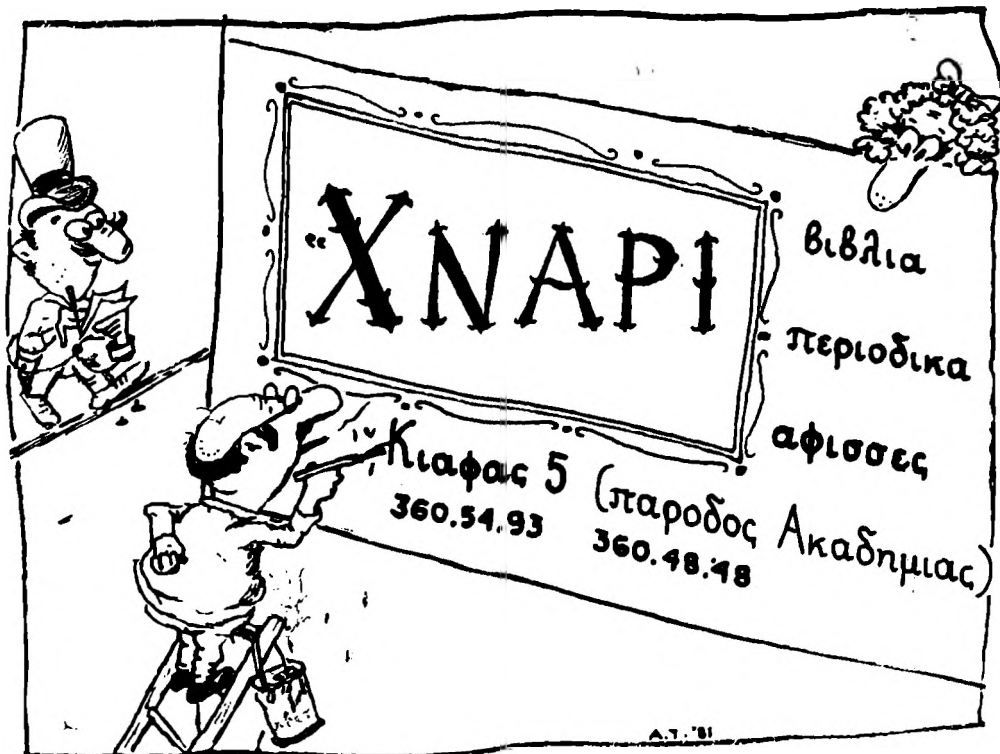
Δuo λόγια μόνο για τη νέα σκηνοθεσία του έργου από το Σπύρο Ευαγγελάτο. Μάστορας στο να οργανώνει να εμψυχώνει την κίνηση των ηθοποιών-του, καρυκεύοντας συχνά το παίξιμό-τους με άσχετα ίσως αλλά πάντα υπεράτα ευρήματα, τη φορά αυτή συνόψισε τη σκηνοθετική-του σύλληψη σ' ένα συσχετισμό του έργου με τη λήξη των Ναπολεόντειων πολέμων, με την οποία συμπίπτει χρονολογικά. Κι αυτό το συσχετισμό, σύμφωνα με τις υποδείξεις-του, απέδωσε άριστα ο Γιάννης Στεφανέλλης μ' ένα σκηνικό που θύμιζε αόριστα Γκόγια. Γράφει ο σκηνοθέτης στο πρόγραμμα: «Η Ευρώπη βγαίνει από τους πολέμους αυτούς και πάλι ρημαγμένη. Μέσα από τα

χαλάσματα ο "Κουρέας" του Ροσσίνι ξεπηδά σαν ισχυρότατο φως ελπίδας, κατάφασης της ζωής και πίστης στο μέλλον του ανθρώπου». Ξεχνά όμως ο φίλτατος Σπύρος ότι, άσχετα από την αξία του αριστουργήματος του Ροσσίνι, η μουσική και το πνεύμα-του έγιναν όργανο της «μορφωτικής» πολιτικής των νικητών του Κορσικανού; Ξεχνά ότι οι θρειαμβευτικές συντηρητικές δυνάμεις της Ιερής Συμμαχίας και του Μέττερνιχ θα χρησιμοποιήσουν ακριβώς αυτή τη «χαρά της ζωής» της ιταλικής όπερας για να φτιάξουν υπηκόους πειθήνιους και χαζοχαρούμενους αλλά και σαν ένα «αντίδοτο» στους Μπετόβεν και Βέμπερ, απόστολους μιας μουσικής με ανησυχίες βαθύτερες και όχι άσχετες με τα προοδευτικά εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα της εποχής; Έτσι ο παραλληλισμός-του που τελικά έμεινε και ξένος προς το έργο και τη μαύρη ιστορική αλήθεια, έδινε την εντύπωση μιας πρότασης και ανολοκλήρωτης και άσχετης. Αποδείχθηκε εντελώς απρόσφορος σε μια θεατρική εκμετάλλευση που θα μας έδειχνε τον «Κουρέα» κάτω από ένα φωτισμό.

Όμως κι αυτός ο ανολοκλήρωτος «Κουρέας» ήταν εμψυχωμένος από μια ειλικρίνεια, μια σοβαρότητα, μια προσήλωση στη δουλειά εντελώς άγνωστα σ' αυτό το νεκροτομείο της όπερας που καταντούν συχνά τα αθηναϊκά «Ολύμπια». Ακόμη και τα ψελλίσματα της Όπερας της Θεσσαλονίκης αποτελούν συνηγορίες ακαταμάχητα συγκινητικές (και για το λόγο αυτό πειστικότερες από πολλά άλλα επιχειρήματα) για τη διασφάλιση του μέλλοντος του πολύτιμου αυτού θεσμού της συμπρωτεύουσας. Χρέος της νέας κυβέρνησης να μην αφήσει αυτό το όμορφο δεντράκι που άρχισε να φυτρώνει να ξεραθεί από μαρasmus. (Θεσσαλονίκη, Θέατρο Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, Τρίτη 10 Νοέμβρη 1981. Η πρώτη δόθηκε την Κυριακή 8 Νοέμβρη).

Εύη Μάρτυν - Γιαννάτου

Μια δακτυλική τεχνική που την εντύπωση - επίφαση της στερεότητας-της κλονίζουν περιέργως όχι τόσο κάποια στραβοπατήματα ή αμφίβολης καθαρότητας αρπίζματα (α' μέρος και φινάλε «Απασιονάτας» του Μπετόβεν) όσο κάποια γρήγορα περάσματα (φινάλε της ίδιας σονάτας): εκεί αισθάνεσαι πολλές φορές το «τέμπο» να γίνεται από αβεβαιότητα πιο αργό, προκειμένου να παιχτούν σωστά οι νότες. Ίσως κάποτε, λίγο μετά το 1954, όταν ήταν μαθήτρια του αείμνηστου Σπύρου Φαραντάτου στο Ωδείο Αθηνών, η τεχνική αυτή της Ελληνοαμερικανίδας πιανίστας Εύης Μάρτυν - Γιαννάτου να ήταν πράγματι πιο στέρεη... Και θα χρειαζόταν ένα πιάνο κάπως καλύτερα κουρδισμένο από το «Στάινγουαιη» της συναυλίας για να δείξει τι μπορεί και τι δεν μπορεί να κάμει με το πλάσιμο του ήχου. Η σχετικά καλύτερη επίδοσή-της δεν ήταν τόσο ο Μπετόβεν που κι εκείνος, αν μη τι άλλο, «χτίστηκε» στέρεα αλλ' όχι πάνω σ' αυτό που λέμε «μεγάλη γραμμή» και τραγουδήθηκε αρκετά συμβατικά, όσο τα επίσης συμβατικά ερμηνευμένα τρία Πρελούδια (αρ. 4, 5 και 6) από το έργο 23 του Ραχμάνινωφ, ή η αρ. 1 από τις «Σπουδές» έργο 25 του Σοπέν. Απογοητευτικό όμως υπήρξε το πλησίασμα της «Σουΐτας Μπαργκαμάσκ» του Ντεμπυσσύ, που το ύφος-του φαινόταν να μην ξεχωρίζει καθόλου απ' εκείνο του... Ραχμάνινωφ ή του Γκρήγκ. Αντικρύζοντας τη θαυμάσια, εν πολλοίς προφητική αυτή σελίδα μέσα από τον παραμορφωτικό φακό μιας στυλιζαρσμένα «ρομαντικής» μουσικότητας η Ελληνοαμερικανίδα πιανίστα το απόδωσε με μια ρυθμική και ένα φραζάρισμα δίχως ατμόσφαιρα και φαντασία. Η ίδια άχαρη (ούτε καν ραπτομηχανική...) και αδέξια ρυθμική επικράτησε και στη Σπουδή αρ. 2 του έργου 25 του Σοπέν. (Θέατρο «Γκλόρια», Πέμπτη 12 Νοέμβρη 1981).

**Βοηθήστε τό παιδί
νά διαμορφώσει
τό μέλλον
του ανθρώπου**

MARIA MONTESSORI

"Απαντα

1. ΝΑ ΧΤΙΣΟΥΜΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ
ΠΟΥ ΤΑΙΡΙΑΖΕΙ ΣΤΟ ΠΑΙΔΙ
2. ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΜΙΑΣ ΝΕΑΣ ΑΓΩΓΗΣ
3. Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
4. ΝΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΟΥΜΕ
ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ
5. ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ
ΣΤΗ ΜΕΘΟΔΟ ΜΟΥ
6. Ο ΔΕΚΤΙΚΟΣ ΝΟΥΣ
7. ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ
ΗΛΙΚΙΑΣ
8. Η ΑΝΑΚΑΛΥΨΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ
9. ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΞΕΡΕΤΕ
ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΣΑΣ
10. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΕΝΑΝ
ΚΑΙΝΟΥΡΙΟ ΚΟΣΜΟ

Αποκλειστικότητα
Εκδόσεις Γλάρος
ASSOCIATION MONTESSORI INTERNATIONALE

BIBΛΙΟΠΩΛΕΙΟ AVANT GARDE

Λάμψα 7 & Σ. Βικάτου 14 (Γηροκομείο)
Τηλ. 6925840 - 6929326

**οί προσπάθειες αποκέντρωσης
πρέπει νά υποστηρίζονται
...σας περιμένουμε**

Ένα βιβλιοπωλείο δίπλα στα πόδια σας.
Γιά νά διαλέξετε ή νά παραγγείλετε
τά βιβλία πού σας ενδιαφέρουν.
Έλāτε καί ξεφυλλίστε μέ τήν άνεσή σας
στόν άνετο χώρο πού δημιουργήσαμε γιά σας,
τά βιβλία πού προτιμάτε.

AVANT GARDE
BIBΛΙΟΠΩΛΕΙΟ
ΕΙΔΗ ΔΩΡΩΝ ΚΑΙ ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΥ

Η Μιχαήλα Κ. Ιατρού παρουσιάζει τη σειρά «Νεοελληνική Λογοτεχνία» επιμέλεια Μανόλη Μοσχονά, εκδόσεις «Οδυσσέας».

Η νεοελληνική φιλολογία έχει ταλαιπωρηθεί αρκετά από τις εκδόσεις διαφόρων «Απάντων» ελλήνων συγγραφέων, που η μόνη τους αξία έγκειται στο νεοπλουτιστικό δέσιμό-τους και η υποσχηση του πωλητή στον αγοραστή ότι στη ράχη του βιβλίου, κάτω από το όνομα του διάσημου συγγραφέα, θα εμφανιστούν με χρυσά γράμματα τα αρχικά του κατόχου του αντιτύπου.

Βέβαια, αν ανοίξουμε τα βιβλία θα δούμε ότι δεν είναι «Απαντα», το κείμενο έχει κενά, συχνά είναι αλλοιωμένο ή παραποιημένο και, κατά κανόνα, κακοτυπωμένο. Φυσιολογικά συνεπακόλουθα μια και τα βιβλία δεν προορίζονται για διάβασμα αλλά για διακόσμηση. Έτσι, το κοινό που δεν διαθέτει σύνθετο έπιπλο βιβλιοθήκης ή αρκετά χρήματα για να αγοράσει τις πρώτες εκδόσεις των έργων έμενε χωρίς χρηστικά βιβλία νεοελλήνων συγγραφέων.

Τα νερά ήρθαν να ταραξουν οι «Εκδόσεις Ερμής» με τη σειρά

νεοελλήνων συγγραφέων, που πηγαίνουν ακριβώς στην άλλη όχθη των «Απάντων». Βιβλία μικρού σχήματος, σχεδόν τσέπης, με ένα χοντρό γυαλιστερό χάρτινο εξώφυλλο που αντιστέκεται στο χρυσοποικίλο δέσιμο, μια που καλόγουστο φωτογραφικό υλικό, το οποίο συνδέεται με το κείμενο, βρίσκεται τυπωμένο στο εξώφυλλο και οπισθόφυλλο. Ο σεβασμός στο κείμενο του συγγραφέα είναι κανόνας και ένας ειδικός μελετητής παρουσιάζει το έργο και γράφει έναν πρόλογο, ώστε να συνδέσει το έργο με την εποχή-του ή και με μας σήμερα. Η τάση αυτής της σειράς είναι να παρουσιάσει βασικά κείμενα των νεοελληνικών γραμμάτων που είτε είναι αλλοιωμένα από αλεπάλληλες ασυνείδητες εκδόσεις, ή ακόμα να παρουσιάσει, ανθολογώντας, μια νέα οπτική γωνία για την ανάγνωση κειμένων, όπως λόγου χάρη τα άρθρα που έγραψε ο Παλαμάς για τον Σολωμό ή τα διηγήματα στα οποία ο Παπαδιαμάντης «αυτοβιογραφείται».

Το λαμπρό παράδειγμα των εκδόσεων «Ερμής» ακολουθεί και ο εκδοτικός οίκος «Οδυσσέας», κυκλοφορώντας μαζί τρία βιβλία στη σειρά «Νεοελληνική Λογοτεχνία». Τα ποιήματα του Λασκαράτου, αντικοραϊκά κείμενα από τη μεριά του δημοτικισμού και την αλληλογραφία του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη. Παρ' ότι δεν καταβάλλεται προσπάθεια να δημοσιευθούν ανέκδοτα κείμενα, ιδιαίτερη φροντίδα έχει καταβληθεί ώστε ό,τι γνωστό κείμενο έχει ήδη τυπωθεί και κυκλοφορήσει να ξανατυπωθεί

με αγάπη και σεβασμό. Χρηστική βιβλιογραφία, γλωσσάρι, η στάση της κριτικής για το έργο, συμπληρώνουν εκεί που χρειάζεται το βιβλίο.

Αλλά αυτές οι εκδόσεις κρύβουν μια πραγματική έκπληξη: τις εισαγωγές του επιμελητή-τους, Εμμ. Ι. Μοσχονά. Στην παρουσίαση του Ανδρέα Λασκαράτου αποφεύγει τα εύκολα πυροτεχνήματα - ετικέτες του προοδευτικού ή αντιδραστικού Λασκαράτου και εξετάζει τη σύνθετη και πολύπλοκη προσωπικότητά-του.

Ο τίτλος «Ανδρέας Λασκαράτος: Η ουτοπία του άκαιρου διαφωτισμού», δίνει το στίγμα της τοποθέτησης του Λασκαράτου. Στο δεύτερο τόμο της σειράς, το θέμα δεν είναι ένα πρόσωπο, αλλά ένα φαινόμενο, μια πνευματική κίνηση: η αντίδραση στον κοραϊκισμό από τους «δημοτικιστές» αντικοραϊκούς διανοούμενους.

Αλλά το πραγματικό «διαμάντι» της σειράς είναι η βιογραφία του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη — Τα νεανικά χρόνια — Διαδικασίες αφομοίωσης και άπωσης του εσωτερικού μετανάστη. Σε πενήντα τρεις μικρές σελίδες υπάρχουν διακόσιες πέντε σημειώσεις. Σχεδόν κάθε πρόταση που γράφει ο επιμελητής έρχεται να την ενισχύσει το ντοκουμέντο μιας σημείωσης. Αλλά η αξία αυτής της βιογραφίας δεν είναι μόνον εκεί. Ο αναγνώστης παρακολουθεί συγχρόνως τον Παπαδιαμάντη να μεγαλώνει και να αναπτύσσεται μέσα στην Ελληνική κοινωνία η οποία μεταβάλλεται. Ενώ η προσοχή-μας συγκεντρώνεται στον Παπαδιαμάντη, υπάρχει περιθώριο να δούμε και άλλες δεκάδες ανθρώπων που έφταναν

στην πρωτεύουσα του νομού-τους ή στην Αθήνα μ' ένα «στατήριο» στο χέρι και προσπαθούσαν με την ένταξη-τους στην αστική κοινωνία να βοηθήσουν την αγροτική οικογένεια.

Αν δούμε πόσο στερούμαστε «βιογραφιών» αξιόλογων συγγραφέων-μας... Ο Καρυωτάκης έχει γίνει μυθιστορηματικός ήρωας και πρωταγωνιστής τηλεοπτικού σήριαλ, χωρίς να αξιωθεί μιας επιστημονικής βιογραφίας. Βιογραφία του Σεφέρη δεν έχουμε και δεν φαίνεται καμιά έτοιμη για να παρουσιαστεί στο κοντινό μέλλον. Η βιογραφία του ΛΙΔΕΛΛ για τον Καβάφη δυστυχώς είναι ελλιπής. Ο Εμμ. Ι. Μοσχονάς λοιπόν κάνει ένα σωστό βήμα, παρουσιάζοντας τα νεανικά χρόνια και τη διαμόρφωση του χαρακτήρα του Παπαδιαμάντη από την οικογένειά-του και την ελληνική κοινωνία. Μένει να δούμε τον Παπαδιαμάντη στα χρόνια της δημιουργικής-του δουλειάς και τη θέση που η κοινωνία, η οικογένεια και ο ίδιος τοποθετεί τον εαυτό-του. Δηλώσεις «εγώ θα γίνω συγγραφέας, θα διαβάζω και θα γράφω και άλλο τίποτα δεν μπορώ να κάνω» και «τούτο — τη συγγραφή και δημοσίευση των «Εμπόρων και Εθνών» — το κάνω εξ ανάγκης δια να λάβω χρήματα, ώστε μη με κατακρίνετε, σας παρακαλώ» πρέπει να μας κάνουν να σκεφτούμε και να αναθεωρήσουμε πολλά για το τι χρειάζεται ο ποιητής σε στενόκαρδους καιρούς.

Η μόνη-μας ελπίδα είναι, ευσυνείδητοι εκδότες, όπως ο «Ερμής» και ο «Οδυσσέας» να συνεχίσουν τη σωστή προσπάθεια που άρχισαν και να εξακολουθούν να κυκλοφορούν σωστά βασικά έργα της λογοτεχνίας-μας.

- Κοντά στο σπίτι σας και δίπλα στο Λυκαβηττό λειτουργεί τό νηπιαγωγείο. «Τό άστεράκι».
- Μιά μικρή δαση μέσα στο τσιμέντο.
- Πρόγραμμα μελετημένο - Διδασκαλία και επίβλεψη από έμπειρο προσωπικό.
- Παιχνίδι και μάθηση σ' ένα περιβάλλον φροντίδας και αγάπης για τό παιδί.
- Έλάτε νά γνωριστούμε και νά συζητήσουμε για τό παιδί σας.

Γκόλφω Π. Εύθυμιού

Βαλαμύνης 4 και Άσκληπιού τηλ. 6447830 - 3635419.

ΚΕΡΑΜΙΚΑ

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Δημητρίου Γούναρη 30 Θεσσαλονίκη

ΣΤΑΧΥ

Εάνθου 7 Κολωνάκι

Η ΑΛΛΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

● *Λίγο καθυστερημένα δημοσιεύουμε την επιστολή που ακολουθεί και αναφέρεται σε άρθρο του τχ. 184:*

Στο περιοδικό-σας της 14.8.81 δημοσιεύθηκε άρθρο του κ. Σ. Χαϊκάλη με τίτλο «Πόσο ουδέτερη, άχρωμη και άοσμη είναι η τεχνολογία;». Στο άρθρο αυτό ο συγγραφέας αναφέρεται συχνά στην εισήγηση της ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΤΕΕ στο συνέδριο για την ανάπτυξη του ΤΕΕ. Σχετικά έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής:

1. Χαιρόμαστε που ο κ. Χαϊκάλης ασχολήθηκε με την εισήγηση της ομάδας εργασίας στο συνέδριο για την ανάπτυξη του ΤΕΕ και γενικότερα με τις θέσεις που αναπτύχθηκαν στο Συνέδριο αυτό για την τεχνολογία. Αυτό ελπίζουμε να οδηγήσει πολλούς που δεν είχαν διαβάσει την εισήγησή-μας, τουλάχιστο να την προσέξουν.

2. Χαιρόμαστε επίσης που ο κ. Χαϊκάλης κριτικάρει το ρόλο της επιστήμης και της τεχνολογίας στις σημερινές δυτικές κοινωνίες. Ελπίζουμε ότι από τέτοιου είδους κριτική θα προκύψουν νέες ιδέες που θα οδηγήσουν σε «κάτι καλύτερο».

3. Λυπόμαστε που ο κ. Χαϊκάλης περιορίζεται στην κριτική και δεν προχωράει σε συγκεκριμένες προτάσεις για νέα πρότυπα ανάπτυξης όπου η τεχνολογία δεν έχει διαφορετικό ρόλο απ' ό,τι έχει σήμερα τόσο σε χώρες της Δύσης όσο και της Ανατολής. Από ΗΠΑ μέχρι Κίνα περνώντας από ΕΣΣΔ και Ιαπωνία). Και είναι φυσικό να μην έχει συγκεκριμένες προτάσεις, μια και δεν υπάρχουν τέτοιες προτάσεις ακόμα. Στο διεθνή χώρο γίνονται συζητήσεις με πολύ σοβαρά και τεκμηριωμένα επιχειρήματα που δεν έχουν οδηγήσει σε συγκεκριμένα θεωρητικά πρότυπα. Αυτά τα πρότυπα κατασκευάζονται σιγά - σιγά στην πράξη. Οπότε από κάποιο πρέπει να αρχίσουμε. Και να αρχίσουμε με φιλόδοξα μεν αλλά ρεαλιστικά σχέδια για τα επόμενα 15-20 χρόνια.

Χωρίς συγκεκριμένα τεκμηριωμένα σχέδια για βάση συζήτησης, θα είμαστε πάντα το Καφενείον Η Ελλάς.

4. Λυπόμαστε επίσης που ο κ. Χαϊκάλης, προκειμένου να αναπτύξει και υποστηρίξει ορισμένες θέσεις-του παραποιεί τις θέσεις της Ομάδας Εργασίας και της αποδίδει προθέσεις που δεν είχε. Αυτό όμως είναι δευτερεύον πρόβλημα, όταν υπάρχουν θεμελιωμένες προτάσεις. Η τεχνολογία δεν είναι άχρωμη. Γαλάζιοι, πράσινοι, και κόκκινοι (ακόμα και μαύροι) έχουν όμως ανάγκη από κάποια τεχνολογία για να επιβιώσουν. Ας μας πούνε λοιπόν ποιά

είναι αυτή η τεχνολογία, τι στόχους εξυπηρετεί και τότε συζητάμε. Η Μ.Ε. Έρευνας και Τεχνολογίας από την πλευρά-της δέχεται την πρόκληση και πρωοθεί τη μελέτη των εναλλακτικών τεχνολογιών, των επιπτώσεών-τους στον άνθρωπο και το περιβάλλον και του μηχανισμού επιλογής-τους.

Δ. Δενιόζος
Α. Κτενάς
Γ. Μπατής

ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑΣ

● «*Δια λόγους ευνοήτους — λόγω της θέσης-μου δεν υπογράφω*» σημειώνει ένας ανώνυμος αναγνώστης από το Ηράκλειο. *Ανώνυμες και γενικές — χωρίς να προσδιορίζει συγκεκριμένα κείμενα — και οι αιτιάσεις-του. Ας δούμε όμως τι γράφει ο αναγνώστης που θα ήθελε το ANTI εκφραστή των απόψεών-του:*

Αγαπητό «ANTI»,

Το δικαίωμα του σταθερού και τακτικού αναγνώστη-σου μου δίνει το δικαίωμα να απευθυνθώ για πρώτη φορά από τις στήλες-σου, για να εκφράσω ένα παρόν-μου.

Ποτέ δεν σε «ενόχλησα», μα επειδή το πράγμα παραπήρε σε έκταση και συνέχεια, δεν αντέχω άλλο στην προκλητική τακτική-σου κι έρχομαι με την παρούσα-μου να παρουσιάσω τις ενστάσεις-μου.

Πρόκειται, αγαπητό «ANTI», για την πάγια τακτική-σου - πολεμική κατά του ΚΚΕ. Παρατηρώ ότι τόσο στα σχόλιά-σου, όσο και στις συνεργασίες των επωνύμων συνεργατών-σου υπάρχει ένα διάχυτο αντι-ΚΚΕ πνεύμα, ό,τι κάνει αυτό το κόμμα το αντιμετωπίζετε εχθρικά, με μια δόση ειρωνίας και χλευασμού. Κι ότι πράττει το άλλο ΚΚΕ (το λεγόμενο «εσωτερικού») το αντιμετωπίζετε με ευμένεια, κατανόηση, συμπάθεια.

Κι όμως το ΚΚΕ είναι και παραμένει σταθερό στις αρχές-του, συνεπές στη γραμμή-του, δημοφιλέστατο στις τάξεις των εργαζομένων και των διανοουμένων. Απόδειξη περί τούτου, ότι έχει τους περισσότερους οπαδούς και ψηφοφόρους, ότι η εφημερίδα-του έχει μεγαλύτερη πώληση και ότι οι στόχοι-του γίνονται πιότερο αποδεκτοί από τον κόσμο που

πιστεύει στο κομμουνιστικό ιδεώδες. Διότι κι αυτό το 2 και κάτι τοις εκατό που πήρε κατά τις τελευταίες βουλευτικές εκλογές δείχνει το τι αξία και το πόση απήχηση βρίσκει το πρόγραμμά-του στις τάξεις των γνήσιων κομμουνιστών. Το άλλο το Κ.Κ. (του «εσωτερικού») μόνο διάσπαση προκαλεί και σύγχυση και τίποτε άλλο! Εξ ου και το ρεζιλεμά-του στις 18.10. 1981.

Αν, λοιπόν το «ANTI» θέλει να λέγεται αριστερό και προοδευτικό περιοδικό κι αν θέλει να περνάει για αντικειμενικό, τότε πρέπει να πάψει να χτυπάει ανοιχτά ή πλάγια το ΚΚΕ το κόμμα των θυσιών και της εργατιάς.

Δικαίωμά-σου να γράφεις ό,τι θέλεις, να φιλοξενείς όποιες απόψεις θέλεις, αλλά δεν είναι δικαίωμά-σου το αδυσώπητο χτύπημα των θέσεων και απόψεων του ΚΚΕ. Διότι τότε ξεπέφτης πολύ στη συνείδησή-μας. Κι αφού έχεις ένα καλό αγωνιστικό όνομα καλό είναι να το διατηρήσεις.

Αναγνώστης-σου

Υ.Γ. Η αμεροληψία και η αντικειμενικότητα επιβάλλει τη δημοσίευση της παρούσης, που δια λόγους ευνοήτους (λόγω της θέσης-μου) δεν υπογράφω.

ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ»...

● *Αμφέβαλαν για την αξιοπιστία-μας — και όχι του «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ» — οι αναγνώστες Χρ. Μανουσάκης και Ντίνος Γαλανάκης και μας έστειλαν το ακόλουθο γράμμα:*

Αγαπητό ANTI,

Στο τεύχος-σας 191 της Παρασκευής 30 Οκτωβρίου 1981 και στην σελίδα 28 γράψατε σχετικά με το 17% για τα ποσοστά και τις αλχημείες του Ριζοσπάστη και συγκεκριμένα γράψατε ότι αντί στην θέση της ρουμπρίκας για το 17% προεκλογικά τη Δευτέρα 19 Οκτώβρη ο «Ρ» έγραφε «17 ΕΔΡΕΣ ΤΟ ΚΚΕ». Για να μην απογοητευθούν οι οπαδοί του ΚΚΕ και για να αποφευχθεί ο καταποντισμός όπως γράψατε.

Μ' αυτό το γράμμα σας διαψεύδουμε και λυπούμαστε πολύ γιατί απ' ό,τι φαίνεται ενώ προσπαθείτε να κάνετε μια αντικειμενική κριτική για την πολιτική κατάσταση της Ελλάδας, γράφετε χωρίς να είστε καλά πληροφορημένοι και με ανευθυνότητα για πράγματα τα οποία δεν ευσταθούν.

Και για να μην υπάρξει παρεξήγηση για τη διάψευση σας στέλνουμε το απόκομμα της πρώτης σελίδας του «Ρ» με την πραγματική έκδοση.

Ελπίζουμε (αν και δεν το πιστεύουμε) ότι αν είστε πραγματι-

17 ΕΔΡΕΣ ΤΟ ΚΚΕ

Στο 1)3 περίπου των εκλογικών τμημάτων σύμφωνα με στοιχεία που δεν είχαν εξακριβωθεί ακόμα, οι βουλευτικές έδρες κατανέμονται ως εξής:

ΚΚΕ 17 ΠΑΣΟΚ 172 Ν.Δ. 110

Η ρουμπρίκα από την πρώτη έκδοση του «Ρ» της 19.10 που σχολίασε το ANTI.

ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΔΡΕΣ

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, επί 4200.474 ψηφοφόρων, οι βουλευτικές έδρες κατανέμονται ως εξής:

ΚΚΕ 14 ΠΑΣΟΚ 174 Ν.Δ. 112

Η ρουμπρίκα από τη δεύτερη έκδοση του «Ρ» της ίδιας ημέρας που αγοράστηκε από τους δύο αναγνώστες-μας.

κά αντικειμενικοί θα το δημοσιεύσετε με την αντιπαράθεση του «Ρ» της 19/10/81 και της δικής-σας ρουμπρίκας.

Ευχαριστούμε για τη φιλοξενία Χρήστος Μανουσάκης
Ντίνος Γαλανάκης
Σητεία Κρήτης

Παρ' όλο που είμαστε αναγκασμένοι να απογοητεύσουμε τους αναγνώστες-μας, το σχόλιο του

Μ. ΚΟΥΝΤΕΡΑ

ΤΟ
ΑΣΤΕΙΟ

MILAN KUNDERA

«Σε κάθε σελίδα αυτού του καταπληκτικού βιβλίου ακούγεται η φωνή του ώριμου καλλιτέχνη και πραγματικού ανθρώπου — αυτό είναι μεγάλη τύχη σ' αυτούς τους άτυχους καιρούς».

• Glaude Roy,
(Le nouvelle observateur)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΛΒΟΣ
Αναξαγόρα 1, Αθίνα 112
Τηλ: 52.46.241

ΑΝΤΙ στο τεύχος 191 στηρίζεται σε πραγματικό γεγονός.

Η πρώτη έκδοση του «Ριζοσπάστη» της 19 Οκτώβρη είχε στην πρώτη σελίδα τη ρουμπρίκα, στην οποία και βασίσθηκε το σχόλιο του ΑΝΤΙ. Η δεύτερη έκδοση, την οποία πήραν οι αναγνώστες-μας, είχε διαφορετική ρουμπρίκα, και κυκλοφόρησε αργότερα, την ίδια μέρα.

Η κριτική-τους για υποκειμενισμό, για έλλειψη αντικειμενικότητας και ανευθυνότητας μάλλον κάπου αλλού πρέπει να απευθυνθεί. Πάντως, για σχετικές διευκρινίσεις περί ανευθυνότητας θα μπορούσαν να απευθυνθούν στο «Ριζοσπάστη».

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΛΕΞΙΟΥ

ΠΑΛΙΑ
ΤΕΤΡΑΔΙΑ

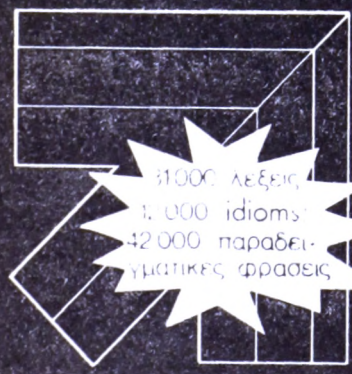
διηγήματα

ΝΕΦΕΛΗ

ΤΟ ΛΕΞΙΚΟ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ σε μοβαίνει αγγλικά!

Oxford
English-Greek
Learner's
Dictionary

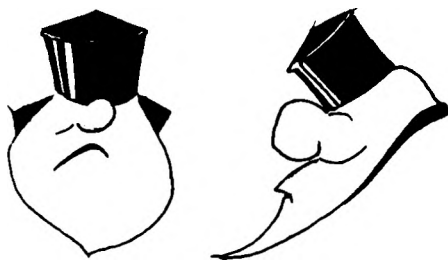
DN Stavropoulos & AS Hamby

ΤΟ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΔΩΡΟ!

ΠΡΩΤΟΤΕ ΤΟ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

ΤΗΛΕΦΩΝΟ 6722357

● Τακτικός αλληλογράφος και επί μονίμου ιδεολογικής βάσεως διαφωνών φίλος-μας, γνώστης των εκκλησιαστικών θεμάτων, κ. Αγραπίδης μάς γράφει από την Ανδραβίδα — αυτή τη φορά συνήγορος όχι του διαβόλου, αλλά του Αρχιεπισκόπου:

Αξιότιμε Κύριε Διευθυντά,

Είχα σχεδόν έτοιμο να σας στείλω ένα γράμμα, με τις μικρές-μου σκέψεις, για κάποιο άλλο μεγάλης σημασίας κείμενο. Το αναβάλλω όμως γιατί το 191 τεύχος του ΑΝΤΙ (30/10/81) σελ. 7: «Από Διος, άρξασθε» με κάλεσε επιγόντως να επικοινωνήσω μαζί-σας για το περιεχόμενο του σχολίου-σας.

Σας πληροφορώ αρχικά ότι δέχομαι (δωρεά φυσικά) και το γράφω αυτό σοβαρά, να είμαι εκκλησιαστικός-σας σύμβουλος γιατί αγνοείτε (και όχι μόνον εσείς) και τυπικά αλλά και σοβαρά εκκλησιαστικά. Κατ' αρχάς: Ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος δεν προσαγορεύεται: Παναγιώτατος, αλλά Μακαριώτατος. Παναγιώτατος προσαγορεύεται (και βέβαια με την έννοια του θείου Λειτουργήματος - Αξιώματος) μόνο ο Οικουμενικός Πατριάρχης Κων/πόλεως και (εντός των ορίων της επαρχίας-του) ο Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης. Αυτά για να είσθε ενημερωμένος πλήρως και διότι το ΑΝΤΙ το διαβάζουν και θεολόγοι και άλλοι επαρκώς πληροφορημένοι για την Εκκλησία-μας.

Στο ανωτέρω σχολιό-σας επικρίνετε το Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο κ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ για τη χοροστασία-του στην ιεροτελεστία της ορκομωσίας της νέας κυβερνήσεως του κ. Ανδρέα Παπανδρέου, επειδή είχε ορκίσει προηγούμενους προέδρους Δημοκρατίας και Κυβερνήσεις. Οι απόψεις-σας είναι αδικαιολόγητες, διότι ο Μακαριώτατος έπραξε το καθήκον-του κανονικώς και νομίμως (χωρίς να υποτιμώ τον «απλό παππά από ένα εκκλησάκι» τον οποίο θέλατε εσείς) και μάλιστα ως Αρχηγός της Ελλαδικής Εκκλησίας ετίμησε και ευλόγησε τη θέληση της πλειοψηφίας του λαού και τη νέα κυβέρνηση, δια το κοινό καλό. Όλοι οι καλόπιστοι ειλικρινώς εύχονται τη θετική προσφορά στην πατρίδα της νέας κυβερνήσεως, είτε την εψήφισαν, είτε όχι. Η Εκκλησία δεν είναι κόμμα, παράταξη. Η Εκκλησία είναι το κόμμα της αγάπης και η παράταξη του μίσους εναντίον των δυνάμεων του μίσους. Η Εκκλησία προεκλογικά (παρά τις προκλήσεις και τις διαβολές) ΕΣΙΩΠΗΣΕ. Και όμως! Μπορούσε να επηρεάσει τις εκλογές!

Γράφετε επίσης: «απ' όλες τις πλευρές υποστηρίζεται ο διαχωρισμός κράτους και εκκλησίας». Να μου επιτρέψετε να διαφωνήσω μαζί-σας. Και σας ζητώ μια χάρη — ένα καλοήθες ρουσφέτι (κι ας μην είμαι ιδεολογικός ψηφοφόρος του ΑΝΤΙ): Να μου επιτρέψετε σε λίγο καιρό να σας εκθέσω με (όχι βέβαια καταχρηστικά μακρόλογη) λεπτομέρεια τις περι χωρισμού Εκκλησίας - Πολιτείας απόψεις-μου με ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (θα προηγηθώ όμως το άλλο-μου γράμμα. Τι να γίνει; Έχετε έναν ενοχλητικό αναγνώστη, τακτικό φίλο προσωπικό — όχι όμως ιδεολογικό αν και η αποκάλυψή-σας για την ΛΗΜΝΟ μου 'δωσε υπερηφάνεια).

Πρέπει ακόμη να γνωρίζετε (ΤΑ ΞΕΡΩ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΙΟ ΕΓΚΥΡΕΣ ΠΗΓΕΣ) ότι ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος-μας κ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ: α) εξελέγη από την Κανονική Ιεραρχία, η οποία είχε αιχμαλωτισθεί από το ιερωνυμικοπαπαδοπουλικό καθεστώς, β) ήταν και είναι στόχος αγριότητας μίσους από τους ιερωνυμικούς κτλ. κύκλους και οργανώσεις, γ) ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΕ ΔΥΣΜΕΝΕΙΕΣ, ΠΙΚΡΙΕΣ, ΑΔΙΚΙΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΠΟΛΛΑ ΓΙΑ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΟΜΙΛΗΣΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΗΣ «ΝΕΑΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ».

Είναι υπερβολικά μεγάλη υπερβολή αυτό που γράψατε για την τηλεοπτική παρουσία του Μακαριώτατου. Δυστυχώς συστηματικά αγνοούνται η Εκκλησία, οι μοχθούντες Σεβ. Αρχιερείς και ο Μακαριώτατος πρωτίστως, χρόνια τώρα τηλεοπτικά. Αγνοούνται, παραγνωρίζονται αγνώμονα. Αυτή είναι η αλήθεια.

Τέλος σας πληροφορώ ότι ο Μακαριώτατος ως Ιεράρχης Άρτης και Ιωαννίνων επετέλεσε θαυμάσια μεγάλα φιλανθρωπικά έργα και αγωνίζεται και ως Αρχηγός - Πρόεδρος της Επιτροπής Βορειοηπειρωτικού Αγώνα.

Τα παραπάνω τα έγραψα κατά συνείδηση και διότι πιστεύω — έχω διαπιστώσει ΟΤΙ ΑΓΑΠΑΤΕ ΤΗΝ ΑΚΡΟΑΣΗ - ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΑΠΟΨΕΩΝ.

Και μη νομίσετε ακόμα ότι θέλω να παραστήσω τον «Άγιον» ή το συνήγορο με το παρόν. Ελπίζω στο έλεος του Θεού, στην Αγάπη του Χριστού και υποφέρω όταν αδικούνται άνθρωποι. Γι' αυτό (και παρά τις δυσκολίες για την υγεία-μου αυτές τις ημέρες) κάθησα και σας έγραψα.

Με τιμή και αγάπη,
Ανδρέας Αγραπίδης

αντι

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
Αθήνα 601
Τηλ. 732.713 - 732.819

- Εκδότης:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δεινοκράτους 131
Αθήνα 601
- Υπεύθυνος τυπογραφείου:
Ιωάννης Δημητρόπουλος
Σπαρτάκου 9, Καλλιθέα
- Καλλιτεχνική επιμέλεια:
ΝΕΝΗ ΡΑΪΪΣ
- Δημόσιες σχέσεις
Διαφημίσεις:
ΤΑΚΗΣ ΜΩΡΑΪΤΗΣ
- Φωτοστοιχειοθεσία:
«ΠΟΛΥΤΥΠΟ» ΕΠΕ
Δεινοκράτους 131
Τηλ. 729.237
- Αναπαραγωγή φιλμς:
«ΠΟΛΥΤΥΠΟ» ΕΠΕ
Δεινοκράτους 131
Τηλ. 729.237
- Εκτύπωση:
«Εκδοτικοί επιχειρήσεις
Ν. ΘΕΟΦΑΝΙΔΗΣ» Α.Ε.
Πειραιώς 52, Μοσχάτο
Τηλ. 48.12.558 - 48.22.779

● Κάθε ενυπόγραφο άρθρο εκφράζει την προσωπική άποψη του συγγραφέα-του.
● Χειρόγραφα δεν επιστρέφονται

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εσωτερικού

Εξάμ. 500δρχ. - Ετήσια 1.000
Ετήσια Οργανισμών
Τραπεζών, κτλ: 3.000δρχ.
Φοιτητική έκπτωση 15%

Εξωτερικού

Ευρώπη - Μεσογ. χώρες:
εξάμηνη: απλή δολ. 18
" αεροπ. δολ. 20
ετήσια: απλή δολ. 36
" αεροπ. δολ. 40
Η.Π.Α. - Καναδάς - Αν. Ασία:
εξάμηνη: απλή δολ. 18
" αεροπ. δολ. 27
ετήσια: απλή δολ. 36
" αεροπ. δολ. 53
Αυστραλία - Ωκεανία:
εξάμηνη: απλή δολ. 18
" αεροπ. δολ. 35
ετήσια: απλή δολ. 36
" αεροπ. δολ. 70

● Εμβάσματα, επιταγές:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δημοχάρους 60, ΑΘΗΝΑ 601

● ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ: δρχ. 40
● ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: δρχ. 60

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

● για τα βιβλιοπωλεία της Αθήνας
Στα γραφεία του «ΑΝΤΙ»
Δημοχάρους 60, τηλ. 732.713
● για τα βιβλιοπωλεία Β. Ελλάδας:
Βιβλιοπωλείο
Μ. Κοτζιά και Σία Ο.Ε.
Τσιμισκή 78, τηλ. 279.720
Θεσσαλονίκη

ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Μορφωτικοῦ Ἰδρύματος Ἐθνικῆς Τραπεζῆς

Βιβλιοθήκη Γενικῆς Παιδείας

Δ.Ρ. Θεοχάρη, *Νεολιθικός Πολιτισμός*
(17×24), σσ. 198, χάρτες 2,
ἐγχρ. εἰκ. 24, Α/Μ 49, σχ. 57 Δρχ. 400

Βάσου Καραγιώργη, *Ἀρχαία Κύπρος – Ἀπό
τῆ Νεολιθική ἐποχή ὡς τὸ τέλος
τῆς Ρωμαϊκῆς*
(17×24), σσ. 151 + πίν.,
εἰκ. ἐγχρ. 21, Α/Μ 250 Δρχ. 300

Wolfgang Schadewaldt, *Ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ
τὸ ἔργο τοῦ Ὁμήρου*
Α' *Τὸ ὁμηρικὸ ζήτημα*
Μετ. Φάνης Ι. Κακριδῆς
(14×21), σσ. 284 + 28 Α/Μ εἰκ. Δρχ. 370

C. M. Bowra, *Ἀρχαία ἑλληνικὴ λυρική ποίηση*
Α' *Ἀλκμάν, Σπείρχορος, Ἀλκαῖος, Σαπφώ*
Μετ. Γιάννης Καζάζης
(14×21), σσ. 408 Δρχ. 450

Paul Lemerle, *Ὁ πρῶτος βυζαντινὸς οὐμανισμὸς*
Μετ. Μ. Νυσταζοπούλου - Πελεκίδου

«Encyclopédie de la Pléiade», *Ἱστορία
καὶ μέθοδοί της:*
- *Γενικά προβλήματα*
Μετ. Ἑλένη Στεφανάκη
(14×21), σσ. 475 Δρχ. 450
- *Οἱ μαρτυρίες καὶ ἡ κριτικὴ τους*
ἀξιοποίηση
Μετ. Χρῖστος Παπάζογλου
(14×21), σσ. 354 Δρχ. 350
- *Παραδοσιακὲς βοηθητικὲς ἐπιστῆμες.*
Γραπτὲς μαρτυρίες
Μετ. Ἑλένη Στεφανάκη
(14×21), σσ. 423 Δρχ. 430

«Encyclopédie de la Pléiade», *Ἱστορία
τῆς Φιλοσοφίας:*
Α' *Ἡ Καντιανὴ Ἐπανάσταση*
Μετ. Κυριάκος Σ. Κατσιμάνης
(14×21), σσ. 305 Δρχ. 250
Β' *19ος αἰώνας: Ρομαντικοὶ - Κοινωνιολόγοι*
Μετ. Τίτος Πατρίκιος
Παῦλος Χριστοδουλίδης
(14×21), σσ. 379 Δρχ. 350
Γ' *19ος-20ός αἰώνας: Ἡ Ἐξελικτικὴ
Φιλοσοφία.*
Ἐθνικὲς Φιλοσοφικὲς Σχολές
Μετ. Μαριλίζα Μητσού - Παπᾶ
(14×21), σσ. 334 Δρχ. 300

W. Windelband & H. Heimssoeth, *Ἐγχειρίδιο
Ἱστορίας τῆς Φιλοσοφίας:*

Α' *Ἡ φιλοσοφία τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.*
*Ἡ φιλοσοφία τῶν ἐλληνιστικῶν
καὶ ρωμαϊκῶν χρόνων*
Μετ. Ν.Μ. Σκουτερόπουλος
(14×21), σσ. 342 Δρχ. 350

Μελέτες Οἰκονομικῆς Ἱστορίας

Γιώργου Δερτιλῆ, *Τὸ ζήτημα τῶν τραπεζῶν
(1871-1873). Οἰκονομικὴ καὶ πολιτικὴ
διαμάχη στὴν Ἑλλάδα τοῦ 19οῦ αἰῶνα*
(14×21), σσ. κα' + 355 + 37 εἰκ. Δρχ. 350

Ι.Α. Βαλαωρίτου, *Ἱστορία τῆς Ἐθνικῆς
Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος (1842-1902)*
(20×28), σσ. 10 + 352 + η' + πίν. Δρχ. 600

Εὐτυχίας Δ. Λιάτα, *Γενικὸ Εὐρετήριο τοῦ
Ἱστορικοῦ Ἀρχείου τῆς Ε.Τ.Ε.*
(17×24), σσ. 224 + εἰκ. Α/Μ 33 Δρχ. 200

Νεοελληνικὴ Προσωπογραφία

Ε.Π. Παπανούτσου, Α. Δελμούζος (*Ἡ ζωὴ του -
Ἐπιλογή ἀπὸ τὸ ἔργο του*)
(14×21), σσ. 299+ εἰκ. Α/Μ 6 Δρχ. 300

Λευκώματα

Κάρλ Κρατσάιζεν, *Προσωπογραφίες
Ἑλλήνων καὶ φιλελλήνων ἀγωνιστῶν*
(Προλεγόμενα Π. Πρεβελάκη)
(33×44), σσ. 16 + 14,
σχέδια 16, λιθογραφίες 28 Δρχ. 1.300

**Πινακοθήκη καὶ Γλυπτοθήκη τοῦ Μορφωτικοῦ
Ἰδρύματος τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς στὴ
Θεσσαλονίκη
31 ἐγχρωμοὶ πίν. 35×39 ἐκ. Δρχ. 400**

Χρῖστου καὶ Σέμνης Καρούζου, *Θησαυροὶ τοῦ
Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου Ἀθηνῶν*
(25 × 30), σσ.

Σημείωση: Τὰ βιβλιοδετημένα ἀντίτυπα ἐπιβαρύνονται
μὲ 150 δραχμὲς

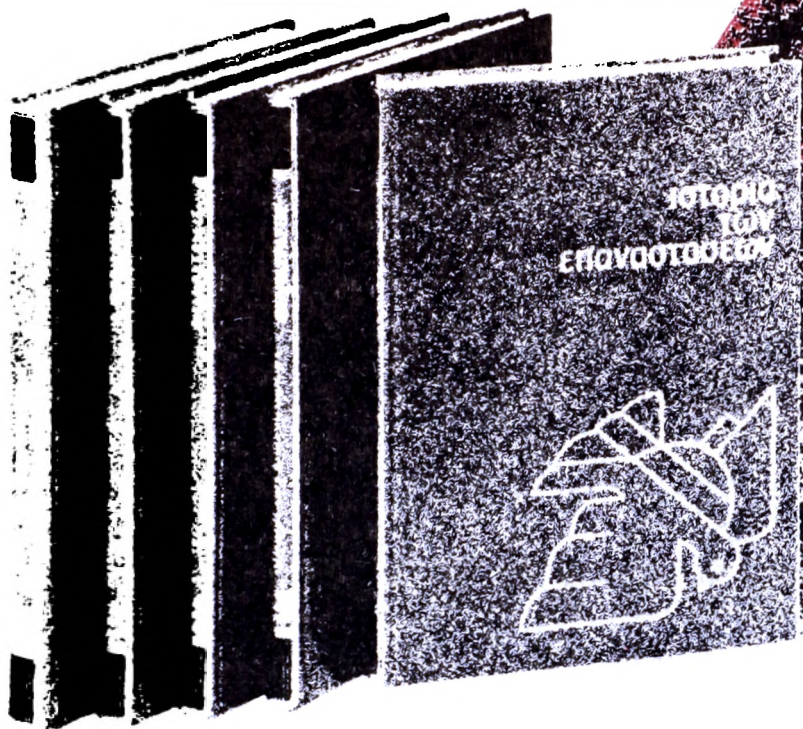
Πωλοῦνται σὲ ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα

Κεντρικὴ Διάθεση: Πλατεία Μητροπόλεως 3, 2ος ὄροφος (τηλ. 32.21.337)
Πρατήριο: Ἐθνικὴ Τράπεζα, Καραγεώργη Σερβίας 2 (Πλατεία Συντάγματος)

Τὰ ἔσοδα ἀπὸ τίς πωλήσεις διατίθενται γιὰ πολιτιστικοὺς σκοποὺς

ΤΡΕΙΣ ΑΙΩΝΕΣ ΤΩΡΑ Η ΓΗ ΣΥΓΚΛΟΝΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΕΚΡΗΞΕΙΣ...

ΤΩΡΑ ΕΙΝΑΙ Η ΣΤΙΓΜΗ ΝΑ ΓΝΩΡΙΣΕΙΣ
ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΟΥΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΚΜΗ
FRATELLI FABBRI EDITORI

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΝ

ή περιγραφή καί ή ανάλυση τριῶν αἰώνων κοινωνικῶν καί ἐθνικῶν
ἀνακατατάξεων σέ ἓνα 5/τομο μνημειῶδες ἔργο, πού θά
διαβάσετε μέ κομμένη τήν ἀνάσα!...

5 ΠΟΛΥΧΡΩΜΟΙ ΥΠΕΡΠΟΛΥΤΕΛΕΙΣ ΤΟΜΟΙ

1. ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΙΣ
2. ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΙ - ΦΑΣΙΣΜΟΙ
3. ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΙΣ
4. ΑΣΤΙΚΕΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΙΣ
5. ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ

ΚΟΥΠΟΝΙ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑΣ
(ισχύει ὡς τίς 31/12/81)

Πρός τόν ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ «ΑΚΜΗ»
Διδότου 26, ΑΘΗΝΑ 144, Τηλ. 3636998, 3637152

Στείλτε μου τούς 5 τόμους τῆς Ἱστορίας τῶν
Ἐπαναστάσεων καί 1 τόμο τῆς Παγκόσμιας
Μυθολογίας, ἀξίας 9.600 δρχ. Τήν ἀξία τους, στήν
τιμή προσφοράς, θά καταβάλω ὡς ἑξῆς:

- 1) Τιμή προσφοράς μετρητοῖς 5.600. Ἐξόφληση μέ τήν παραλαβή.
- 2) Τιμή προσφοράς μέ δόσεις 7.600. Προκαταβολή 1.600. Τό ὑπόλοιπο σέ ἑξι μηνιαῖες δόσεις τῶν 1000 δρχ. ἡ κάθε μιά.

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

..... Τηλεφ.

ΥΠΟΓΡΑΦΗ

ΣΗΜ. Ὑπογραμμίστε τόν τρόπο ἀγορᾶς.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ
ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ
ΧΡΩΜΑΤΙΣΤΗ

ΤΩΡΑ
ΚΑΙ ΓΙΑ ΕΝΑ ΜΗΝΑ)
ΜΕ
5.600 δρχ.
ΑΝΤΙ
8.000 δρχ.
ΚΑΙ...

ΔΩΡΟ!
Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ
ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ
ένας ὑπερπολυτελής
τόμος ἀξίας
1.600 δρχ.